ಪುರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರಾದ್ಧ ಸರ್ವಸ್ವ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ · ಮಹಾಭಾರತ · ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ — ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ಸ್ವಧಾ, ಪ್ರೇತಕರ್ಮ, ದಶಾಹ ಕೃತ್ಯ, ಆಬ್ದಿಕ — ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ಸದ್ಗತಿಗಳು, ಪಾಪಗಳು, ನಿಯಮಗಳು

(ಅ.0) ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಯಾರು? — ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಸ್ವರೂಪ, ಪ್ರಯೋಜನ, ಆರಾಧನೆ

> **ಪಿತೃಗಣಗಳು.** ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರು, ಬರ್ಹಿಷದರು, ಸೋಮ್ಯರು, ಆಜ್ಯಪರು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು; ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಗ್ನಿಕರು, ಅನಗ್ನಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ (ಭಾಗ. 4.1.63). ಇನ್ನೊಂದು ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ ಪಿತೃಗಣಗಳು ಏಳು — ನಾಲ್ಕು ಮೂರ್ತಿಮಂತರು, ಮೂರು ಶರೀರಿಗಳು (ಸಭಾ. 11.45); ಅವರು ವೈರಾಜರು, ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರು, ಗಾರ್ಹಪತ್ಯರು, ಸೋಮಪರು, ಏಕಶೃಂಗರು, ಚತುರ್ವೇದರು, ಕಲಾಗಳು (ಕಲಾಃ) (ಸಭಾ. 11.46–47). ಸ್ವಯಂಭುವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಈ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು 'ಊಷ್ಮಪರು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 138.27). ಪಿತಾಮಹ (ಬ್ರಹ್ಮ), ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ವಸಿಷ್ಠ, ಪುಲಹ, ಅಂಗಿರಸ, ಕ್ರತು, ಕಶ್ಯಪ — ಈ ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರರೇ ಪಿತೃಗಳೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 139.21–22). **ಮರಣಿಸಿದ ತಂದೆತಾಯಿಯರು, ಪೂರ್ವಜರು (ಪ್ರೇತರು) ಪಿತೃಗಳಲ್ಲ; ಪ್ರೇತರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ** (ಅನು. 238.45).

ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಪಿತೃಗಣಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅದೃಶ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು (ಭಾಗ. 3.21.42–43). ದಕ್ಷನ ಮಗಳು ಸ್ವಧಾ ಇವರ ಪತ್ನಿ (ಭಾಗ. 4.1.63). ಸ್ವಯಂಭುವು ತಿಲಗಳನ್ನು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಭೋಜ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು (ಅನು. 101.7).

ನಿವಾಸ, ಕಾಲ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಇರುವ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಪಿತೃಗಣಗಳು ಪರಮ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 5.24.6). ಮನುಷ್ಯರ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ (ಶಾಂತಿ. 238.49).

ಮಹಿಮೆ. ಪಿತೃಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳು, ಶುಚಿಗಳು, ಪುಣ್ಯರು (ಅನು. 238.2–3); ದೇವ, ಅಸುರ, ಮನುಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯರು (ಅನು. 134.4). ದೇವಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು (ಶಾಂತಿ. 347.59).

ಅವರ ಪಾತ್ರ. ಪಿತೃಗಣಗಳು ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರದವರಿಗೆ ಸತ್ಯವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 5.24.6). ಕವ್ಯದಿಂದ ಸಂತತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 238.51–52). ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಿತೃಗಳು ಮರಳಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.49). ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಸಂತಾನವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.37).

ಆರಾಧನೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಸಭಾ. 11.47). ಯಜ್ಞದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪುತ್ರರಿಂದಲೂ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದಲೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ (ಆದಿ. 126.18). ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ ಪಿತೃಯಜ್ಞ (ಆಶ್ವ. 104.10); ಅವರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ತರ್ಪಣದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 154.6); ನಿತ್ಯ ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ (ಸ್ವಧಾ, ಅನ್ನ) ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು (ಭಾಗ. 11.17.50). ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಾಘ, ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸಗಳು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದವು; ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ (ಅನು. 238.7). ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ (ಪಿತೃಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ), ಮರಣಿಸಿದ ದಿನದಂದು (ಮೃತಾಹ) ಯಥಾಶಕ್ತಿ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು; ಆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಭಾಗ. 7.14.20–27).

ಶ್ರಾದ್ಧಾರಂಭ. ಪುತ್ರಶೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ ನಿಮಿಗೆ, ಇದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಸ್ವತಃ ದರ್ಶಿಸಿದ ಧರ್ಮವೆಂದು ಅತ್ರಿ ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 138.20–22). ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಕಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿದ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಪಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.14–15); "ರೂಪವಿಲ್ಲದ ಈ ಮೂವರು ಪಿಂಡರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸನಾತನ ಪಿತೃಗಳಾಗಿರಲಿ" ಎಂದು ನುಡಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.18–20); ತಂದೆ, ಅಜ್ಜ, ಮುತ್ತಜ್ಜ — ಈ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವನು ತಾನೇ ಎಂದನು (ಶಾಂತಿ. 355.21–22).

ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಸೇವೆ — ಜೀವಂತವಿರುವಾಗ. ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಗುರು — ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಭೀಷ್ಮನು 'ಗುರುಗಳು' ಎಂದನು (ಶಾಂತಿ. 108.13); ಗುರುಗಳು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವಾಗ ಋಷಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 108.27). ತಂದೆ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿ, ತಾಯಿ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ (ಶಾಂತಿ. 108.6–7); ತಂದೆಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಈ ಲೋಕವನ್ನು, ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪರಲೋಕವನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ (ಶಾಂತಿ. 108.8–9). ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಅನಾದರಿಸಿದವನ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತವೆ (ಶಾಂತಿ. 108.12). ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಋಣ ತೀರುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಗೌತಮನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಂದೆತಾಯಿಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಯಮನು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 129.9–10). ತಂದೆಯ ಸೇವೆಯಷ್ಟು ಬಲವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಜ್ಞಗಳೂ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 30.35), ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಸೇವಾಪರರಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ದೇವ, ಗಂಧರ್ವ, ಗೋಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದೂ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 30.37) ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು.

ಮರಣಾನಂತರ — ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳು. ದಿವಂಗತನಾದ ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಋಣದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವಂತೆ ಭರತನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.10), 'ಪುತ್' ಎಂಬ ನರಕದಿಂದ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನೇ 'ಪುತ್ರ' (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.12) ಎಂದೂ, ಗುಣವಂತರಾದ ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು — ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಯೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದೂ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.13) ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು. "ನನ್ನ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪವಿತ್ರನಾದನು; ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ಅವನು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ; ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡು" ಎಂದು ನೃಸಿಂಹನು ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು (ಭಾಗ. 7.10.23).

> **ಮೊದಲು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು (ಅನು. 134.5).**

(ಅ.1) ಮಹನೀಯರ ಆದರ್ಶ

ವನವಾಸದಲ್ಲೂ. ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಲಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಇಂಗುದೀ ಪಿಣ್ಯಾಕವನ್ನೂ, ಉತ್ತರೀಯವಾಗಿ ನಾರುಮಡಿಯನ್ನೂ ತರುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.17; 103.20). ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ತಂದೆಗೆ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.25–27), ಬೋರೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿದ ಇಂಗುದೀ ಪಿಣ್ಯಾಕವನ್ನೇ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪಿಂಡವಾಗಿ ಇಟ್ಟು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.28–29), "ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೋ ಅವನ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅದೇ ಅನ್ನ" ಎಂದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.30). **ಪಾಠ: ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು ದೊರೆಯದ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲೂ, ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಲಭ್ಯವಾದವುಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.**

ಭರತನ ನಿಷ್ಠೆ. ದುಃಖದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೂ, ಭರತನು ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 76.2–3). ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 77.1); ಹದಿಮೂರನೆಯ ದಿನ ಅಸ್ಥಿಸಂಚಯನಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆಯ ಚಿತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 77.4–5). **ಪಾಠ: ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೆ, ಭರತನಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಶಿತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.**

ಪಕ್ಷಿಗೂ ಸಹ. ದಶರಥನಂತೆ ಪೂಜನೀಯನಾದ ಜಟಾಯುವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸ್ವಂತ ಬಂಧುವಿನಂತೆ ದಹಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.31); ಹಸಿರು ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.32–33), ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.35–36). **ಪಾಠ: ರಕ್ತಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯರಾದವರಿಗೆ, ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.**

ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ತಪಸ್ಸು. ಸಗರಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ಅಂಶುಮಂತನೂ ದಿಲೀಪನೂ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲ (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 44.8–9; 44.11). ಭಗೀರಥನು ಫಲ-ಮೂಲ-ಜಲಗಳನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು (ಅರಣ್ಯ. 108.13); ಕೊನೆಗೆ ಸಗರಪುತ್ರರಿಗೆ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಉದಕವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 44.17–18). **ಪಾಠ: ಪಿತೃಗಳ ಸದ್ಗತಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವಾದರೂ, ಎಷ್ಟು ತಲೆಮಾರುಗಳಾದರೂ ಪಟ್ಟುಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.**

ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರೂ (ಶಲ್ಯ. 52.36–37), ಸಾರಸ್ವತ ಮುನಿಯು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು (ಶಲ್ಯ. 52.40). **ಪಾಠ: ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ ಅಪಾಯವಾದ ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು.**

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವಿ. ಸುಕುಮಾರಿಯಾದ ಅರ್ಚಿ (ಭಾಗ. 4.23.19), ಪರ್ವತ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಪತಿ ಪೃಥುವಿಗೆ ಚಿತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ (ಭಾಗ. 4.23.21), ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು (ಭಾಗ. 4.23.22). **ಪಾಠ: ಸುಕುಮಾರರಾದರೂ, ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳವಾದರೂ, ಕಷ್ಟವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.**

ಅನಾಥರಿಗೂ ಸಹ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 26.24–26); ಕುಂತಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ (ಸ್ತ್ರೀ. 27.12) ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಮಸ್ತ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯವನ್ನು ಅಧಿಕ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 27.27, 29–30). **ಪಾಠ: ಬಂಧುಗಳಿಲ್ಲದ ಅನಾಥರಿಗೂ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮರಣಿಸಿದ ಬಂಧುವಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳು ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯಬೇಕು.**

ವೈರ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದ ಕ್ರೂರನೂ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನೂ, ಸಹೋದರ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶತ್ರುವೂ ಆದ ರಾವಣನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.93–96). ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು "ವೈರಗಳು ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಜನ ನೆರವೇರಿತು; ಇವನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡು — ಇವನು ನಿನಗೆ ಹೇಗೋ ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ" ಎಂದು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.100–101), ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರ ಕೂಡಲೇ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವನು ಅರ್ಹನೆಂದೂ, ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.101–102). ವಿಭೀಷಣನು ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜೋಚಿತವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು, ಉತ್ತಮ ಪಿತೃಮೇಧವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.107–121). **ಪಾಠ: ವೈರವು ದುಷ್ಟತನದೊಂದಿಗೇ ಹೊರತು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗಲ್ಲ; ಅದು ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ — ಮರಣಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು.**

ವಂಶ ನಾಶವಾದರೂ. ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಣಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಮೌಸಲ. 8.28–30); ಬಲರಾಮ-ವಾಸುದೇವರ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ದಹನ ಮಾಡಿಸಿದನು (ಮೌಸಲ. 8.32). **ಪಾಠ: ವಂಶವೆಲ್ಲ ನಾಶವಾದರೂ, ಉಳಿದ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.**

ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣ. ಗಂಗಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನು ತಂದೆ ಶಂತನುವಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಪಿಂಡ ನಿರ್ವಪಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು (ಅನು. 130.11–14); ಆಗ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಬಾಹು ಮೇಲೆದ್ದಿತು (ಅನು. 130.15–16). ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ವೇದವಿಹಿತವಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ (ಅನು. 130.17–18), ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು (ಅನು. 130.19–21); ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಳ್ಳದೆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೀತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರು (ಅನು. 130.21–24). **ಪಾಠ: ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಕಂಡರೂ, ಭಾವಾವೇಶದಿಂದಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.**

ಪುತ್ರಶೋಕದಲ್ಲೂ. ಶೋಕದಿಂದ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡರೂ ನಿಮಿಯು ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪದ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದನು (ಅನು. 138.9–11); ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಏಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದನು (ಅನು. 138.12–13). **ಪಾಠ: ತೀವ್ರ ದುಃಖದಲ್ಲೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.**

ಭಗವಂತನ ದಿನಚರಿ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸೂರ್ಯೋಪಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿ ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು (ಭಾಗ. 10.80.7). **ಪಾಠ: ಭಗವಂತನೇ ನಿತ್ಯವೂ ಪಿತೃತರ್ಪಣ ಮಾಡಿದನು; ನಾವೂ ಅದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡಬಾರದು.**

> **ನಿತ್ಯ ಸ್ವಾಹಾ, ನಿತ್ಯ ಸ್ವಧಾ — ಪಿತೃಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಪುತ್ರರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 75.25).**

(ಅ.2) ಕರ್ತೃವಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸದ್ಗತಿ

ಒಂದು ಪಾಯಸ. ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವಾಗ, ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಯ ಗಜಚ್ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ, ಕುತಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪರಮಾನ್ನದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿದರೆ (ಅನು. 189.31–32), ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಮಹಾಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಫಲ (ಅನು. 189.33). "ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮಘಾ ತ್ರಯೋದಶಿಯಂದು ತುಪ್ಪದ ಪಾಯಸವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿ" ಎಂದು ಪಿತೃಗಳೇ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 135.12).

ಗ್ರಹಣ ತಿಲೋದಕ. ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ, ಅಯನಗಳಲ್ಲಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಎಳ್ಳು ಬೆರೆಸಿದ ನೀರನ್ನಾದರೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ (ಆಶ್ವ. 110.29). ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹತಿಯ ಬಳಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದವನು ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅರಣ್ಯ. 81.196–198); ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾತ್ರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ದುಷ್ಕರ್ಮವಾದರೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಅರಣ್ಯ. 81.198–199).

ಗಯಾ. ಗಯೆಯ ಅಕ್ಷಯವಟದ ಬಳಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ (ಅರಣ್ಯ.. 82.82); ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳೂ ಗಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದವನು ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಏಳನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರೆಗೆ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅರಣ್ಯ. 82.95). ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಯೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.13; ಅರಣ್ಯ. 85.9); ಅಥವಾ ಗೌರೀ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವರಿಸಬಹುದು, ಅಥವಾ ನೀಲ ವೃಷಭವನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು — ಅಂತಹ ಸಂತಾನವು ಹಿಂದಿನ ಹತ್ತು, ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ (ಅರಣ್ಯ. 85.10).

ಪ್ರೇತಮುಕ್ತಿ. ಪಿಂಡಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪ್ರೇತರು ವಿಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 139.22). ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಭಸ್ಮ ತೋಯ್ದ ನಂತರ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಗರಪುತ್ರರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದರು; ಸಮುದ್ರಜಲ ಇರುವವರೆಗೆ ಅವರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 44.2–4). ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಟಾಯು ಪುಣ್ಯವಾದ ಶುಭಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ.. 68.37). ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರೇತಗಳು, ಪಿತೃಗಳು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 65.39).

ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಫಲ. ಪಿತೃಮೇಧದಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪುತ್ರರು, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಧನಧಾನ್ಯಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ (ಅನು. 238.35); ಶ್ರಾದ್ಧದಾತನು ದುಃಖರಹಿತವಾದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 238.36). ತಿಲಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವನು ಎಲ್ಲ ಸತ್ರಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ (ಅನು. 101.9). ಚಿನ್ನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವವರು ಹಿಂದಿನ ಹತ್ತು, ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು (ಅನು. 130.27–28). ಯಮನು ಹೇಳಿದ ನಕ್ಷತ್ರ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನು (ಅನು. 136.1) ಕೇಳಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ ಶಶಬಿಂದುವು ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಆಳಿದನು (ಅನು. 136.15).

ತಿಲೋದಕ, ದೀಪ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಕ್ಷಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 192.14); ತಿಲಪಾತ್ರ ದಾನವು ಗೋದಾನಕ್ಕೆ, ಶಾಶ್ವತ ಭೂದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 192.12–13). ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ವೇದಪಾರಗನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವವನು ನೂರು ಯಾಗಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 191.3–4). ನಿತ್ಯವೂ ದೀಪವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 103.28–29); ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನ ಮಾಡುವವನು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 188.77).

ವಂಶವೃದ್ಧಿ. ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ಪತ್ನಿಯು ಮಧ್ಯಮ ಪಿಂಡವನ್ನು ತಿಂದರೆ, ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಯಸುವವನಿಗೆ ಪಿತಾಮಹರು ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.38). ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಸಂತಾನವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.37). ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಅತ್ತಿಯ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಜೇನು ಬೆರೆಸಿದ ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಕೊಡುವವನ (ಅನು. 188.78) ಸಂತಾನವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುವವನು ಪಿತೃಋಣದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 188.79). ಮಗಳಿಂದ, ದೌಹಿತ್ರರಿಂದ ತಾನು ಉದ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆನೆಂದು ಯಯಾತಿ ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 87.28).

ಕಥೆ ಕೇಳಿಸಿದರೆ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭಾರತದ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿಸಿದವನ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ (ಆದಿ. 62.40); ವೇದಸಮಾನವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನೂ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಬೇಕು (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 111.4).

ನೀಲವೃಷಭ. ಬಿಟ್ಟ ನೀಲವೃಷಭವು ಬಾಲದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದರೆ ಪಿತೃಗಳು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.73–75); ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ದಡದಿಂದ ಕೆಸರನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಂತರೆ ಪಿತೃಗಳು ಸೋಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.76). ನೀಲವೃಷಭ ವಿಮೋಚನ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ತಿಲೋದಕ, ಮಳೆಗಾಲದ ದೀಪದಾನ — ಇವುಗಳಿಂದ ಪಿತೃಋಣ ತೀರುತ್ತದೆಂದು ಪಿತೃಗಳೇ ಹೇಳಿದರು (ಅನು. 188.70–71).

> **ಪ್ರಿಯನಾದ ಮಗನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 102.8).**

(ಅ.3) ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಘೋರ ಪಾಪ

> **ಉದಕವಿಲ್ಲದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.** "ಮಹಾನದಿಯೇ, ಆ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನೀನು ಜಲಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸುವವರೆಗೆ ಆ ಸಾಗರರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಅರಣ್ಯ. 108.19). ಪಿಂಡೋದಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಲೋಪವಾದವರ ಪಿತೃಗಳು ಪತನಹೊಂದುತ್ತಾರೆ (ಭೀಷ್ಮ. 25.42).

ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ. ಜರತ್ಕಾರುವು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳು ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು; ಸಂತಾನ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ ಅಶುಚಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು (ಆದಿ. 45.3; 45.13; 45.22). ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಪಿತೃಗಳೂ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು (ಅರಣ್ಯ.. 94.14); ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು (ಅರಣ್ಯ.. 94.15–16).

ನೂರು ವರ್ಷ ಕಾಗೆಯಾಗಿ. ದೇವಕಾರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡದೆ ತಾನೇ ಉಣ್ಣುವವನು ಮರಣಾನಂತರ ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 173.84) — ನೂರು ವರ್ಷ ಕಾಗೆಯಾಗಿ, ನಂತರ ಕೋಳಿಯಾಗಿ, ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸರ್ಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಆ ನಂತರವೇ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 173.85).

ಮಲದಲ್ಲಿ, ರೇತಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಉಂಡು ಆ ದಿನ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವನು, ವೃಷಲೀ ಶಯ್ಯೆಗೆ ಹೋಗುವವನು — ಅವರ ಪಿತೃಗಳು ಆ ತಿಂಗಳೆಲ್ಲ ಅವರ ಮಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.12). ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗಲೀ ಉಂಡಾಗಲೀ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೇರುವ ಪುರುಷನ ಪಿತೃಗಳು ಆ ತಿಂಗಳೆಲ್ಲ ಆ ರೇತಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.24). ತಿಳಿದೂ ಅನರ್ಹರಿಗೆ ಕೊಡುವವರ ಪಿತೃಗಳು ಮರಣಾನಂತರ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮಲವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.16). ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮಲವಾಗುತ್ತದೆ, ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕೀವು-ರಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 137.13).

ಅರಳಿಹಣ್ಣಿನಂತೆ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ 'ಶ್ರಾದ್ಧಮಿತ್ರ'ನು ತೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಳಚಿದ ಅರಳಿಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 137.43). ನರ್ತಕನಿಗೆ, ಗಾಯಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣೆಯು ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ; ಅದು ಅವರ ಪ್ರೇತರನ್ನು ದೇವಯಾನದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ (ಅನು. 137.48–49).

ಎರಡು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಭ್ರಷ್ಟ. ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸ್ವಧೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸದೆ ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಗಾಳಿಗೆ ಚದುರಿದ ಮೋಡದಂತೆ ಎರಡು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ನಾಶವಾಗುವೆ ಎಂದು ನಕುಲನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು (ಶಾಂತಿ. 12.52–53). ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಅಷ್ಟಕಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪಿತೃಪೂಜೆ ಮಾಡದವರು ಮೊದಲಾದವರು ಮತ್ತೆ ಜನಿಸಿದಾಗ ಸಂತಾನಹೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 221.12–14).

ಕೀಟ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ. ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಲೀ ಪಿತೃಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಲೀ ತಾನು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅನ್ನ ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಒಂದು ಕೀಟವು ವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು (ಅನು. 179.22), ಆ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಈಗ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದಿತು (ಅನು. 179.26).

ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲು. ತಿಲಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಕೋಪದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಯಾತುಧಾನರು, ಪಿಶಾಚಗಳು ದೋಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.22); ಕಾಲ ತಪ್ಪಿ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 61.3); ಮೊದಲು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸದೆ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವವನ ಫಲವನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರು, ಪಿಶಾಚಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.50). ಅಸೂಯೆಯಿಂದ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಸುರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದನು (ಅನು. 137.20).

ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೇ. ತರ್ಪಣ ಮಾಡುವ ಮೊದಲೇ ಸ್ನಾನವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂಡಿದರೆ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಣಗಳು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಶಪಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾರೆ (ಆಶ್ವ. 104.62). ಭೋಜನ, ಅಭ್ಯಂಗನ, ದಾನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳನ್ನು ಬಳಸಿದವನು ನಾಯಿಯ ಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಳುವಾಗಿ ತನ್ನ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಳುಗುತ್ತಾನೆ (ಆಶ್ವ. 109.36). ರಜಸ್ವಲೆ ಮೊದಲಾದವರ ದೃಷ್ಟಿ ಬಿದ್ದ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ತೃಪ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 190.13).

ಶಾಪಗಳು. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಶುಚಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿದ ಪೌಷ್ಯರಾಜನನ್ನು ಉತ್ತಂಕನು ಕುರುಡನಾಗು ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು (ಆದಿ. 3.116). ಜಮದಗ್ನಿಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದ ಹಾಲನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದ ಕ್ರೋಧವು (ಆಶ್ವ. 95.4–5), ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಪಚಾರ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಮುಂಗುಸಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು (ಆಶ್ವ. 95.11). ಅಷ್ಟಕಾ ಶ್ರಾದ್ಧ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಮೊದಲೇ ತಿಂದ ವಿಕುಕ್ಷಿಯನ್ನು (ಭಾಗ. 9.7.7–8), ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಮಹಾರಾಜನು ದೇಶದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದನು (ಭಾಗ. 9.7.9).

> **ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡದವನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸದವನು ಮೂಢಚಿತ್ತನೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಉದ್ಯೋಗ. 33.43).**

(ಅ.4) ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಯಮಗಳು

ಅಪರಾಹ್ಣ. ದೈವಕರ್ಮವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಕರ್ಮವನ್ನು ಅಪರಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 61.2–3); ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದಂತೆಯೇ, ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಅಪರಾಹ್ಣ ವಿಶಿಷ್ಟ (ಅನು. 134.21). ಹಗಲಿನ ಎಂಟನೆಯ ಭಾಗವಾದ 'ಕುತಪ'ದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ (ಆದಿ. 87.31).

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಮಾಘ-ಭಾದ್ರಪದಗಳು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಪಿಂಡವನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 134.19). ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಮಾಘ, ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸಗಳು ಪೂಜಿತ; ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಶ್ರೇಷ್ಠ (ಅನು. 238.7). ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ಶಕ್ಯನುಸಾರ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು (ಭಾಗ. 7.14.20). ಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ, ಅಯನಾಂತದಲ್ಲಿ, ಮಘೆಯಲ್ಲಿ, ಗಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಾವಿರ ನಿಷ್ಕಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ (ಆಶ್ವ. 110.27).

ಮೂರು ಪವಿತ್ರಗಳು. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೌಹಿತ್ರ, ಕುತಪ, ತಿಲಗಳು ಪವಿತ್ರಗಳು; ಶೌಚ, ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಆತುರಪಡದಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ (ಅನು. 238.14). ಶೀಲ, ಶ್ರುತ, ಕುಲಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬೆಸ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅಥವಾ ಆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.12–13). ಶಿರಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೇ ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 161.134); ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತಿಲೋದಕವನ್ನು ತಾಮ್ರಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು (ಅನು. 189.21–22).

ತಿಲಗಳ ಮಹಿಮೆ. ಸ್ವಯಂಭುವು ತಿಲಗಳನ್ನು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಭೋಜ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು (ಅನು. 101.7); ತಿಲಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಶ್ರಾದ್ಧ ಅಕ್ಷಯವೆಂದು ಮನುವು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 135.4). ತಿಲಗಳು ಪಿಶಾಚಗಳಿಂದ, ದರ್ಭೆಗಳು ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ (ಆದಿ. 87.32); ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಥಳದ ಸುತ್ತಲೂ ತಿಲಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಬೇಕು (ಅನು. 137.21).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಯ್ಕೆ. ದೈವಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು, ಪಿತ್ರ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು (ಅನು. 137.2–3) — ಕುಲ, ಶೀಲ, ವಯಸ್ಸು, ರೂಪ, ವಿದ್ಯೆ, ವಂಶಗಳಿಂದ (ಅನು. 137.4). ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಒಬ್ಬರಿಗಾದರೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು; ಎಷ್ಟೇ ಸಂಪನ್ನನಾದರೂ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಾರದು (ಭಾಗ. 7.15.3). ಮಂತ್ರವಿದನಾದ ಒಬ್ಬನು ಪ್ರೀತನಾದರೆ ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಸಮಾನ (ಅನು. 137.56). ವೈದ್ಯರು, ದೇವಲಕರು, ಸೋಮವನ್ನು ಮಾರುವವರು, ಗಾಯಕರು, ನರ್ತಕರು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಅನು. 61.14–15). ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಆದರ ತೋರಬಾರದು (ಅನು. 137.44).

ವರ್ಜ್ಯಗಳು. ಕೋದ್ರವಗಳು, ಇಂಗು, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಈರುಳ್ಳಿ, ನುಗ್ಗೆ, ಸೋರೆ, ಕಪ್ಪು ಉಪ್ಪು (ಅನು. 138.38–39); ಜೀರಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಉಪ್ಪು, ನೇರಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಜ್ಯ (ಅನು. 138.40–41); ಕಬ್ಬಿಣ, ತವರ, ಸೀಸದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.17–18). ಮುನಿಗಳ ಆಹಾರದಿಂದಲೇ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿ (ಭಾಗ. 7.15.7).

ಶ್ರಾದ್ಧ ದಿನದ ಕ್ರಮ. ಮೊದಲು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ಬಲಿ, ಆ ನಂತರ ವೈಶ್ವದೇವ, ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು (ಅನು. 154.17).

ಪಿಂಡಗಳ ಕ್ರಮ. ಮೊದಲು ತಂದೆಗೆ, ನಂತರ ಅಜ್ಜನಿಗೆ, ನಂತರ ಮುತ್ತಜ್ಜನಿಗೆ ಪಿಂಡವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು (ಅನು. 139.13–14); ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ, ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ, ಹೆಸರನ್ನು ಮೊದಲು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು (ಅನು. 238.27).

ನಿತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ತರ್ಪಣ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಬಲಿ, ಅತಿಥಿಪೂಜೆ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ — ಇವು ಪಂಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳು (ಆಶ್ವ. 104.10). ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ತರ್ಪಣದಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಸಂತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು (ಅನು. 154.6); ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅನ್ನದಿಂದ, ನೀರಿನಿಂದ, ಅಥವಾ ಹಾಲು, ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದಾದರೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟುಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 154.8–9). ತಂದೆ, ಅಜ್ಜ, ಮುತ್ತಜ್ಜ, ತಾಯಿ, ತಂದೆಯ ತಾಯಿ, ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ, ಗುರು, ಆಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 104.58–59).

ಪ್ರೇತಕರ್ಮ. ಮೃತನನ್ನು ಶುಚಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಹನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತ (ಶಾಂತಿ. 303.38); ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿ ಶರೀರ ದೊರೆಯದ ಆಹಿತಾಗ್ನಿಗೆ ಪಲಾಶದ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಮೆ ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 118.1–2). ಉದಕದಾನ, ಅಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧ ಮೃತರಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ (ಅನು. 242.32). ಅತಿಯಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದರೆ ಅದು ಪಿತಾಮಹರನ್ನು ತಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ (ಆಶ್ವ. 2.2).

ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿ. ಪರರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಆ ಭೂಮಿಯ ಪಿತೃಗಳಿಂದ ಕೆಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ (ಅನು. 101.33); ಕಾಡುಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ನದಿಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು ಯಾರ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವೂ ಇಲ್ಲದವು (ಅನು. 101.35).

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲ ಮಳೆಗಾಗಿ ಕಾಯುವಂತೆ, ಪಿತೃಗಳು ಪಿತೃಮೇಧಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.4).

(ಆ) ಮಹನೀಯರ ಆಚರಣೆ — ಶ್ರಾದ್ಧ, ತರ್ಪಣ, ಪ್ರೇತಕರ್ಮಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು

ಮೂಲಗಳು, ಸಂಕೇತಗಳು: ಶ್ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೂರು ಮೂಲಗಳಿಂದ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ — (1) ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ: ಗೀತಾಪ್ರೆಸ್ (ಗೋರಖ್‌ಪುರ) ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ JSON; (2) ಮಹಾಭಾರತ: MAHE (ಮಣಿಪಾಲ) Digital Concordance ನಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಭಕೋಣಂ ಪ್ರತಿ (DPRC_MM_DC_KK_complete_[200525].txt) — ಪರ್ವ, ಉಪಪರ್ವಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಪುಷ್ಪಿಕೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅಧ್ಯಾಯ-ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಆ ಪ್ರತಿಯವೇ (BORI ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು); (3) ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ: skandha_1–12.json ಪ್ರತಿ. ಒಂದೇ ಶ್ಲೋಕವು ಹೆಚ್ಚು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಲಿಂಕ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾರಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು "ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳು" ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದೇವೆ; ಶ್ಲೋಕಗಳು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿವೆ. ಸಂಕೇತಗಳು: ರಾಮಾ. ಬಾಲ./ಅಯೋ./ಅರಣ್ಯ./ಕಿಷ್ಕಿ./ಸುಂದರ./ಯುದ್ಧ./ಉತ್ತರ. = ರಾಮಾಯಣದ ಕಾಂಡಗಳು (ಸರ್ಗ.ಶ್ಲೋಕ); ಭಾಗ. = ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ (ಸ್ಕಂಧ.ಅಧ್ಯಾಯ.ಶ್ಲೋಕ); ಮಹಾಭಾರತ: ಆದಿ., ಸಭಾ., ಅರಣ್ಯ., ವಿರಾಟ., ಉದ್ಯೋಗ., ಭೀಷ್ಮ., ದ್ರೋಣ., ಕರ್ಣ., ಶಲ್ಯ., ಸೌಪ್ತಿಕ., ಸ್ತ್ರೀ., ಶಾಂತಿ., ಅನು., ಆಶ್ವ., ಆಶ್ರಮ., ಮೌಸಲ., ಮಹಾಪ್ರ., ಸ್ವರ್ಗಾ. = ಆಯಾ ಪರ್ವಗಳು (ಅಧ್ಯಾಯ.ಶ್ಲೋಕ).

ಆ.1 ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ದಶರಥನಿಗೆ ಮಂದಾಕಿನೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಜಲಾಂಜಲಿ, ಇಂಗುದೀ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭರತನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ; ನಂತರ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಾತುಗಳು; ಉಳಿದುದು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಥನ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ ತಂದೆಯ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ಭರತನು, 'ಎದ್ದು ತಂದೆಗೆ ಉದಕವನ್ನು ನೀಡು; ನಾನೂ ಶತ್ರುಘ್ನನೂ ಮೊದಲೇ ಉದಕವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇವೆ' ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 102.7).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಿಯನಾದ ಮಗನು ನೀಡಿದುದು ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ನೀನೇ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯನು ಎಂದು ಭರತನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 102.8).
- ಉದಾಹರಣೆ ತನ್ನ ವಿಯೋಗದ ದುಃಖದಿಂದ ಮರಣಿಸಿದ ತಂದೆಗೆ ತಾನು ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ವಿಲಪಿಸಿ, ಸರ್ವ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ಕೃತಾರ್ಥರು ಎಂದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.9–10).
- ಉದಾಹರಣೆ ಸೋದರರು 'ತಂದೆಗೆ ಉದಕವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಲಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಇಂಗುದೀ ಪಿಣ್ಯಾಕವನ್ನೂ ಉತ್ತರೀಯವಾಗಿ ನಾರುಮಡಿಯನ್ನೂ ತರುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.17; 103.20).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವೇಗವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ, ಕೆಸರಿಲ್ಲದ ಶುಭ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಇದು (ನಿಮಗೆ) ಸೇರಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ರಾಜನಿಗೆ ಜಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು; ಶ್ರೀರಾಮನು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದು ದಕ್ಷಿಣ (ಯಾಮ್ಯ) ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ ನುಡಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.25–26).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ 'ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಪಿತೃಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ ನಿನಗೆ ನಾನು ನೀಡಿದ ಈ ನಿರ್ಮಲ ಜಲವು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ತಲುಪಲಿ' ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.27).
- ಉದಾಹರಣೆ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೋದರರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ತಂದೆಗೆ ನಿರ್ವಾಪವನ್ನು (ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ) ಮಾಡಿದನು; ಬೋರೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿದ ಇಂಗುದೀ ಪಿಣ್ಯಾಕವನ್ನು ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.28–29).
- ನಿಯಮ 'ಮಹಾರಾಜನೇ, ನಾವು ತಿನ್ನುವುದನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸು; ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೋ ಅವನ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅದೇ ಅನ್ನ' ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 103.30).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 102 › ಶ್ಲೋಕ 7 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 2.102.7

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕ್ರಿಯತಾಮುದಕಂ ಪಿತುಃ।
ಅಹಂ ಚಾಯಂ ಚ ಶತ್ರುಘ್ನಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ಕೃತೋದಕೌ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.1 ↵ ಸೂಚಿ.65

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 102 › ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ — ವಾ.ರಾ. 2.102.8

ಪ್ರಿಯೇಣ ಕಿಲ ದತ್ತಂ ಹಿ ಪಿತೃಲೋಕೇಷು ರಾಘವ।
ಅಕ್ಷಯಂ ಭವತೀತ್ಯಾಹುರ್ಭವಾಂಶ್ಚೈವ ಪಿತುಃ ಪ್ರಿಯಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ ↵ ಆ.1

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 9 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 2.103.9

ಕಿಂ ನು ತಸ್ಯ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ದುರ್ಜಾತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಯೋ ಮೃತೋ ಮಮ ಶೋಕೇನ ಸ ಮಯಾ ನ ಚ ಸಂಸ್ಕೃತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.1

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.103.10

ಅಹೋ ಭರತ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋ ಯೇನ ರಾಜಾ ತ್ವಯಾನಘ।
ಶತ್ರುಘ್ನೇನ ಚ ಸರ್ವೇಷು ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯೇಷು ಸತ್ಕೃತಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.1 ↩ ಸೂಚಿ.66

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.103.17

ತತಸ್ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಸರ್ವೇ ಭೃಶಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ದುಃಖಿತಮ್।
ಅಬ್ರುವಞ್ಜಗತೀಭರ್ತುಃ ಕ್ರಿಯತಾಮುದಕಂ ಪಿತುಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 20 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.103.20

ಆನಯೇಙ್ಗುದಿಪಿಣ್ಯಾಕಂ ಚೀರಮಾಹರ ಚೋತ್ತರಮ್।
ಜಲಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ತಾತಸ್ಯ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 25 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.103.25

ಶೀಘ್ರಸ್ರೋತಸಮಾಸಾದ್ಯ ತೀರ್ಥಂ ಶಿವಮಕರ್ದಮಮ್।
ಸಿಷಿಚುಸ್ತೂದಕಂ ರಾಜ್ಞೇ ತತ ಏತದ್ ಭವತ್ವಿತಿ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 26 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.103.26

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ತು ಮಹೀಪಾಲೋ ಜಲಾಪೂರಿತಮಞ್ಜಲಿಮ್।
ದಿಶಂ ಯಾಮ್ಯಾಮಭಿಮುಖೋ ರುದನ್ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 2.103.27

ಏತತ್ ತೇ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ವಿಮಲಂ ತೋಯಮಕ್ಷಯಮ್।
ಪಿತೃಲೋಕಗತಸ್ಯಾದ್ಯ ಮದ್ದತ್ತಮುಪತಿಷ್ಠತು॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1 ↩ ಸೂಚಿ.67

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 28 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.103.28

ತತೋ ಮನ್ದಾಕಿನೀತೀರಂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತೀರ್ಯ ಸ ರಾಘವಃ।
ಪಿತುಶ್ಚಕಾರ ತೇಜಸ್ವೀ ನಿರ್ವಾಪಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1 ↩ ಸೂಚಿ.67

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 29 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.103.29

ಐಙ್ಗುದಂ ಬದರೈರ್ಮಿಶ್ರಂ ಪಿಣ್ಯಾಕಂ ದರ್ಭಸಂಸ್ತರೇ।
ನ್ಯಸ್ಯ ರಾಮಃ ಸುದುಃಖಾರ್ತೋ ರುದನ್ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 103 › ಶ್ಲೋಕ 30 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.103.30

ಇದಂ ಭುಙ್ಕ್ಷ್ವ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರೀತೋ ಯದಶನಾ ವಯಮ್।
ಯದನ್ನಃ ಪುರುಷೋ ಭವತಿ ತದನ್ನಾಸ್ತಸ್ಯ ದೇವತಾಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.1

ಆ.2 ಜಾಬಾಲಿಯ ನಾಸ್ತಿಕ ವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ — ವನವಾಸದಲ್ಲೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವೆನೆಂಬ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಾಬಾಲಿಗೆ (ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಥನ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ಜಾಬಾಲಿ ಹೇಳಿದ (ಪರಲೋಕವನ್ನು, ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ) ವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸ್ಥಿರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು; ಆ ನಾಸ್ತಿಕ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಗರ್ಹಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 109.1; 109.30).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವನವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಶುಚಿಯಾಗಿ, ನಿಯತಾಹಾರಿಯಾಗಿ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಗೆಡ್ಡೆಗಳು, ಪುಷ್ಪಗಳು, ಫಲಗಳಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 109.26–27).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 109 › ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 2.109.1

ಜಾಬಾಲೇಸ್ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಉವಾಚ ಪರಯಾ ಸೂಕ್ತ್ಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾವಿಪ್ರತಿಪನ್ನಯಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.2

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 109 › ಶ್ಲೋಕ 26 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 2.109.26

ವನವಾಸಂ ವಸನ್ನೇವ ಶುಚಿರ್ನಿಯತಭೋಜನಃ।
ಮೂಲಪುಷ್ಪಫಲೈಃ ಪುಣ್ಯೈಃ ಪಿತೄನ್ ದೇವಾಂಶ್ಚ ತರ್ಪಯನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.2 ↵ ಉ.85

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 109 › ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 2.109.27

ಸಂತುಷ್ಟಪಞ್ಚವರ್ಗೋಽಹಂ ಲೋಕಯಾತ್ರಾಂ ಪ್ರವಾಹಯೇ।
ಅಕುಹಃ ಶ್ರದ್ದಧಾನಃ ಸನ್ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯವಿಚಕ್ಷಣಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.2 ↵ ಉ.85

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 109 › ಶ್ಲೋಕ 30 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 2.109.30

ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಃ ಪುನರುಗ್ರತೇಜಾ
ನಿಶಮ್ಯ ತನ್ನಾಸ್ತಿಕವಾಕ್ಯಹೇತುಮ್।
ಅಥಾಬ್ರವೀತ್ ತಂ ನೃಪತೇಸ್ತನೂಜೋ
ವಿಗರ್ಹಮಾಣೋ ವಚನಾನಿ ತಸ್ಯ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.2

ಆ.3 ಭರತನು ದಶರಥನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳು — ದಹನ, ದಶಾಹ, ದ್ವಾದಶಾಹ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಅಸ್ಥಿಸಂಚಯನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕವಿಯ (ವಾಲ್ಮೀಕಿ) ವರ್ಣನೆ; ವಸಿಷ್ಠನು ಭರತನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸಮಯ ಬಂದಿರುವ ರಾಜನ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ವಸಿಷ್ಠನು ಭರತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು; ಭರತನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 76.2–3).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಎಣ್ಣೆಯ ತೊಟ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜದೇಹವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 76.4).
- **ನಿಯಮ** ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ, ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವಂತೆ ವಸಿಷ್ಠನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಲು, ಭರತನು ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಪುರೋಹಿತರನ್ನು, ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ತ್ವರೆಗೊಳಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 76.11–12).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳು ವಿವಿಧ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಿತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಜಪಿಸಿದರು; ಸಾಮಗರು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಮಗಳನ್ನು ಗಾನ ಮಾಡಿದರು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 76.17–18).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳು, ಕೌಸಲ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ರಾಣಿಯರು ಚಿತೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರಸವ್ಯವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದರು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 76.20).
- **ಉದಾಹರಣೆ** **ನಿಯಮ** ರಾಣಿಯರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪುರೋಹಿತರು ಭರತನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಉದಕವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ದುಃಖದಿಂದ ಕಳೆದರು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 76.23).
- **ಉದಾಹರಣೆ** **ನಿಯಮ** ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ಶೌಚವನ್ನು ಪಡೆದು, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ ಬರುತ್ತಲೇ ಭರತನು ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 77.1).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ರಾಜನ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಕ್ಕಾಗಿ ಭರತನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಧನ, ರತ್ನಗಳು, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಅನ್ನ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳು, ದಾಸದಾಸಿಯರು, ವಾಹನಗಳು, ದೊಡ್ಡ ಗೃಹಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 77.2–3).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಹದಿಮೂರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಶೋಧನಾರ್ಥವಾಗಿ (ಅಸ್ಥಿಸಂಚಯನಕ್ಕಾಗಿ) ತಂದೆಯ ಚಿತಾಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಭರತನು ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿಹೋಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ವಿಲಪಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 77.4–5).
- **ನಿಯಮ** ‘ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಮರಣಿಸಿ ಇದು ಹದಿಮೂರನೆಯ ದಿನ; ಅಸ್ಥಿಸಂಚಯನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕೆಲಸವಿರುವಾಗ ಏಕೆ ತಡಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?’ ಎಂದು ವಸಿಷ್ಠನು ಭರತನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದನು; ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉಳಿದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರನ್ನು ಅವಸರಪಡಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 77.22; 77.26).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** — ವಾ.ರಾ. 2.76.2

ಅಲಂ ಶೋಕೇನ ಭದ್ರಂ ತೇ ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಯಶಃ।
ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ನರಪತೇಃ ಕುರು ಸಂಯಾನಮುತ್ತಮಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 3 **ನಿಯಮ** — ವಾ.ರಾ. 2.76.3

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರತೋ ಧರಣೀಂ ಗತಃ।
ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮವಿತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 4 **ಉದಾಹರಣೆ** — ವಾ.ರಾ. 2.76.4

ಉದ್ಧೃತ್ಯ ತೈಲಸಂಸೇಕಾತ್ ಸ ತು ಭೂಮೌ ನಿವೇಶಿತಮ್।
ಆಪೀತವರ್ಣವದನಂ ಪ್ರಸುಪ್ತಮಿವ ಭೂಮಿಪಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 11 **ನಿಯಮ** — ವಾ.ರಾ. 2.76.11

ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ ವಿಶಾಮ್ಪತೇಃ।
ತಾನ್ಯವ್ಯಗ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕ್ರಿಯತಾಮವಿಚಾರಿತಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 12 **ನಿಯಮ** — ವಾ.ರಾ. 2.76.12

ತಥೇತಿ ಭರತೋ ವಾಕ್ಯಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯಾಭಿಪೂಜ್ಯ ತತ್।
ಋತ್ವಿಕ್ಪುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯಾಂಸ್ತ್ವರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಶಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.76.17

ಗನ್ಧಾನುಚ್ಚಾವಚಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾಂಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾಥ ಭೂಮಿಪಮ್।
ತತ್ರ ಸಂವೇಶಯಾಮಾಸುಶ್ಚಿತಾಮಧ್ಯೇ ತಮೃತ್ವಿಜಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.76.18

ತದಾ ಹುತಾಶನಂ ಹುತ್ವಾ ಜೇಪುಸ್ತಸ್ಯ ತದೃತ್ವಿಜಃ।
ಜಗುಶ್ಚ ತೇ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ತತ್ರ ಸಾಮಾನಿ ಸಾಮಗಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 20 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.76.20

ಪ್ರಸವ್ಯಂ ಚಾಪಿ ತಂ ಚಕ್ರುರ್ಮತ್ವಿಜೋಽಗ್ನಿಚಿತಂ ನೃಪಮ್।
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಪ್ರಮುಖಾಸ್ತದಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 76 › ಶ್ಲೋಕ 23 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.76.23

ಕೃತ್ವೋದಕಂ ತೇ ಭರತೇನ ಸಾರ್ಧಂ
ನೃಪಾಙ್ಗನಾ ಮನ್ತ್ರಿಪುರೋಹಿತಾಶ್ಚ।
ಪುರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಶ್ರುಪರೀತನೇತ್ರಾ
ಭೂಮೌ ದಶಾಹಂ ವ್ಯನಯನ್ತ ದುಃಖಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3 ↵ ಸೂಚಿ.62

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 77 › ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.77.1

ತತೋ ದಶಾಹೇಽತಿಗತೇ ಕೃತಶೌಚೋ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ।
ದ್ವಾದಶೇಽಹನಿ ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಾಣ್ಯಕಾರಯತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 77 › ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.77.2

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಧನಂ ರತ್ನಂ ದದಾವನ್ನಂ ಚ ಪುಷ್ಕಲಮ್।
ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ವಾಸ್ತಿಕಂ ಬಹು ಶುಕ್ಲಂ ಚ ಗಾಶ್ಚಾಪಿ ಬಹುಶಸ್ತದಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 77 › ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.77.3

ದಾಸೀರ್ದಾಸಾಂಶ್ಚ ಯಾನಾನಿ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಸುಮಹಾನ್ತಿ ಚ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ದದೌ ಪುತ್ರೋ ರಾಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 77 › ಶ್ಲೋಕ 4 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.77.4

ತತಃ ಪ್ರಭಾತಸಮಯೇ ದಿವಸೇ ಚ ತ್ರಯೋದಶೇ।
ವಿಲಲಾಪ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭರತಃ ಶೋಕಮೂರ್ಚ್ಛಿತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 77 › ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 2.77.5

ಶಬ್ದಾಪಿಹಿತಕರ್ಣಶ್ಚ ಶೋಧನಾರ್ಥಮುಪಾಗತಃ।
ಚಿತಾಮೂಲೇ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಮಿದಮಾಹ ಸುದುಃಖಿತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 77 › ಶ್ಲೋಕ 22 ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 2.77.22

ತ್ರಯೋದಶೋಽಯಂ ದಿವಸಃ ಪಿತುರ್ವೃತ್ತಸ್ಯ ತೇ ವಿಭೋ।
ಸಾವಶೇಷಾಸ್ಥಿನಿಚಯೇ ಕಿಮಿಹ ತ್ವಂ ವಿಲಮ್ಬಸೇ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 77 › ಶ್ಲೋಕ 26 ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 2.77.26

ಅಶ್ರೂಣಿ ಪರಿಮೃದ್ನನ್ತೌ ರಕ್ತಾಕ್ಷೌ ದೀನಭಾಷಿಣೌ।
ಅಮಾತ್ಯಾಸ್ತ್ವರಯನ್ತಿ ಸ್ಮ ತನಯೌ ಚಾಪರಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.3

ಆ.4 ಜಟಾಯುವಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಾಡಿದ ದಹನ, ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ, ಉದಕಕ್ರಿಯೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ; ಉಳಿದುದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕಥನ — ಉದಾಹರಣೆ · ನಿಯಮ · ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ ದಶರಥನಂತೆಯೇ ಜಟಾಯುವೂ ತನಗೆ ಪೂಜನೀಯನು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತರುವಂತೆ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮಥಿಸಿ ತನಗಾಗಿ ಮರಣಿಸಿದ ಗೃಧ್ರರಾಜನನ್ನು ದಹಿಸುವೆನು ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.26–27).
- ಪುಣ್ಯ ಯಜ್ಞಶೀಲರಿಗೆ, ಆಹಿತಾಗ್ನಿಗಳಿಗೆ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗದವರಿಗೆ, ಭೂದಾತರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯನ್ನು, ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ, ನನ್ನಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಪಡೆ ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ನುಡಿದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.29–30).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ದುಃಖಿಸುತ್ತ, ಸ್ವಂತ ಬಂಧುವಿನಂತೆ ಜಟಾಯುವನ್ನು ಉರಿಯುವ ಚಿತೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿ ದಹಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.31).
- ಉದಾಹರಣೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಸಿರು ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.32–33).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಮರಣಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವರ್ಗಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ದ್ವಿಜರು ಹೇಳುವ ಪಿತೃಸಂಬಂಧ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಪಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.34).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ನಂತರ ಇಬ್ಬರು ರಾಜಕುಮಾರರು ಗೋದಾವರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಗೃಧ್ರರಾಜನಿಗೆ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.35–36).
- ಪುಣ್ಯ ದುಷ್ಕರವಾದ ಕೀರ್ತಿಕರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಮಹರ್ಷಿಯಂತಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಟಾಯುವು ಪುಣ್ಯವಾದ ಶುಭಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 68.37).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 26 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 3.68.26

ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಯಥಾ ಮಮ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಪೂಜನೀಯಶ್ಚ ಮಾನ್ಯಶ್ಚ ತಥಾಯಂ ಪತಗೇಶ್ವರಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.4

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 3.68.27

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಹರ ಕಾಷ್ಠಾನಿ ನಿರ್ಮಥಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾವಕಮ್।
ಗೃಧ್ರರಾಜಂ ದಿಧಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮತ್ಕೃತೇ ನಿಧನಂ ಗತಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.4

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 29 ಪುಣ್ಯ — ವಾ.ರಾ. 3.68.29

ಯಾ ಗತಿರ್ಯಜ್ಞಶೀಲಾನಾಮಾಹಿತಾಗ್ನೇಶ್ಚ ಯಾ ಗತಿಃ।
ಅಪರಾವರ್ತಿನಾಂ ಯಾ ಚ ಯಾ ಚ ಭೂಮಿಪ್ರದಾಯಿನಾಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.4

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 30 ಪುಣ್ಯ — ವಾ.ರಾ. 3.68.30

ಮಯಾ ತ್ವಂ ಸಮನುಜ್ಞಾತೋ ಗಚ್ಛ ಲೋಕಾನನುತ್ತಮಾನ್।
ಗೃಧ್ರರಾಜ ಮಹಾಸತ್ತ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಚ ಮಯಾ ವ್ರಜ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.4

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 31 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 3.68.31

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಚಿತಾಂ ದೀಪ್ತಾಮಾರೋಪ್ಯ ಪತಗೇಶ್ವರಮ್।
ದದಾಹ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸ್ವಬನ್ಧುಮಿವ ದುಃಖಿತಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.4 ↩ ಸೂಚಿ.69

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 32 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 3.68.32

ರಾಮೋಽಥ ಸಹಸೌಮಿತ್ರಿರ್ವನಂ ಗತ್ವಾ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ಸ್ಥೂಲಾನ್ ಹತ್ವಾ ಮಹಾರೋಹೀನನುತಸ್ತಾರ ತಂ ದ್ವಿಜಮ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.4

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 33 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 3.68.33

ರೋಹಿಮಾಂಸಾನಿ ಚೋದ್ಧೃತ್ಯ ಪೇಶೀಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಶಕುನಾಯ ದದೌ ರಾಮೋ ರಮ್ಯೇ ಹರಿತಶಾದ್ವಲೇ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.4 ↩ ಸೂಚಿ.69

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 3.68.34

ಯತ್ ತತ್ ಪ್ರೇತಸ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಕಥಯನ್ತಿ ದ್ವಿಜಾತಯಃ।
ತತ್ ಸ್ವರ್ಗಗಮನಂ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ತಸ್ಯ ರಾಮೋ ಜಜಾಪ ಹ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.4

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 35 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 3.68.35

ತತೋ ಗೋದಾವರೀಂ ಗತ್ವಾ ನದೀಂ ನರವರಾತ್ಮಜೌ।
ಉದಕಂ ಚಕ್ರತುಸ್ತಸ್ಮೈ ಗೃಧ್ರರಾಜಾಯ ತಾವುಭೌ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.4 ↩ ಸೂಚಿ.69

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 36 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 3.68.36

ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೇನ ವಿಧಿನಾ ಜಲಂ ಗೃಧ್ರಾಯ ರಾಘವೌ।
ಸ್ನಾತ್ವಾ ತೌ ಗೃಧ್ರರಾಜಾಯ ಉದಕಂ ಚಕ್ರತುಸ್ತದಾ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.4 ↩ ಸೂಚಿ.69

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 68 › ಶ್ಲೋಕ 37 ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 3.68.37

ಸ ಗೃಧ್ರರಾಜಃ ಕೃತವಾನ್ ಯಶಸ್ಕರಂ
ಸುದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ರಣೇ ನಿಪಾತಿತಃ।
ಮಹರ್ಷಿಕಲ್ಪೇನ ಚ ಸಂಸ್ಕೃತಸ್ತದಾ
ಜಗಾಮ ಪುಣ್ಯಾಂ ಗತಿಮಾತ್ಮನಃ ಶುಭಾಮ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↩ ಆ.4

ಆ.5 ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದ ತಾಯಂದಿರಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಾಡಿದ ದಾನಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ (ಕಥನ) ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು ಪುತ್ರಪೌತ್ರರಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ ಕಾಲಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು; ಸುಮಿತ್ರೆ, ಕೈಕೇಯಿಯರೂ ಅವಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಅನೇಕ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದಶರಥನನ್ನು ಸೇರಿದರು (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 99.15–17).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ರಾಮನು ತನ್ನ ತಾಯಂದಿರಿಗಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಆಗಾಗ (ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ) ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಹಾದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 99.18).
- **ಉದಾಹರಣೆ** **ಪುಣ್ಯ** ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ರಾಮನು ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಾ ಪಿತ್ರ್ಯವಾದ (ಪಿತೃಸಂಬಂಧವಾದ) ಬ್ರಹ್ಮರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಮಾಡಲು ಅತಿ ಕಷ್ಟವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 99.19).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 99 › ಶ್ಲೋಕ 15 **ಉದಾಹರಣೆ** ವಾ.ರಾ. 7.99.15

ಅಥ ದೀರ್ಘಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ರಾಮಮಾತಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಃ ಪರಿವೃತಾ ಕಾಲಧರ್ಮಮುಪಾಗಮತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.5

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 99 › ಶ್ಲೋಕ 16 **ಉದಾಹರಣೆ** ವಾ.ರಾ. 7.99.16

ಅನ್ವಿಯಾಯ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ಕೈಕೇಯೀ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ಧರ್ಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಬಹುವಿಧಂ ತ್ರಿದೇವೇ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.5

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 99 › ಶ್ಲೋಕ 17 **ಉದಾಹರಣೆ** ವಾ.ರಾ. 7.99.17

ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ರಾಜ್ಞಾ ದಶರಥೇನ ಚ।
ಸಮಾಗತಾ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಂ ಚ ಲೇಭಿರೇ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.5

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 99 › ಶ್ಲೋಕ 18 **ಉದಾಹರಣೆ** ವಾ.ರಾ. 7.99.18

ತಾಸಾಂ ರಾಮೋ ಮಹಾದಾನಂ ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ।
ಮಾತೃಣಾಮವಿಶೇಷೇಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ತಪಸ್ವಿಷು॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.5

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 99 › ಶ್ಲೋಕ 19 **ಉದಾಹರಣೆ** **ಪುಣ್ಯ** ವಾ.ರಾ. 7.99.19

ಪಿತ್ರ್ಯಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮರತ್ನಾನಿ ಯಜ್ಞಾನ್ ಪರಮದುಸ್ತರಾನ್।
ಚಕಾರ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪಿತೄನ್ ದೇವಾನ್ ವಿವರ್ಧಯನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.5

ಆ.6 ವಾಲಿಗೆ ಸುಗ್ರೀವ-ಅಂಗದರು ಮಾಡಿದ ರಾಜೋಚಿತ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಶ್ರೀರಾಮ, ಸುಗ್ರೀವರ ಮಾತುಗಳು; ಉಳಿದದ್ದು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಥನ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ತಾರೆ, ಅಂಗದರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೂಡಲೇ ವಾಲಿಗೆ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯ, ದಹನವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ, ಒಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ದಿವ್ಯ ಚಂದನವನ್ನು ತರಿಸುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿ. 25.13–14).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ವಾಲಿಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿರಿ, ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿರಿ' ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿ. 25.27).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಆಭರಣಗಳು, ಮಾಲೆಗಳು, ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ವಾಲಿಯನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವನ್ನು ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ಅನುಕೂಲತಃ) ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ರಾಜರಿಗೆ ಕಾಣುವ ಸಮೃದ್ಧಿ ವಿಶೇಷಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಸುಗ್ರೀವನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿ. 25.29–30; 25.32).
- ಉದಾಹರಣೆ ತಾರ ಮೊದಲಾದವರು ಆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ವಾಲಿಗೆ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು; ವಾನರರು ಚಿತೆಯನ್ನು ಪೇರಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿ. 25.33; 25.38).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಅಂಗದನು ಅಳುತ್ತಾ ಸುಗ್ರೀವನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಚಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ, ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಂದೆಯನ್ನು ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದನು (ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿ. 25.49–50).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಿಧಿವತ್ತಾದ ದಹನದ ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಪವಿತ್ರವಾದ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಂಗದನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿ, ಸುಗ್ರೀವ, ತಾರೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ವಾಲಿಗೆ ಜಲವನ್ನು ನೀಡಿದರು (ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿ. 25.51–52).
- ಉದಾಹರಣೆ ದೀನನಾದ ಸುಗ್ರೀವನೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ ದೀನನಾಗಿ, ಅವನ ದುಃಖವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿ. 25.53).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 13 ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 4.25.13

ಕುರು ತ್ವಮಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಮನನ್ತರಮ್।
ತಾರಾಙ್ಗದಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತೋ ವಾಲಿನೋ ದಹನಂ ಪ್ರತಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 14 ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 4.25.14

ಸಮಾಜ್ಞಾಪಯ ಕಾಷ್ಠಾನಿ ಶುಷ್ಕಾಣಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಚ।
ಚನ್ದನಾನಿ ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ವಾಲಿಸಂಸ್ಕಾರಕಾರಣಾತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 4.25.27

ಈದೃಶೀಂ ಶಿಬಿಕಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಬ್ರವೀತ್।
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿನೀಯತಾಂ ವಾಲೀ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಂ ವಿಧೀಯತಾಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 29 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 4.25.29

ಆರೋಪ್ಯ ಶಿಬಿಕಾಂ ಚೈವ ವಾಲಿನಂ ಗತಜೀವಿತಮ್।
ಅಲಂಕಾರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಮಾಲ್ಯೈರ್ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಭೂಷಿತಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 30 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 4.25.30

ಆಜ್ಞಾಪಯತ್ ತದಾ ರಾಜಾ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ।
ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯತಾಮನುಕೂಲತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 32 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 4.25.32

ರಾಜ್ಞಾಮೃದ್ಧಿವಿಶೇಷಾ ಹಿ ದೃಶ್ಯನ್ತೇ ಭುವಿ ಯಾದೃಶಾಃ।
ತಾದೃಶೈರಿಹ ಕುರ್ವನ್ತು ವಾನರಾ ಭರ್ತೃಸತ್ಕ್ರಿಯಾಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 33 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 4.25.33

ತಾದೃಶಂ ವಾಲಿನಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರಾಕುರ್ವನ್ನೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್।
ಅಙ್ಗದಂ ಪರಿರಭ್ಯಾಶು ತಾರಪ್ರಭೃತಯಸ್ತದಾ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 38 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 4.25.38

ಚಿತಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಸುಬಹವೋ ವಾನರಾ ವನಚಾರಿಣಃ।
ಅವರೋಪ್ಯ ತತಃ ಸ್ಕನ್ಧಾಚ್ಛಿಬಿಕಾಂ ವಾನರೋತ್ತಮಾಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 49 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 4.25.49

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ತತಃ ಸಾರ್ಧಂ ಸೋಽಙ್ಗದಃ ಪಿತರಂ ರುದನ್।
ಚಿತಾಮಾರೋಪಯಾಮಾಸ ಶೋಕೇನಾಭಿಪ್ಲುತೇನ್ದ್ರಿಯಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6 ↵ ಸೂಚಿ.73

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 50 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 4.25.50

ತತೋಽಗ್ನಿಂ ವಿಧಿವದ್ ದತ್ತ್ವಾ ಸೋಽಪಸವ್ಯಂ ಚಕಾರ ಹ।
ಪಿತರಂ ದೀರ್ಘಮಧ್ವಾನಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ವ್ಯಾಕುಲೇನ್ದ್ರಿಯಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6 ↵ ಸೂಚಿ.73

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 51 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 4.25.51

ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ವಾಲಿನಂ ತಂ ತು ವಿಧಿವತ್ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಾಃ।
ಆಜಗ್ಮುರುದಕಂ ಕರ್ತುಂ ನದೀಂ ಶುಭಜಲಾಂ ಶಿವಾಮ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 52 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 4.25.52

ತತಸ್ತೇ ಸಹಿತಾಸ್ತತ್ರ ಹ್ಯಙ್ಗದಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಚಾಗ್ರತಃ।
ಸುಗ್ರೀವತಾರಾಸಹಿತಾಃ ಸಿಷಿಚುರ್ವಾಲಿನೇ ಜಲಮ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6 ↵ ಸೂಚಿ.73

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 25 › ಶ್ಲೋಕ 53 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 4.25.53

ಸುಗ್ರೀವೇಣೈವ ದೀನೇನ ದೀನೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸಮಾನಶೋಕಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಕಾರಯತ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.6

ಆ.7 ವೈರಗಳು ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ — ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜೋಚಿತ ದಹನ ಸಂಸ್ಕಾರ (ಪಿತೃಮೇಧ), ತಿಲೋದಕ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ (ಕಥನ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ "ನಿನ್ನ ಸೋದರನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸು" ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.92).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧರ್ಮವ್ರತವನ್ನು ತೊರೆದವನು, ಕ್ರೂರಿ, ಅಸತ್ಯವಾದಿ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನು, ಸೋದರ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶತ್ರುವಾದ ರಾವಣನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ತಾನು ಅರ್ಹನಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವನು ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲವೆಂದೂ ವಿಭೀಷಣನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.93–96).
- ನಿಯಮ ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು — ಇವನು ಅಧರ್ಮ ಅಸತ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದರೂ ತೇಜಸ್ವಿ, ಬಲಶಾಲಿ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಶೂರ; ವೈರಗಳು ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಜನ ಈಡೇರಿದೆ; ಇವನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡು, ಇವನು ನಿನಗೆ ಹೇಗೋ ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ — ಎಂದು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.97–101).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರ ಕೂಡಲೇ ಪಡೆಯಲು ಇವನು ಅರ್ಹನು; ಅದರಿಂದ ನೀನು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು; ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಭೀಷಣನು ತ್ವರೆಪಟ್ಟನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.101–102).
- ಉದಾಹರಣೆ ವಿಭೀಷಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿದ ಅಣ್ಣ ರಾವಣನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು; ಲಂಕೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ರಾವಣನ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು, ಬಂಡಿಗಳನ್ನು, ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು, ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು, ಯಾಜಕರನ್ನು, ಚಂದನದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧವಾದ ಇತರ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು, ಅಗರು, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು, ಮಣಿಗಳು-ಮುತ್ತುಗಳು-ಹವಳಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ಹೊರಗೆ ತರಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.103–106).
- ಉದಾಹರಣೆ ವಿಭೀಷಣನು ಮಾಲ್ಯವಂತನೊಡನೆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು; ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ದ್ವಿಜರು ರೇಷ್ಮೆವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಿದ ರಾಕ್ಷಸರಾಜ ರಾವಣನನ್ನು ದಿವ್ಯವಾದ ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರು; ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳಿಂದ, ಸ್ತುತಿಸುವವರಿಂದ ಅವನು ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು; ಧ್ವಜಗಳು, ಹೂವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ವಿಭೀಷಣನು ಮುಂದಿರಲು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲರೂ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋದರು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.107–110).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಅಧ್ವರ್ಯುಗಳು ತಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಗಳು ಶವದ ಮುಂದೆ ನಡೆದವು; ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಳುತ್ತಾ ಹಿಂದೆ ಬಂದರು; ರಾವಣನನ್ನು ಪವಿತ್ರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.110–112).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಚಂದನದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಪದ್ಮಕ, ಉಶೀರ, ಚಂದನಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮ ವಿಧಿಯಂತೆ ಚಿತೆಯನ್ನು ಪೇರಿಸಿ, ರಾಂಕವ ಆಸ್ತರಣವನ್ನು ಹರಡಿ, ರಾಕ್ಷಸರಾಜನಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಪಿತೃಮೇಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಚಿತೆಯ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವೇದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.113–114).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪೃಷದಾಜ್ಯದಿಂದ (ಮೊಸರು ಬೆರೆಸಿದ ತುಪ್ಪದಿಂದ) ತುಂಬಿದ ಸ್ರುವವನ್ನು ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದರು; ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ಶಕಟವನ್ನು, ತೊಡೆಗಳ ಬಳಿ ಉಲೂಖಲವನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ದಾರುಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು, ಅರಣಿ-ಉತ್ತರಾರಣಿಯನ್ನು, ಮುಸಲವನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.115–116).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ, ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವಿಧಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ (ಇತರ ದ್ರವ್ಯದೊಡನೆ) ತುಪ್ಪದಿಂದ ತೋಯಿಸಿದ ಪರಿಸ್ತರಣಿಕೆಯನ್ನು ರಾಜನ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದರು; ದುಃಖದಿಂದ ರಾವಣನನ್ನು ಗಂಧಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದ, ವಿವಿಧ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಕಣ್ಣೀರಿನೊಡನೆ ಲಾಜಗಳನ್ನು (ಅರಳನ್ನು) ಚೆಲ್ಲಿದರು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.117–119).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಿಭೀಷಣನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿತೆಗೆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು; ನಂತರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಒದ್ದೆ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲೇ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿದ ತಿಲಗಳನ್ನು ನೀರಿನೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು (ತಿಲೋದಕ) (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.120–121).
- ಉದಾಹರಣೆ ಅನಂತರ ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ವಿಭೀಷಣನು ವಿನಯದಿಂದ ರಾಮನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತನು (ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. 111.121–122).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 92 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 6.111.92

ಸಂಸ್ಕಾರಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಭ್ರಾತುಃ ಸ್ತ್ರೀಗಣಃ ಪರಿಸಾನ್ತ್ವ್ಯತಾಮ್।
ತಮುವಾಚ ತತೋ ಧೀಮಾನ್ ವಿಭೀಷಣ ಇದಂ ವಚಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 93 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 6.111.93

ವಿಮೃಶ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ಹಿತಮ್।
ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮವ್ರತಂ ಕ್ರೂರಂ ನೃಶಂಸಮನೃತಂ ತಥಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 94 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.94

ನಾಹಮರ್ಹಾಮಿ ಸಂಸ್ಕರ್ತುಂ ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಮ್।
ಭ್ರಾತೃರೂಪೋ ಹಿ ಮೇ ಶತ್ರುರೇಷ ಸರ್ವಾಹಿತೇ ರತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 95 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.95

ರಾವಣೋ ನಾರ್ಹತೇ ಪೂಜಾಂ ಪೂಜ್ಯೋಽಪಿ ಗುರುಗೌರವಾತ್।
ನೃಶಂಸ ಇತಿ ಮಾಂ ರಾಮ ವಕ್ಷ್ಯನ್ತಿ ಮನುಜಾ ಭುವಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 96 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.96

ಶ್ರುತ್ವಾ ತಸ್ಯಾಗುಣಾನ್ ಸರ್ವೇ ವಕ್ಷ್ಯನ್ತಿ ಸುಕೃತಂ ಪುನಃ।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 97 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.97

ವಿಭೀಷಣಮುವಾಚೇದಂ ವಾಕ್ಯಜ್ಞಂ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಃ।
ತವಾಪಿ ಮೇ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ತ್ವತ್ಪ್ರಭಾವಾನ್ಮಯಾ ಜಿತಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 98 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.98

ಅವಶ್ಯಂ ತು ಕ್ಷಮಂ ವಾಚ್ಯೋ ಮಯಾ ತ್ವಂ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ।
ಅಧರ್ಮಾನೃತಸಂಯುಕ್ತಃ ಕಾಮಂ ತ್ವೇಷ ನಿಶಾಚರಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 99 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.99

ತೇಜಸ್ವೀ ಬಲವಾಞ್ಶೂರಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು ಚ ನಿತ್ಯಶಃ।
ಶತಕ್ರತುಮುಖೈರ್ದೇವೈಃ ಶ್ರೂಯತೇ ನ ಪರಾಜಿತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 100 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.100

ಮಹಾತ್ಮಾ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಾವಣೋ ಲೋಕರಾವಣಃ।
ಮರಣಾನ್ತಾನಿ ವೈರಾಣಿ ನಿರ್ವೃತ್ತಂ ನಃ ಪ್ರಯೋಜನಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 101 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 6.111.101

ಕ್ರಿಯತಾಮಸ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರೋ ಮಮಾಪ್ಯೇಷ ಯಥಾ ತವ।
ತ್ವತ್ಸಕಾಶಾನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಂಸ್ಕಾರಂ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7 ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 102 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 6.111.102

ಕ್ಷಿಪ್ರಮರ್ಹತಿ ಧರ್ಮೇಣ ತ್ವಂ ಯಶೋಭಾಗ್ ಭವಿಷ್ಯಸಿ।
ರಾಘವಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವರಮಾಣೋ ವಿಭೀಷಣಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 103 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.103

ಸಂಸ್ಕಾರಯಿತುಮಾರೇಭೇ ಭ್ರಾತರಂ ರಾವಣಂ ಹತಮ್।
ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪುರೀಂ ಲಙ್ಕಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇನ್ದ್ರೋ ವಿಭೀಷಣಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 104 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.104

ರಾವಣಸ್ಯಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ತು ನಿರ್ಯಾಪಯತಿ ಸತ್ವರಮ್।
ಶಕಟಾನ್ ದಾರುರೂಪಾಣಿ ಅಗ್ನೀನ್ ವೈ ಯಾಜಕಾಂಸ್ತಥಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 105 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.105

ತಥಾ ಚನ್ದನಕಾಷ್ಠಾನಿ ಕಾಷ್ಠಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ಅಗರೂಣಿ ಸುಗನ್ಧೀನಿ ಗನ್ಧಾಂಶ್ಚ ಸುರಭೀಂಸ್ತಥಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 106 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.106

ಮಣಿಮುಕ್ತಾಪ್ರವಾಲಾನಿ ನಿರ್ಯಾಪಯತಿ ರಾಕ್ಷಸಃ।
ಆಜಗಾಮ ಮುಹೂರ್ತೇನ ರಾಕ್ಷಸೈಃ ಪರಿವಾರಿತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 107 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.107

ತತೋ ಮಾಲ್ಯವತಾ ಸಾರ್ಧಂ ಕ್ರಿಯಾಮೇವ ಚಕಾರ ಸಃ।
ಸೌವರ್ಣೀಂ ಶಿಬಿಕಾಂ ದಿವ್ಯಾಮಾರೋಪ್ಯ ಕ್ಷೌಮವಾಸಸಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 108 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.108

ರಾವಣಂ ರಾಕ್ಷಸಾಧೀಶಮಶ್ರುವರ್ಣಮುಖಾ ದ್ವಿಜಾಃ।
ತೂರ್ಯಘೋಷೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಸ್ತುವದ್ಭಿಶ್ಚಾಭಿನನ್ದಿತಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 109 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.109

ಪತಾಕಾಭಿಶ್ಚ ಚಿತ್ರಾಭಿಃ ಸುಮನೋಭಿಶ್ಚ ಚಿತ್ರಿತಾಮ್।
ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಶಿಬಿಕಾಂ ತಾಂ ತು ವಿಭೀಷಣಪುರೋಗಮಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 110 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.110

ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ಗೃಹ್ಯ ಕಾಷ್ಠಾನಿ ಭೇಜಿರೇ।
ಅಗ್ನಯೋ ದೀಪ್ಯಮಾನಾಸ್ತೇ ತದಾಧ್ವರ್ಯುಸಮೀರಿತಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7 ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 111 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.111

ಶರಣಾಭಿಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪುರಸ್ತಾತ್ ತಸ್ಯ ತೇ ಯಯುಃ।
ಅನ್ತಃಪುರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ರುದಮಾನಾನಿ ಸತ್ವರಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 112 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.112

ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಯಯುಸ್ತಾನಿ ಪ್ಲವಮಾನಾನಿ ಸರ್ವತಃ।
ರಾವಣಂ ಪ್ರಯತೇ ದೇಶೇ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ತೇ ಭೃಶದುಃಖಿತಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 113 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.113

ಚಿತಾಂ ಚನ್ದನಕಾಷ್ಠೈಶ್ಚ ಪದ್ಮಕೋಶೀರಚನ್ದನೈಃ।
ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ ಸಂವರ್ತಯಾಮಾಸೂ ರಾಙ್ಕವಾಸ್ತರಣಾವೃತಾಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 114 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.114

ಪ್ರಚಕ್ರೂ ರಾಕ್ಷಸೇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಪಿತೃಮೇಧಮನುತ್ತಮಮ್।
ವೇದಿಂ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಪ್ರಾಚೀಂ ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಚ ಪಾವಕಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 115 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.115

ಪೃಷದಾಜ್ಯೇನ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಂ ಸ್ರುವಂ ಸ್ಕನ್ಧೇ ಪ್ರಚಿಕ್ಷಿಪುಃ।
ಪಾದಯೋಃ ಶಕಟಂ ಪ್ರಾಪುರೂರ್ಧ್ವೋಶ್ಚೋಲೂಖಲಂ ತದಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 116 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.116

ದಾರುಪಾತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಅರಣಿಂ ಚೋತ್ತರಾರಣಿಮ್।
ದತ್ತ್ವಾ ತು ಮುಸಲಂ ಚಾನ್ಯಂ ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ವಿಚಕ್ರಮುಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 117 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.117

ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೇನ ವಿಧಿನಾ ಮಹರ್ಷಿವಿಹಿತೇನ ಚ।
ತತ್ರ ಮೇಧ್ಯಂ ಪಶುಂ ಹತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೇನ್ದ್ರಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 118 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.118

ಪರಿಸ್ತರಣಿಕಾಂ ರಾಜ್ಞೋ ಘೃತಾಕ್ತಾಂ ಸಮವೇಶಯನ್।
ಗನ್ಧೈರ್ಮಾಲ್ಯೈರಲಂಕೃತ್ಯ ರಾವಣಂ ದೀನಮಾನಸಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 119 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.119

ವಿಭೀಷಣಸಹಾಯಾಸ್ತೇ ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರಪಿ।
ಲಾಜೈರವಕಿರನ್ತಿ ಸ್ಮ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಮುಖಾಸ್ತಥಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 120 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.120

ಸ ದದೌ ಪಾವಕಂ ತಸ್ಯ ವಿಧಿಯುಕ್ತಂ ವಿಭೀಷಣಃ।
ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚೈವಾರ್ದ್ರವಸ್ತ್ರೇಣ ತಿಲಾನ್ ದರ್ಭವಿಮಿಶ್ರಿತಾನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7 ↵ ಸೂಚಿ.74

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 121 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 6.111.121

ಉದಕೇನ ಚ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಾನ್ ಪ್ರದಾಯ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮ್।
ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋಽನುನಯಾಮಾಸ ಸಾನ್ತ್ವಯಿತ್ವಾ ಪುನಃ ಪುನಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.7 ↵ ಆ.7 ↵ ಸೂಚಿ.74

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಯುದ್ಧಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 122 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 6.111.122

ಗಮ್ಯತಾಮಿತಿ ತಾಃ ಸರ್ವಾ ವಿವಿಶುರ್ನಗರಂ ತತಃ।
ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಸು ಪುರೀಂ ಸ್ತ್ರೀಷು ರಾಕ್ಷಸೇನ್ದ್ರೋ ವಿಭೀಷಣಃ।
ರಾಮಪಾರ್ಶ್ವಮುಪಾಗಮ್ಯ ಸಮತಿಷ್ಠದ್ ವಿನೀತವತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.7

ಆ.8 ಸಗರಪುತ್ರರಿಗೆ ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಉದಕಕ್ರಿಯೆ — ತಲೆಮಾರುಗಳ ಪ್ರಯತ್ನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ (ಗರುಡನು ಅಂಶುಮಂತನಿಗೆ, ಭಗೀರಥನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಭಗೀರಥನಿಗೆ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ ಕಪಿಲನಿಂದ ಭಸ್ಮವಾದ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂದಿರಿಗೆ (ಸಗರಪುತ್ರರಿಗೆ) ಜಲಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಂಶುಮಂತನು ಬಯಸಿದನು; ಆದರೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಜಲಾಶಯ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 41.15).
- ನಿಯಮ ಕಪಿಲನಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇವರಿಗೆ ಲೌಕಿಕ (ಸಾಧಾರಣ) ಜಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹಿಮವಂತನ ಹಿರಿಯ ಮಗಳಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಗರುಡನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 41.18–19).
- ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಪಾವನಿಯಾದ ಗಂಗೆ ಈ ಭಸ್ಮರಾಶಿಗಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದರೆ, ಆ ಜಲದಿಂದ ತೊಯ್ದ ಭಸ್ಮದಿಂದಾಗಿ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಗರಪುತ್ರರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಗರುಡನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 41.20).
- ಉದಾಹರಣೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಹೇಗೆ ಇಳಿಸುವುದು, ಅವರಿಗೆ ಜಲಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ತರಿಸುವುದು ಎಂದು ದಿಲೀಪನು ಚಿಂತಾಮಗ್ನನಾದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 42.6).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಭಗೀರಥನು — ಸಗರಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನಿಂದ ಜಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ, ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಅವರ ಭಸ್ಮ ತೊಯ್ದು ತನ್ನ ಪ್ರಪಿತಾಮಹರೆಲ್ಲರೂ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ — ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 42.18–19).
- ಪುಣ್ಯ ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಭಸ್ಮ ತೊಯ್ದ ನಂತರ, ಸಗರನ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುತ್ರರು ತರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದರೆಂದೂ, ಸಮುದ್ರಜಲವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಅವರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 44.2–4).
- ಉದಾಹರಣೆ ಈ ಮನೋರಥವನ್ನು ಭಗೀರಥನ ಪೂರ್ವಿಕನು ಪಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅಂಶುಮಂತನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಭಗೀರಥನ ತಂದೆ ದಿಲೀಪನೂ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 44.8–9; 44.11).
- ನಿಯಮ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪಿತಾಮಹರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಭಗೀರಥನಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 44.7; 44.15).
- ಉದಾಹರಣೆ ರಾಜರ್ಷಿ ಭಗೀರಥನು ಸಗರಪುತ್ರರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಉದಕವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಉದಕಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 44.17–18).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 41 › ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 1.41.15

ಸ ತೇಷಾಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕರ್ತುಕಾಮೋ ಜಲಕ್ರಿಯಾಮ್।
ಸ ಜಲಾರ್ಥೀ ಮಹಾತೇಜಾ ನ ಚಾಪಶ್ಯಜ್ಜಲಾಶಯಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 41 › ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 1.41.18

ಕಪಿಲೇನಾಪ್ರಮೇಯೇಣ ದಗ್ಧಾ ಹೀಮೇ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ಸಲಿಲಂ ನಾರ್ಹಸಿ ಪ್ರಾಜ್ಞ ದಾತುಮೇಷಾಂ ಹಿ ಲೌಕಿಕಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 41 › ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 1.41.19

ಗಙ್ಗಾ ಹಿಮವತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ದುಹಿತಾ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ತಸ್ಯಾಂ ಕುರು ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಿತೄಣಾಂ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯಾಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8 ↵ ತೀರ್ಥ.39

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 41 › ಶ್ಲೋಕ 20 ಪುಣ್ಯ — ವಾ.ರಾ. 1.41.20

ಭಸ್ಮರಾಶೀಕೃತಾನೇತಾನ್ ಪ್ಲಾವಯೇಲ್ಲೋಕಪಾವನೀ।
ತಯಾ ಕ್ಲಿನ್ನಮಿದಂ ಭಸ್ಮ ಗಙ್ಗಯಾ ಲೋಕಕಾನ್ತಯಾ।
ಷಷ್ಟಿಂ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8 ↵ ತೀರ್ಥ.39

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 42 › ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 1.42.6

ಕಥಂ ಗಙ್ಗಾವತರಣಂ ಕಥಂ ತೇಷಾಂ ಜಲಕ್ರಿಯಾ।
ತಾರಯೇಯಂ ಕಥಂ ಚೈತಾನಿತಿ ಚಿನ್ತಾಪರೋಽಭವತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 42 › ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 1.42.18

ಯದಿ ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರೀತೋ ಯದ್ಯಸ್ತಿ ತಪಸಃ ಫಲಮ್।
ಸಗರಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಃ ಸರ್ವೇ ಮತ್ತಃ ಸಲಿಲಮಾಪ್ನುಯುಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 42 › ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 1.42.19

ಗಙ್ಗಾಯಾಃ ಸಲಿಲಕ್ಲಿನ್ನೇ ಭಸ್ಮನ್ಯೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್।
ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಚ್ಛೇಯುರತ್ಯನ್ತಂ ಸರ್ವೇ ಚ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 2 ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 1.44.2

ಭಸ್ಮನ್ಯಥಾಪ್ಲುತೇ ರಾಮ ಗಙ್ಗಾಯಾಃ ಸಲಿಲೇನ ವೈ।
ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಭುರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 3 ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 1.44.3

ತಾರಿತಾ ನರಶಾರ್ದೂಲ ದಿವಂ ಯಾತಾಶ್ಚ ದೇವವತ್।
ಷಷ್ಟಿಃ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಗರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 4 ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 1.44.4

ಸಾಗರಸ್ಯ ಜಲಂ ಲೋಕೇ ಯಾವತ್ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಪಾರ್ಥಿವ।
ಸಗರಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಃ ಸರ್ವೇ ದಿವಿ ಸ್ಥಾಸ್ಯನ್ತಿ ದೇವವತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 1.44.7

ಪಿತಾಮಹಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತ್ವಮತ್ರ ಮನುಜಾಧಿಪ।
ಕುರುಷ್ವ ಸಲಿಲಂ ರಾಜನ್ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಪವರ್ಜಯ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 8 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 1.44.8

ಪೂರ್ವಕೇಣ ಹಿ ತೇ ರಾಜಂಸ್ತೇನಾತಿಯಶಸಾ ತದಾ।
ಧರ್ಮಿಣಾಂ ಪ್ರವರೇಣಾಥ ನೈಷ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮನೋರಥಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 9 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 1.44.9

ತಥೈವಾಂಶುಮತಾ ವತ್ಸ ಲೋಕೇಽಪ್ರತಿಮತೇಜಸಾ।
ಗಙ್ಗಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತಾ ನೇತುಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ನಾಪವರ್ಜಿತಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 1.44.11

ದಿಲೀಪೇನ ಮಹಾಭಾಗ ತವ ಪಿತ್ರಾತಿತೇಜಸಾ।
ಪುನರ್ನ ಶಕಿತಾ ನೇತುಂ ಗಙ್ಗಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತಾನಘ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 15 ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 1.44.15

ಪಿತಾಮಹಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕುರುಷ್ವ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯಾಮ್।
ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಂ ಲೋಕಂ ಗಮ್ಯತಾಂ ನೃಪ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 1.44.17

ಭಗೀರಥಸ್ತು ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಲಿಲಮುತ್ತಮಮ್।
ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಸಾಗರಾಣಾಂ ಮಹಾಯಶಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.8 ↵ ಸೂಚಿ.64

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 44 › ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 1.44.18

ಕೃತೋದಕಃ ಶುಚೀ ರಾಜಾ ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ।
ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥೋ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಶಾಸ ಹ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.8 ↵ ಸೂಚಿ.64

ಆ.9 ಸಗರಪುತ್ರರ ಸದ್ಗತಿಗಾಗಿ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಪ್ರಯತ್ನ – ಭಗೀರಥ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಲೋಮಶನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ — ಉದಾಹರಣೆ · ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ ಕಪಿಲನು ವರ ಕೊಡಲು ಅಂಶುಮಂತನು ಮೊದಲು ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಲು ಜಲವನ್ನು ಕೇಳಿದನು (ಅರಣ್ಯ. 107.27).
- ಉದಾಹರಣೆ ದಿಲೀಪನು ಪಿತೃಗಳ ಮಹಾನಿಧನವನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸಿ ಅವರ ಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದನು; ಗಂಗಾವತರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಧಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ (ಅರಣ್ಯ. 107.41–42).
- ಉದಾಹರಣೆ ಭಗೀರಥನು ಕಪಿಲನಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ಘೋರ ನಿಧನವನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಲಭಿಸದಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ವ್ಯಥೆಗೊಂಡ ಹೃದಯದಿಂದ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಹಿಮವಂತಕ್ಕೆ ಹೋದನು (ಅರಣ್ಯ. 108.2–3).
- ಉದಾಹರಣೆ ಅಲ್ಲಿ ಫಲಮೂಲಜಲಗಳನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು (ಅರಣ್ಯ. 108.13).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು 'ಸಗರಪುತ್ರರಾದ ನನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸು; ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು (ಅರಣ್ಯ. 108.20).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪಿತೃಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಶಂಕರನು ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಗಂಗೆ ಹೇಳಲು, ಭಗೀರಥನು ಶಂಕರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ, ಪಿತೃಗಳ ಸ್ವರ್ಗವಾಸವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಗಂಗಾಧಾರಣದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದನು (ಅರಣ್ಯ. 108.25; 108.28).
- ಉದಾಹರಣೆ ಶಿವನು 'ನಿನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ಪಾವನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದನು (ಅರಣ್ಯ. 109.5).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿ ಅದನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ, ಗಂಗೆಯನ್ನು ಮಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಬಯಕೆ ಈಡೇರಿದವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು (ಅರಣ್ಯ. 109.18–19).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 107, ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ — KK 3-6-107-27

ಸ ವವ್ರೇ ತುರಗಂ ತತ್ರ ಪ್ರಥಮಂ ಯಜ್ಞಕಾರಣಾತ್ ।
ದ್ವಿತೀಯಮುದಕಂ ವವ್ರೇ ಪಿತೄಣಾಂ ಪಾವನೇಚ್ಛಯಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 107, ಶ್ಲೋಕ 41 ಉದಾಹರಣೆ — KK 3-6-107-41

ದಿಲೀಪಸ್ತು ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಿತೄಣಾಂ ನಿಧನಂ ಮಹತ್ ।
ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ದುಃಖೇನ ತೇಷಾಂ ಗತಿಮಚಿನ್ತಯತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 107, ಶ್ಲೋಕ 42 ಉದಾಹರಣೆ — KK 3-6-107-42

ಗಙ್ಗಾವತರಣೇ ಯತ್ನಂ ಸುಮಹಚ್ಚಾಕರೋನ್ನೃಪಃ ।
ನ ಚಾವತಾರಯಾಮಾಸ ಚೇಷ್ಟಮಾನೋ ಯಥಾಬಲಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-108-2

ಸ ಶುಶ್ರಾವ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕಪಿಲೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ।
ಪಿತೄಣಾಂ ನಿಧನಂ ಘೋರಮಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ತ್ರಿದಿವಸ್ಯ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-108-3

ಸ ರಾಜ್ಯಂ ಸಚಿವೇ ನ್ಯಸ್ಯ ಹೃದಯೇನ ವಿದೂಯತಾ ।
ಜಗಾಮ ಹಿಮವತ್ಪಾರ್ಶ್ವಂ ತಪಸ್ತಪ್ತುಂ ನರೇಶ್ವರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-108-13

ಸ ತು ತತ್ರ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತಪೋ ಘೋರಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ।
ಫಲಮೂಲಾಮ್ಬುಸಮ್ಭಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪರಿವತ್ಸರಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 20 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-108-20

ಸ್ವರ್ಗಂ ನಯ ಮಹಾಭಾಗೇ ಮತ್ಪಿತೄನ್ಸಗರಾತ್ಮಜಾನ್ ।
ತೇಷಾಮರ್ಥೇಽಭಿಯಾಚಾಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ವೈ ಮಹಾನದಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 25 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-108-25

ಸ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತೇ ಕಾಮಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ ।
ತಪಸಾऽऽರಾಧಿತಃ ಶಮ್ಭುರ್ಭಗರ್ವಾಲ್ಲೋಕಭಾವನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 28 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-108-28

ಅಗೃಹ್ಣಾಚ್ಚ ವರಂ ತಸ್ಮಾದ್ಗಙ್ಗಾಯಾ ಧಾರಣೇ ನೃಪ ।
ಸ್ವರ್ಗೇ ವಾಸಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ ಪಿತೄಣಾಂ ಸ ನರೋತ್ತಮಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 109, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-109-5

ಪಿತೄಣಾಂ ಪಾವನಾರ್ಥಂ ತೇ ತಾಮಹಂ ಮನುಜಾಧಿಪ
ಪತಮಾನಾಂ ಸರಿಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಧಾರಯಿಷ್ಯೇ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಾತ್

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 109, ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ KK 3-6-109-18

ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸಮುದ್ರಂ ಚ ಗಙ್ಗಯಾ ಸಹಿತೋ ನೃಪಃ
ಪೂರಯಾಮಾಸ ವೇಗೇನ ಸಮುದ್ರಂ ವರುಣಾಲಯಮ್

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 109, ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ KK 3-6-109-19

ದುಹಿತೃತ್ವೇ ಚ ನೃಪತಿರ್ಗಙ್ಗಾಂ ಸಮನುಕಲ್ಪಯತ್
ಪಿತೄಣಾಂ ಚೋದಕಂ ತತ್ರ ದದೌ ಪೂರ್ಣಮನೋರಥಃ

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.9

ಆ.10 ಪರಶುರಾಮನು ತಂದೆ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅಕೃತವ್ರಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ತಂದೆಯ ವಧೆಯಿಂದ ಬಹಳ ದುಃಖಿಸಿ ವಿಲಪಿಸಿದ ಪರಶುರಾಮನು ತಂದೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಅರಣ್ಯ. 118.5).
- ಉದಾಹರಣೆ ರಾಮನು ತಂದೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದಹನ ಮಾಡಿದನು (ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರ); ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಧೆಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು (ಅರಣ್ಯ. 118.6).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-118-5

ಲಾಲಪ್ಯೈವಂ ಸಕುರುಣಂ ಬಹು ನಾನಾವಿಧಂ ನೃಪ ।
ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪಿತುಶ್ಚಕ್ರೇ ಮಹಾತಪಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.10

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ KK 3-6-118-6

ದದಾಹ ಪಿತರಂ ಚಾಗ್ನೌ ರಾಮಃ ಪರಪುರಞ್ಜಯಃ ।
ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ವಧಂ ಚಾಪಿ ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.10

ಆ.11 ಗಂಗಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಶಂತನುವಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ ತಂದೆ ಶಂತನು ಮರಣಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅವನಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು; ಅಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಳು (ಅನು. 130.11–12).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ತಪಸ್ಸಿದ್ಧರಾದ ಅನೇಕ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಜಲಪ್ರದಾನದಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಪೂರ್ವಕರ್ಮವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಪೂರೈಸಿ, ಪಿಂಡ ನಿರ್ವಪಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು (ಅನು. 130.13–14).
- ಉದಾಹರಣೆ ಆಗ ದರ್ಭೆಗಳ ಹರಹನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಒಂದು ಬಾಹು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಿತು; ತಂದೆಯೇ ಸ್ವತಃ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಬಹಳ ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟನು (ಅನು. 130.15–16).
- ನಿಯಮ ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ — ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಲ್ಲ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಪಿಂಡವನ್ನು ಕುಶಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಇಡಬೇಕು — ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು (ಅನು. 130.17–18).
- ಉದಾಹರಣೆ ತಂದೆಯ ಕೈ ಕಾಣಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು; ಆಗ ಆ ಬಾಹು ಅದೃಶ್ಯವಾಯಿತು (ಅನು. 130.19–21).
- ಪುಣ್ಯ ನಂತರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಳ್ಳದೆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಪ್ರೀತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದೂ, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿರುವೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು (ಅನು. 130.21–25).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-130-11

ಪಿತಾ ಮಮ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶಂತನುರ್ನಿಧನಂ ಗತಃ ।
ತಸ್ಯ ದಿತ್ಸುರಹಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಗಙ್ಗಾದ್ವಾರಮುಪಾಗಮಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-130-12

ತತ್ರಾಗಮ್ಯ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ಸಮಾರಭಮ್ ।
ಮಾತೋ ಮೇ ಜಾಹ್ನವೀ ಚಾತ್ರ ಸಾಹಾಯ್ಯಮಕರೋತ್ತದಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 13-1-130-13

ತತ್ರಾಗತಾಂಸ್ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಾನುಪವೇಶ್ಯ ಬಹೂನೃಷೀನ್ ।
ತೋಯಪ್ರದಾನಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಹಮಥಾರಭಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 14 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 13-1-130-14

ತತ್ಸಮಾಪ್ಯ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ಪೂರ್ವಕರ್ಮ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ದಾತುಂ ನಿರ್ವಪಣಂ ಸಮ್ಯಗ್ಯಥಾವದಹಮಾರಭಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-130-15

ತತಸ್ತಂ ದರ್ಭವಿನ್ಯಾಸಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸುರುಚಿರಾಙ್ಗದಃ ।
ಪ್ರಲಮ್ಬಾಭರಣೋ ಬಾಹುರುದತಿಷ್ಠದ್ವಿಶಾಮ್ಪತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-130-16

ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಂ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗಮಮ್ ।
ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತಾ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮೇ ಪಿತೇತಿ ಭರತರ್ಷಭ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 17 ನಿಯಮ KK 13-1-130-17

ತತೋ ಮೇ ಪುನರೇವಾಸೀತ್ಸಞ್ಜ್ಞಾ ಸಞ್ಚಿನ್ತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ।
ನಾಯಂ ವೇದೇಷು ವಿಹಿತೋ ವಿಧಿರ್ಹಸ್ತ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ ।
ಪಿಣ್ಡೋ ದೇಯೋ ನರೇಣೇಹ ತತೋ ಮತಿರಭೂನ್ಮಮ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ KK 13-1-130-18

ಸಾಕ್ಷಾನ್ನೇಹ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಪಿಣ್ಡಂ ಹಿ ಪಿತರಃ ಕ್ವಚಿತ್ ।
ಗೃಹ್ಣನ್ತಿ ವಿಹಿತಂ ಚೇತ್ಥಂ ಪಿಣ್ಡೋ ದೇಯಃ ಕುಶೇಷ್ವಿತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-130-19

ತತೋಽಹಂ ತದನಾದೃತ್ಯ ಪಿತುರ್ಹಸ್ತನಿದರ್ಶನಮ್ ।
ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ತು ವಿಧಿಂ ಪಿಣ್ಡಸ್ಯ ಸಂಸ್ಮರನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 20 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-130-20

ತತೋ ದರ್ಭೇಷು ತತ್ಸರ್ವಮದದಂ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಶಾಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗಾನುಸಾರೇಣ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮನುಜರ್ಷಭ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 21 ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-130-21

ತತಃ ಸೋಽನ್ತರ್ಹಿತೋ ಬಾಹುಃ ಪಿತುರ್ಮಮ ಜನಾಧಿಪ ।
ತತೋ ಮಾಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸುಃ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತೇ ಪಿತರಸ್ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11 ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 22 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-130-22

ಪ್ರೀಯಮಾಣಾಸ್ತು ಮಾಮೂಚುಃ ಪ್ರೀತಾಃ ಸ್ಮ ಭರತರ್ಷಭ ।
ವಿಜ್ಞಾನೇನ ತವಾನೇನ ಯನ್ನ ಮುಹ್ಯಸಿ ಧರ್ಮತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 23 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-130-23

ತ್ವಯಾ ಹಿ ಕುರ್ವತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣಮಿಹ ಪಾರ್ಥಿವ ।
ಆತ್ಮಾ ಧರ್ಮಃ ಶ್ರುತಂ ವೇದಾಃ ಪಿತರಶ್ಚರ್ಷಿಭಿಃ ಸಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 24 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-130-24

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪಿತಾಮಹೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಗುರವೋಽಥ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ।
ಪ್ರಮಾಣಮುಪನೀತಾ ವೈ ಸ್ಥಿತಾಶ್ಚ ನ ವಿಚಾಲಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.11

ಆ.12 ಶತಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುರಾಜನ ಪ್ರೇತಕರ್ಮ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ; ಋಷಿಗಳು ಕುರುಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪ್ರೇತಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾದ ಪುರೋಹಿತನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಚಿನ್ನದ ತುಂಡುಗಳು, ತುಪ್ಪ, ತಿಲಗಳು, ಮೊಸರು, ಅಕ್ಕಿ, ಉದಕಕುಂಭಗಳು, ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ, ಅಶ್ವಮೇಧಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತಂದನು (ಆದಿ. 134.106–107).
- ಉದಾಹರಣೆ ಕಾಶ್ಯಪನು ಪಾಂಡುವಿನ ಪ್ರೇತಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು, ಪುರೋಹಿತನು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ತಂದೆಯನ್ನು ದಹಿಸಿದನು; ದುಃಖದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು (ಆದಿ. 134.108–109).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪುರೋಹಿತನ ಮಾತಿನಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು; ಶತಶೃಂಗವಾಸಿಗಳಾದ ತಾಪಸರು, ಚಾರಣರು ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಅವನಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿದರು (ಆದಿ. 134.112–113).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಂಡುವು ಇಂದಿಗೆ ಹದಿನೇಳನೆಯ ದಿನದಂದು (ಹದಿನೇಳು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ) ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದು, ಆ ಇಬ್ಬರ ಶರೀರಗಳನ್ನು, ಪುತ್ರರನ್ನು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಋಷಿಗಳು ಕುರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು (ಆದಿ. 135.40; 135.44).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಪಾಂಡುವು ಪಿತೃಮೇಧವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು (ಆದಿ. 135.45).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 106 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-134-106

ತತಃ ಪುರೋಹಿತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರೇತಕರ್ಮಣಿ ಪಾರಗಃ ।
ಹಿರಣ್ಯಶಕಲಾನಾಜ್ಯಂ ತಿಲಂ ದಧಿ ಚ ತಣ್ಡುಲಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 107 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-134-107

ಉದಕುಮ್ಭಾಂಶ್ಚ ಪರಶುಂ ಸಮಾನೀಯ ತಪಸ್ವಿಭಿಃ ।
ಅಶ್ವಮೇಧಾಗ್ನಿಮಾಹೃತ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಸಮನ್ತತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 108 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-134-108

ಕಾಶ್ಯಪಃ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಪಾಣ್ಡೋಃ ಪ್ರೇತಸ್ಯ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾಮ್ ।
ಪುರೋಹಿತೋಕ್ತವಿಧಿನಾ ಪಾಣ್ಡೋಃ ಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 109 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-134-109

ತೇನಾಗ್ನಿನಾऽದಹತ್ಪಾಣ್ಡುಂ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಪಿ ಕ್ರಿಯಾಸ್ತದಾ ।
ರುದನ್ನೇಕಾಭಿಸನ್ತಪ್ತಃ ಪಪಾತ ಭುವಿ ಪಾಣ್ಡವಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 112 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-134-112

ಅಹತಾಮ್ಬರಸಂವೀತೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋऽನಘಃ ।
ಉದಕಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತತ್ರ ಪುರೋಹಿತಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 113 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-134-113

ಅರ್ಹತಸ್ತಸ್ಯ ಕೃತ್ಯಾನಿ ಶತಶೃಙ್ಗನಿವಾಸಿನಃ ।
ತಾಪಸಾ ವಿಧಿವಚ್ಚಕ್ರುಶ್ಚಾರಣಾ ಋಷಿಭಿಃ ಸಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 40 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-135-40

ವರ್ತಮಾನಃ ಸತಾಂ ವೃತ್ತೇ ಪುತ್ರಲಾಭಮವಾಪ ಚ ।
ಪಿತೃಲೋಕಂ ಗತಃ ಪಾಣ್ಡುರಿತಃ ಸಪ್ತದಶೇಽಹನಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 44 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-135-44

ಇಮೇ ತಯೋಃ ಶರೀರೇ ದ್ವೇ ಪುತ್ರಾಶ್ಚೇಮೇ ತಯೋರ್ವರಾಃ ।
ಕ್ರಿಯಾಭಿರನುಗೃಹ್ಯನ್ತಾಂ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರನ್ತಪಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 45 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-135-45

ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯೇ ನಿವೃತ್ತೇ ತು ಪಿತೃಮೇಧಂ ಮಹಾಯಶಾಃ ।
ಲಭತಾಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಪಾಣ್ಡುಃ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.12

ಆ.13 ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುರಾಜನ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಉದಕಕ್ರಿಯೆ, ಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಜ್ಞೆ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಂಡುವಿಗೂ ಮಾದ್ರಿಗೂ ರಾಜೋಚಿತವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂತೆ, ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಯಸಿದವರಿಗೆ ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಪಶುಗಳನ್ನು, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ರತ್ನಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧ ಧನಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 136.1–2).
- ಉದಾಹರಣೆ ವಿದುರನು ಭೀಷ್ಮನೊಡನೆ ಸೇರಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು; ಔರ್ಧ್ವದೈಹಿಕದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನರು ರತ್ನಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರು (ಆದಿ. 136.5; 136.11).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಯಾಜಕರೂ ಪುರೋಹಿತರೂ ಅಶ್ವಮೇಧಾಗ್ನಿಯಿಂದ ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಂತ್ರಕವಾಗಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಪ್ರೇತಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ನಂತರ ತುಪ್ಪ ಲೇಪಿಸಿದ ರಾಜನನ್ನು ಮಾದ್ರಿಯೊಡನೆ ಚಂದನಾದಿ ಸುಗಂಧ ಕಾಷ್ಠಗಳಿಂದ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ದಹಿಸಿದರು (ಆದಿ. 136.23–24; 136.26).
- ಉದಾಹರಣೆ ಭೀಷ್ಮ, ವಿದುರ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಾಂಡವರು, ಕುರುಸ್ತ್ರೀಯರು, ಜ್ಞಾತಿಗಳು ಉದಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು (ಆದಿ. 136.31–32).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಇಡೀ ನಗರವೇ ಹನ್ನೆರಡು ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಆನಂದವಿಲ್ಲದೆ, ದುಃಖದಿಂದ ಕಳೆಯಿತು (ಆದಿ. 136.35).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ನಂತರ ವಿದುರ, ಭೀಷ್ಮ, ವ್ಯಾಸ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ಪುರೋಹಿತರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಸ್ವಧಾಮೃತಮಯವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಸಾವಿರಾರು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿದರು (ಆದಿ. 137.1–2).
- ಉದಾಹರಣೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರ ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಕಂಡು ವ್ಯಾಸನು ತಾಯಿ ಸತ್ಯವತಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದನು (ಆದಿ. 137.5).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-136-1

ಪಾಣ್ಡೋರ್ವಿದುರ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕಾರಯ ।
ರಾಜವದ್ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಮಾದ್ರ್ಯಾಶ್ಚೈವ ವಿಶೇಷತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-136-2

ಪಶೂನ್ವಾಸಾಂಸಿ ರತ್ನಾನಿ ಧನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ।
ಪಾಣ್ಡೋಃ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮಾದ್ರ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇಭ್ಯೋ ಯಾವಚ್ಚ ವಾಞ್ಛಿತಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-136-5

ವಿದುರಸ್ತಂ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹ ಭಾರತ ।
ಪಾಣ್ಡುಂ ಸಂಸ್ಕಾರಯಾಮಾಸ ದೇಶೇ ಪರಮಪೂಜಿತೇ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-136-11

ರತ್ನಾನಿ ಚಾಪ್ಯುಪಾದಾಯ ಬಹೂನಿ ಶತಶೋ ನರಾಃ ।
ಪ್ರದದುಃ ಕಾಙ್ಕ್ಷಮಾಣೇಭ್ಯಃ ಪಾಣ್ಡೋಸ್ತಸ್ಯೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕೇ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 23 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-136-23

ಹಯಮೇಧಾಗ್ನಿನಾ ಸರ್ವೇ ಯಾಜಕಾಃ ಸಪುರೋಹಿತಾಃ ।
ವೇದೋಕ್ತೇನ ವಿಧಾನೇನ ಕ್ರಿಯಾಂಚಕ್ರುಃ ಸಮನ್ತ್ರಕಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 24 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-136-24

ಯಾಜಕೈರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೇ ಪ್ರೇತಕರ್ಮಣ್ಯನುಷ್ಠಿತೇ ।
ಘೃತಾವಸಿಕ್ತಂ ರಾಜಾನಂ ಸಹ ಮಾದ್ರ್ಯಾ ಸ್ವಲಙ್ಕೃತಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 26 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-136-26

ಹರಿಚನ್ದನಕಾಷ್ಠೈಶ್ಚ ಹರಿಬೇರೈರುಶೀರಕೈಃ ।
ಅನ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಗನ್ಧೈರ್ವಿಧಿನಾ ಸಮದಾಹಯನ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 31 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-136-31

ತತೋ ಭೀಷ್ಮೋಽಥ ವಿದುರೋ ರಾಜಾ ಚ ಸಹ ಪಾಣ್ಡವೈಃ ।
ಉದಕಂ ಚಕ್ರಿರೇ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ಕುರುಯೋಷಿತಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 32 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-136-32

ಚುಕ್ರುಶುಃ ಪಾಣ್ಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾನ್ತನವಸ್ತಥಾ ।
ವಿದುರೋ ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚೈವ ಚಕ್ರುಶ್ಚಾಪ್ಯುದಕಕ್ರಿಯಾಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 35 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-136-35

ತದ್ಗತಾನನ್ದಮಸ್ವಸ್ಥಮಾಕುಮಾರಮಹೃಷ್ಟವತ್ ।
ಬಭೂವ ಪಾಣ್ಡವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ನಗರಂ ದ್ವಾದಶ ಕ್ಷಪಾಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-137-1

ತತಃ ಕ್ಷತ್ತಾ ಚ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ವ್ಯಾಸೋ ರಾಜಾ ಚ ಬನ್ಧುಭಿಃ ।
ದದುಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತದಾ ಪಾಣ್ಡೋಃ ಸ್ವಧಾಮೃತಮಯಂ ತದಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 1-7-137-2

ಪುರೋಹಿತಸಹಾಯಾಸ್ತೇ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಕುರ್ವತ ।
ಕುರೂಂಶ್ಚ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಾಂಶ್ಚ ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಶಃ ।
ರತ್ನೌಘಾನ್ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಭ್ಯೋ ದತ್ತ್ವಾ ಗ್ರಾಮವರಾಂಸ್ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-137-5

ಶ್ರಾದ್ಧಾವಸಾನೇ ತು ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ದುಃಖಿತಂ ಜನಮ್ ।
ಸಮ್ಮೂಢಾಂ ದುಃಖಶೋಕಾರ್ತಾಂ ವ್ಯಾಸೋ ಮಾತರಮಬ್ರವೀತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.13

ಆ.14 ಜರಾಸಂಧನ ದಹನ ಸಂಸ್ಕಾರ – ಸಹದೇವ (ಮಗಧ ರಾಜಕುಮಾರ)

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಜರಾಸಂಧನು ಮರಣಿಸಿದ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣ, ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಅವನ ಮಗನಾದ ಸಹದೇವನಿಗೆ 'ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು (ಸಭಾ. 25.60).
- ಉದಾಹರಣೆ ಸಹದೇವನು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಗರದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಚಂದನ, ಕಾಲೇಯ, ಸರಳ ಎಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಚಿತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು (ಸಭಾ. 25.61).
- ಉದಾಹರಣೆ ಕಾಲಾಗರುವಿನಂತಹ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಅನೇಕ ತೈಲಗಳು, ನೂರಾರು ತುಪ್ಪದ ಧಾರೆಗಳು, ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಮಗಧರಾಜನನ್ನು ದಹನ ಮಾಡಿದರು; ನಂತರ ಸಹದೇವನು ತಮ್ಮಂದಿರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ತಂದೆಗೆ ಉದಕಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಸಭಾ. 25.62–63).

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 25, ಶ್ಲೋಕ 60 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 2-2-25-60

ಕ್ರಿಯತಾಂ ಸಂಸ್ಕ್ರಿಯಾ ರಾಜನ್ಪಿತುಸ್ತ ಇತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್ ।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಯೋಶ್ಚ ಸ ಮಾಗಧಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 25, ಶ್ಲೋಕ 61 ಉದಾಹರಣೆ KK 2-2-25-61

ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ತೂರ್ಣಂ ಸಹ ಮನ್ತ್ರಿಭಿರಪ್ಯುತ ।
ಚಿತಾಂ ಚನ್ದನಕಾಷ್ಠೈಶ್ಚ ಕಾಲೇಯಸರಲೈಸ್ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 25, ಶ್ಲೋಕ 62 ಉದಾಹರಣೆ KK 2-2-25-62

ಕಾಲಾಗರುಸುಗನ್ಧೈಶ್ಚ ತೈಲೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರಪಿ ।
ಘೃತಧಾರಾಶತೈಶ್ಚೈವ ಸುಮನೋಭಿಶ್ಚ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 25, ಶ್ಲೋಕ 63 ಉದಾಹರಣೆ KK 2-2-25-63

ಸಮನ್ತಾದೇವ ಕೀರ್ಯನ್ತೋಽದಹನ್ತ ಮಗಧಾಧಿಪಮ್ ।
ಉದಕಂ ತಸ್ಯ ಚಕ್ರೇಽಥ ಸಹದೇವಃ ಸಹಾನುಜಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.14

ಆ.15 ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ದಹನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಗಾಂಧಾರಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ) (ನಿಯಮ)

- ಉದಾಹರಣೆ ಪತಿ ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತನಾಗಲು, ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತ, ಜಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕೃಪಿಯು ಅವನ ದೇಹದ ಬಳಿಯಿದ್ದು, ಅವನ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ (ಸ್ತ್ರೀ. 23.36–38).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಸಾಮಗರು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಚಿತೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅದರ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಮೂರು ಸಾಮಗಳನ್ನು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಸ್ತ್ರೀ. 23.39).
- ಉದಾಹರಣೆ ಜಟಾಧಾರಿಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಧನುಸ್ಸುಗಳು, ಶಕ್ತಿಗಳು, ರಥದ ಗೂಡುಗಳು, ವಿವಿಧ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚಿತೆಯನ್ನು ಪೇರಿಸಿ ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತ, ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಸ್ತ್ರೀ. 23.40–41).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮೂರು ಸಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನಿರಿಸಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹುತಾಶನನಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದರು (ಸ್ತ್ರೀ. 23.42).

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 23, ಶ್ಲೋಕ 36 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-2-23-36

ತಾಂ ಪಶ್ಯ ರುದತೀಮಾರ್ತಾಂ ಮುಕ್ತಕೇಶೀಮಧೋಮುಖೀಮ್ ।
ಹತಂ ಪತಿಮುಪಾಸನ್ತೀಂ ದ್ರೋಣಂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 23, ಶ್ಲೋಕ 37 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-2-23-37

ಬಾಣೈರ್ಭಿನ್ನತನುತ್ರಾಣಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಕೇಶವ ।
ಉಪಾಸ್ತೇ ವೈ ಮೃಧೇ ದ್ರೋಣಂ ಜಟಿಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 23, ಶ್ಲೋಕ 38 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-2-23-38

ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯೇ ಚ ಯತತೇ ಕೃಪೀ ಕೃಪಣಮಾತುರಾ ।
ಹತಸ್ಯ ಸಮರೇ ಭರ್ತುಃ ಸುಕುಮಾರೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 23, ಶ್ಲೋಕ 39 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 11-2-23-39

ಅಗ್ನೀನಾಧಾಯ ವಿವಿಧವಚ್ಚಿತಾಂ ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯ ಸರ್ವತಃ ।
ದ್ರೋಣಮಾಧಾಯ ಗಾಯನ್ತಿ ತ್ರೀಣಿ ಸಾಮಾನಿ ಸಾಮಗಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 23, ಶ್ಲೋಕ 40 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-2-23-40

ಕುರ್ವನ್ತಿ ಚ ಚಿತಾಮೇತೇ ಜಟಿಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ ।
ಧನುರ್ಭಿಃ ಶಕ್ತಿಭಿಶ್ಚೈವ ರಥನೀಡೈಶ್ಚ ಮಾಧವ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 23, ಶ್ಲೋಕ 41 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-2-23-41

ಶರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರನ್ಯೈರ್ಧಕ್ಷ್ಯನ್ತೇ ಭೂರಿತೇಜಸಮ್ ।
ತ ಏತೇ ದ್ರೋಣಮಾದಾಯ ಗಾಯನ್ತಿ ಚ ರುದನ್ತಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಪಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 23, ಶ್ಲೋಕ 42 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 11-2-23-42

ಸಾಮಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿರನ್ತಸ್ಥೈರನುಶಂಸನ್ತಿ ಚಾಪರೇ ।
ಅಗ್ನಾವಗ್ನಿಂ ಸಮಾಧಾಯ ದ್ರೋಣಂ ಹುತ್ವಾ ಹುತಾಶನೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.15

ಆ.16 ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ದಹನ — ಅನಾಥರೂ ಸೇರಿದಂತೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸುಧರ್ಮ, ಧೌಮ್ಯ, ಸಂಜಯ, ವಿದುರ, ಯುಯುತ್ಸು, ಇಂದ್ರಸೇನಾದಿಗಳಿಗೆ — ಯಾವ ಶರೀರವೂ ನಾಶವಾಗದಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 26.24–26).
- ಉದಾಹರಣೆ ಆ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವರು ಚಂದನ, ಅಗರು, ಕಾಲೀಯಕ ಕಾಷ್ಠಗಳು, ಘೃತ, ತೈಲ, ಗಂಧಗಳು, ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ರಾಶಿಗಳು, ಮುರಿದ ರಥಗಳು, ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು (ಸ್ತ್ರೀ. 26.27–29).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಚಿತೆಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿ, ಮುಖ್ಯರಾದ ರಾಜರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕರ್ಮವಿಧಾನದಿಂದ ದಹಿಸಿದರು — ದುರ್ಯೋಧನ, ಅವನ ಸೋದರರು, ಶಲ್ಯ, ಶಲ, ಭೂರಿಶ್ರವ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು (ಸ್ತ್ರೀ. 26.30–31).
- ಉದಾಹರಣೆ ಘೃತಧಾರೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ರಾಜರನ್ನು ದಹಿಸಿದರು; ಕೆಲವು ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಪಿತೃಮೇಧಗಳು ನಡೆದವು, ಸಾಮಗಾನ ನಡೆಯಿತು (ಸ್ತ್ರೀ. 26.38–39).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಾನಾದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಅನಾಥರಾಗಿ ಉಳಿದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ, ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಚಿತೆಯನ್ನು ಪೇರಿಸಿ, ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ವಿದುರನು ದಹನ ಮಾಡಿಸಿದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 26.42–43).
- ಉದಾಹರಣೆ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಂಗೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 26.44).

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 24 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 11-3-26-24

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಕುನ್ತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ।
ಆದಿದೇಶ ಸುಧರ್ಮಾಣಂ ಧೌಮ್ಯಂ ಸೂತಂ ಚ ಸಞ್ಜಯಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 25 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 11-3-26-25

ವಿದುರಂ ಚ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಂ ಯುಯುತ್ಸುಂ ಚೈವ ಕೌರವಮ್ ।
ಇನ್ದ್ರಸೇನಮುಖಾನ್ಭೃತ್ಯಾನ್ಪುತಾಂಶ್ಚೈವ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 26 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 11-3-26-26

ಭವನ್ತಃ ಕಾರಯನ್ತ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಶೇಷತಃ ।
ಯಥಾ ನಾಥವತಾಂ ಕಿಞ್ಚಿಚ್ಛರೀರಂ ನ ವಿನಶ್ಯತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-27

ಶಾಸನಾದ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಕ್ಷತ್ತಾ ಸೂತಶ್ಚ ಸಞ್ಜಯಃ ।
ಸುಧರ್ಮಾ ಧೌಮ್ಯಸಹಿತ ಇನ್ದ್ರಸೇನಾದಯಸ್ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 28 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-28

ಚನ್ದನಾಗುರುಕಾಷ್ಠಾನಿ ತಥಾ ಕಾಲೀಯಕಾನ್ಯುತ ।
ಘೃತಂ ತೈಲಂ ಚ ಗನ್ಧಾಂಶ್ಚ ಕ್ಷೌಮಾಣಿ ವಸನಾನಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 29 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-29

ಸಮಾಹೃತ್ಯ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ದಾರುಣಾಂ ಚೈವ ಸಞ್ಚಯಾನ್ ।
ರಥಾಂಶ್ಚ ಮೃದಿತಾಂಸ್ತತ್ರ ನಾನಾಪ್ರಹರಣಾನಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 30 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 11-3-26-30

ಚಿತಾಃ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಯಥಾಮುಖ್ಯಾನ್ನರಾಧಿಪಾನ್ ।
ದಾಹಯಾಮಾಸುರವ್ಯಗ್ರಾಃ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 31 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 11-3-26-31

ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಭ್ರಾತೄಂಶ್ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾರಥಾನ್ ।
ಶಲ್ಯಂ ಶಲಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮೇವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 38 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-38

ಏತಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸುಬಹೂನ್ಪಾರ್ಥಿವಾಂಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ ।
ಘೃತಧಾರಾಹುತೈರ್ದೀಪ್ತೈಃ ಪಾವಕೈಃ ಸಮದಾಹಯನ್ ।।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 39 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-39

ಪಿತೃಮೇಧಾಶ್ಚ ಕೇಷಾಞ್ಚಿತ್ಪ್ರಾವರ್ತನ್ತ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್ ।
ಸಾಮಭಿಶ್ಚಾಪ್ಯಗಾಯನ್ತ ತೇಽನ್ವಶಾಸತ ಚಾಪರೈಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 42 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-42

ಯೇ ಚಾಪ್ಯನಾಥಾಸ್ತತ್ರಾಸನ್ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತಾಃ ।
ತಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ಸಮಾನೀಯ ರಾಶೀಕೃತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 43 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-43

ಚಿತ್ವಾ ದಾರುಭಿರವ್ಯಗ್ರೈಃ ಪ್ರಭೂತೈಃ ಸ್ನೇಹಪಾಚಿತೈಃ ।
ದಾಹಯಾಮಾಸ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಿದುರೋ ರಾಜಶಾಸನಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 26, ಶ್ಲೋಕ 44 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-26-44

ಕಾರಯಿತ್ವಾ ಕ್ರಿಯಾಸ್ತೇಷಾಂ ಕುರುರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ।
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಗಙ್ಗಾಮಭಿಮುಖೋಽಗಮತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.16

ಆ.17 ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುರುಸ್ತ್ರೀಯರ ಜಲಾಂಜಲಿ, ಕರ್ಣನಿಗೆ ಉದಕಕ್ರಿಯೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ)

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಎಲ್ಲರೂ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಂಗೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಆಭರಣಗಳು, ಉತ್ತರೀಯಗಳು, ಪೇಟಗಳು, ಕವಚಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದರು (ಸ್ತ್ರೀ. 27.1–2).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಕುರುಸ್ತ್ರೀಯರು ರೋದಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ಸೋದರರಿಗೆ, ಪೌತ್ರರಿಗೆ, ಸ್ವಜನರಿಗೆ, ಪುತ್ರರಿಗೆ, ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಪತಿಗಳಿಗೆ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು; ಧರ್ಮಜ್ಞರು ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು (ಸ್ತ್ರೀ. 27.3–4).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ವೀರಪತ್ನಿಯರು ಉದಕ ಕೊಡುತ್ತಿರಲು ಗಂಗೆಯು ಇಳಿಯಲು ಸುಲಭವಾದ ಘಟ್ಟಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದಂತಾಯಿತು (ಸ್ತ್ರೀ. 27.5).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಸತ್ಯಸಂಧನೂ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗದವನೂ ಆದ ಕರ್ಣನು ನಿಮ್ಮ ಸೋದರ; ಅವನಿಗೆ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕುಂತಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು (ಸ್ತ್ರೀ. 27.12).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬಹಳ ವಿಲಪಿಸಿ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು; ಕರ್ಣನ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ಪರಿವಾರವನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವರೊಡನೆ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯವನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ, ಅಧಿಕ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 27.27, 29–30).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಜಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಗಂಗೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 27.31).

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-1

ತೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಗಙ್ಗಾಂ ತು ಶಿವಾಂ ಪುಣ್ಯಜಲಾನ್ವಿತಾಮ್ ।
ಹ್ಲಾದಿನೀಂ ಚ ಪ್ರಸನ್ನಾಂ ಚ ಮಹಾರೂಪಾಂ ಮಹಾವನಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-2

ಭೂಷಣಾನ್ಯುತ್ತರೀಯಾಣಿ ವೇಷ್ಟನಾನ್ಯವಮುಚ್ಯ ಚ ।
ಕವಚಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಗಙ್ಗಾಮವಜಗಾಹಿರೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-3

ತತಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಭ್ರಾತೄಣಾಂ ಪೌತ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವಜನಸ್ಯ ಚ ।
ಪುತ್ರಾಣಾಮಾರ್ಯಕಾಣಾಂ ಚ ಪತೀನಾಂ ಚ ಕುರುಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 4 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-4

ಉದಕಂ ಚಕ್ರಿರೇ ಸರ್ವಾ ರುದನ್ತ್ಯೋ ಭೃಶದುಃಖಿತಾಃ ।
ಸುಹೃದಾಂ ಚಾಪಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಚಕ್ರುಃ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-5

ಉದಕೇ ಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ತು ವೀರಾಣಾಂ ವಿರಪತ್ನಿಭಿಃ ।
ಸೂಪತೀರ್ಥಾऽಭವದ್ಗಙ್ಗಾ ಭೂಯೋ ವಿಪ್ರಸಸಾರ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-12

ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸತ್ಯಸನ್ಧಸ್ಯ ಸಙ್ಗ್ರಾಮೇಷ್ವಪಲಾಯಿನಃ ।
ಕುರುಧ್ವಮುದಕಂ ತಸ್ಯ ಭ್ರಾತುರಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-27

ಏವಂ ವಿಲಪ್ಯ ಬಹುಲಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ।
ವ್ಯರುದಚ್ಛನಕೈ ರಾಜಂಶ್ಚಕಾರಾಸ್ಯೋದಕಂ ಪ್ರಭುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಶ್ರಾದ್ಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 31 ಉದಾಹರಣೆ KK 11-3-27-31

ಸ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಕೃತ್ವಾ ಜಲಮತನ್ದ್ರಿತಃ ।
ಸಮುತ್ತತಾರ ಗಙ್ಗಾಯಾ ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಹ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.17

ಆ.18 ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾತಿಗಳಿಗೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು (ಶಾಂತಿ. 41.1).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವಾಗಿ ಸಕಲ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಅನ್ನ, ಗೋವುಗಳು, ಧನ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಿಚಿತ್ರ ರತ್ನಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದನು (ಶಾಂತಿ. 41.2).
- ಉದಾಹರಣೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೌಪದಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಅಭಿಮನ್ಯು, ಹಿಡಿಂಬಾಪುತ್ರ (ಘಟೋತ್ಕಚ), ವಿರಾಟ ಮೊದಲಾದ ಉಪಕಾರಿಗಳಾದ ಮಿತ್ರರು, ದ್ರುಪದ, ದ್ರೌಪದೀಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಶಾಂತಿ. 41.3–4).
- ಉದಾಹರಣೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಸಾವಿರಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಧನ, ರತ್ನಗಳು, ಗೋವುಗಳು, ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು (ಶಾಂತಿ. 41.5).
- ಉದಾಹರಣೆ ಬಂಧುಮಿತ್ರರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಇತರ ರಾಜರಿಗೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಶಾಂತಿ. 41.6).
- ಉದಾಹರಣೆ ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವಾಗಿ ಸಭೆಗಳು, ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳು (ಪ್ರಪಾಗಳು), ಬಗೆಬಗೆಯ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು (ಶಾಂತಿ. 41.7).
- ಉದಾಹರಣೆ ಹೀಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಂದೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದನು (ಶಾಂತಿ. 41.8).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-1

ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಯೇ ಹತಾ ಯುಧಿ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ತೇಷಾಂ ಪೃಥಗುದಾರಧೀಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-2

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ದದೌ ರಾಜಾ ಪುತ್ರಾಣಾಮೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ।
ಸರ್ವಕಾಮಗುಣೋಪೇತಮನ್ನಂ ಗಾಶ್ಚ ಧನಾನಿ ಚ ।
ರತ್ನಾನಿ ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-3

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾಭಿಮನ್ಯುಭ್ಯಾಂ ಹೇಡಿಮ್ಬಸ್ಯ ಚ ರಕ್ಷಸಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 4 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-4

ವಿರಾಟಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ಚ ಸುಹೃದಾಮುಪಕಾರಿಣಾಮ್ ।
ದ್ರುಪದದ್ರೌಪದೇಯಾನಾಂ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಸಹಿತೋ ದದೌ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-5

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪೃಥಗೇಕೈಕಮುದ್ದಿಶನ್ ।
ಧನೈ ರತ್ನೈಶ್ಚ ಗೋಭಿಶ್ಚ ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಸಮತರ್ಪಯತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-6

ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಯೇಷಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಸುಹೃಜ್ಜನಃ ।
ಉದ್ದಿಶ್ಯೋದ್ದಿಶ್ಯ ತೇಷಾಂ ಚ ಚಕ್ರೇ ರಾಜೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 7 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-7

ಸಭಾಃ ಪ್ರಪಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಸ್ತಟಾಕಾನಿ ಚ ಪಾಣ್ಡವಃ ।
ಸುಹೃದಾಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವೇಷಾಮೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 8 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-41-8

ಸ ತೇಷಾಮನೃಣೋ ಭೂತ್ವಾ ಗತ್ವಾ ಲೋಕೇಷ್ವವಾಚ್ಯತಾಮ್ ।
ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಭವದ್ರಾಜಾ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲಯನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.18

ಆ.19 ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಪಿತೃಮೇಧ, ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ, ಉದಕಕ್ರಿಯೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ಭೀಷ್ಮನು ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ನಂತರ ಪಾಂಡವರು, ವಿದುರ, ಯುಯುತ್ಸು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಚಿತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು (ಅನು. 274.10).
- ಉದಾಹರಣೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು ಅವನನ್ನು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಮುಚ್ಚಿದರು; ಯುಯುತ್ಸು ಛತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದನು, ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಚಾಮರಗಳನ್ನು, ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಉಷ್ಣೀಷಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದರು; ಕುರುವಂಶದ ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬೀಸಣಿಗೆಗಳಿಂದ ಬೀಸಿದರು (ಅನು. 274.11–13).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ನಂತರ ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಿತೃಮೇಧವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು; ಯಾಜಕರು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದರು, ಸಾಮಗರು ಸಾಮಗಾನ ಮಾಡಿದರು (ಅನು. 274.14).
- ಉದಾಹರಣೆ ಚಂದನ, ಕಾಲೀಯಕ, ಕಾಲಾಗರು ಮೊದಲಾದ ಸುಗಂಧ ಕಾಷ್ಠಗಳಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳು ಚಿತೆಗೆ ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರು (ಅನು. 274.15–16).
- ಉದಾಹರಣೆ ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ವ್ಯಾಸ, ನಾರದ, ಅಸಿತರು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ಭರತವಂಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪೌರರು ಜೊತೆಗೆ ಬರಲು ಅವರು ಪುಣ್ಯವಾದ ಭಾಗೀರಥಿಗೆ ಹೋದರು (ಅನು. 274.17–18).
- ಉದಾಹರಣೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉದಕಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಉದಕವನ್ನು ನೀಡಿದ ನಂತರ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ನೀರಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಶೋಕಿಸಿದಳು (ಅನು. 274.19–20).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-10

ತತಸ್ತ್ವಾದಾಯ ದಾರೂಣಿ ಗನ್ಧಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ಬಹೂನ್ ।
ಚಿತಾಂ ಚಕ್ರುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪಾಣ್ಡವಾ ವಿದುರಸ್ತಥಾ ।
ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚಾಪಿ ಕೌರವ್ಯಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಸ್ತ್ವತರೇಽಭವನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-11

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚ ಗಾಙ್ಗೇಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ದುಃಖಿತೌ ।
ಛಾದಯಾಮಾಸತುರುಭೌ ಕ್ಷೌಮೈರ್ಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಕೌರವಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-12

ಧಾರಯಾಮಾಸ ತಸ್ಯಾಥ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಛತ್ರಮುತ್ತಮಮ್ ।
ಚಾಮರೇ ವ್ಯಜನೇ ಶುಭ್ರೇ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನಾವುಭೌ ।
ಉಷ್ಣೀಷೇ ಪರಿಗೃಹ್ಣೀತಾಂ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಾವುಭೌ ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-13

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣ ಸಹಿತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಪಾದತಃ ।
ವೃದ್ಧಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕೌರವಾಣಾಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹಮ್ ।
ತಾಲವೃನ್ತಾನ್ಯುಪಾದಾಯ ಪರ್ಯವೀಜನ್ತ ಸರ್ವಶಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 14 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 13-2-274-14

ತತೋಸ್ಯ ವಿಧಿವಚ್ಚಕ್ರುಃ ಪಿತೃಮೇಧಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ಯಾಜಕಾ ಜುಹುವುಶ್ಚಾಗ್ನೌ ಜಗುಃ ಸಾಮಾನಿ ಸಮಾಗಾಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-15

ತತಶ್ಚನ್ದನಕಾಷ್ಠೈಶ್ಚ ತಥಾ ಕಾಲೀಯಕೈರಪಿ ।
ಕಾಲಾಗುರುಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ಗನ್ಧೈಶ್ಚೋಚ್ಚಾವಚೈಸ್ತಥಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-16

ಸಮವಚ್ಛಾದ್ಯ ಗಾಙ್ಗೇಯಂ ಸಮ್ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯ ಹುತಾಶನಮ್ ।
ಅಪಸವ್ಯಮಕುರ್ವನ್ತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಮುಖಾಶ್ಚಿತಾಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-17

ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಗಾಙ್ಗೇಯಂ ಕುರುಸತ್ತಮಾಃ ।
ಜಗ್ಮುರ್ಭಾಗೀರಥೀಂ ಪುಣ್ಯಾಮೃಷಿಜುಷ್ಟಾಂ ಕುರೂದ್ವಹಾಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-18

ಅನುಗಮ್ಯಮಾನಾ ವ್ಯಾಸೇನ ನಾರದೇನಾಸಿತೇನ ಚ ।
ಕೃಷ್ಣೇನ ಭರತಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಯೇ ಚ ಪೌರಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-19

ಉದಕಂ ಚಕ್ರಿರೇ ಸರ್ವೇ ಗಾಙ್ಗೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ವಿಧಿವತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸ ಚ ಸರ್ವೋ ಜನಸ್ತದಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 274, ಶ್ಲೋಕ 20 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-2-274-20

ತತೋ ಭಾಗೀರಥೀ ದೇವೀ ತನಯಸ್ಯೋದಕೇ ಕೃತೇ ।
ಉತ್ಥಾಯ ಸಲಿಲಾತ್ತಸ್ಮಾದ್ರುದತೀ ಶೋಕವಿಹ್ವಲಾ ।
ಪರಿದೇವಯತೀ ತತ್ರ ಕೌರಕವಾನಭ್ಯಭಾಷತ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.19

ಆ.20 ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಕುಂತಿ, ವಸುದೇವ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಸುದೇವನಿಗೆ (61); ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (62) ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ಕುಂತೀದೇವಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ಸಹಿಸಲಾಗದ ಶೋಕವನ್ನು ತೊರೆದು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದಳು (ಆಶ್ವ. 61.36).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧರ್ಮರಾಜ, ಭೀಮ, ನಕುಲ ಸಹದೇವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಅವಳು ಅನೇಕ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು (ಆಶ್ವ. 61.37–38).
- ಉದಾಹರಣೆ ಮಗನು (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು) ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೂರನ ಮಗನಾದ ವಸುದೇವನು ಶೋಕವನ್ನು ತೊರೆದು ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಆಶ್ವ. 62.1).
- ಉದಾಹರಣೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ತಂದೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾದ ತನ್ನ ಸೋದರಳಿಯ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಆಶ್ವ. 62.2).
- ಉದಾಹರಣೆ ಅರವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಬಡಿಸಿ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಧನತೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿದನು; ಚಿನ್ನ, ಗೋವುಗಳು, ಶಯ್ಯೆಗಳು, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ 'ಇದು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು' ಎಂದರು (ಆಶ್ವ. 62.3–5).
- ಉದಾಹರಣೆ ವಾಸುದೇವ, ಬಲದೇವ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಸತ್ಯಕರು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದರು; ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಿಂದ ತಪಿಸುತ್ತಾ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 62.6).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 36 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-61-36

ಏವಮಾಶ್ವಾಸಯಿತ್ವೈನಾಂ ಕುನ್ತೀ ಯದುಕುಲೋದ್ವಹ ।
ವಿಹಾಯ ಶೋಕಂ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಶ್ರಾದ್ಧಮಸ್ಯ ಹ್ಯಕಲ್ಪಯತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 37 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-61-37

ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ರಾಜಾನಂ ಭೀಮಮೇವ ಚ ।
ಯಮೌ ಯಮೋಪಮೌ ಚೈವ ದದೌ ದಾನಾನ್ಯನೇಕಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 38 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-61-38

ತತಃ ಪ್ರದಾಯ ಬಹ್ವೀರ್ಗಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಯದೂದ್ವಹ ।
ಸಮಾಹೃಷ್ಯ ತು ವಾರ್ಷ್ಣೇಯೀ ವೈರಾಟೀಮಬ್ರವೀದಿದಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-62-1

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತು ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಚಃ ಶೂರಾತ್ಮಜಸ್ತದಾ ।
ವಿಹಾಯ ಶೋಕಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದದೌ ಶ್ರಾದ್ಧಮನುತ್ತಮಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-62-2

ತಥೈವ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ದಯಿತಸ್ಯ ಪಿತುರ್ನಿತ್ಯಮಕರೋದೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-62-3

ಷಷ್ಟಿಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಮಹೌಜಸಾಮ್ ।
ವಿಧಿವದ್ಭೋಜಯಾಮಾಸ ಭೋಜ್ಯಂ ಸರ್ವಗುಣಾನ್ವಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 4 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-62-4

ಆಚ್ಛಾದ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧನತೃಷ್ಣಾಮಪಾನುದತ್ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ತದಾ ಕೃಷ್ಣಸ್ತದಭೂದ್ರೋಮಹರ್ಷಣಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-62-5

ಸುವರ್ಣಂ ಚೈವ ಗಾಶ್ಚೈವ ಶಯನಾಚ್ಛಾದನಾನಿ ಚ ।
ದೀಯಮಾನಂ ತದಾ ವಿಪ್ರಃ ಪ್ರಭೂತಮಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-62-6

ವಾಸುದೇವೋಽಥ ದಾಶಾರ್ಹೋ ಬಲದೇವಃ ಸಸಾತ್ಯಕಿಃ ।
ಅಭಿಮನ್ಯೋಸ್ತದಾ ಶ್ರಾದ್ಧಮಕುರ್ವನ್ನತ್ಯಕಸ್ತದಾ ।
ಅತೀವ ದುಃಖಸನ್ತಪ್ತಾ ನ ಶಮಂ ಚೋಪಲೇಭಿರೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.20

ಆ.21 ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶ್ರಾದ್ಧಯಜ್ಞ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (ವಿದುರ, ಅರ್ಜುನ, ಭೀಮ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ ಮಾತುಗಳೊಂದಿಗೆ) ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ವನವಾಸ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕಾರ್ತಿಕ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಸೋಮದತ್ತ, ಬಾಹ್ಲೀಕರಿಗೆ, ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರಿಗೆ, ಹತರಾದ ಮಿತ್ರರಿಗೆ — ಅನುಮತಿಸಿದರೆ ಜಯದ್ರಥನಿಗೂ — ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ವಿದುರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 12.3–5).
- ಉದಾಹರಣೆ ವೃದ್ಧನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಎಲ್ಲ ಸುಹೃದರಿಗೂ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸು ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಭೀಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 12.9–10).
- ಉದಾಹರಣೆ ಭೀಮನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ: ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಾವೇ ನೀಡುತ್ತೇವೆ, ಕರ್ಣನಿಗೆ ಕುಂತಿ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 12.16–18).
- ಉದಾಹರಣೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ 'ನೀವು ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ನೀಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪುತ್ರರ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಗ್ರಹಾರಗಳು, ರತ್ನಗಳು, ಗೋವುಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು, ದೀನರಿಗೆ, ಅಂಧರಿಗೂ ನೀಡಬಹುದೆಂದು ಅನುಮತಿಸಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 14.10–12).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಸೋಮದತ್ತ, ಬಾಹ್ಲೀಕರನ್ನು, ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು, ಪುತ್ರರನ್ನು, ಜಯದ್ರಥಾದಿಗಳನ್ನು, ಸುಹೃದರನ್ನು ಹೆಸರು ಹೆಸರಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ತಿಸಿ ದಾನ ಮಾಡಿದನು; ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅನುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗೋಧನ, ಧನರತ್ನಗಳ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಶ್ರಾದ್ಧಯಜ್ಞ ನಡೆಯಿತು (ಆಶ್ರಮ. 15.5–7).
- ಉದಾಹರಣೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನೂರು ನೀಡಲು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾವಿರ, ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ನೀಡಿದರು; ಮೇಘವು ಮಳೆಗರೆಯುವಂತೆ ಧನಧಾರೆಗಳಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 15.9–11).
- ಉದಾಹರಣೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ತನಗೆ, ಗಾಂಧಾರಿಗೂ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವನ್ನು ನೀಡಿದನು; ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿ ಆ ದಾನಯಜ್ಞವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 15.15–17).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-3

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾರಾಜೋ ವನವಾಸಾಯ ದೀಕ್ಷಿತಃ ।
ಗಮಿಷ್ಯತಿ ವನಂ ರಾಜನ್ನಾಗತಾಂ ಕಾರ್ತಿಕೀಮಿಮಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 4 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-4

ಸ ತ್ವಾಂ ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿಞ್ಚಿದರ್ಥಮಭೀಪ್ಸತಿ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಮಿಚ್ಛತಿ ದಾತುಂ ಸ ಗಾಙ್ಗೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-5

ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ ।
ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಸುಹೃದೋ ಹತಾಃ ।
ಯದಿ ಚಾಪ್ಯನುಜಾನೀಷೇ ಸೈನ್ಧವಾಪಶದಸ್ಯ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 9 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-9

ಭೀಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ವೃದ್ಧೋ ವನವಾಸಾಯ ದೀಕ್ಷಿತಃ ।
ದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸುಹೃದಾಮೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-10

ಭವತಾ ನಿರ್ಜಿತಂ ವಿತ್ತಂ ದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ ಕೌರವಃ ।
ಭೀಷ್ಮಾದೀನಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತದನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-16

ವಯಂ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ದಾಸ್ಯಾಮಃ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಂ ತು ಫಲ್ಗುನ ।
ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ನೃಪತೇರ್ಭೂರಿಶ್ರವಸ ಏವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-17

ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ಚ ರಾಜರ್ಷೇರ್ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ಸುಹೃದಾಂ ಕುನ್ತೀ ಕರ್ಣಾಯ ದಾಸ್ಯತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-12-18

ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಮಾ ಪ್ರದಾತ್ಕೌರವೋ ನೃಪಃ ।
ಇತಿ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಾ ವೋ ನನ್ದನ್ತು ಶತ್ರವಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-14-10

ತದ್ದದಾತು ಭವಾನ್ವಿತ್ತಂ ಯಾವದಿಚ್ಛಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ ।
ತ್ವಮೀಶ್ವರೋ ನೋ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾನಾಮಪಿ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-14-11

ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾಗ್ರಹಾರಾಂಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಣಾಮೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ।
ಇತೋ ರತ್ನಾನಿ ಗಾಶ್ಚೈವ ದಾಸೀದಾಸಮಜಾವಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-14-12

ಅರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತು ।
ದೀನಾನ್ಧಕೃಪಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ತತ್ರತತ್ರ ನೃಪಾಜ್ಞಯಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-5

ಆದಿಶ್ಯಾದಿಶ್ಯ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ದದೌ ಸ ನೃಪಸತ್ತಮಃ ।
ದ್ರೋಣಂ ಸಙ್ಕೀರ್ತ್ಯ ಭೀಷ್ಮಂ ಚ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-6

ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚೈವ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ।
ಜಯದ್ರಥಪುರೋಗಾಂಶ್ಚ ಸುಹೃದಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಶಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 7 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-7

ಸ ಶ್ರಾದ್ಧಯಜ್ಞೋ ವವೃತೇ ಬಹುಗೋಧನದಕ್ಷಿಣಃ ।
ಅನೇಕಧನರತ್ನೌಘೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮತೇ ತದಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 9 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-9

ಆಜ್ಞಾಪಯ ಕಿಮೇತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದೇಯಂ ದೀಯತಾಮಿತಿ ।
ತದುಪಸ್ಥಿತಮೇವಾತ್ರ ವಚನಾನ್ತೇ ದದುಸ್ತದಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-10

ಶತೇ ದೇಯೇ ದಶಶತಂ ಸಹಸ್ರಂ ಚಾಯುತಂ ತಥಾ ।
ದೀಯತೇ ವಚನಾದ್ರಾಜ್ಞಃ ಕುನ್ತೀಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-11

ಏವಂ ಸ ವಸುಧಾರಾಭಿರ್ವರ್ಷಮಾಣೋ ನೃಪಾಮ್ಬುದಃ ।
ತರ್ಪಯಾಮಾಸ ವಿಪ್ರಾಂಸ್ತಾನ್ವರ್ಷನ್ಭೂಮಿಮಿವಾಮ್ಬುದಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-15

ಗ್ರಾಮಾಗ್ರಹಾರದ್ವೀಪಾಢ್ಯೋ ಮಣಿಹೇಮಜಲಾರ್ಣವಃ ।
ಜಗತ್ಸಂಪ್ಲಾವಯಾಮಾಸ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಡುಪೋದ್ಧತಃ ॥
ಏವಂ ಸ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಣಾಂ ಪಿತೄಣಾಮಾತ್ಮನಸ್ತಥಾ ।
ಗಾನ್ಧಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರದದಾವೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-16

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತೋ ಯದಾಸೀತ್ಸ ದದದ್ದಾನಾನ್ಯನೇಕಶಃ ।
ನಿವರ್ತಯಾಮಾಸ ತದಾ ದಾನಯಜ್ಞಂ ನರಾಧಿಪಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ಆಶ್ರಮವಾಸಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 15, ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-1-15-17

ಏವಂ ಸ ರಾಜಾ ಕೌರವ್ಯಶ್ಚಕ್ರೇ ದಾನಮಹಾಕ್ರತುಮ್ ।
ನಟನರ್ತಕಲಾಸ್ಯಾಢ್ಯಂ ಬಹ್ವನ್ನರಸದಕ್ಷಿಣಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ಆ.21

ಆ.22 ವನಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಗಾಂಧಾರಿ, ಕುಂತಿಯರಿಗೆ ಉದಕಕ್ರಿಯೆ, ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ; 41.1–9 ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವೃಥಾಗ್ನಿಯಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಗ್ನಿಯೊಡನೆಯೇ ಕೂಡಿ ಪರಮಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು, ಆದ್ದರಿಂದ ಶೋಕಿಸಬೇಡ ಎಂದು ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 41.1, 5, 7).
- ನಿಯಮ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಅವರಿಗೆ ಉದಕಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವಂತೆ ನಾರದನು ಸೂಚಿಸಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 41.9).
- ಉದಾಹರಣೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಹೋದರರು, ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ಹೊರಟನು; ಪೌರರು, ಜಾನಪದರು ಏಕವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋದರು; ಎಲ್ಲರೂ ನೀರಿಗಿಳಿದು ಯುಯುತ್ಸುವನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ, ಗಾಂಧಾರಿ, ಕುಂತಿಯರಿಗೆ ನಾಮಗೋತ್ರಗಳೊಡನೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ತೋಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು (ಆಶ್ರಮ. 41.10–13).
- ನಿಯಮ ಶೌಚ (ಅಶೌಚ) ಕಾಲವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತ ಅವರು ನಗರದ ಹೊರಗೆಯೇ ವಾಸಿಸಿದರು (ಆಶ್ರಮ. 41.13).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ವಿಧಿ ತಿಳಿದ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹರನ್ನು, ಕೊಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 41.14–15).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ ಶೌಚವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದಕ್ಷಿಣೆಗಳೊಡನೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 41.16).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಗೋವುಗಳು, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಶಯ್ಯೆಗಳು; ಗಾಂಧಾರಿ, ಕುಂತಿಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ತಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಶಯನ, ಭೋಜನ, ಯಾನ, ಮಣಿರತ್ನಗಳು, ಧನ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 41.17–20).
- ಉದಾಹರಣೆ ಅನೇಕ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು (ಆಶ್ರಮ. 41.21).
- ಉದಾಹರಣೆ ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಅವರ ಕುಲ್ಯಗಳನ್ನು (ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು) ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ಪುಷ್ಪಗಂಧಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು (ಆಶ್ರಮ. 41.22–23).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 15-3-41-1

ನಾಸೌ ವೃಥಾऽಗ್ನಿನಾ ದಗ್ಧೋ ಯಥಾ ತತ್ರ ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ ।
ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯೋ ನೃಪತಿರ್ನ ತೇ ಶೋಚ್ಯೋ ನರಾಧಿಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 15-3-41-9

ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ರಾಜೇನ್ದ್ರ ತೇಷಾಂ ತ್ವಮುದಕಕ್ರಿಯಾಮ್ ।
ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈರೇತದತ್ರ ವಿಧೀಯತಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-10

ತತಃ ಸ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಃ ಪಾಣ್ಡವಾನಾಂ ಧುರನ್ಧರಃ ।
ನಿರ್ಯಯೌ ಸಹಸೋದರ್ಯಃ ಸದಾರಶ್ಚ ನರರ್ಷಭಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-11

ಪೌರಜಾನಪದಾಶ್ಚೈವ ರಾಜಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕೃತಾಃ ।
ಗಙ್ಗಾಂ ಪ್ರಜಗ್ಮುರಭಿತೋ ವಾಸಸೈಕೇನ ಸಂವೃತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-12

ತತೋऽವಗಾಹ್ಯ ಸಲಿಲೇ ಸರ್ವೇ ತು ಕುರುಪುಙ್ಗವಾಃ ।
ಯುಯುತ್ಸುಮಗ್ರತಃ ಕೃತ್ವಾ ದದುಸ್ತೋಯಂ ಮಹಾತ್ಮನೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 15-3-41-13

ಗಾನ್ಧಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಪೃಥಾಯಾಶ್ಚ ವಿಧಿವನ್ನಾಮಗೋತ್ರತಃ ।
ಶೌಚಂ ನಿವರ್ತಯನ್ತಸ್ತೇ ತತ್ರೋಷುರ್ನಗರಾದ್ಬಹಿಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22 ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 14 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-14

ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸ ನರಾನ್ವಿಧಿಜ್ಞಾನಾಪ್ತಕಾರಿಣಃ ।
ಗಙ್ಗಾದ್ವಾರಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯತ್ರ ದಗ್ಧೋಽಭವನ್ನೃಪಃ ।

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-15

ತತ್ರೈವ ತೇಷಾಂ ತುಲ್ಯಾನಿ ಗಙ್ಗಾದ್ವಾರೇಽನ್ವಶಾತ್ತದಾ ।
ಕರ್ತವ್ಯಾನೀತಿ ಪುರುಷಾನ್ದತ್ತದೇಯಾನ್ಮಹೀಪತಿಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 15-3-41-16

ದ್ವಾದಶೇಽಹನಿ ತೇಭ್ಯಃ ಸ ಕೃತಶೌಚೋ ನರಾಧಿಪಃ ।
ದದೌ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ವಿಧಿವದ್ದಕ್ಷಿಣಾವನ್ತಿ ಪಾಣ್ಡವಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-17

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ದದೌ ಸ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ।
ಸುವರ್ಣಂ ರಜತಂ ಗಾಶ್ಚ ಶಯ್ಯಾಶ್ಚ ಸುಮಹಾಧನಾಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-18

ಗಾನ್ಧಾರ್ಯಾಶ್ಚೈವ ತೇಜಸ್ವೀ ಪೃಥಾಯಾಶ್ಚ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ।
ಸಙ್ಕೀರ್ತ್ಯ ನಾಮನೀ ರಾಜಾ ದದೌ ದಾನಮನುತ್ತಮಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-19

ಯೋ ಯದಿಚ್ಛತಿ ಯಾವಚ್ಚ ತಾವತ್ಸ ಲಭತೇ ದ್ವಿಜಃ ।
ಶಯನಂ ಭೋಜನಂ ಯಾನಂ ಮಣಿರತ್ನಮಥೋ ಧನಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 20 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-20

ಯಾನಮಾಚ್ಛಾದನಂ ಭೋಗಾನ್ದಾಸೀಶ್ಚ ಸಮಲಙ್ಕೃತಾಃ ।
ದದೌ ರಾಜಾ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ತಯೋರ್ಮಾತ್ರೋರ್ಮಹೀಪತಿಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 21 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-21

ತತಃ ಸ ಪೃಥಿವೀಪಾಲೋ ದತ್ತ್ವಾ ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ಯನೇಕಶಃ।
ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುನರ್ಧೀಮಾನ್ನಗರಂ ವಾರಣಾಹ್ವಯಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 22 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-22

ತೇ ಚಾಪಿ ರಾಜವಚನಾತ್ಪುರುಷಾ ಯೇ ಗತಾಽಭವನ್ ।
ಸಙ್ಕಲ್ಪ್ಯ ತೇಷಾಂ ಕುಲ್ಯಾನಿ ಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯಾಗಮಂಸ್ತತಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ರಮವಾಸಿಕಪರ್ವ › ನಾರದಾಗಮನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 41, ಶ್ಲೋಕ 23 ಉದಾಹರಣೆ KK 15-3-41-23

ಮಾಲ್ಯೈರ್ಗನ್ಧೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಯಥಾವಿಧಿ ।
ಕುಲ್ಯಾನಿ ತೇಷಾಂ ಸಂಯೋಜ್ಯ ತದಾಚಖ್ಯುರ್ಮಹೀಪತೇಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.22

ಆ.23 ವಸುದೇವನಿಗೆ ಪಿತೃಮೇಧ, ಬಲರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರ ದಹನ — ಅರ್ಜುನನ ಮೂಲಕ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (16.7.21: ವಸುದೇವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ಅರ್ಜುನನು ಬಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಬಾಲಕರಿಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ನಿಮಗೆ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದುದಾಗಿ ವಸುದೇವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು (ಮೌಸಲ. 7.21).
- ಉದಾಹರಣೆ ವಸುದೇವನು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಿತೃಮೇಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರು (ಮೌಸಲ. 8.23).
- ಉದಾಹರಣೆ ಅವನ ನಾಲ್ವರು ಪತ್ನಿಯರು ಚಿತೆಯನ್ನೇರಿದರು; ಅರ್ಜುನನು ಅವನನ್ನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಚಂದನಾದಿ ಗಂಧಗಳಿಂದ ದಹಿಸಿದನು; ಸಾಮಗಾನ, ರೋದನಗಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು (ಮೌಸಲ. 8.24–26).
- ಉದಾಹರಣೆ ವಜ್ರ ಮೊದಲಾದ ವೃಷ್ಣಿ-ಅಂಧಕ ಕುಮಾರರು, ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಉದಕವನ್ನು ನೀಡಿದರು (ಮೌಸಲ. 8.27).
- ಉದಾಹರಣೆ ಧರ್ಮಲೋಪವಾಗದಂತೆ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನು ವೃಷ್ಣಿಗಳು ನಾಶವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಮೌಸಲ. 8.28–30).
- ಉದಾಹರಣೆ ಬಲರಾಮ, ವಾಸುದೇವರ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಪುರುಷರಿಂದ ದಹನ ಮಾಡಿಸಿದನು (ಮೌಸಲ. 8.32).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಏಳನೆಯ ದಿನ ಅರ್ಜುನನು ರಥವನ್ನೇರಿ ತಕ್ಷಣ ಹೊರಟನು (ಮೌಸಲ. 8.33).

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 7, ಶ್ಲೋಕ 21 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-7-21

ಸ ಸ್ತ್ರೀಷು ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಾಸು ಪಾಣ್ಡವೋ ಬಾಲಕೇಷು ಚ ।
ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯತಿ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಭವತಶ್ಚೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 23 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-23

ಯಸ್ತು ದೇಶಃ ಪ್ರಿಯಸ್ತಸ್ಯ ಜೀವತೋಽಭೂನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ತತ್ರೈನಮುಪಸಙ್ಕಲ್ಪ್ಯ ಪಿತೃಮೇಧಂ ಪ್ರಚಕ್ರಿರೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 24 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-24

ತಂ ಚಿತಾಗ್ನಿಗತಂ ವೀರಂ ಶೂರಪುತ್ರಂ ವರಾಙ್ಗನಾಃ ।
ತತೋಽನ್ವಾರುರುಹುಃ ಪತ್ನ್ಯಶ್ಚತಸ್ರಃ ಪತಿಲೋಕಗಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 25 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-25

ತಂ ವೈ ಚತಸೃಭಿಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿರನ್ವಿತಂ ಪಾಣ್ಡುನನ್ದನಃ ।
ಅದಾಹಯಚ್ಚನ್ದನೈಶ್ಚ ಗನ್ಧೈರುಚ್ಚಾವಚೈರಪಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 26 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-26

ತತಃ ಪ್ರಾದುರಭೂಚ್ಛಬ್ದಃ ಸಮಿದ್ಧಸ್ಯ ವಿಭಾವಸೋಃ ।
ಸಾಮಗಾನಾಂ ಚ ನಿರ್ಘೋಷೋ ನರಾಣಾಂ ರುದತಾಮಪಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-27

ತತೋ ವಜ್ರಪ್ರಧಾನಾಸ್ತೇ ವೃಷ್ಣ್ಯನ್ಧಕಕುಮಾರಕಾಃ ।
ಸರ್ವೇ ಚೈವೋದಕಂ ಚಕ್ರುಃ ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚೈವ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 28 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-28

ಅಲುಪ್ತಧರ್ಮಸ್ತಂ ಧರ್ಮಂ ಕಾರಯಿತ್ವಾ ಸ ಫಲ್ಗುನಃ ।
ಜಗಾಮ ವೃಷ್ಣಯೋ ಯತ್ರ ವಿನಷ್ಟಾ ಭರತರ್ಷಭ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 29 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-29

ಸ ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಪತಿತಾನ್ಮದನೇ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ ।
ಬಭೂವಾತೀವ ಕೌರವ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಚಕಾರ ಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 30 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-30

ಯಥಾಪ್ರಧಾನತಶ್ಚೈವ ಚಕ್ರೇ ಸರ್ವಾಸ್ತಥಾ ಕ್ರಿಯಾಃ ।
ಯೇ ಹತಾ ಬ್ರಹ್ಮಶಾಪೇನ ಮುಸಲೈರೇರಕೋದ್ಭವೈಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 32 ಉದಾಹರಣೆ KK 16-1-8-32

ತತಃ ಶರೀರೇ ರಾಮಸ್ಯ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ ।
ಅನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ದಾಹಯಾಮಾಸ ಪುರುಷೈರಾಪ್ತಕಾರಿಭಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಮೌಸಲಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 33 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 16-1-8-33

ಸ ತೇಷಾಂ ವಿಧಿವತ್ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪಾಣ್ಡವಃ ।
ಸಪ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಪ್ರಾಯಾದ್ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಸತ್ವರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.23

ಆ.24 ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಉದಕ, ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸೋದರರೊಡನೆ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ, ವೃದ್ಧನಾದ ಸೋದರಮಾವನಿಗೆ, ಬಲರಾಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಉದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಮಹಾಪ್ರ. 1.10–11).
- ಉದಾಹರಣೆ ಹರಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ವ್ಯಾಸ, ನಾರದ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರಿಗೆ ಶಾರ್ಙ್ಗಿಯ ನಾಮವನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಾ ರುಚಿಕರವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಬಡಿಸಿದನು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ರತ್ನಗಳು, ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಗ್ರಾಮಗಳು, ಅಶ್ವಗಳು, ರಥಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದನು (ಮಹಾಪ್ರ. 1.12–13).

ಮಹಾಭಾರತ › ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 1, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 17-1-1-10

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಃ ಸ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ।
ಮಾತುಲಸ್ಯ ಚ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ರಾಮಾದೀನಾಂ ತಥೈವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 1, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 17-1-1-11

ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕೃತ್ವೋದಕಮತನ್ದ್ರಿತಃ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ಯುದ್ದಿಶ್ಯ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚಕಾರ ವಿದಿವತ್ತದಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 1, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 17-1-1-12

ದ್ವೈಪಾಯನಂ ನಾರದಂ ಚ ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯಂ ತಪೋಧನಮ್ ।
ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಂ ಹರಿಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಯತ್ನವಾನ್ ।
ಅಭೋಜಯತ್ಸ್ವದು ಭೋಜ್ಯಂ ಕೀರ್ತಯಿತ್ವಾ ಚ ಶಾರ್ಙ್ಗಿಣಂ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 1, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ KK 17-1-1-13

ದದೌ ರತ್ನಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಗ್ರಾಮಾನಶ್ವಾನ್ರಥಾಂಸ್ತಥಾ ।
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಭ್ಯಸ್ತದಾ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.24

ಆ.25 ನೃಸಿಂಹನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತಂದೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನೃಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ; ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಪವಿತ್ರನಾದ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ನೃಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು; ತನ್ನ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪವಿತ್ರನಾದ, ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ತಂದೆ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವನೆಂದು ಹೇಳಿದನು (ಭಾಗ. 7.10.23).
- ಉದಾಹರಣೆ ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತಂದೆಗೆ ಸಾಂಪರಾಯಿಕ (ಪರಲೋಕದ) ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು; ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು (ಭಾಗ. 7.10.25).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 10 › ಶ್ಲೋಕ 23 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಭಾಗ. 7.10.23

ಕುರು ತ್ವಂ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪಿತುಃ ಪೂತಸ್ಯ ಸರ್ವಶಃ।
ಮದಙ್ಗಸ್ಪರ್ಶನೇನಾಙ್ಗ ಲೋಕಾನ್ ಯಾಸ್ಯತಿ ಸುಪ್ರಜಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಆ.25 ↵ ಸೂಚಿ.5

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 10 › ಶ್ಲೋಕ 25 ಉದಾಹರಣೆ ಭಾಗ. 7.10.25

ಪ್ರಹ್ಲಾದೋಽಪಿ ತಥಾ ಚಕ್ರೇ ಪಿತುರ್ಯತ್ ಸಾಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್। ಯಥಾಽಽಹ ಭಗವಾನ್ ರಾಜನ್ನಭಿಷಿಕ್ತೋ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೈಃ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ತು ತಥಾಽಕಾರ್ಷೀದ್ ರಾಜ್ಯಂ ನಿಹತಕಣ್ಟಕಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.25 ↵ ಸೂಚಿ.5

ಆ.26 ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಿ ತನ್ನ ಪತಿ ಪೃಥು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಚಿತೆಯ ಏರ್ಪಾಡು, ಉದಕದಾನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮೈತ್ರೇಯನು ವಿದುರನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ಪೃಥು ಮಹಾರಾಜನ ಪತ್ನಿ ಅರ್ಚಿ ಸುಕುಮಾರಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲದವಳಾದರೂ ಪತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಳು (ಭಾಗ. 4.23.19).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪತಿಯ ದೇಹವು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಲಪಿಸಿ, ಆ ಸಾಧ್ವಿ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಚಿತೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪತಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದಳು (ಭಾಗ. 4.23.21).
- ಉದಾಹರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ನದೀಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಉದಾರಕರ್ಮನಾದ ಪತಿಗೆ ಉದಕವನ್ನು (ಜಲಾಂಜಲಿ) ಕೊಟ್ಟಳು (ಭಾಗ. 4.23.22).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 23 › ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ ಭಾಗ. 4.23.19

ಅರ್ಚಿರ್ನಾಮ ಮಹಾರಾಜ್ಞೀ ತತ್ಪತ್ಯನುಗತಾ ವನಮ್।
ಸುಕುಮಾರ್ಯತದರ್ಹಾ ಚ ಯತ್ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಸ್ಪರ್ಶನಂ ಭುವಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.26

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 23 › ಶ್ಲೋಕ 21 ಉದಾಹರಣೆ ಭಾಗ. 4.23.21

ದೇಹಂ ವಿಪನ್ನಾಖಿಲಚೇತನಾದಿಕಂ ಪತ್ಯುಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ದಯಿತಸ್ಯ ಚಾತ್ಮನಃ।
ಆಲಕ್ಷ್ಯ ಕಿಞ್ಚಿಚ್ಚ ವಿಲಪ್ಯ ಸಾ ಸತೀ ಚಿತಾಮಥಾರೋಪಯದದ್ರಿಸಾನುನಿ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.26 ↩ ಸೂಚಿ.4

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 23 › ಶ್ಲೋಕ 22 ಉದಾಹರಣೆ ಭಾಗ. 4.23.22

ವಿಧಾಯ ಕೃತ್ಯಂ ಹೃದಿನೀಜಲಾಪ್ಲುತಾ ದತ್ತ್ವೋದಕಂ ಭರ್ತುರುದಾರಕರ್ಮಣಃ।
ನತ್ವಾ ದಿವಿಸ್ಥಾಂಸ್ತ್ರಿದಶಾಂಸ್ತ್ರಿಃ ಪರೀತ್ಯ ವಿವೇಶ ವಹ್ನಿಂ ಧ್ಯಾಯತೀ ಭರ್ತೃಪಾದಮ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಆ.26 ↩ ಸೂಚಿ.4

ಆ.27 ಬಕರಾಜ ರಾಜಧರ್ಮನಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸರಾಜನು ಮಾಡಿಸಿದ ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ರಾಕ್ಷಸರಾಜನ ಮುಂದೆ ರಾಜಧರ್ಮನ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರವನ್ನು (ಕಂಕಾಲ) ಇರಿಸಲಾಯಿತು; ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ, ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ದುಃಖಿತನಾದನು (ಶಾಂತಿ. 171.16).
- ಉದಾಹರಣೆ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಆ ರಾಜನು ರಾಜಧರ್ಮನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿದನು; ಅನೇಕ ಸುಗಂಧಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ವ್ಯಗ್ರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಹನ ಮಾಡಿಸಿದನು (ಶಾಂತಿ. 172.1).
- ಉದಾಹರಣೆ ರಾಕ್ಷಸರಾಜನು ಆ ಪಕ್ಷಿರಾಜನನ್ನು ದಹಿಸಿದಾಗ, ಚಿತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುರಭಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಜಾರಿದ ಹಾಲಿನ ನೊರೆ ಗಾಳಿಗೆ ತೇಲಿಬಂದು ರಾಜಧರ್ಮನ ಚಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು; ಆ ಅಮೃತದಿಂದ ತೊಯ್ದು, ಇಂದ್ರದೇವನ ವಾಕ್ಯಿನಿಂದ ಬಕರಾಜನು ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿದನು (ಶಾಂತಿ. 172.2, 172.8–9).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಆಪದ್ಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 171, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-2-171-16

ತತಶ್ಚಿತಾಂ ಬಕಪತೇಃ ಕಾರಯಾಮಾಸ ರಾಕ್ಷಸಃ ।
ರತ್ನೈರ್ಗನ್ಧೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಸಮಲಙ್ಕೃತಾಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಆಪದ್ಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 172, ಶ್ಲೋಕ 1 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-2-172-1

ವಿದ್ವಾನ್ಸಂಸ್ಕಾರಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಥಿವೋ ರಾಜಧರ್ಮಣಃ ।
ಗನ್ಧೈರ್ಬಹುಭಿರವ್ಯಗ್ರೋ ದಾಹಯಾಮಾಸ ಪೂಜಿತಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಆಪದ್ಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 172, ಶ್ಲೋಕ 2 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-2-172-2

ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ವಚನಾದಿನ್ದ್ರಸ್ಯ ಬಕರಾಡಿಹ ।
ತೇನೈವಾಮೃತಸಿಕ್ತಾಶ್ಚ ಪುನಃ ಸಞ್ಜೀವಿತೋ ಬಕಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಆಪದ್ಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 172, ಶ್ಲೋಕ 8 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-2-172-8

ದಗ್ಧೇ ರಾಕ್ಷಸರಾಜೇನ ಖಗರಾಜೇ ಪ್ರತಾಪಿನಾ ।
ಚಿತಾಯಾಃ ಪಾರ್ಶ್ವತೋ ದೋಗ್ಧ್ರೀ ಸುರಭಿರ್ಜೀವಯಚ್ಚ ತಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಆಪದ್ಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 172, ಶ್ಲೋಕ 9 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-2-172-9

ತಸ್ಯಾ ವಕ್ತ್ರಾಚ್ಚ್ಯುತಃ ಫೇನೋ ದುಗ್ಧಮಾತ್ರಸ್ತದಾऽನಘ ।
ಸಮೀರಣಾಹೃತೋ ಯಾತಶ್ಚಿತಾಂ ತಾಂ ರಾಜಧರ್ಮಣಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಆ.27

ಆ.28 ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ ಸಾರಸ್ವತನ ಪಿತೃತರ್ಪಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (ಬಲರಾಮನ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ) ಉದಾಹರಣೆ

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಭಯಂಕರವಾದ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಬಂದು, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಓಡಿಹೋದರು (ಶಲ್ಯ. 52.36–37).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಸಾರಸ್ವತ ಮುನಿಯೂ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಾಗ, 'ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಬೇಡ, ನಿನಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೀಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸರಸ್ವತೀ ನದಿ ಹೇಳಿತು (ಶಲ್ಯ. 52.38–39).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಆ ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ ಸಾರಸ್ವತನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡುತ್ತಾ, ನಿತ್ಯವೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು, ವೇದಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು (ಶಲ್ಯ. 52.40).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಲ್ಯಪರ್ವ › ಹ್ರದಪ್ರವೇಶಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 52, ಶ್ಲೋಕ 36 ಉದಾಹರಣೆ KK 9-2-52-36

ಅಥ ಕಾಲೇ ವ್ಯತಿಕ್ರಾನ್ತೇ ಮಹತ್ಯತಿಭಯಙ್ಕರೀ ।
ಅನಾವೃಷ್ಟಿರನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ರಾಜನ್ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.28

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಲ್ಯಪರ್ವ › ಹ್ರದಪ್ರವೇಶಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 52, ಶ್ಲೋಕ 37 ಉದಾಹರಣೆ KK 9-2-52-37

ತಸ್ಯಾಂ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕ್ಯಾಮನಾವೃಷ್ಟ್ಯಾಂ ಮಹರ್ಷಯಃ ।
ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ರಾಜನ್ಕ್ಷುಧಾರ್ತಾಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.28

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಲ್ಯಪರ್ವ › ಹ್ರದಪ್ರವೇಶಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 52, ಶ್ಲೋಕ 38 ಉದಾಹರಣೆ KK 9-2-52-38

ದಿಗ್ಭ್ಯಸ್ತಾನ್ಪ್ರದ್ರುತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುನಿಃ ಸಾರಸ್ವತಸ್ತದಾ ।
ಗಮನಾಯ ಮತಿಂ ಚಕ್ರೇ ತಂ ಪ್ರೋವಾಚ ಸರಸ್ವತೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.28

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಲ್ಯಪರ್ವ › ಹ್ರದಪ್ರವೇಶಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 52, ಶ್ಲೋಕ 39 ಉದಾಹರಣೆ KK 9-2-52-39

ನ ಗನ್ತವ್ಯಮಿತಃ ಪುತ್ರ ತವಾಹಾರಮಹಂ ಸದಾ ।
ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಮತ್ಸ್ಯಪ್ರವರಾನುಷ್ಯತಾಮಿಹ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.28

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಲ್ಯಪರ್ವ › ಹ್ರದಪ್ರವೇಶಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 52, ಶ್ಲೋಕ 40 ಉದಾಹರಣೆ KK 9-2-52-40

ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತರ್ಪಯಾಮಾಸ ಸ ಪಿತೄನ್ದೇವತಾಸ್ತಥಾ ।
ಆಹಾರಮಕರೋನ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ವೇದಾಂಶ್ಚ ಧಾರಯನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಆ.28

ಆ.29 ಶೂದ್ರ ತಾಪಸನು ಮಾಡಿದ ಪಿತೃಕಾರ್ಯ – ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಋಷಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಫಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ; 54–55 ಶ್ಲೋಕಗಳು ರಾಜನು (ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನು) ಪುರೋಹಿತನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರನು (ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ) ಆ ತಾಪಸನಿಗೆ 'ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿದ್ದೇನೆ, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ' ಎಂದು ಕೋರಿದನು; ಆ ವಿಪ್ರನು 'ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು (ಅನು. 31.27–28).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಆ ಶೂದ್ರನು ಶುಚಿಯಾಗಿ ಋಷಿಗೆ ಪಾದ್ಯವನ್ನು ತಂದು, ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು, ಕಾಡಿನ ಓಷಧಿಗಳನ್ನು, ಪವಿತ್ರವಾದ ಆಸನವನ್ನು, ಬೃಸಿಯನ್ನು (ದರ್ಭಾಸನವನ್ನು) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು (ಅನು. 31.28–29).
- **ಉದಾಹರಣೆ** **ನಿಯಮ** ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿ, ತಲೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ಇರುವಂತೆ ಬೃಸಿಯನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ (ವಿಧಿವಿರುದ್ಧವಾಗಿ) ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಋಷಿಯು 'ಇದನ್ನು ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ತಲೆ ಇರುವಂತೆ ಹಾಕು; ನೀನು ಶುಚಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು; ಶೂದ್ರನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು (ಅನು. 31.30–31).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ದರ್ಭೆಗಳು, ಅರ್ಘ್ಯ ಮೊದಲಾಗಿ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯ ವಿಧಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಋಷಿಯು ಉಪದೇಶಿಸಲು, ಶೂದ್ರನು ಅದನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಋಷಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು (ಅನು. 31.32–33).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಶೂದ್ರನು, ತಂದೆ ಮರಣಿಸಿದ ನಂತರ ಶೌಚವನ್ನು (ಅಶೌಚ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು) ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು (ಅನು. 31.38).
- **ಪಾಪ** ಹಿಂದೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಸಿ, ದರ್ಭೆಗಳು, ಹವ್ಯ, ಕವ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ (ತನಗೆ) ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಆ ಕರ್ಮದೋಷದಿಂದಲೇ ಆ ಋಷಿಯು ಪುರೋಹಿತನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು ಎಂದು ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 31.54–55).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 27 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-31-27

ಅಥ ತಂ ತಾಪಸಂ ಶೂದ್ರಃ ಸೋಽಬ್ರವೀದ್ಭರತರ್ಷಭ ।
ಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ರ ಮೇಽನುಗ್ರಹಂ ಕುರು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 28 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-31-28

ಬಾಢಮಿತ್ಯೇವ ತಂ ವಿಪ್ರ ಉವಾಚ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಶುಚಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಸ ಶೂದ್ರಸ್ತು ತಸ್ಯರ್ಷೇಃ ಪಾದ್ಯಮಾನಯತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29 ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 29 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-31-29

ಅಥ ದರ್ಭಾಂಶ್ಚ ವನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಓಷಧೀರ್ಭರತರ್ಷಭ ।
ಪವಿತ್ರಮಾಸನಂ ಚೈವ ಬೃಸೀಂ ಚ ಸಮುಪಾನಯತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 30 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 13-1-31-30

ಅಥ ದಕ್ಷಿಣಮಾವೃತ್ಯ ಬೃಸೀಂ ಚರಮಶೈರ್ಷಿಕೀಮ್ ।
ಕೃತಾಮನ್ಯಾಯತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಶೂದ್ರಮೃಷಿರಬ್ರವೀತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 31 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 13-1-31-31

ಕುರುಷ್ವೈತಾಂ ಪೂರ್ವಶೀರ್ಷಾಂ ಭವಾಂಶ್ಚೋದಙ್ಮುಖಃ ಶುಚಿಃ ।
ಸ ಚ ತತ್ಕೃತವಾಞ್ಛೂದ್ರಃ ಸರ್ವಂ ಯದೃಷಿರಬ್ರವೀತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 32 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-31-32

ಯಥೋಪದಿಷ್ಟಂ ಮೇಧಾವೀ ದರ್ಭಾರ್ಘಾದಿ ಯಥಾತಥಮ್ ।
ಹವ್ಯಕವ್ಯವಿಧಿಂ ಕೃತ್ಸ್ನಮುಕ್ತಂ ತೇನ ತಪಸ್ವಿನಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 33 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-31-33

ಋಷಿಣಾ ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇಷು ಸದಾ ಧರ್ಮಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ ।
ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ಕೃತೇ ಚಾಪಿ ವಿಸೃಷ್ಟಃ ಸ ಜಗಾಮ ಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 38 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-31-38

ಪಿತರ್ಯುಪರತೇ ಚಾಪಿ ಕೃತಶೌಚಸ್ತು ಪಾರ್ಥಿವಃ ।
ಅಭಿಷಿಕ್ತಃ ಪ್ರಕೃತಿಭೀ ರಾಜಪುತ್ರಃ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 54 ಪಾಪ KK 13-1-31-54

ಪ್ರೀಯತಾ ಹಿ ತದಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮಮಾನುಗ್ರಹಬುದ್ಧಿನಾ ।
ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ತ್ವಯಾ ಪೂರ್ವಮುಪದೇಶಃ ಕೃತೋಽನಘ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 31, ಶ್ಲೋಕ 55 ಪಾಪ KK 13-1-31-55

ವೃಸ್ಯಾಂ ದರ್ಭೇಷು ಹವ್ಯೇ ಚ ಕವ್ಯೇ ಚ ಮುನಿಸತ್ತಮ ।
ಏತೇನ ಕರ್ಮದೋಷೇಣ ಪುರೋಧಾಸ್ತ್ವಮಜಾಯಥಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.29

(ಇ) ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಪಾಪ, ದುರ್ಗತಿ

ಪ್ರೇತಕರ್ಮ (ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳು) ಮಾಡದಿದ್ದರೆ — ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಪಾಪ, ಮೃತನಿಗೆ ದುರ್ಗತಿ

ಇ.1 ಉದಕಕ್ರಿಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಗರಪುತ್ರರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಗೆ (ಲೋಮಶನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು) ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ಪಾಪ ಕಪಿಲ ದೇವನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿದ ಆ ಸಗರಪುತ್ರರಿಗೆ, ಹಾಗೆ ನಶಿಸಿದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾಸವಿಲ್ಲ (ಅರಣ್ಯ. 108.18).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ 'ಮಹಾನದಿಯೇ, ಆ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನೀನು ಜಲಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸುವವರೆಗೆ ಆ ಸಾಗರರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ' (ಅರಣ್ಯ. 108.19).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 18 ಪಾಪ KK 3-6-108-18

ಕಪಿಲಂ ದೇವಮಾಸಾದ್ಯ ಕ್ಷಣೇನ ನಿಧನಂ ಗತಾಃ ।
ತೇಷಾಮೇವಂ ವಿನಷ್ಟಾನಾಂ ಸ್ವರ್ಗೇ ವಾಸೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 3-6-108-19

ಯಾವತ್ತಾನಿ ಶರೀರಾಣಿ ತ್ವಂ ಜಲೈರ್ನಾಭಿಷಿಞ್ಚಸಿ ।
ತಾವತ್ತೇಷಾಂ ಗತಿರ್ನಾಸ್ತಿ ಸಾಗರಾಣಾಂ ಮಹಾನದಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.1

ಶ್ರಾದ್ಧ-ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪಾಪ

ಇ.2 ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಿಂಡ ಕಡಿದುಹೋಗುವುದು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ದುಃಖ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಿವಿಧ ವಕ್ತಾರರು (ಸೌತಿ, ಶಕುಂತಲೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬ, ಸತ್ಯವತಿ, ಪಾಂಡು) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ ಜರತ್ಕಾರುವು ತನ್ನ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು; ಸಂತಾನ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದುದರಿಂದ ಅಶುಚಿಯಾದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದೂ, ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂತಾನ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದೂ ಅವರು ಕೋರಿದರು (ಆದಿ. 45.3; 45.13; 45.22).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಸಂತಾನವು ಪೂರ್ವಜರಾದ ಪ್ರೇತರನ್ನೂ ಪಿತಾಮಹರನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ; 'ಪುತ್' ಎಂಬ ನರಕದಿಂದ ತಂದೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನಾದ್ದರಿಂದ 'ಪುತ್ರ' ಎಂದು ಸ್ವಯಂಭುವು ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 98.19–20).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟಿ ಧರ್ಮನೌಕೆಗಳಾಗಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ನರಕದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ (ಆದಿ. 99.27).
- ನಿಯಮ ಪುತ್ರನು 'ಪಿಂಡೋದಕ ನಿಧಿ' ಎಂದು ಏಕಚಕ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 171.60).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ತಂದೆ, ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡ ಕಡಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅದು ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯ; ತಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಸಂತಾನವೂ ಪಿಂಡವೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆ ಹೇಳಿದಳು (ಆದಿ. 173.8; 173.10).
- ಉದಾಹರಣೆ ಶಂತನುವಿಗೆ ಪಿಂಡವಿಚ್ಛೇದವಾಗದಂತೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಸತ್ಯವತಿ ಚಿಂತಿಸಿದಳು; 'ಪಿಂಡ, ಕೀರ್ತಿ, ಸಂತಾನ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿವೆ' ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು (ಆದಿ. 63.55; 112.3).
- ಉದಾಹರಣೆ ತನಗೂ ಪೂರ್ವಜರಿಗೂ ಪಿಂಡ ನಾಶವಾಗದಿರಲೆಂದು ಮಾದ್ರಿಗೆ ಸಂತಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪಾಂಡುವು ಕುಂತಿಯನ್ನು ಕೋರಿದನು (ಆದಿ. 133.10).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 45, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ KK 1-5-45-3

ವಾಯುಭಕ್ಷೋ ನಿರಾಹಾರಃ ಶುಷ್ಯನ್ನಹರಹರ್ಮುನಿಃ ।
ಸ ದದರ್ಶ ಪಿತೄನ್ಗರ್ತೇ ಲಮ್ಬಮಾನಾನಧೋಮುಖಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 45, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ KK 1-5-45-13

ಅಸ್ತಿ ನಸ್ತಾತ ತಪಸಃ ಫಲಂ ಪ್ರವದತಾಂ ವರ ।
ಸಂತಾನಪ್ರಕ್ಷಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪತಾಮೋ ನಿರಯೇಽಶುಚೌ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 45, ಶ್ಲೋಕ 22 ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ KK 1-5-45-22

ಪಿತರಸ್ತೇಽವಲಮ್ಬನ್ತೇ ಗರ್ತೇ ದೀನಾ ಅಧೋಮುಖಾಃ ।
ಸಾಧು ದಾರಾನ್ಕುರುಷ್ವೇತಿ ಪ್ರಜಾಯಸ್ವೇತಿ ಚಾಭಿ ಭೋಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 98, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 1-7-98-19

ಯದಾಗಮವತಃ ಪುಂಸಸ್ತದಪತ್ಯಂ ಪ್ರಜಾಯತೇ ।
ತತ್ತಾರಯತಿ ಸನ್ತತ್ಯಾ ಪೂರ್ವಪ್ರೇತಾನ್ಪಿತಾಮಹಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 98, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 1-7-98-20

ಪುನ್ನಾಮ್ನೋ ನರಕಾದ್ಯಸ್ಮಾತ್ಪಿತರಂ ತ್ರಾಯತೇ ಸುತಃ ।
ತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 99, ಶ್ಲೋಕ 27 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 1-7-99-27

ಧರ್ಮಕೃತ್ಯವಹಾ ನೃಣಾಂ ಮನಸಃ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಾಃ ।
ತ್ರಾಯನ್ತೇ ನರಕಾಜ್ಜಾತಾಃ ಪುತ್ರಾ ಧರ್ಮಪ್ಲವಾಃ ಪಿತೄನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಬಕವಚಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 171, ಶ್ಲೋಕ 60 ನಿಯಮ KK 1-10-171-60

ಮಮ ಪಿಣ್ಡೋದಕನಿಧಿಂ ಕಥಂ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕಮ್ ।
ತ್ಯಾಗೋಽಯಂ ಮಮ ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಮ ವಾ ಮೇ ಸುತಸ್ಯ ವಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಬಕವಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 173, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 1-10-173-8

ತಾತೇಪಿ ಹಿ ಗತೇ ಸ್ವರ್ಗಂ ವಿನಷ್ಟೇ ಚ ಮಮಾನುಜೇ ।
ಪಿಣ್ಡಃ ಪಿತೄಣಾಂ ವ್ಯುಚ್ಛಿದ್ಯೇತ್ತತ್ತೇಷಾಂ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಬಕವಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 173, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 1-10-173-10

ತ್ವಯಿ ತ್ವರೋಗೇ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಮಾತಾ ಭ್ರಾತಾ ಚ ಮೇ ಶಿಶುಃ ।
ಸನ್ತಾನಶ್ಚೈವ ಪಿಣ್ಡಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 63, ಶ್ಲೋಕ 55 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-6-63-55

ತತಃ ಸತ್ಯವತೀ ಚಿನ್ತಯಾಮಾಸ ಕಥಂ ನು ಖಲು ಶನ್ತನೋಃ ಪಿಣ್ಡವಿಚ್ಛೇದೋ ನ ಸ್ಯಾದಿತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 112, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-112-3

ದುಃಖಾರ್ದಿತಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ಮಜ್ಜನ್ತೀ ಶೋಕಸಾಗರೇ ।
ಶನ್ತನೋರ್ಧರ್ಮನಿತ್ಯಸ್ಯ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ ।
ತ್ವಯಿ ಪಿಣ್ಡಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಸನ್ತಾನಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 133, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-133-10

ಮಮ ಚಾಪಿಣ್ಡನಾಶಾಯ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್ ।
ಮತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕುರು ಕಲ್ಯಾಣಮುತ್ತಮಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.2

ಇ.3 ಅಷ್ಟಕಾದಿಗಳಿಂದ ಪಿತೃಪೂಜೆ ಮಾಡದಿರುವುದು ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಸಂತಾನಹೀನತೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಕೆಲವರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆಯದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂದು ಉಮಾದೇವಿ ಕೇಳಿದಳು (ಅನು. 221.11).
- ಪಾಪ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದವರು, ಗುರುದ್ವೇಷಿಗಳು, ಇತರರ ಪುತ್ರರ ಮೇಲೆ ಅಸೂಯೆಪಡುವವರು, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಅಷ್ಟಕಾದಿಗಳಿಂದ ಪಿತೃಪೂಜೆ ಮಾಡದವರು — ಮತ್ತೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದವರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಪುತ್ರಶೋಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 221.12–14).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 221, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 13-1-221-11

ಉಮೋವಾಚ —

।
ಭಗವನ್ಮಾನುಷಾಃ ಕೇಚಿನ್ನಿರಪತ್ಯಾಃ ಸುದುಃಖಿತಾಃ ।
ಯತನ್ತೋ ನ ಲಭನ್ತ್ಯೇವ ಅಪತ್ಯಾನಿ ಯತಸ್ತತಃ ।
ಕೇನ ಕರ್ಮವಿಪಾಕೇನ ತನ್ಮೇ ಶಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 221, ಶ್ಲೋಕ 12 ಪಾಪ KK 13-1-221-12

ಯೇ ಪುರಾ ಮನುಜಾ ದೇವಿ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಷು ನಿರ್ದಯಾಃ ।
ಘ್ನನ್ತಿ ಬಾಲಾಂಶ್ಚ ಭುಞ್ಜನ್ತೇ ಮೃಗಾಣಾಂ ಪಕ್ಷಿಣಾಮಪಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 221, ಶ್ಲೋಕ 13 ಪಾಪ KK 13-1-221-13

ಗುರುವಿದ್ವೇಷಿಣಶ್ಚೈವ ಪರಪುತ್ರಾಭ್ಯಸೂಯಕಾಃ ।
ಪಿತೃಪೂಜಾಂ ನ ಕುರ್ವನ್ತಿ ಯಥೋಕ್ತಾಂ ಚಾಷ್ಟಕಾದಿಭಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 221, ಶ್ಲೋಕ 14 ಪಾಪ KK 13-1-221-14

ಏವಂಯುಕ್ತಸಮಾಚಾರಾಃ ಪುನರ್ಜನ್ಮನಿ ಶೋಭನೇ ।
ಮಾನುಷ್ಯಂ ವಾ ಚಿರಾತ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿರಪತ್ಯಾ ಭವನ್ತಿ ತೇ ।
ಪುತ್ರಶೋಕಯುತಾಶ್ಚಾಪಿ ನಾಸ್ತಿ ತತ್ರ ವಿಚಾರಣಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.3

ಇ.4 ಕುಲನಾಶದಿಂದ ಪಿಂಡೋದಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಲೋಪಿಸಿ ಪಿತೃಗಳ ಪತನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ಭಗವದ್ಗೀತೆ) ಪಾಪ

- ಪಾಪ ಕುಲನಾಶ ಮಾಡಿದವರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಕರವು ಅವರನ್ನೂ ಅವರ ಕುಲವನ್ನೂ ನರಕಕ್ಕೇ ತಲುಪಿಸುತ್ತದೆ; ಪಿಂಡೋದಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಲೋಪಿಸಿದ ಅವರ ಪಿತೃಗಳು ಪತನರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಭೀಷ್ಮ. 25.42).

ಮಹಾಭಾರತ › ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ › ಭಗವದ್ಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 25, ಶ್ಲೋಕ 42 ಪಾಪ KK 6-3-25-42

ಸಙ್ಕರೋ ನರಕಾಯೈವ ಕುಲಘ್ನಾನಾಂ ಕುಲಸ್ಯ ಚ ।
ಪತನ್ತಿ ಪಿತರೋ ಹ್ಯೇಷಾಂ ಲುಪ್ತಪಿಣ್ಡೋದಕಕ್ರಿಯಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.4

ಇ.5 ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡದವನು ಮೂಢ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡದವನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸದವನು, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವನು ಮೂಢಚಿತ್ತನೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಉದ್ಯೋಗ. 33.43).

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 33, ಶ್ಲೋಕ 43 ಪಾಪ KK 5-3-33-43

ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ನ ದದಾತಿ ದೈವತಾನಿ ನ ಚಾರ್ಚತಿ ।
ಸುಹೃನ್ಮಿತ್ರಂ ನ ಲಭತೇ ತಮಾಹುರ್ಮೂಢಚೇತಸಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ ↵ ಇ.5

ಇ.6 ಪಿತೃ-ದೇವ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತೊರೆದವರು ನರಕಕ್ಕೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ಪತ್ನಿಯನ್ನು, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು, ಸೇವಕರನ್ನು, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾವೇ ಮೊದಲು ತಿನ್ನುವವರು, ಪಿತೃ-ದೇವ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತೊರೆದವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 62.27).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 27 ಪಾಪ KK 13-1-62-27

ಪರ್ಯಶ್ನನ್ತಿ ಚ ಯೇ ದಾರಾನಗ್ನಿಭೃತ್ಯಾತಿಥೀಂಸ್ತಥಾ ।
ಉತ್ಸನ್ನಪಿತೃದೇವೇಜ್ಯಾಸ್ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.6

ಇ.7 ಪಿತೃಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಉಂಟಾಗುವ ದೋಷ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಮ, ನಕುಲರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ; ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸ್ವಧೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸದೆ, ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ, ಗಾಳಿಗೆ ಚದುರಿದ ಮೋಡದಂತೆ ಎರಡು ಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ನಡುವೆಯೇ ನಾಶವಾಗುವೆ ಎಂದು ನಕುಲನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು (ಶಾಂತಿ. 12.52–53).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 52 ಪಾಪ KK 12-1-12-52

ಅನಿಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಮಹಾಯಜ್ಞೈರಕೃತ್ವಾ ಚ ಪಿತೃಸ್ವಧಾಮ್ ।
ತೀರ್ಥೇಷ್ವನಭಿಸಮ್ಪ್ಲುತ್ಯ ಪ್ರವ್ರಜಿಷ್ಯಸಿ ಚೇತ್ಪ್ರಭೋ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 12, ಶ್ಲೋಕ 53 ಪಾಪ KK 12-1-12-53

ಛಿನ್ನಾಭ್ರಮಿವ ಗನ್ತಾಸಿ ವಿಲಯಂ ಮಾರುತೇರಿತಮ್ ।
ಲೋಕಯೋರುಭಯೋರ್ಭ್ರಷ್ಟೋ ಹ್ಯನ್ತರಾಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.7

ಇ.8 ಪಿತೃ-ದೇವ-ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚದೆ ತಿಂದ ದಾನವರನ್ನು ಶ್ರೀ ತೊರೆದಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀದೇವಿಯು ಇಂದ್ರನಿಗೆ (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ಅವರು ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ತೊರೆದರು (ಶಾಂತಿ. 235.78).
- **ಪಾಪ** ವೇದವಿದರಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರು ವ್ಯವಸಾಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಲು, ಮೂರ್ಖರು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದರು (ಶಾಂತಿ. 235.96).
- **ಪಾಪ** ಇಂತಹ ವಿಪರೀತ ಆಚಾರಗಳಿಂದಾಗಿ ತಾನು ದಾನವರ ಬಳಿ ವಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀದೇವಿಯು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು (ಶಾಂತಿ. 235.103).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 235, ಶ್ಲೋಕ 78 **ಪಾಪ** KK 12-3-235-78

ಹವ್ಯಕವ್ಯವಿಹೀನಾಶ್ಚ ಜ್ಞಾನಾಧ್ಯಯನವರ್ಜಿತಾಃ ।
ದೇವಸ್ವಾದಾನರುಚಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರುಚಯಸ್ತಥಾ ।
ಸ್ತುತಿಮಙ್ಗಲಹೀನಾನಿ ದೇವಸ್ಥಾನಾನಿ ಸರ್ವಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.8

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 235, ಶ್ಲೋಕ 96 **ಪಾಪ** KK 12-3-235-96

ತತ್ರ ವೇದವಿದಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯೇ ಸಾಗರೋಪಮಾಃ ।
ಕೃಷ್ಯಾದಿಷ್ವಭವನ್ಸಕ್ತಾ ಮೂರ್ಖಾಃ ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ಯಭುಞ್ಜತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.8

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 235, ಶ್ಲೋಕ 103 **ಪಾಪ** KK 12-3-235-103

ತೇಷ್ವೇವಮಾದೀನಾಚಾರಾನಾಚರತ್ಸು ವಿಪರ್ಯಯೇ ।
ನಾಹಂ ದೇವೇನ್ದ್ರ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ದಾನವೇಷ್ವಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.8

ಇ.9 ದೇವ-ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡದೆ ತಿನ್ನುವವನು ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದುದು) (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ದೇವಕಾರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡದೆ, (ಅವರಿಗೆ) ನಿವೇದಿಸದೆ ತಾನೇ ಭೋಜನ ಮಾಡುವವನು ಮರಣಿಸಿದ ನಂತರ ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 173.84).
- **ಪಾಪ** ಕಾಗೆಯಾಗಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು, ನಂತರ ಕೋಳಿಯಾಗಿ, ನಂತರ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸರ್ಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಆ ಬಳಿಕವೇ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 173.85).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 173, ಶ್ಲೋಕ 84 **ಪಾಪ** KK 13-1-173-84

ದೇವಕಾರ್ಯಮಕೃತ್ವಾ ತು ಪಿತೃಕಾರ್ಯಮಥಾಪಿ ವಾ ।
ಅನಿರ್ವಾಪ್ಯ ಸಮಶ್ನನ್ವೈ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ವಾಯಸಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 173, ಶ್ಲೋಕ 85 **ಪಾಪ** KK 13-1-173-85

ವಾಯಸಃ ಶತವರ್ಷಾಣಿ ತತೋ ಜಾಯತಿ ಕುಕ್ಕುಟಃ ।
ಜಾಯತೇ ವ್ಯಾಲಕಶ್ಚಾಪಿ ಮಾಸಂ ತಸ್ಮಾತ್ತು ಮಾನುಷಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.9

ಇ.10 ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡದ ಪೂರ್ವಜನ್ಮವನ್ನು ನೆನೆದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟ ಕೀಟ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕೀಟ (ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರ) ವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ

- ಉದಾಹರಣೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಧನವಂತನಾದ, ಕ್ರೂರನಾದ, ಲೋಭಿಯಾದ ಶೂದ್ರನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಆ ಕೀಟ ಹೇಳಿತು (ಅನು. 179.19).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಪಿತೃಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಲಿ ತಾನು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅನ್ನ ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿತು (ಅನು. 179.22).
- ಪಾಪ ಅಂತಹ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಈಗ (ಕೀಟಜನ್ಮದಲ್ಲಿ) ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿತು (ಅನು. 179.26).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 179, ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-179-19

ಅಹಮಾಸಂ ಮನುಷ್ಯೋ ವೈ ಶೂದ್ರೋ ಬಹುಧನಃ ಪ್ರಭೋ ।
ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ನೃಶಂಸಶ್ಚ ಕದರ್ಯೋ ಬುದ್ಧಿಜೀವನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.10

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 179, ಶ್ಲೋಕ 22 ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ KK 13-1-179-22

ದೇವಾರ್ಥಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ನ ಚ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತಂ ಮಯಾ ।
ನ ದತ್ತಮನ್ನಕಾಮೇಷು ದತ್ತಮನ್ನಂ ಲುನಾಮಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.10

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 179, ಶ್ಲೋಕ 26 ಪಾಪ KK 13-1-179-26

ನೃಶಂಸಗುಣಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಪುರಾ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಮಯಾ ।
ಸ್ಮೃತ್ವಾ ತದನುತಪ್ಯೇಽಹಂ ಹಿತ್ವಾ ಪ್ರಿಯಮಿವಾತ್ಮಜಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.10

ಇ.11 ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಲೋಪ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಯುಗಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ, ದೈವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ವ್ರತನಿಷ್ಠರಾದವರೂ ಲೋಭದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅರಣ್ಯ. 193.24).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಮ್ಲೇಚ್ಛಮಯವಾಗಿ, ಮಾನವರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಪಿತೃಗಳನ್ನಾಗಲೀ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಅರಣ್ಯ. 193.46).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 193, ಶ್ಲೋಕ 24 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 3-11-193-24

ಶ್ರಾದ್ಧೇ ದೈವೇ ಚ ಪುರುಷಾ ಯೇಽಪಿ ನಿತ್ಯಂ ಧೃತವ್ರತಾಃ ।
ತೇಽಪಿ ಲೋಭಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಭೋಕ್ಷ್ಯನ್ತೀಹ ಪರಸ್ಪರಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 193, ಶ್ಲೋಕ 46 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 3-11-193-46

ಮ್ಲೇಚ್ಛಭೂತಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನ ದೇವಾನ್ನ ಪಿತೄಂಸ್ತರ್ಪಯಿಷ್ಯನ್ತಿ ಮಾನವಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.11

ಇ.12 ಅಪಾಂಕ್ತೇಯರು — ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಕೆಲವರು ಪಂಕ್ತಿದೂಷಕರು, ಕೆಲವರು ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು; ಅಪಾಂಕ್ತೇಯರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ (ಅನು. 137.5).
- ನಿಯಮ ಜೂಜುಕೋರ, ಭ್ರೂಣಹಂತಕ, ಯಕ್ಷ್ಮರೋಗಿ, ಪಶುಪಾಲಕ, ನಿರಾಕೃತಿ, ಗ್ರಾಮಸೇವಕ, ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಗಾಯಕ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರುವವನು; ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವವನು, ವಿಷ ಕೊಡುವವನು, ಕುಂಡಾಶಿ, ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿ, ಸಾಮುದ್ರಿಕ, ರಾಜಸೇವಕ, ತೈಲಿಕ, ಕೂಟಕಾರಕ (ಕಪಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು) (ಅನು. 137.6–7).
- ನಿಯಮ ತಂದೆಯೊಡನೆ (ಆಸ್ತಿಯನ್ನು) ವಿಭಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಪತಿ ಇರುವವನು, ಅಭಿಶಸ್ತ, ಕಳ್ಳ, ಶಿಲ್ಪದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನು; ಪರ್ವಕಾರ, ಸೂಚಿ (ಸೂಚಕ), ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ, ಪರದಾರಗಾಮಿ, ವ್ರತಹೀನರಿಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠ (ಅನು. 137.8–9).
- ನಿಯಮ ನಾಯಿಗಳೊಡನೆ ತಿರುಗುವವನು, ನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿದವನು, ಪರಿವಿತ್ತಿ, ದುಶ್ಚರ್ಮಿ, ಗುರುತಲ್ಪಗ, ಕುಶೀಲವ, ದೇವಲಕ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನು (ಅನು. 137.10).
- ಪಾಪ ಇಂತಹ ಅಪಾಂಕ್ತೇಯರು ತಿಂದ ಹವ್ಯವು ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.11).
- ನಿಯಮ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಅಪಾಂಕ್ತೇಯರಾದ ಅಧಮ ದ್ವಿಜರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು (ಅನು. 137.17).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 5 ನಿಯಮ KK 13-1-137-5

ತೇಷಾಮನ್ಯೇ ಪಙ್ಕ್ತಿದೂಷ್ಯಾಸ್ತಥಾಽನ್ಯೇ ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನಾಃ ।
ಅಪಾಙ್ಕ್ತೇಯಾಸ್ತು ಯೇ ರಾಜನ್ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಾಞ್ಶೃಣು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 6 ನಿಯಮ KK 13-1-137-6

ಕಿತವೋ ಭ್ರೂಣಹಾ ಯಕ್ಷ್ಮೀ ಪಶುಪಾಲೋ ನಿರಾಕೃತಿಃ ।
ಗ್ರಾಮಪ್ರೇಷ್ಯೋ ವಾರ್ಧುಷಿಕೋ ಗಾಯನಃ ಸರ್ವವಿಕ್ರಯೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 13-1-137-7

ಅಗಾರದಾಹೀ ಗರದಃ ಕುಣ್ಡಾಶೀ ಸೋಮವಿಕ್ರಯೀ ।
ಸಾಮುದ್ರಿಕೋ ರಾಜಭೃತ್ಯಸ್ತೈಲಿಕಃ ಕೂಟಕಾರಕಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ KK 13-1-137-8

ಪಿತ್ರಾ ವಿಭಜಮಾನಶ್ಚ ಯಸ್ಯ ಚೋಪಪತಿರ್ಗೃಹೇ ।
ಅಭಿಶಸ್ತಸ್ತಥಾ ಸ್ತೇನಃ ಶಿಲ್ಪಂ ಯಶ್ಚೋಪಜೀವತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 13-1-137-9

ಪರ್ವಕಾರಶ್ಚ ಸೂಚೀ ಚ ಮಿತ್ರಧ್ರುಕ್ ಪಾರದಾರಿಕಃ ।
ಅವ್ರತಾನಾಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಕಾಣ್ಡಪೃಷ್ಠಸ್ತಥೈವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 13-1-137-10

ಶ್ವಭಿಶ್ಚ ಯಃ ಪರಿಕ್ರಾಮೇದ್ಯಃ ಶುನಾ ದಷ್ಟ ಏವ ಚ ।
ಪರಿವಿತ್ತಿಶ್ಚ ಯಶ್ಚ ಸ್ಯಾದ್ದುಶ್ಚರ್ಮಾ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ ।
ಕುಶೀಲವೋ ದೇವಲಕೋ ನಕ್ಷತ್ರೈರ್ಯಶ್ಚ ಜೀವತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 11 ಪಾಪ KK 13-1-137-11

ಈದೃಶೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ಭುಕ್ತಮಪಾಙ್ಕ್ತೇಯೈರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಗಚ್ಛತೇ ಹವ್ಯಮಿತ್ಯಾಹುರ್ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 17 ನಿಯಮ KK 13-1-137-17

ಏತಾನಿಮಾನ್ವಿಜಾನೀಯಾದಪಾಙ್ಕ್ತೇಯಾನ್ದ್ವಿಜಾಧಮಾನ್ ।
ಶೂದ್ರಾಣಾಮುಪದೇಶಂ ಚ ಯೇ ಕುರ್ವನ್ತ್ಯಲ್ಪಚೇತಸಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.12

ಇ.13 ಅನರ್ಹರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಕ್ತನು ನಿಯಮ ತಪ್ಪಿದರೆ — ಪಿತೃಗಳ ದುರ್ಗತಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪಾಪ

- ಪಾಪ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಉಂಡು (ಆ ದಿನ) ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವನು, ವೃಷಲೀ ಶಯ್ಯೆಗೆ ಹೋಗುವವನು — ಅವರ ಪಿತೃಗಳು ಆ ತಿಂಗಳೆಲ್ಲ ಅವರ ಮಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.12).
- ಪಾಪ ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮಲವಾಗುತ್ತದೆ, ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕೀವು-ರಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 137.13).
- ಪಾಪ ದೇವಲಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ, ವರ್ತಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಪುನರ್ಭೂ ಪುತ್ರನಾದ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹೋಮದಂತೆ (ಅನು. 137.14).
- ಪಾಪ ಧರ್ಮಹೀನರಿಗೆ, ಚಾರಿತ್ರಹೀನರಿಗೆ ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರಿಗೆ ಅದು ಮರಣಾನಂತರ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 137.15).
- ಪಾಪ ತಿಳಿದೂ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳ ಪಿತೃಗಳು ಮರಣಾನಂತರ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮಲವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.16).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 12 ಪಾಪ KK 13-1-137-12

ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ತ್ವಧೀಯೀತ ವೃಷಲೀತಲ್ಪಗಶ್ಚ ಯಃ ।
ಪುರೀಷೇ ತಸ್ಯ ತೇ ಮಾಸಂ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯ ಶೇರತೇ ।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 13 ಪಾಪ KK 13-1-137-13

ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿಣೇ ವಿಷ್ಠಾ ಭಿಷಜೇ ಪೂಯಶೋಣಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 14 ಪಾಪ KK 13-1-137-14

ನಷ್ಟಂ ದೇವಲಕೇ ದತ್ತಮಪ್ರತಿಷ್ಠಂ ಚ ವಾರ್ಧುಷೇ ।
ಯತ್ತು ವಾಣಿಜಕೇ ದತ್ತಂ ನೇಹ ನಾಮುತ್ರ ತದ್ಭವೇತ್ ।
ಭಸ್ಮನೀವ ಹುತಂ ಹವ್ಯಂ ತಥಾ ಪೌನರ್ಭವೇ ದ್ವಿಜೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 15 ಪಾಪ KK 13-1-137-15

ಯೇ ತು ಧರ್ಮವ್ಯಪೇತೇಷು ಚಾರಿತ್ರಾಪಗತೇಷು ಚ ।
ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇಷಾಂ ತತ್ಪ್ರೇತ್ಯ ನಶ್ಯತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 16 ಪಾಪ KK 13-1-137-16

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಂ ತು ಯೇ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತ್ಯಲ್ಪಬುದ್ಧಯಃ ।
ಪುರೀಷಂ ಭುಞ್ಜತೇ ತಸ್ಯ ಪಿತರಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.13

ಇ.14 ಪಂಕ್ತಿದೂಷಣ, ಅಸುರ ಭೋಜನ, ತಿಲಗಳಿಲ್ಲದ ಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಒಕ್ಕಣ್ಣನು ಅರವತ್ತು ಜನರನ್ನು, ಷಂಡನು ನೂರು ಜನರನ್ನು, ಶ್ವಿತ್ರಿಯು ತಾನು ನೋಡಿದಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 137.18).
- **ಪಾಪ** ತಲೆಗೆ ಪೇಟ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಂದದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಆಸುರವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 137.19).
- **ಪಾಪ** ಅಸೂಯೆಯಿಂದ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೆ ನೀಡಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಸುರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದನು (ಅನು. 137.20).
- **ನಿಯಮ** ನಾಯಿಗಳು, ಪಂಕ್ತಿದೂಷಕರು ನೋಡದಂತೆ ಮರೆಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕು, ಸುತ್ತಲೂ ತಿಲಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಬೇಕು (ಅನು. 137.21).
- **ಪಾಪ** ತಿಲಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಕೋಪದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಯಾತುಧಾನರು, ಪಿಶಾಚಗಳು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.22).
- **ಪಾಪ** ಅಪಾಂಕ್ತೇಯನು ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಷ್ಟು ಪಾಂಕ್ತೇಯರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೋ, ಅಷ್ಟು ಫಲದಿಂದ ಮೂರ್ಖನಾದ ದಾತನನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 137.23).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 18 **ಪಾಪ** KK 13-1-137-18

ಷಷ್ಟಿಂ ಕಾಣಃ ಶತಂ ಷಣ್ಡಃ ಶ್ವಿತ್ರೀ ಯಾವತ್ಪ್ರಪಶ್ಯತಿ ।
ಪಙ್ಕ್ತ್ಯಾಂ ಸಮುಪವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ತಾವದ್ದೂಷಯತೇ ನೃಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 19 **ಪಾಪ** KK 13-1-137-19

ಯದ್ವೇಷ್ಟಿತಶಿರಾ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಯದ್ಭುಙ್ಕ್ತೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಃ ।
ಸೋಪಾನತ್ಕಶ್ಚ ಯದ್ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಸರ್ವಂ ವಿದ್ಯಾತ್ತದಾಸುರಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 20 **ಪಾಪ** KK 13-1-137-20

ಅಸೂಯತಾ ಚ ಯದತ್ತಂ ಯಚ್ಚ ಶ್ರದ್ಧಾವಿವರ್ಜಿತಮ್ ।
ಸರ್ವಂ ತದಸುರೇನ್ದ್ರಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭಾಗಮಕಲ್ಪಯತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 21 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-21

ಶ್ವಾನಶ್ಚ ಪಙ್ಕ್ತಿದೂಷಾಶ್ಚ ನಾವೇಕ್ಷೇರನ್ಕಥಞ್ಚನ ।
ತಸ್ಮಾತ್ಪರಿಸೃತೇ ದದ್ಯಾತ್ತಿಲಾಂಶ್ಚಾನ್ವವಕೀರಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಇ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 22 **ಪಾಪ** KK 13-1-137-22

ತಿಲೈರ್ವಿರಹಿತಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತಂ ಕ್ರೋಧವಶೇನ ಚ ।
ಯಾತುಧಾನಾಃ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ವಿಪ್ರಲುಮ್ಪನ್ತಿ ತದ್ಧವಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 23 **ಪಾಪ** KK 13-1-137-23

ಅಪಾಙ್ಕ್ತೇ ಯಾವತಃ ಪಾಙ್ಕ್ತಾನ್ಭುಞ್ಜಾನಾನನುಪಶ್ಯತಿ ।
ತಾವತ್ಫಲಾದ್ಭ್ರಂಶಯತಿ ದಾತಾರಂ ತಸ್ಯ ಬಾಲಿಶಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.14

ಇ.15 ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ಅತಿಥಿಯನ್ನು ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸುವುದು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ದೇವತೆಗಳು (ಋಷಿಗಳಿಗೆ; ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) ನಿಯಮ ಪಾಪ

- **ನಿಯಮ** ರಾಜಸೇವಕ, ಘಾಂಟಿಕ (ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿ ಜೀವಿಸುವವನು), ಪರಿಚಾರಕ, ಗೋರಕ್ಷಕ, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಕಾರು/ನಟ, ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲದವನು, ವೃಷಲೀಪತಿ — ಇಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದೈವವನ್ನಾಗಲೀ ಪಿತ್ರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಕೊಡಬಾರದು (ಅನು. 189.23–24).
- **ಪಾಪ** ಹಾಗೆ ಕೊಡುವವನ ಪಿಂಡದಾತರು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಾರನು (ಅನು. 189.24).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 23 **ನಿಯಮ** KK 13-1-189-23

राजपौरुषिके विप्रे घाण्टिके परिचारिके ।
गोरक्षके वाणिजके तथा कारुकुशीलवे ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 24 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 13-1-189-24

मित्रद्रुह्यनधीयाने यश्च स्याद्वृषलीपतिः ।
एतेषु दैवं पित्र्यं वा न देयं स्यात्कथञ्चन ।
पिण्डदास्तस्य हीयन्ते न च प्रीणाति वै पितॄन् ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.15 ↵ ಇ.15

ಇ.16 ಮಿತ್ರರಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಅನರ್ಹ ದಕ್ಷಿಣೆ — ಫಲನಾಶ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- **ಪಾಪ** ಮಿತ್ರರೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು, ಹವಿಸ್ಸುಗಳು ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 137.42).
- **ಪಾಪ** ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವವನು ದೇವಯಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ತೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಅರಳಿಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಆ 'ಶ್ರಾದ್ಧಮಿತ್ರ' ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 137.43).
- **ನಿಯಮ** ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತನು (ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ) ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಆದರವನ್ನು ತೋರಬಾರದು; ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಧನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು; ಶತ್ರುವೂ ಮಿತ್ರನೂ ಅಲ್ಲದ ಮಧ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು (ಅನು. 137.44).
- **ಪಾಪ** ಚೌಳು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯದಂತೆ, ಅನರ್ಹರು ತಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಫಲ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 137.45).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ವೇದವನ್ನು ಓದದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹುಲ್ಲಿನ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಆರಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಅವನಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀಡಬಾರದು — ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 137.46).
- **ಪಾಪ** 'ಸಂಭೋಜನಿ' (ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದು) ಎಂಬುದು ಪಿಶಾಚ ದಕ್ಷಿಣೆ; ಅದು ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತಲುಪದೆ, ಕರುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹಸುವಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅಲೆಯುತ್ತದೆ (ಅನು. 137.47).
- **ಪಾಪ** ಆರಿದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ತುಪ್ಪದಂತೆ, ನರ್ತಕನಿಗೆ, ಗಾಯಕನಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಅಸತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ದಕ್ಷಿಣೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ; ಅಂತಹ ದಕ್ಷಿಣೆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತದೆ, ಅವರ ಪ್ರೇತರನ್ನು ದೇವಯಾನದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ (ಅನು. 137.48–49).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 42 **ಪಾಪ** KK 13-1-137-42

यस्य मित्रप्रधानानि श्राद्धानि च हवींषि च ।
न प्रीणन्ति पितॄन्देवान्स्वर्गं च न स गच्छति ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 43 **ಪಾಪ** KK 13-1-137-43

यश्च श्राद्धे कुरुते सङ्गतानि न देवयानेन पथा स याति ।
स वै मुक्तः पिप्पलं बन्धनाद्वा स्वर्गाल्लोकच्च्यवते श्राद्धमित्रः ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 44 ನಿಯಮ KK 13-1-137-44

ತಸ್ಮಾನ್ಮಿತ್ರಂ ಶ್ರಾದ್ಧಕೃನ್ನಾದ್ರಿಯೇತ ದದ್ಯಾನ್ಮಿತ್ರೇಭ್ಯಃ ಸಙ್ಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಧನಾನಿ ।
ಯನ್ಮನ್ಯತೇ ನೈವ ಶತ್ರುಂ ನ ಮಿತ್ರಂ ತಂ ಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಭೋಜಯೇದ್ಧವ್ಯಕವ್ಯೇ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↩ ಇ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 45 ಪಾಪ KK 13-1-137-45

ಯಥೋಷರೇ ಬೀಜಮುಪ್ತಂ ನ ರೋಹೇನ್ನಚಾವಪ್ತಾ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಬೀಜಭಾಗಮ್ ।
ಏವಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭುಕ್ತಮನರ್ಹಮಾಣೈರ್ನ ಚೇಹ ನಾಮುತ್ರ ಫಲಂ ದದಾತಿ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಇ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 46 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-137-46

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯನಧೀಯಾನಸ್ತೃಣಾಗ್ನಿರಿವ ಶಾಮ್ಯತಿ ।
ತಸ್ಮೈ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ನ ದಾತವ್ಯಂ ನ ಹಿ ಭಸ್ಮನಿ ಹೂಯತೇ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಇ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 47 ಪಾಪ KK 13-1-137-47

ಸಮ್ಭೋಜನೀ ನಾಮ ಪಿಶಾಚದಕ್ಷಿಣಾ ಸಾ ನೈವ ದೇವಾನ್ನ ಪಿತೄನುಪೈತಿ ।
ಇಹೈವ ಸಾ ಭ್ರಾಮ್ಯತಿ ಹೀನಪುಣ್ಯಾ ಶಾಲಾನ್ತರೇ ಗೌರಿವ ನಷ್ಟವತ್ಸಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಇ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 48 ಪಾಪ KK 13-1-137-48

ಯಥಾಽಗ್ನೌ ಶಾನ್ತೇ ಘೃತಮಾಜುಹೋತಿ ತನ್ನೈವ ದೇವಾನ್ನ ಪಿತೄನುಪೈತಿ ।
ತಥಾ ದತ್ತಂ ನರ್ತಕೇ ಗಾಯಕೇ ಚ ಯಾಂ ಚಾನೃತೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮಾವೃಣೋತಿ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.3 · ಪಾಪ ↩ ಇ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 49 ಪಾಪ KK 13-1-137-49

ಉಭೌ ಹಿನಸ್ತಿ ನ ಭುನಕ್ತಿ ಚೈಷಾ ಯಾ ಚಾನೃತೇ ದಕ್ಷಿಣಾ ದೀಯತೇ ವೈ ।
ಆಘಾತಿನೀ ಗರ್ಹಿತೈಷಾ ಪತನ್ತೀ ತೇಷಾಂ ಪ್ರೇತಾನ್ಪಾತಯೇದ್ದೇವಯಾನಾತ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.3 · ಪಾಪ ↩ ಇ.16

ಇ.17 ಮಂತ್ರರಹಿತವಾಗಿ, ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನೀಡಿದ ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳು ಯಾರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತವೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದ–ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸಂವಾದ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಹವ್ಯ, ಕವ್ಯ ಎಂದಿಗೂ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನೀಡುವವನಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗೆ ನೀಡುವ ದಾತನು ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 54.19–20).
- ಪಾಪ ಮಂತ್ರಹೀನವಾಗಿ, ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನೀಡಿದುದು — ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೀಡಿದರೆ ಅಸುರರಿಗೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ನೀಡಿದರೆ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ, ವೈಶ್ಯರು ನೀಡಿದರೆ ಪ್ರೇತಗಳಿಗೆ, ಶೂದ್ರರು ನೀಡಿದರೆ ಭೂತಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ (ಅನು. 54.21–22).
- ಪಾಪ ಹೀನವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ (ವರ್ಣಾವರೇ ಜಾತಾಃ) ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವವರು ನೀಡುವ ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ ಪಿತೃಗಳಾಗಲೀ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅವು ಯಾತುಧಾನರು, ಪಿಶಾಚಗಳು, ಭೂತಗಳು, ನೈರ್ಋತರಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ (ಅನು. 54.23–25).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೀಡುವ ಹವ್ಯಕವ್ಯವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 54.26).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-54-19

ಮನ್ತ್ರಪೂತಂ ಸದಾ ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚೈವ ನ ನಶ್ಯತಿ ।
ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣನ್ತಿ ತದ್ದೇವಾ ದಾತುರ್ನ್ಯಾಯಾತ್ಪ್ರಯಚ್ಛತಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಇ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-54-20

ಸತ್ವಯುಕ್ತಂ ಚ ದಾತಾ ಚ ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ ।
ಅವಾಪ್ತಕಾಮಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ಚ ಮಹೀಯೇತ ಯಥೇಪ್ಸಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 21 ಪಾಪ KK 13-1-54-21

ಚತ್ವಾರೋ ಹ್ಯಥ ಯೇ ವರ್ಣಾ ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ।
ಮನ್ತ್ರಹೀನಮಪನ್ಯಾಯಂ ತೇಷಾಂ ದತ್ತಂ ಕ್ವ ಗಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 22 ಪಾಪ KK 13-1-54-22

ಅಸುರಾನ್ಗಚ್ಛತೇ ದತ್ತಂ ವಿಪ್ರೈ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಃ ।
ವೈಶ್ಯೈಃ ಪ್ರೇತಾನಿ ವೈ ದತ್ತಂ ಶೂದ್ರೈರ್ಭೂತಾನಿ ಗಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 23 ಪಾಪ KK 13-1-54-23

ಅಥ ವರ್ಣಾವರೇ ಜಾತಾಶ್ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯೋಪದೇಶಿನಃ ।
ದಾಸ್ಯನ್ತಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಿ ತೇಷಾಂ ದತ್ತಂ ಕ್ವ ಗಚ್ಛತಿ

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 24 ಪಾಪ KK 13-1-54-24

ವರ್ಣಾವರಾಣಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಹವ್ಯಕವ್ಯಪ್ರದಾತೄಣಾಮ್ ।
ನೈವ ದೇವಾ ನ ಪಿತರಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣನ್ತಿ ತತ್ಸ್ವಯಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 25 ಪಾಪ KK 13-1-54-25

ಯಾತುಧಾನಾಃ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಭೂತಾ ಯೇ ಚಾಪಿ ನೈರ್ಋತಾಃ ।
ತೇಷಾಂ ಸಾ ವಿಹಿತಾ ವೃತ್ತಿಃ ಪಿತೃದೈವತನಿರ್ಗತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 54, ಶ್ಲೋಕ 26 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-54-26

ತೇಷಾಂ ಸರ್ವಪ್ರದಾತೄಣಾಂ ಹವ್ಯಕವ್ಯಂ ಸಮಾಹಿತಾಃ ।
ಯತ್ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ವಿಧಿವತ್ತದ್ವೈ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ ದೇವತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.17

ಇ.18 ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗವಾಗುವ ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ದಾಟಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ನೆಕ್ಕಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ರಜಸ್ವಲೆ ನೋಡಿದ್ದು — ಇಂತಹ ಅನ್ನವು ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗ (ಅನು. 61.4).
- **ಪಾಪ** ಡಂಗುರ ಸಾರಿ (ಕರೆದು) ತಿನ್ನಿಸಿದ್ದು, ವ್ರತಹೀನನು ತಿಂದದ್ದು, ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು; ಕೂದಲು, ಕೀಟಗಳು ಬಿದ್ದದ್ದು, ಸೀನಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ನಾಯಿಗಳು ನೋಡಿದ್ದು, ಅಳುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಕೊಡವಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು — ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗ (ಅನು. 61.5–6).
- **ಪಾಪ** ಓಂಕಾರವಿಲ್ಲದವನು, ಆಯುಧ ಧರಿಸಿದವನು, ದುರಾತ್ಮನು ತಿಂದದ್ದು; ದೈವ ಪಿತ್ರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರ ಎಂಜಲು, ಇತರರು ತಿಂದು ಉಳಿಸಿದ್ದು — ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗ (ಅನು. 61.7–8).
- **ಪಾಪ** ಮೂರು ವರ್ಣದವರು ಮಂತ್ರಹೀನವಾಗಿ, ಕ್ರಿಯಾಹೀನವಾಗಿ ಬಡಿಸಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ; ಆಜ್ಯಾಹುತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಡಿಸಿದ್ದು; ದುರಾಚಾರಿಗಳು ತಿಂದದ್ದು — ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗ (ಅನು. 61.9–10).
- **ನಿಯಮ** ಇವು ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗಗಳು; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 61.11).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 4 **ಪಾಪ** KK 13-1-61-4

ಲಙ್ಘಿತಂ ಚಾವಲೀಢಂ ಚ ಲಾಕಪೂರ್ವಂ ಚ ಯತ್ಕೃತಮ್ ।
ರಜಸ್ವಲಾಭಿದೃಷ್ಟಂ ಚ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 5 **ಪಾಪ** KK 13-1-61-5

ಅವಘುಷ್ಟಂ ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಮವ್ರತೇನ ಚ ಭಾರತ ।
ಪರಾಮೃಷ್ಟಂ ಶುನಾ ಚೈವ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 6 **ಪಾಪ** KK 13-1-61-6

ಕೇಶಕೀಟಾವಪತಿತಂ ಕ್ಷುತಂ ಶ್ವಭಿರವೇಕ್ಷಿತಮ್ ।
ರುದಿತಂ ಚಾವಧೂತಂ ಚ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 7 **ಪಾಪ** KK 13-1-61-7

ನಿರೋಙ್ಕಾರೇಣ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ಸಶಸ್ತ್ರೇಣ ಚ ಭಾರತ ।
ದುರಾತ್ಮನಾ ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 8 **ಪಾಪ** KK 13-1-61-8

ಪರೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ಪರಿಭುಕ್ತಂ ಚ ಯದ್ಭವೇತ್ ।
ದೈವೇ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ಚ ಸತತಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 9 **ಪಾಪ** KK 13-1-61-9

ಮನ್ತ್ರಹೀನಂ ಕ್ರಿಯಾಹೀನಂ ಯಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ಪರಿವಿಷ್ಯತೇ ।
ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಣೈರ್ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 10 **ಪಾಪ** KK 13-1-61-10

ಆಜ್ಯಾಹುತಿಂ ವಿನಾ ಚೈವ ಯತ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಪರಿವಿಷ್ಯತೇ ।
ದುರಾಚಾರೈಶ್ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 13-1-61-11

ಯೇ ಭಾಗಾ ರಕ್ಷಸಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತ ಉಕ್ತಾ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಸರ್ಗಸ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಶೃಣು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.18

ಇ.19 ರಜಸ್ವಲೆ ಮೊದಲಾದವರ ದೃಷ್ಟಿ ಬಿದ್ದ ಹವಿಸ್ಸು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಗಾರ್ಗ್ಯನು (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ, ದೈವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ತೀರ್ಥಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್ವದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಪರಮ ರಹಸ್ಯ ಇದು (ಅನು. 190.12).
- ಪಾಪ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ, ಶ್ವಿತ್ರವ್ಯಾಧಿಯುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ, ಅಪುತ್ರಿಕೆ — ಇವರ ಕಣ್ಣೋಟ ಬಿದ್ದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ; ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತೃಪ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 190.13).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ ಮಾಡಿಸಿ, ಭಾರತವನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸಿದರೆ ಹವಿಸ್ಸು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 190.14).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 190, ಶ್ಲೋಕ 12 ನಿಯಮ KK 13-1-190-12

ಇದಂ ಚ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಸರಹಸ್ಯಂ ನಿಬೋಧತ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ಚ ದೈವೇ ಚ ತೈರ್ಥಿಕೇ ಪರ್ವಣೀಷು ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 190, ಶ್ಲೋಕ 13 ಪಾಪ KK 13-1-190-13

ರಜಸ್ವಲಾ ಚ ಯಾ ನಾರೀ ಶ್ವಿತ್ರಿಕಾಽಪುತ್ರಿಕಾ ಚ ಯಾ ।
ಏತಾಭಿಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ದೃಷ್ಟಂ ಹವಿರ್ನಾಶ್ನಂತಿ ದೇವತಾಃ ।
ಪಿತರಶ್ಚ ನ ತುಷ್ಯಂತಿ ವರ್ಷಾಣ್ಯಪಿ ತ್ರಯೋದಶ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 190, ಶ್ಲೋಕ 14 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-190-14

ಶುಕ್ಲವಾಸಾಃ ಶುಚಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚಯೇತ್ ।
ಕೀರ್ತಯೇದ್ಭಾರತಂ ಚೈವ ತಥಾ ಸ್ಯಾದಕ್ಷಯಂ ಹವಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.19

ಇ.20 ಅನರ್ಹರು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು, ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ದೋಷ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಾಯುದೇವ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ಪಾಪ ವೃಷಲನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವನಾಗಿ, ಮೂಢ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರಾಗಿ ಇದ್ದರೆ, ಅದೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಭಾವಿಸುವವನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಲಿಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿಗಳು ಕೋಪಿಸುತ್ತವೆ, ಅವನು ಶೂದ್ರಯೋನಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 191.5–6).
- ಪಾಪ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೂ ತೃಪ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 191.7).
- ನಿಯಮ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ: ಮೂರು ದಿನ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಗೋಮೂತ್ರ, ಗೋಮಯ, ಹಾಲು, ತುಪ್ಪಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 191.7–8).
- ಪುಣ್ಯ ಆಗ ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳು (ಅವನ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು) ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 191.9).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 5 ಪಾಪ KK 13-1-191-5

ಇದಂ ಚೈವಾಪರಂ ಗುಹ್ಯಮಪ್ರಶಸ್ತಂ ನಿಬೋಧತ ।
ಅಗ್ನೇಸ್ತು ವೃಷಲೋ ನೇತಾ ಹವಿರ್ಮೂಢಾಶ್ಚ ಯೋಷಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 6 ಪಾಪ KK 13-1-191-6

ಮನ್ಯತೇ ಧರ್ಮ ಏವೇತಿ ಸ ಚಾಧರ್ಮೇಣ ಲಿಪ್ಯತೇ ।
ಅಗ್ನಯಸ್ತಸ್ಯ ಕುಪ್ಯನ್ತಿ ಶೂದ್ರಯೋನಿಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-191-7

ಪಿತರಶ್ಚ ನ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ಸಹದೇವೈರ್ವಿಶೇಷತಃ ।
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ತು ಯತ್ತತ್ರ ಬ್ರುವತಸ್ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ ।
ಯತ್ಕೃತ್ವಾ ತು ನರಃ ಸಮ್ಯಕ್ಸುಖೀ ಭವತಿ ವಿಜ್ವರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.20 ↵ ಇ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ KK 13-1-191-8

ಗವಾಂ ಮೂತ್ರಪುರೀಷೇಣ ಪಯಸಾ ಚ ಘೃತೇನ ಚ ।
ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಂ ತ್ರ್ಯಹಂ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿರಾಹಾರಃ ಸಮಾಹಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 9 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-191-9

ತತಃ ಸಂವತ್ಸರೇ ಪೂರ್ಣೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣನ್ತಿ ದೇವತಾಃ ।
ಹೃಷ್ಯನ್ತಿ ಪಿತರಶ್ಚಾಸ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಿತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.20

ಇ.21 ಶೂದ್ರೀಪತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ

ವಕ್ಕೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಸೃಂಜಯನಿಗೆ (ವ್ಯಾಸನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ) ಪಾಪ

- ಪಾಪ ತಾನು ಹೇಳಿದ ಕಥೆ ಸೃಂಜಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತೇ, ಅಥವಾ ಶೂದ್ರೀಪತಿಗೆ (ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀಯ ಪತಿಗೆ) ನೀಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದಂತೆ ಕೊನೆಗೆ ನಾಶವಾಯಿತೇ ಎಂದು ನಾರದನು ಕೇಳಿದನು; ಅಂದರೆ ಅಂತಹವನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ ಫಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಉಪಮಾನ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ (ದ್ರೋಣ. 71.3).

ಮಹಾಭಾರತ › ದ್ರೋಣಪರ್ವ › ಅಭಿಮಂಯುವಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 71, ಶ್ಲೋಕ 3 ಪಾಪ KK 7-3-71-3

ಆಹೋಸ್ವಿದನ್ತತೋ ನಷ್ಟಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಶೂದ್ರೀಪತಾವಿವ ।
ಸ ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯಾಹ ಪ್ರಾಞ್ಜಲಿಃ ಸೃಞ್ಜಯಸ್ತದಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.21

ಇ.22 ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ ಮಾಡುವವರ ಶ್ರಾದ್ಧ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ

ವಕ್ಕೃ / ಕಥನ: ಲೋಮಶ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ಪಾಪ ವಿವಾಹವಾಗದೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 192.1).
- ಪಾಪ ಪರಸ್ತ್ರೀರತನು, ವಂಧ್ಯೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವವನು, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನು — ಈ ಮೂವರೂ ಸಮಾನ ದೋಷಿಗಳು; ಅವರು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅಯೋಗ್ಯರು; ದೇವತೆಗಳೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೂ ಅವರ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಆದರಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 192.2–3).
- ನಿಯಮ ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ವಂಧ್ಯೆಯನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು; ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬಾರದು (ಅನು. 192.4).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 1 ಪಾಪ KK 13-1-192-1

ಪರದಾರೇಷು ಯೇ ಸಕ್ತಾ ಅಕೃತ್ವಾ ದಾರಸಙ್ಗ್ರಹಮ್ ।
ನಿರಾಶಾಃ ಪಿತರಸ್ತೇಷಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ಭವನ್ತಿ ವೈ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 2 ಪಾಪ KK 13-1-192-2

ಪರದಾರರತಿರ್ಯಶ್ಚ ಯಶ್ಚ ವನ್ಹ್ಯಮುಪಾಸತೇ ।
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ಹರತೇ ಯಶ್ಚ ಸಮದೋಷಾ ಭವನ್ತಿ ತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 3 ಪಾಪ KK 13-1-192-3

ಅಸಮ್ಭಾಷ್ಯಾ ಭವನ್ತ್ಯೇತೇ ಪಿತೄಣಾಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ।
ದೇವತಾಃ ಪಿತರಶ್ಚೈಷಾಂ ನಾಭಿನನ್ದನ್ತಿ ತದ್ಧವಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 4 ನಿಯಮ KK 13-1-192-4

ತಸ್ಮಾತ್ಪರಸ್ಯ ವೈ ದಾರಾಂಸ್ತ್ಯಜೇದ್ವನ್ಹ್ಯಂ ಚ ಯೋಷಿತಮ್ ।
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ಹಿ ನ ಹರ್ತವ್ಯಮಾತ್ಮನೋ ಹಿತಮಿಚ್ಛತಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.22

ಇ.23 ಪರಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಂಡ-ಗೋಳಕರು ಕೊಡುವ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳು ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ಪಾಪ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ (ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಪರಾಮೃಷ್ಟೆಯರ) ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅವರಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದವನು ಆ ಪುತ್ರರಿಂದ ಪುತ್ರವಂತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 57.7).
- ಪಾಪ ಪರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಪುತ್ರರು ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 57.14).
- ಪಾಪ ಕ್ಷೇತ್ರಿಕ (ಪತ್ನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದವನು), ಬೀಜಿ (ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು) ಇಬ್ಬರೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ಕುಂಡ ಮೊದಲಾದವರು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಿಂದಿತರು (ಅನು. 57.16–18).
- ಪಾಪ ಅಂತಹ ನಿಂದಿತ ಪುತ್ರರು ಕೊಟ್ಟ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾತುಧಾನರು, ಪಿಶಾಚಗಳು, ನಿಶಾಚರ ಭೂತಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತವೆ (ಅನು. 57.19–20).
- ನಿಯಮ ಅವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವೀಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರರು ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುತ್ತಾರೆ; ಶುದ್ಧರು ಕೊಟ್ಟ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 57.24–25).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 7 ಪಾಪ KK 13-1-57-7

ನ ಚಾಸಾಂ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಿ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣನ್ತಿ ದೇವತಾಃ ।
ಯಸ್ತಾಸು ಜನಯೇತ್ಪುತ್ರಾನ್ನ ತೈಃ ಪುತ್ರಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 14 ಪಾಪ KK 13-1-57-14

ತೇ ಚ ಜಾತಾಃ ಪರಕ್ಷೇತ್ರೇ ದೇಹಿನಾಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ।
ದತ್ತಾನಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಿ ನಾಶಯನ್ತ್ಯಥ ದಾತೄಣಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 16 ಪಾಪ KK 13-1-57-16

ಕಸ್ಯ ತೇ ಗರ್ಹಿತಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಹವ್ಯಕವ್ಯದಾಃ ।
ಯಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಪ್ರಸೂಯನ್ತೇ ಯೋ ವಾ ತಾಞ್ಜನಯೇತ್ಸುತಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 17 ಪಾಪ KK 13-1-57-17

ಕ್ಷೇತ್ರಿಕಶ್ಚೈವ ಬೀಜೀ ಚ ದ್ವಾವೇತೌ ನಿರಯಂ ಗತೌ ।
ನ ರಕ್ಷತಿ ಚ ಯೋ ದಾರಾನ್ಪರದಾರಾಶ್ಚ ಗಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 18 ಪಾಪ KK 13-1-57-18

ಗರ್ಹಿತಾಸ್ತೇ ನರಾ ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮಾಚಾರಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ ।
ಕುಣ್ಡೋ ಭೋಕ್ತಾ ಚ ಭೋಗೀ ಚ ಕುತ್ಸಿತಾಃ ಪಿತೃದೈವತೈಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 19 ಪಾಪ KK 13-1-57-19

ತಥೈತೇ ಗರ್ಹಿತಾಃ ಪುತ್ರಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಿ ನಾರದ ।
ಕಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ಧರ್ಮೋ ವಾ ತೇಷು ಕಿಂ ಫಲಂ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 20 ಪಾಪ KK 13-1-57-20

ಯಾತುಧಾನಾಃ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣನ್ತಿ ತೈರ್ಹುತಮ್ ।
ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚ ತೈರ್ದತ್ತಂ ಯೇ ಚ ಭೂತಾ ನಿಶಾಚರಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 24 ನಿಯಮ KK 13-1-57-24

ಸಾಧ್ವೀಜಾತಾಃ ಸುತಾಸ್ತೇಷಾಂ ತಾಂ ವೃತ್ತಿಮನುತಿಷ್ಠತಾಮ್ ।
ಪ್ರೀಣನ್ತಿ ಪಿತೃದೈವತ್ಯಂ ಹವ್ಯಕವ್ಯಸಮಾಹಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 25 ನಿಯಮ KK 13-1-57-25

ಏವಂ ಗೋಲಕಕುಣ್ಡಾಭ್ಯಾಂ ಯೇ ಚ ವರ್ಣಾಪದೇಶಿನಃ ।
ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚ ಶುದ್ಧಾನಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣನ್ತಿ ದೇವತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.23

ಇ.24 ಶ್ರಾದ್ಧ ದಿನದಂದು ಮೈಥುನ ನಿಷೇಧ; ಭೋಕ್ತನ ಶುಚಿತ್ವ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ದೇವದೂತನಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಅಶ್ವಿನಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬಂದ ದೇವದೂತನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು: ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಾತನಿಗೂ ಭೋಕ್ತನಿಗೂ ಮೈಥುನ ಏಕೆ ವರ್ಜಿತ (ಅನು. 188.18–20)?
- ನಿಯಮ ದೇವತೆಗಳೂ ಪಿತೃಗಳೂ ಆ ದೂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗೂಢಾರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದು ಎಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು (ಅನು. 188.22–23).
- ಪಾಪ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗಲಿ ಉಂಡಾಗಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೇರುವ ಪುರುಷನ ಪಿತೃಗಳು ಆ ತಿಂಗಳೆಲ್ಲ ಆ ರೇತಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.24).
- ನಿಯಮ ಆ ದಿನ ಮೈಥುನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.40).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶುಚಿಯಾಗಿಯೇ ಉಣ್ಣಬೇಕು; ಆದ್ದರಿಂದ ದ್ವಿಜನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲನಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಭುಜಿಸಬೇಕು; ಹಾಗೆ ಕೊಡುವವನ ಸಂತಾನವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 188.41–42).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ KK 13-1-188-18

ಕಸ್ಯಚಿತ್ತ್ವಥ ಕಾಲಸ್ಯ ದೇವದೂತೋ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ।
ಸ್ಥಿತೋ ಹ್ಯನ್ತರ್ಹಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಪರ್ಯಭಾಷತ ವಾಸವಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ KK 13-1-188-19

ಯೌ ತೌ ಕಾಮಗುಣೋಪೇತಾವಶ್ವಿನೌ ಭಿಷಜಾಂ ವರೌ ।
ಆಜ್ಞಯಾಽಹಂ ತಯೋಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸನರಾನ್ಪಿತೃದೈವತಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ KK 13-1-188-20

ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಮೈಥುನಂ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ದಾತುರ್ಭೋಕ್ತುಶ್ಚ ವರ್ಜಿತಮ್ ।
ಕೇಮರ್ಥಂ ಚ ತ್ರಯಃ ಪಿಣ್ಡಾಃ ಪ್ರವಿಭಕ್ತಾಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24 ↵ ಉ.6

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 22 ನಿಯಮ KK 13-1-188-22

ಶ್ರದ್ದಧಾನೇನ ದೂತೇನ ಭಾಷಿತಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಮ್ ।
ಪೂರ್ವಸ್ಥಾಸ್ತ್ರಿದಶಾಃ ಸರ್ವೇ ಪಿತರಃ ಪೂಜ್ಯ ಖೇಚರಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 23 ನಿಯಮ KK 13-1-188-23

ಪಿತರ ಊಚುಃ
ಸ್ವಾಗತಂ ತೇಽಸ್ತು ಭದ್ರಂ ತೇ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಖೇಚರೋತ್ತಮ ।
ಗೂಢಾರ್ಥಃ ಪರಮಃ ಪ್ರಶ್ನೋ ಭವತಾ ಸಮುದೀರಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 24 ಪಾಪ KK 13-1-188-24

ಶ್ರಾದ್ಧಂ ದತ್ತ್ವಾ ಚ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚ ಪುರುಷೋ ಯಃ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ವ್ರಜೇತ್ ।
ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯ ತಂ ಮಾಸಂ ತಸ್ಮಿನ್ರೇತಸಿ ಶೇರತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 40 ನಿಯಮ KK 13-1-188-40

ಋತ್ವಿಗ್ಯೋ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಪಿತೃತ್ವಮನುಗಚ್ಛತಿ ।
ತಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಪರಿಹಾರ್ಯಂ ಹಿ ಮೈಥುನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 41 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-41

ಶುಚಿನಾ ತು ಸದಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ಖೇಚರೋತ್ತಮ ।
ಯೇ ಮಯಾ ಕಥಿತಾ ದೋಷಾಸ್ತೇ ತಥಾ ಸ್ಯುರ್ನ ಚಾನ್ಯಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 42 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-42

ತಸ್ಮಾತ್ಸ್ನಾತಃ ಶುಚಿಃ ಕ್ಷಾನ್ತಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜೀತ ವೈ ದ್ವಿಜಃ ।
ಪ್ರಜಾ ವಿವರ್ಧತೇ ಚಾಸ್ಯ ಯಶ್ಚೈವಂ ಸಮ್ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.24

ಇ.25 ಶ್ರಾದ್ಧ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಥುನ — ಪಾಪಿಗಳ ಲೋಕಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ (ಸಂಶಪ್ತಕರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ) ಪಾಪ

- ಪಾಪ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗದಿದ್ದರೆ ವ್ರತಹೀನರು, ಬ್ರಹ್ಮಹಂತಕರು, ಮದ್ಯಪರು, ಗುರುಪತ್ನೀಗಾಮಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಿಗಳು ಪಡೆಯುವ ಲೋಕಗಳನ್ನು ತಾವು ಪಡೆಯುವೆವು ಎಂದು ಸಂಶಪ್ತಕರು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು (ದ್ರೋಣ. 17.30, 35).
- ಪಾಪ ಆ ಪಾಪಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರಾದ್ಧಮೈಥುನಿಕರು' (ಶ್ರಾದ್ಧ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಥುನ ಮಾಡುವವರು) ಸಹ ಇದ್ದಾರೆ (ದ್ರೋಣ. 17.33).

ಮಹಾಭಾರತ › ದ್ರೋಣಪರ್ವ › ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 17, ಶ್ಲೋಕ 30 ಪಾಪ KK 7-2-17-30

ಯೇ ವೈ ಲೋಕಾಶ್ಚಾವ್ರತಿನಾಂ ಯೇ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಾಮ್ ।
ಮದ್ಯಪಸ್ಯ ಚ ಯೇ ಲೋಕಾ ಗುರುದಾರರತಸ್ಯ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.25

ಮಹಾಭಾರತ › ದ್ರೋಣಪರ್ವ › ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 17, ಶ್ಲೋಕ 33 ಪಾಪ KK 7-2-17-33

ಸ್ವಭಾರ್ಯಾಮೃತುಕಾಲೇಷು ಮೋಹಾದ್ವೈ ನಾಭಿಗಚ್ಛತಾಮ್ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಮೈಥುನಿಕಾನಾಂ ಚ ಯೇ ಚಾಪ್ಯಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.25

ಇ.26 ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಇತರರ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭುಜಿಸಬಾರದು (ಅನು. 161.100).
- ಪಾಪ ಪತ್ನಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಪತಿಯು ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನ, ಕ್ಷೌರ, ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರಫಲ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 161.138).
- ನಿಯಮ ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ — ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲ ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ — ಭುಜಿಸಬಾರದು; ಸಪಿಂಡೀಕರಣ, ಮಾಸಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳ ಭೋಜನವೂ ವರ್ಜ್ಯ (ಅನು. 161.155).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 100 ನಿಯಮ KK 13-1-161-100

ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಶ್ಚ ಭುಞ್ಜೀತ ನಾನ್ತರಾಲೇ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ವಾಲೇನ ತು ನ ಭುಞ್ಜೀತ ಪರಶ್ರಾದ್ಧಂ ತಥೈವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 138 ಪಾಪ KK 13-1-161-138

ಸಾಮುದ್ರೇಣಾಮ್ಭಸಾ ಸ್ನಾನಂ ಕ್ಷೌರಂ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ಭೋಜನಮ್ ।
ಅನ್ತರ್ವತ್ನೀಪತಿಃ ಕುರ್ವನ್ನ ಪುತ್ರಫಲಮಶ್ನುತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 155 ನಿಯಮ KK 13-1-161-155

ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ನ ಭುಞ್ಜೀತ ಪ್ರಥಮಂ ತು ವಿಶೇಷತಃ ।
ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣಂ ವರ್ಜ್ಯಂ ಸವಿಧಾನಂ ಚ ಮಾಸಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.26

ಇ.27 ಆಹ್ವಾನಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಆಹ್ವಾನಿಸುವವನು ಮಾಡುವ ದೋಷಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ಪಾಪ ಮೊದಲೇ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬೇರೆಡೆ ತಿಂದರೆ ಗೋಹಿಂಸೆಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಪಾಪ; ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಣಗಳವರ ಬಳಿ ತಿಂದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು, ಶೂದ್ರನ ಬಳಿ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು (ಅನು. 61.43–44).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಮೊದಲು ಆಹ್ವಾನಿತನಾದವನು ಬೇರೆಡೆ ತಿನ್ನಬಾರದು; ತಿನ್ನದಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ದೋಷವಿದೆ; ಶೂದ್ರನ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು; ಶೂದ್ರಾನ್ನದಿಂದ ಪೋಷಿತನಾದ ದ್ವಿಜನು ಊರ್ಧ್ವಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 61.44–45; 61.52–53).
- ನಿಯಮ ಅಶುಚಿ, ನಾಸ್ತಿಕ, ಮಾನಹೀನನು ತಿನ್ನಬಾರದು; ಲೋಭದಿಂದ ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಬಾರದು (ಅನು. 61.46).
- ಪಾಪ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ದೈವ, ಪಿತ್ರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಸತ್ಯ ದೋಷ; ಆಶೌಚದಲ್ಲಿದ್ದು ತಿಳಿದೂ ಲೋಭದಿಂದ ತಿಂದರೆ ಗೋವಿಷಯ ಅಸತ್ಯ ದೋಷ (ಅನು. 61.54–55).
- ಪಾಪ ಬೇರೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುವವನಿಗೆ ಅಸತ್ಯ ದೋಷ; ವೇದವ್ರತಾಚಾರವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಡಿಸಿದರೆ ಗೋವಿಷಯ ಅಸತ್ಯ ದೋಷ (ಅನು. 61.56–57).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 43 ಪಾಪ KK 13-1-61-43

ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ದೈವೇ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರೀಯನ್ತಾಂ ದೇವತಾ ಇತಿ ।
ಗೋಹಿಂಸಾಯಾಂ ಚತುರ್ಭಾಗಂ ಪೂರ್ವಂ ವಿಪ್ರಾತಿಕೇತಿನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 44 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-61-44

ವರ್ಣಾವರೇಷು ಭುಞ್ಜಾನಂ ಕ್ರಮಾಚ್ಛ್ರೇದ್ರೇ ಚತುರ್ಗುಣಮ್ ।
ನಾನ್ಯತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ಪೂರ್ವಂ ವಿಪ್ರೇಣ ಕೇತಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27 ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 45 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-61-45

ಅಭೋಜನೇ ಚ ದೋಷಃ ಸ್ಯಾದ್ವರ್ಜಯೇಚ್ಛ್ರೇದ್ರಕೇತನಮ್ ।
ಶೂದ್ರಾನ್ನರಸಪುಷ್ಟಾಙ್ಗೋ ದ್ವಿಜೋ ನೋರ್ಧ್ವಂ ಗತಿಂ ಲಭೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 46 ನಿಯಮ KK 13-1-61-46

ಅಶುಚಿರ್ನೈವ ಚಾಶ್ನೀಯಾನ್ನಾಸ್ತಿಕೋ ಮಾನವರ್ಜಿತಃ ।
ನ ಪೂರ್ವಂ ಲಙ್ಘಯೇಲ್ಲೋಭಾದೇಕವರ್ಣೋಽಪಿ ಪಾರ್ಥಿವ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 52 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-61-52

ನಾನ್ಯತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಶ್ನೀಯಾತ್ಪೂರ್ವಂ ವಿಪ್ರೇಣ ಕೇತಿತಃ ।
ಯವೀಯಾನ್ಪಶುಹಿಂಸಾಯಾಂ ತುಲ್ಯಧರ್ಮಾ ಭವೇತ್ಸ ಹಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 53 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-61-53

ತಥಾ ರಾಜನ್ಯವೈಶ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಯದ್ಯಶ್ನೀಯಾತ್ತು ಕೇತಿತಃ ।
ಯವೀಯಾನ್ಪಶುಹಿಂಸಾಯಾಂ ಭಾಗಾರ್ಧಂ ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 54 ಪಾಪ KK 13-1-61-54

ದೈವಂ ವಾಽಪ್ಯಥವಾ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ಯೋಽಶ್ನೀಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಷು ।
ಅಸ್ನಾತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಯಾಧರ್ಮೋಽನೃತಂ ಸ್ಮೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 55 ಪಾಪ KK 13-1-61-55

ಆಶೌಚೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜನ್ಯೋಽಶ್ನೀಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಷು ।
ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಮಥೋ ಲೋಭಾತ್ತಸ್ಯಾಧರ್ಮೋ ಗವಾನೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 56 ಪಾಪ KK 13-1-61-56

ಅರ್ಥೇನಾನ್ಯೇನ ಯೋ ಲಿಪ್ಸೇತ್ಕರ್ಮಾರ್ಥಂ ಚೈವ ಭಾರತ ।
ಆಮನ್ತ್ರಯತಿ ರಾಜೇನ್ದ್ರ ತಸ್ಯಾಧರ್ಮೋಽನೃತಂ ಸ್ಮೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 57 ಪಾಪ KK 13-1-61-57

ಅವೇದವ್ರತಚಾರಿತ್ರಾಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಣೈರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ಮನ್ತ್ರವತ್ಪರಿವಿಷ್ಯನ್ತೇ ತಸ್ಯಾಧರ್ಮೋ ಗವಾನೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.27

ಇ.28 ಅಶೌಚಾನ್ನ, ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟಾನ್ನ ಭುಜಿಸಿದರೆ ದೋಷ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ನಿಯಮ** ಅಭೋಜ್ಯವಾದ ಅನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತಕಾನ್ನವೂ (ಅಶೌಚವಿರುವ ಮನೆಯ ಅನ್ನವೂ) ಇದೆ (ಆಶ್ವ. 107.15).
- **ಪಾಪ** ಮೃತಸೂತಕವಿರುವವರ ಅನ್ನದಿಂದ, ಶೂದ್ರಾನ್ನದಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ದ್ವಿಜನ ಗತಿ ನನಗೂ ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು (ಆಶ್ವ. 110.16).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಮರಣ, ಜನನ ಅಶೌಚವಿರುವವರ ಅನ್ನವನ್ನು ಭುಜಿಸಿದರೆ ಚಾಂದ್ರಾಯಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 112.35).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟವನ್ನು ಭುಜಿಸಿದ ದ್ವಿಜನು ಚಾಂದ್ರಾಯಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 112.41).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 107, ಶ್ಲೋಕ 15 **ನಿಯಮ** KK 14-3-107-15

ಚಿಕಿತ್ಸಕಸ್ಯ ದೂತಸ್ಯ ತಥಾ ಚೋಚ್ಛಿಷ್ಟಭೋಜಿನಃ ।
ಉಗ್ರಾನ್ನಂ ಸೂತಕಾನ್ನಂ ಚ ಶೂದ್ರೋಚ್ಛೇಷಣಮೇವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.28

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 16 **ಪಾಪ** KK 14-3-110-16

ಮೃತಸೂತಕಪುಷ್ಟಾಙ್ಗೋ ಯಶ್ಚ ಶೂದ್ರಾನ್ನಭುಗ್ದ್ವಿಜಃ ।
ಅಹಂ ಚಾಪಿ ನ ಜಾನಾಮಿ ಗತಿಂ ತಸ್ಯ ನರಾಧಿಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.28

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 112, ಶ್ಲೋಕ 35 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 14-3-112-35

ಅನಿರ್ದಶಾಯಾ ಗೋಃ ಕ್ಷೀರಮೌಷ್ಟ್ರಮಾವಿಕಮೇವ ಚ ।
ಮೃತಸೂತಕಯೋಶ್ಚಾನ್ನಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚಾನ್ದ್ರಾಯಣಂ ಚರೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.28

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 112, ಶ್ಲೋಕ 41 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 14-3-112-41

ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ತು ಯೋ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಜನಮಧ್ಯಗತೋಽಪಿ ಯಃ ।
ಭಿನ್ನಭಾಣ್ಡೇಷು ಯೋ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ದ್ವಿಜಶ್ಚಾನ್ದ್ರಾಯಣಂ ಚರೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.28

ಇ.29 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿದರೆ — ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕೌಸಲ್ಯೆಯು ದಶರಥನಿಗೆ (ಉಪಮಾನವಾಗಿ) (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ನಿಯಮ** ಕೆಲವರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿಗೇ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾದ ನಂತರವೇ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೌಸಲ್ಯೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 61.12).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಣವಂತರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆ ನಂತರ ಅಮೃತದಂತಹ ಅನ್ನವನ್ನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಇತರರು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆದರೂ) ತಿಂದು ಉಳಿದುದನ್ನು, ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತಮ ವೃಷಭಗಳು ಸಹಿಸದಂತೆ, ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 61.13–14).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 61 › ಶ್ಲೋಕ 12 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 2.61.12

ಭೋಜಯನ್ತಿ ಕಿಲ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಕೇಚಿತ್ ಸ್ವಾನೇವ ಬಾನ್ಧವಾನ್।
ತತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸಮೀಕ್ಷನ್ತೇ ಕೃತಕಾರ್ಯಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.29

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 61 › ಶ್ಲೋಕ 13 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ವಾ.ರಾ. 2.61.13

ತತ್ರ ಯೇ ಗುಣವನ್ತಶ್ಚ ವಿದ್ವಾಂಸಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾತಯಃ।
ನ ಪಶ್ಚಾತ್ ತೇಽಭಿಮನ್ಯನ್ತೇ ಸುಧಾಮಪಿ ಸುರೋಪಮಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.29

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 61 › ಶ್ಲೋಕ 14 ನಿಯಮ ಪಾಪ — ವಾ.ರಾ. 2.61.14

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ವಪಿ ವೃತ್ತೇಷು ಭುಕ್ತಶೇಷಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ।
ನಾಭ್ಯುಪೇತುಮಲಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಶೃಙ್ಗಚ್ಛೇದಮಿವರ್ಷಭಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.29

ಇ.30 ಪರರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬಾರದು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ — ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ಪಾಪ ಪರರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನಿವಾಪವನ್ನು (ಪಿಂಡವನ್ನು) ಇಡುವವನ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವು ಆ ಭೂಮಿಯ (ಒಡೆಯನ) ಪಿತೃಗಳಿಂದ ಕೆಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ (ಅನು. 101.33).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಡಬೇಕು; ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪಿಂಡವು ಶಾಶ್ವತವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 101.34).
- ನಿಯಮ ಕಾಡುಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ನದಿಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು ಯಾರ ಒಡೆತನವೂ ಇಲ್ಲದವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 101.35).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 101, ಶ್ಲೋಕ 33 ಪಾಪ — KK 13-1-101-33

ಪಾರಕ್ಯೇ ಭೂಮಿದೇಶೇ ತು ಪಿತೄಣಾಂ ನಿರ್ವಪೇತ್ತು ಯಃ ।
ತದ್ಭೂಮಿಂ ವಾऽಪಿ ಪಿತೃಭಿಃ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ವಿಹನ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಇ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 101, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ — KK 13-1-101-34

ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ರೀತ್ವಾ ಮಹೀಂ ದದ್ಯಾತ್ಸ್ವಲ್ಪಾಮಪಿ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ।
ಪಿಣ್ಡಃ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ದತ್ತೋ ವೈ ತಸ್ಯಾಂ ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 101, ಶ್ಲೋಕ 35 ನಿಯಮ — KK 13-1-101-35

ಅಟವೀ ಪರ್ವತಾಶ್ಚೈವ ನದ್ಯಸ್ತೀರ್ಥಾನಿ ಯಾನಿ ಚ ।
ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಕಾನ್ಯಾಹುರ್ನ ಹಿ ತತ್ರ ಪರಿಗ್ರಹಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಇ.30

ಇ.31 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಶುಚಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಪೌಷ್ಯನಿಗೆ ಶಾಪ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಸೌತಿ (ಉತ್ತಂಕ, ಪೌಷ್ಯರ ಸಂವಾದ) — ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ಉದಾಹರಣೆ ಗುಣವಂತನಾದ ಅತಿಥಿ ಉತ್ತಂಕನು ಬರಲು ಪೌಷ್ಯರಾಜನು 'ಬಹುಕಾಲದ ನಂತರ ಪಾತ್ರನು ದೊರೆತಿದ್ದಾನೆ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ, ಸಮಯ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು (ಆದಿ. 3.114).
- ಉದಾಹರಣೆ ಉತ್ತಂಕನು ಒಪ್ಪಲು ಪೌಷ್ಯನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಅನ್ನದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭೋಜನ ಬಡಿಸಿದನು (ಆದಿ. 3.115).
- ಪಾಪ ಆ ಅನ್ನವು ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ತಣ್ಣಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಶುಚಿಯೆಂದು ಉತ್ತಂಕನು 'ಅಶುಚಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕುರುಡನಾಗುವೆ' ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು (ಆದಿ. 3.116).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪೌಷ್ಯನು ಪ್ರತಿಶಾಪ ಕೊಡಲು, ಅಶುಚಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಶಾಪ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅನ್ನವನ್ನು ಸ್ವತಃ ನೋಡೆಂದೂ ಉತ್ತಂಕನು ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 3.117–118).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಕೂದಲು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ತಂದದ್ದರಿಂದ ಆ ಅನ್ನವು ತಣ್ಣಗೆ, ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಅಶುಚಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪೌಷ್ಯನು ಅರಿತು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದನು (ಆದಿ. 3.119–120).
- ಪಾಪ ಉತ್ತಂಕನು 'ಕುರುಡನಾಗಿ, ಬೇಗನೆ ಮತ್ತೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ' ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದನು (ಆದಿ. 3.121).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 114 ಉದಾಹರಣೆ — KK 1-3-3-114

ಭಗವಂಶ್ಚಿರೇಣ ಪಾತ್ರಮಾಸಾದ್ಯತೇ ಭವಾಶ್ಚ ಗುಣವಾನತಿಥಿಸ್ತದಿಚ್ಛೇ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕರ್ತುಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಕ್ಷಣ ಇತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 115 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-3-3-115

ತಮುತ್ತಙ್ಕಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಕೃತಕ್ಷಣ ಏವಾಸ್ಮಿ ಶೀಘ್ರಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಯಥೋಪಪನ್ನಮನ್ನಮುಪಸ್ಕೃತಂ ಭವತೇತಿ ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಯಥೋಪಪನ್ನೇನಾನ್ನೇನೈನಂ ಭೋಜಯಾಮಾಸ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 116 ಪಾಪ KK 1-3-3-116

ಅಥೋತ್ತಙ್ಕಃ ಸಕೇಶಂ ಶೀತಮನ್ನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಅಶುಚ್ಯೇತದಿತಿ ಮತ್ವಾ ತಂ ಪೌಷ್ಯಮುವಾಚ ।
ಯಸ್ಮಾನ್ಮೇ ಅಶುಚ್ಯನ್ನಂ ದದಾಸಿ ತಸ್ಮಾದನ್ಧೋ ಭವಿಷ್ಯಸೀತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 117 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-3-3-117

ತಂ ಪೌಷ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ।
ಯಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮದುಷ್ಟಮನ್ನಂದೂಷಯಸಿ ತಸ್ಮಾದನಪತ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯಸೀತಿ ತಮುತ್ತಙ್ಕಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 118 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-3-3-118

ನ ಯುಕ್ತಂ ಭವತಾನ್ನಮಶುಚಿ ದತ್ತ್ವಾ ಪ್ರತಿಶಾಪಂ ದಾತುಂ ತಸ್ಮಾದನ್ನಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕುರು ।
ತತಃ ಪೌಷ್ಯಸ್ತದನ್ನಮಶುಚಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯಾಶುಚಿಭಾವಮಪರೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 119 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 1-3-3-119

ಅಥ ತದನ್ನಂ ಮುಕ್ತಕೇಶ್ಯಾ ಸ್ತ್ರಿಯೋಪಹೃತಮನುಷ್ಣಂ ಸಕೇಶಂ ಚಾಶುಚ್ಯೇತದಿತಿ ಮತ್ವಾ ತಮೃಷಿಮುತ್ತಙ್ಕಂ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 120 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 1-3-3-120

ಭಗವನ್ನೇತದಜ್ಞಾನಾದನ್ನಂ ಸಕೇಶಮುಪಾಹೃತಂ ಶೀತಂ ಚ ।
ತತ್ಕ್ಷಮಯೇ ಭವನ್ತಂ ನ ಭವೇಯಮನ್ಧ ಇತಿ ।
C ತಮುತ್ತಙ್ಕಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 3, ಶ್ಲೋಕ 121 ಪಾಪ KK 1-3-3-121

ನ ಮೃಷಾ ಬ್ರವೀಮಿ ಭೂತ್ವಾ ತ್ವಮನ್ಧೋ ನಚಿರಾದನನ್ಧೋ ಭವಿಷ್ಯಸೀತಿ ।
ಮಮಾಪಿ ಶಾಪೋ ಭವತಾ ದತ್ತೋ ನ ಭವೇದಿತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.31

ಇ.32 ಅಧರ್ಮ ಧನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಕರ್ಮದ ಫಲ ಕರ್ತನಿಗೆ ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಪಾಪ

- ಪಾಪ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನದಿಂದ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಆ ಧನವು ದುರ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬಂದುದಾದ್ದರಿಂದ, ಮರಣಾನಂತರ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ತಾನು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಉದ್ಯೋಗ. 39.67).

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 39, ಶ್ಲೋಕ 67 ಪಾಪ KK 5-3-39-67

ಅಧರ್ಮೋಪಾರ್ಜಿತೈರರ್ಥೈರ್ಯಃ ಕರೋತ್ಯೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ।
ನ ಸ ತಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಭುಙ್ಕ್ತೇಽರ್ಥಸ್ಯ ದುರಾಗಮಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.32

ಇ.33 ಅಷ್ಟಕಾ ಶ್ರಾದ್ಧ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲೇ ತಿಂದ ವಿಕುಕ್ಷಿ - ದೇಶಬಹಿಷ್ಕಾರ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶುಕಮಹರ್ಷಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ಉದಾಹರಣೆ ಒಮ್ಮೆ ಅಷ್ಟಕಾ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗ ವಿಕುಕ್ಷಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಪವಿತ್ರ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು (ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳು) ತಡಮಾಡದೆ ತರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು (ಭಾಗ. 9.7.6).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ ವಿಕುಕ್ಷಿಯು ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು; ಆದರೆ ದಣಿದು, ಹಸಿದು, ಮರೆತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ತಾನೇ ತಿಂದು, ಉಳಿದುದನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು (ಭಾಗ. 9.7.7–8).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ರಾಜನು ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಕೋರಿದಾಗ ಅವನ ಗುರುವು 'ಇದು ದೂಷಿತವಾದುದು, ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು (ಭಾಗ. 9.7.8).
- ಪಾಪ ಗುರುವು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಮಗನ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಜನು, ವಿಧಿಯನ್ನು ತೊರೆದ ಆ ಮಗನನ್ನು ಕೋಪದಿಂದ ದೇಶದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದನು (ಭಾಗ. 9.7.9).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ನವಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 7 › ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ — ಭಾಗ. 9.7.6

ಸ ಏಕದಾಽಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಃ ಸುತಮಾದಿಶತ್।
ಮಾಂಸಮಾನೀಯತಾಂ ಮೇಧ್ಯಂ ವಿಕುಕ್ಷೇ ಗಚ್ಛ ಮಾ ಚಿರಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.33

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ನವಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 7 › ಶ್ಲೋಕ 7 ಉದಾಹರಣೆ ಪಾಪ — ಭಾಗ. 9.7.7

ತಥೇತಿ ಸವನಂ ಗತ್ವಾ ಮೃಗಾನ್ ಹತ್ವಾ ಕ್ರಿಯಾರ್ಹಣಾನ್।
ಶ್ರಾನ್ತೋ ಬುಭುಕ್ಷಿತೋ ವೀರಃ ಶಶಮಾದದಪಸ್ಮೃತಿಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.33

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ನವಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 7 › ಶ್ಲೋಕ 8 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ — ಭಾಗ. 9.7.8

ಶೇಷಂ ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ಪಿತ್ರೇ ತೇನ ಚ ತದ್ಗುರುಃ।
ಚೋದಿತಃ ಪ್ರೋಕ್ಷಣಾಯಾಹ ದುಷ್ಟಮೇತದಕರ್ಮಕಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.33 ↵ ಇ.33

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ನವಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 7 › ಶ್ಲೋಕ 9 ಪಾಪ — ಭಾಗ. 9.7.9

ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತತ್ಕರ್ಮ ಗುರುಣಾಽಭಿಹಿತಂ ನೃಪಃ।
ದೇಶಾನ್ನಿಸ್ಸಾರಯಾಮಾಸ ಸುತಂ ತ್ಯಕ್ತವಿಧಿಂ ರುಷಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.33

ಇ.34 ಜಮದಗ್ನಿಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಷೀರವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದ ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ ಪಿತೃಶಾಪ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ) (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಹಿಂದೆ ಜಮದಗ್ನಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು; ಹೋಮಧೇನುವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬರಲು ಸ್ವತಃ ಹಾಲು ಕರೆದು, ಹೊಸದಾದ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ, ಶುಚಿಯಾದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು (ಆಶ್ವ. 95.3–4).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಋಷಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕ್ರೋಧವು ಮುಂಗುಸಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ಹಾಲನ್ನು ಕೆಡಿಸಿತು (ಆಶ್ವ. 95.4–5).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಅದು ಕ್ರೋಧವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಮುನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರಲಿಲ್ಲ; ಕ್ರೋಧವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಾನು ಸೋತೆನೆಂದೂ ತನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿತು (ಆಶ್ವ. 95.6–8).
- **ನಿಯಮ** ಜಮದಗ್ನಿಯು 'ನೀನು ನನಗೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲ; ಈ ಹಾಲನ್ನು ಯಾರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದೆನೋ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸು, ಹೋಗು' ಎಂದನು (ಆಶ್ವ. 95.9–10).
- **ಪಾಪ** ಭಯಗೊಂಡ ಕ್ರೋಧವು ಅಲ್ಲೇ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಶಾಪದಿಂದ (ಅಭಿಷಂಗ) ಮುಂಗುಸಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು (ಆಶ್ವ. 95.11).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಶಾಪಾಂತಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಲು, ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಾಗ ಶಾಪ ತೀರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು; ಯಜ್ಞಭೂಮಿಗಳನ್ನೂ ಧರ್ಮಾರಣ್ಯವನ್ನೂ ಸುತ್ತಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸಕ್ತುಪ್ರಸ್ಥ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಅದು ಶಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಿತು (ಆಶ್ವ. 95.12–14).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 3 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-3

ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಜಮದಗ್ನಿಃ ಪುರಾ ಕಿಲ ।
ಹೋಮಧೇನುಸ್ತಮಾಗಾಚ್ಚ ಸ್ವಯಮೇವ ದುದೋಹ ತಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 4 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-4

ತತ್ಪಯಃ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ನವೇ ಭಾಣ್ಡೇ ದೃಢೇ ಶುಚೌ ।
ಕ್ರೋಧೋ ನಕುಲರೂಪೇಣ ಪಿತರಂ ಪರ್ಯಕರ್ಷಯತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.34 ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-5

ಜಿಜ್ಞಾಸುಸ್ತಮೃಷಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕಿಂ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರಿಯೇ ಕೃತೇ ।
ಇತಿ ಸಞ್ಚಿನ್ತ್ಯ ದುರ್ಮೇಧಾ ಧರ್ಷಯಾಮಾಸ ತತ್ಪಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-6

ತಮಾಜ್ಞಾಯ ಮುನಿಃ ಕ್ರೋಧಂ ನೈವಾಸ್ಯ ಸ ಚುಕೋಪ ಹ ।
ಸ ತು ಕ್ರೋಧಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಂ ಮೂರ್ತಿಮಾಸ್ಥಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 7 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-7

ಜಿತೋಸ್ಮೀತಿ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೃಗವೋ ಹ್ಯತಿರೋಷಣಾಃ ।
ಲೋಕೇ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರವಾದೋಯಂ ಯತ್ತ್ವಯಾಽಸ್ಮಿ ವಿನಿರ್ಜಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 8 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-8

ವಶೇ ಸ್ಥಿತೋಽಹಂ ತ್ವಯ್ಯದ್ಯ ಕ್ಷಮಾವತಿ ಮಹಾತ್ಮನಿ ।
ಬಿಭೇಮಿ ತಪಸಃ ಸಾಧೋ ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ಮೇ ಪ್ರಭೋ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 14-2-95-9

ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ
ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧೃಷ್ಟೋಸಿ ಮೇ ಕ್ರೋಧ ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ವಿಗತಜ್ವರಃ ।
ನ ತ್ವಯಾಪಕೃತಂ ಮೇಽದ್ಯ ನ ಚ ಮೇ ಮನ್ಯುರಸ್ತಿ ವೈ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 14-2-95-10

ಯಾನ್ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಃ ಪಯಸೋಸ್ಯ ಕೃತೋ ಮಯಾ ।
ಪಿತರಸ್ತೇ ಮಹಾಭಾಗಾಸ್ತೇಭ್ಯೋ ಬುಧ್ಯಸ್ವ ಗಮ್ಯತಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 11 ಪಾಪ KK 14-2-95-11

ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಜಾತಸನ್ತ್ರಾಸಸ್ತತ್ರೈವಾನ್ತರಧೀಯತ ।
ಪಿತೄಣಾಮಭಿಷಙ್ಗಾಚ್ಚ ನಕುಲತ್ವಮುಪಾಗತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-12

ಸ ತಾನ್ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಶಾಪಸ್ಯಾನ್ತೋ ಭವೇದಿತಿ ।
ತೈಶ್ಚಾಪ್ಯುಕ್ತಃ ಕ್ಷಿಪನ್ಧರ್ಮಂ ಶಾಪಸ್ಯಾನ್ತಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-13

ತೈಶ್ಚೋಕ್ತೋ ಯಜ್ಞಿಯಾನ್ದೇಶಾನ್ಧರ್ಮಾರಣ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ ।
ಜುಗುಪ್ಸಮಾನೋ ಧಾವನ್ಸ ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಸಮುಪಾಸದತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅನುಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 95, ಶ್ಲೋಕ 14 ಉದಾಹರಣೆ KK 14-2-95-14

ಧರ್ಮಪುತ್ರಮಥಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸಕ್ತುಪ್ರಸ್ಥೇನ ತೇನ ಸಃ ।
ಮುಕ್ತಃ ಶಾಪಾತ್ತತಃ ಕ್ರೋಧೋ ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಾಸೀದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.34

ಇ.35 ಜಮದಗ್ನಿಯ ಶಪಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ದೋಷಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಜಮದಗ್ನಿ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಗೆ (ಪುಷ್ಕರಹರಣ ಶಪಥ ಕಥೆ; ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ್ದು) ಪಾಪ

- ಪಾಪ 'ನಿನ್ನ ತಾವರೆಯನ್ನು ಕದ್ದವನು ಅನಧ್ಯಾಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವನ್ನು ಓದುವವನಾಗಲಿ, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಭೋಜನ ನೀಡುವವನಾಗಲಿ, ಶೂದ್ರನ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭುಜಿಸುವವನಾಗಲಿ' ಎಂದು ಜಮದಗ್ನಿ ಶಪಥ ಮಾಡಿದನು; ಅಂದರೆ ಇವು ದೋಷಕಾರ್ಯಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ (ಅನು. 143.25).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 143, ಶ್ಲೋಕ 25 ಪಾಪ KK 13-1-143-25

ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ
ಅನಧ್ಯಾಯೇಷ್ವಧೀಯೀತ ಮಿತ್ರಂ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಚ ಭೋಜಯೇತ್ ।
ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಚಾಶ್ನೀಯಾದ್ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.35

ಇ.36 ಅರ್ಹನಾದ ನೆರೆಯವನಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿಸದಿರುವುದು, ಅನರ್ಹರಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವುದು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅರ್ಜುನನು (ಜಯದ್ರಥ ವಧ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ), ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (ಪಾಪ)

- **ಪಾಪ** ಅರ್ಹನಾದ ನೆರೆಯವನಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿಸದವನು, ಅನರ್ಹರಿಗೆ, ವೃಷಲೀಪತಿಗೆ (ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀಯ ಪತಿಗೆ) ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿಸುವವನು — ಮದ್ಯಪರು, ಕೃತಘ್ನರು ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ — ಪಡೆಯುವ ಘೋರಗತಿಯನ್ನು, ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಪಡೆಯುವೆನು ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು (ದ್ರೋಣ. 73.42–43).

ಮಹಾಭಾರತ › ದ್ರೋಣಪರ್ವ › ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 73, ಶ್ಲೋಕ 42 (ಪಾಪ) KK 7-4-73-42

ಅರ್ಹತೇ ಪ್ರಾತಿವೇಶ್ಯಾಯ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಯೋ ನ ದದಾತಿ ಚ ।
ಅನರ್ಹೇಭ್ಯಶ್ಚ ಯೋ ದದ್ಯಾದ್ವೃಷಲೀಪತಯೇ ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.36

ಮಹಾಭಾರತ › ದ್ರೋಣಪರ್ವ › ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 73, ಶ್ಲೋಕ 43 (ಪಾಪ) KK 7-4-73-43

ಮದ್ಯಪೋ ಭಿನ್ನಮರ್ಯಾದಃ ಕೃತಘ್ನೋ ಭರ್ತ್ಯನಿನ್ದಕಃ ।
ತೇಷಾಂ ಗತಿಮಿಯಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನ ಚೇದ್ಧನ್ಯಾಂ ಜಯದ್ರಥಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.36

ಇ.37 ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಂಸದಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಯಜಿಸುವವರು ಖಲರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉದ್ಧವನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುವ ದುಷ್ಟರು (ಖಲರು) ತಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪಶುಗಳನ್ನು ಆಲಂಭನ ಮಾಡಿ (ಹಿಂಸಿಸಿ), ಅವುಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಭೂತಪತಿಗಳನ್ನು ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 11.21.30).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಏಕಾದಶಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 21 › ಶ್ಲೋಕ 30 (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ) ಭಾಗ. 11.21.30

ಹಿಂಸಾವಿಹಾರಾ ಹ್ಯಾಲಬ್ಧೈಃ ಪಶುಭಿಃ ಸ್ವಸುಖೇಚ್ಛಯಾ।
ಯಜನ್ತೇ ದೇವತಾ ಯಜ್ಞೈಃ ಪಿತೃನ್ ಭೂತಪತೀನ್ ಖಲಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.37

ಇ.38 ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳಿಗೆ, ಮರಣದಂಡನೆ ಪಡೆದ ಮಹಾಸಾಹಸಿಕರಿಗೆ ಪಿಂಡದಾನ ನಿಷೇಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಬ್ರಹ್ಮನು ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ (ಶಾಂತಿ. 14ರಲ್ಲಿನ ರಾಜಧರ್ಮ ಭಾಗ) (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ನಿಯಮ** ದಂಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ — ಅಂಗವಿಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾದ (ದಂಡಿತರಾದ) ಮೂರು ವರ್ಣಗಳವರನ್ನು ಚಂಡಾಲರೊಡನೆ ವಾಸಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅಂಥವರು ಪ್ರೇತರಾದಾಗ ಯಾರೂ ಅವರಿಗೆ ಪಿಂಡದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ (ಶಾಂತಿ. 14.101–102).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕರೆದರೂ ಸಭೆಗೆ ಬಾರದೆ, ಬಲಶಾಲಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಆಯುಧದೊಡನೆ ನಿಂತು ಸೋತ ಮಹಾಸಾಹಸಿಕನನ್ನು ದಂಡದಿಂದ ಜಯಿಸಿ, ದೇಹದಿಂದ, ಸರ್ವಸ್ವದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು; ಮೃತನಾದ ಅವನಿಗೂ ಯಾರೂ ಪಿಂಡದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು; ಕೊಟ್ಟವನು 'ಮಧ್ಯಮಂ ಪೂರ್ವಸಾಹಸಮ್' ಎಂದು ಹೇಳಲಾದ ದಂಡವನ್ನು ತೆರಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 14.110–112).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 101 (ನಿಯಮ) KK 12-1-14-101

ವಿಕಲೇನ್ದ್ರಿಯಾಂಸ್ತ್ರಿವರ್ಣಾಂಶ್ಚ ಚಣ್ಡಾಲೈಃ ಸಹ ವಾಸಯೇತ್ ।
ತೈಶ್ಚ ಯಃ ಸಮ್ಪಿಬೇತ್ಕಶ್ಚಿತ್ಸ ಪಿಬನ್ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 102 (ನಿಯಮ) KK 12-1-14-102

ಪ್ರೇತಾನಾಂ ನ ಚ ದೇಯಾನಿ ಪಿಣ್ಡದಾನಾನಿ ಕೇನಚಿತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 110 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 12-1-14-110

ರಾಜಾಜ್ಞಯಾ ಸಮಾಹೂತೋ ಯೋ ನ ಗಚ್ಛೇತ್ಸಭಾಂ ನರಃ ।
ಬಲವನ್ತಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸಾಯುಧಃ ಸ ಪರಾಜಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 111 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 12-1-14-111

ತಂ ದಣ್ಡೇನ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಮಹಾಸಾಹಸಿಕಂ ನರಮ್ ।
ವಿಯುಕ್ತದೇಹಸರ್ವಸ್ವಂ ಪರಲೋಕಂ ವಿಸರ್ಜಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 14, ಶ್ಲೋಕ 112 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 12-1-14-112

ಮೃತಸ್ಯಾಪಿ ನ ದೇಯಾನಿ ಪಿಣ್ಡದಾನಾನಿ ಕೇನಚಿತ್ ।
ದತ್ತ್ವಾ ದಣ್ಡಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತ ಮಧ್ಯಮಂ ಪೂರ್ವಸಾಹಸಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಇ.38

(ಈ) ವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯ, ಸದ್ಗತಿ

ಕರ್ತೃವಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯ

ಈ.1 ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಗುರು — ಮೂವರು ಗುರುಗಳ ಪೂಜೆ; ಗುರುಗಳು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಸಹಿತ ಋಷಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ (129ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಯಮನು ಗೌತಮನಿಗೆ) ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ತಂದೆತಾಯಿಯರನ್ನೂ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುವುದೇ ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮ್ಮತವಾದುದೆಂದೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮಹಾ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂದೂ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 108.3).
- ನಿಯಮ ಇವರೇ ಮೂರು ಲೋಕಗಳು, ಮೂರು ಆಶ್ರಮಗಳು, ಮೂರು ವೇದಗಳು, ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳು; ತಂದೆ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿ, ತಾಯಿ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ, ಗುರು ಆಹವನೀಯಾಗ್ನಿ (ಶಾಂತಿ. 108.6–7).
- ಪುಣ್ಯ ಈ ಮೂವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸುವೆ: ತಂದೆಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಈ ಲೋಕವನ್ನು, ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪರಲೋಕವನ್ನು, ಗುರುವಿನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು (ಶಾಂತಿ. 108.8–9).
- ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಆದರಿಸಿದವನು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಆದರಿಸಿದಂತೆಯೇ; ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಅನಾದರಿಸಿದವನ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತವೆ (ಶಾಂತಿ. 108.12).
- ಪಾಪ ಈ ಮೂವರು ಗುರುಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡದವನಿಗೆ ಇಹಲೋಕವೂ ಇಲ್ಲ, ಪರಲೋಕವೂ ಇಲ್ಲ, ಕೀರ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ (ಶಾಂತಿ. 108.13).
- ಪುಣ್ಯ ತಂದೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸುವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ; ತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸುವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಭೂದೇವಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ (ಶಾಂತಿ. 108.25).
- ಪುಣ್ಯ ಗುರುಗಳು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಋಷಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರು ಪೂಜ್ಯತಮನು (ಶಾಂತಿ. 108.27).
- ಪಾಪ ತನ್ನನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ ತಂದೆತಾಯಿಯರನ್ನು ಪೋಷಿಸದ ಹೆತ್ತ ಮಗನಿಗೆ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಪ; ಅವನಿಗಿಂತ ಪಾಪಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ (ಶಾಂತಿ. 108.31).
- ನಿಯಮ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಋಣದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೌತಮನು ಕೇಳಲು, ತಪಸ್ಸು, ಶೌಚ, ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತಾ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಂದೆತಾಯಿಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಯಮನು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 129.9–10).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 3 ನಿಯಮ KK 12-1-108-3

ಮಾತಾಪಿತ್ರೋರ್ಗುರೂಣಾಂ ಚ ಪೂಜಾ ಬಹುಮತಾ ಮಮ ।
ಅತ್ರ ವರ್ತನ್ನರೋ ಲೋಕಾನ್ಯಶಶ್ಚ ಮಹದಶ್ನುತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 6 ನಿಯಮ KK 12-1-108-6

ಏತ ಏವ ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾ ಏತ ಏವಾಶ್ರಮಾಸ್ತ್ರಯಃ ।
ಏತ ಏವ ತ್ರಯೋ ವೇದಾ ಏತ ಏವ ತ್ರಯೋಽಗ್ನಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 12-1-108-7

ಪಿತಾ ವೈ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೋಽಗ್ನಿರ್ಮಾತಾಽಗ್ನಿರ್ದಕ್ಷಿಣಃ ಸ್ಮೃತಃ ।
ಗುರುರಾಹವನೀಯಸ್ತು ಸಾಽಗ್ನಿತ್ರೇತಾ ಗರೀಯಸೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 8 ಪುಣ್ಯ KK 12-1-108-8

ತ್ರಿಷ್ವಪ್ರಮಾದ್ಯನ್ನೇತೇಷು ತ್ರೀಲ್ಲೋಕಾನಪಿ ಜೇಷ್ಯಸಿ ।
ಪಿತೃವೃತ್ತ್ಯಾ ತ್ವಿಮಂ ಲೋಕಂ ಮಾತೃವೃತ್ತ್ಯಾ ತಥಾ ಪರಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 9 ಪುಣ್ಯ KK 12-1-108-9

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಗುರೋರ್ವೃತ್ತ್ಯಾ ನಿಯಮೇನ ತರಿಷ್ಯಸಿ ।
ಸಮ್ಯಗೇತೇಷು ವರ್ತಸ್ವ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 12 ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ KK 12-1-108-12

ಸರ್ವೇ ತಸ್ಯಾದೃತಾ ಲೋಕಾ ಯಸ್ಯೈತೇ ತ್ರಯ ಆದೃತಾಃ ।
ಅನಾದೃತಾಸ್ತು ಯಸ್ಯೈತೇ ಸರ್ವಾಸ್ತಸ್ಯಾಫಲಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 13 ಪಾಪ KK 12-1-108-13

ನ ಚಾಯಂ ನ ಪರೋ ಲೋಕೋ ನ ಯಶಸ್ತಸ್ಯ ಭಾರತ ।
ಅಮಾನಿತಾ ನಿತ್ಯಮೇವ ಯಸ್ಯೈತೇ ಗುರವಸ್ತ್ರಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 25 ಪುಣ್ಯ KK 12-1-108-25

ಯೇನ ಪ್ರೀಣನ್ತಿ ಪಿತರಸ್ತೇನ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ।
ಪ್ರೀಣಾತಿ ಜನನೀ ಯೇನ ಪೃಥಿವೀ ತೇನ ಪೂಜಿತಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 27 ಪುಣ್ಯ KK 12-1-108-27

ಋಷಯಶ್ಚ ಹಿ ದೇವಾಶ್ಚ ಪ್ರೀಯನ್ತೇ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ।
ಪೂಜ್ಯಮಾನೇಷು ಗುರುಷು ತಸ್ಮಾತ್ಪೂಜ್ಯತಮೋ ಗುರುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 108, ಶ್ಲೋಕ 31 ಪಾಪ KK 12-1-108-31

ಭೃತೋ ಭರ್ತಾರಂ ಯೋ ನ ಬಿಭರ್ತಿ ಪುತ್ರಃ ಸ್ವಯೋನಿಜಃ ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚ ।
ತಸ್ಯ ಪಾಪಂ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾವಿಶಿಷ್ಟಂ ತಸ್ಮಾನ್ನಾನ್ಯಃ ಪಾಪಕೃದಸ್ತಿ ಲೋಕೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 129, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 12-1-129-9

ಮಾತಾಪಿತೃಭ್ಯಾಮಾನೃಣ್ಯಂ ಕಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ।
ಕಥಂ ಚ ಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿ ಪುರುಷೋ ದುರ್ಲಭಾಞ್ಶುಭಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 129, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 12-1-129-10

ತಪಃ ಶೌಚವತಾ ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮರತೇನ ಚ ।
ಮಾತಾಪಿತ್ರೋರಹರಹಃ ಪೂಜನಂ ಕಾರ್ಯಮಞ್ಜಸಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಈ.1

ಈ.2 ತಂದೆಯ ಸೇವೆಗೆ ಸಮನಾದ ಯಜ್ಞವಿಲ್ಲ — ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಸೇವಾಪರರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತಾದೇವಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ತಾಯಿಯನ್ನು, ತಂದೆಯನ್ನು, ಗುರುವನ್ನು ದಾಟಿ, ಸ್ವಾಧೀನವಲ್ಲದ ದೈವವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಬಲ್ಲರು? ಈ ಮೂವರೇ ಮೂರು ಲೋಕಗಳು; ಇವರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪವಿತ್ರವಾದುದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 30.33–34).
- **ನಿಯಮ** ಸತ್ಯವಾಗಲಿ, ದಾನವಾಗಲಿ, ಮಾನವಾಗಲಿ, ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಜ್ಞಗಳಾಗಲಿ ತಂದೆಯ ಸೇವೆಯಷ್ಟು ಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 30.35).
- **ಪುಣ್ಯ** ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ, ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ವಿದ್ಯೆ, ಪುತ್ರರು, ಸುಖಗಳು — ಯಾವುದೂ ದುರ್ಲಭವಲ್ಲ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 30.36).
- **ಪುಣ್ಯ** ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಸೇವಾಪರರಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ದೇವ, ಗಂಧರ್ವ, ಗೋಲೋಕಗಳನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು, ಇತರ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 30.37).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 30 › ಶ್ಲೋಕ 33 **ನಿಯಮ** — ವಾ.ರಾ. 2.30.33

ಅಸ್ವಾಧೀನಂ ಕಥಂ ದೈವಂ ಪ್ರಕಾರೈರಭಿರಾಧ್ಯತೇ।
ಸ್ವಾಧೀನಂ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ಗುರುಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.2)

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 30 › ಶ್ಲೋಕ 34 **ನಿಯಮ** — ವಾ.ರಾ. 2.30.34

ಯತ್ರ ತ್ರಯಂ ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾಃ ಪವಿತ್ರಂ ತತ್ಸಮಂ ಭುವಿ।
ನಾನ್ಯದಸ್ತಿ ಶುಭಾಪಾಙ್ಗೇ ತೇನೇದಮಭಿರಾಧ್ಯತೇ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.2)

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 30 › ಶ್ಲೋಕ 35 **ನಿಯಮ** — ವಾ.ರಾ. 2.30.35

ನ ಸತ್ಯಂ ದಾನಮಾನೌ ವಾ ಯಜ್ಞೋ ವಾಪ್ಯಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣಾಃ।
ತಥಾ ಬಲಕರಾಃ ಸೀತೇ ಯಥಾ ಸೇವಾ ಪಿತುರ್ಮತಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು) (↵ ಈ.2)

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 30 › ಶ್ಲೋಕ 36 **ಪುಣ್ಯ** — ವಾ.ರಾ. 2.30.36

ಸ್ವರ್ಗೋ ಧನಂ ವಾ ಧಾನ್ಯಂ ವಾ ವಿದ್ಯಾ ಪುತ್ರಾಃ ಸುಖಾನಿ ಚ।
ಗುರುವೃತ್ತ್ಯನುರೋಧೇನ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ದುರ್ಲಭಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.2)

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 30 › ಶ್ಲೋಕ 37 **ಪುಣ್ಯ** — ವಾ.ರಾ. 2.30.37

ದೇವಗನ್ಧರ್ವಗೋಲೋಕಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಂಸ್ತಥಾಪರಾನ್।
ಪ್ರಾಪ್ನುವನ್ತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಮಾತಾಪಿತೃಪರಾಯಣಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು) (↵ ಈ.2)

ಈ.3 ಪಿತೃಮೇಧದ ಫಲ — ಆಯುಸ್ಸು, ಸಂತಾನ, ಸ್ವರ್ಗ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಇದು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಸನಾತನ ಪಿತೃಯಜ್ಞ; ಅದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಕರ್ತನು ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 238.33).
- **ನಿಯಮ** ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ, ಅಥವಾ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಶಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 238.34).
- **ಪುಣ್ಯ** ಪಿತೃಮೇಧದಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪುತ್ರರು, ಅನೇಕ ಸೇವಕರು, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಧನಧಾನ್ಯಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ (ಅನು. 238.35).
- **ಪುಣ್ಯ** ಶ್ರಾದ್ಧದಾತನು ಅನಂತರ ನಿರ್ಮಲವಾದ, ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳುಳ್ಳ, ಅಪ್ಸರೋಗಣಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವ, ರಜೋರಹಿತವಾದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 238.36).
- **ಪುಣ್ಯ** ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.37).
- **ಪುಣ್ಯ** ಶ್ರಾದ್ಧವು ಧನ್ಯ, ಯಶಸ್ಸು, ಆಯುಷ್ಯ, ಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥದ್ದು, ಶತ್ರುನಾಶಕ, ಕುಲವನ್ನು ಉಳಿಸುವಂಥದ್ದು ಎಂದು ಮನೀಷಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.38).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 33 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-238-33

ಏಷ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಸಮಾಸೇನ ಪಿತೃಯಜ್ಞಃ ಸನಾತನಃ ।
ಪಿತರಸ್ತೇನ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ಕರ್ತಾ ಚ ಫಲಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 34 **ನಿಯಮ** KK 13-1-238-34

ಅಹನ್ಯಹನಿ ವಾ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾಸೇ ಮಾಸೇಽಥವಾ ಪುನಃ ।
ಸಂವತ್ಸರಂ ದ್ವಿಃ ಕುರ್ಯಾಚ್ಚ ಚತುರ್ವಾಽಪಿ ಸ್ವಶಕ್ತಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 35 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-238-35

ದೀರ್ಘಾಯುಶ್ಚ ಭವೇತ್ಸ್ವಸ್ಥಃ ಪಿತೃಮೇಧೇನ ವಾ ಪುನಃ ।
ಸಪುತ್ರೋ ಬಹುಭೃತ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಭೂತಧನಧಾನ್ಯವಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 36 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-238-36

ಶ್ರಾದ್ಧದಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನೋತಿ ನಿರ್ಮಲಂ ವಿವಿಧಾತ್ಮಕಮ್ ।
ಅಪ್ಸರೋಗಣಸಙ್ಘುಷ್ಟಂ ವಿರಜಸ್ಕಮನನ್ತರಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 37 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-238-37

ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಪುಷ್ಟಿಕಾಮಾ ವೈ ಯೇ ಪ್ರಕುರ್ವನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾಃ ।
ತೇಷಾಂ ಪುಷ್ಟಿಂ ಪ್ರಜಾಂ ಚೈವ ದಾಸ್ಯನ್ತಿ ಪಿತರಃ ಸದಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 38 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-238-38

ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಶತ್ರುವಿನಾಶನಮ್ ।
ಕುಲಸನ್ಧಾರಕಂ ಚೇತಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.3

ಈ.4 ಪಿತೃಪೂಜೆಯಿಂದ ಕರ್ತನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪುಣ್ಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (110, 65); ಶ್ರೀಭಗವಾನ್ (210) ಪುಣ್ಯ

- **ಪುಣ್ಯ** ಸಂತಾನವನ್ನು ಬಯಸಿ ಪ್ರತಿ ತಿಥಿಯಂದೂ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ದುರ್ಗಮವಾದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 110.20).
- **ಪುಣ್ಯ** ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳು (ಆಹ್ನಿಕ), ಪಿತೃಯಜ್ಞಗಳು, ಭೂತಯಜ್ಞಗಳು, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಾಡುವ ರಾಜನಿಗೆ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಫಲ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ (ಶಾಂತಿ. 65.10).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 20 ಪುಣ್ಯ KK 12-1-110-20

ಯೇ ಚ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಕುರ್ವನ್ತಿ ತಿಥ್ಯಾಂತಿಥ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾರ್ಥಿನಃ ।
ಸುವಿಶುದ್ಧೇನ ಮನಸಾ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತಿತರನ್ತಿ ತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.4

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 65, ಶ್ಲೋಕ 10 ಪುಣ್ಯ KK 12-1-65-10

ಆಹ್ನಿಕಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಾಂಶ್ಚ ಭೂತಯಜ್ಞಾನ್ಸಮಾನುಷಾನ್ ।
ಕುರ್ವತಃ ಪಾರ್ಥ ವಿಪುಲಾನ್ವನ್ಯಾಶ್ರಮಪದಂ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.4

ಈ.5 ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಿತೃ ತರ್ಪಣ – ಕರ್ತನಿಗೆ ಫಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (92); ನಾರದ (98) ಪುಣ್ಯ

- **ಪುಣ್ಯ** ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಸಂತತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 92.12).
- **ಪುಣ್ಯ** ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಅನ್ನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವವನಿಗೆ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಫಲ (ಅನು. 98.15).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 92, ಶ್ಲೋಕ 12 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-92-12

ಪಯೋಭಕ್ಷೋ ದಿವಂ ಯಾತಿ ದಾನೇನ ದ್ರವಿಣಾಧಿಕಃ ।
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧೇನ ಸನ್ತತಿಃ ॥
ಪಯೋಭಕ್ಷೋ ದಿವಂ ಯಾತಿ ದಾನೇನ ದ್ರವಿಣಾಧಿಕಃ ।
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧೇನ ಸನ್ತತಿಃ ॥
ಪಯೋಭಕ್ಷೋ ದಿವಂ ಯಾತಿ ದಾನೇನ ದ್ರವಿಣಾಧಿಕಃ ।
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧೇನ ಸನ್ತತಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.5

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 98, ಶ್ಲೋಕ 15 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-98-15

ಪಿತೄನ್ದೇವಾನೃಷೀನ್ವಿಪ್ರಾನತಿಥೀಂಶ್ಚ ಜನಾಧಿಪ ।
ಯೋ ನರಃ ಪ್ರೀಣಯತ್ಯನ್ನೈಸ್ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ಮಹತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.5

ಈ.6 ಕಾಮ್ಯವಾಗಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವರ ಗತಿ: ಪಿತೃಲೋಕ, ಮತ್ತೆ ಜನ್ಮ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕಪಿಲ ಭಗವಂತನು ದೇವಹೂತಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಕಾಮದಿಂದ ಮೂಢನಾಗಿ ಭಗವದ್ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಮುಖನಾದವನೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳ ಮೂಲಕ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ (ಭಾಗ. 3.33.2).
- **ಪುಣ್ಯ** ಆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪಿತೃ ದೇವ ವ್ರತನಾದ ಅವನು ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ (ಭಾಗ. 3.33.3).
- **ನಿಯಮ** ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಕುಂಠಿತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು, ಕಾಮಾಸಕ್ತರು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸದವರು, ಮನೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 3.33.17).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಅವರು ಅರ್ಯಮನ ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ಶ್ಮಶಾನ ಕ್ರಿಯೆಯವರೆಗಿನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಸಂತಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 3.33.20).
- **ನಿಯಮ** ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು, ವಿವಶರಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 3.33.21).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 33 › ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** — ಭಾಗ. 3.33.2

ಸ ಚಾಪಿ ಭಗವದ್ಧರ್ಮಾತ್ ಕಾಮಮೂಢಃ ಪರಾಙ್ಮುಖಃ।
ಯಜತೇ ಕ್ರತುಭಿರ್ದೇವಾನ್ ಪಿತೄಂಶ್ಚ ಶ್ರದ್ಧಯಾನ್ವಿತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.6)

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 33 › ಶ್ಲೋಕ 3 **ಪುಣ್ಯ** — ಭಾಗ. 3.33.3

ತಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾನ್ವಾಕ್ರಾನ್ತಮತಿಃ ಪಿತೃದೇವವ್ರತಃ ಪುಮಾನ್।
ಗತ್ವಾ ಚಾನ್ದ್ರಮಸಂ ಲೋಕಂ ಸೋಮಪಾಃ ಪುನರೇಷ್ಯತಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.6)

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 33 › ಶ್ಲೋಕ 17 **ನಿಯಮ** — ಭಾಗ. 3.33.17

ರಜಸಾ ಕುಣ್ಠಮನಸಃ ಕಾಮಾತ್ಮಾನೋಽಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯಾಃ।
ಪಿತೄನ್ ಯಜನ್ತ್ಯನುದಿನಂ ಗೃಹೇಷ್ವಭಿರತಾಶಯಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.6)

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 33 › ಶ್ಲೋಕ 20 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** — ಭಾಗ. 3.33.20

ದಕ್ಷಿಣೇನ ಪಥಾರ್ಯಮ್ಣಃ ಪಿತೃಲೋಕಂ ವ್ರಜನ್ತಿ ತೇ।
ಪ್ರಜಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಜಾಯನ್ತೇ ಶ್ಮಶಾನಾನ್ತಕ್ರಿಯಾಕೃತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.6)

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 33 › ಶ್ಲೋಕ 21 **ನಿಯಮ** — ಭಾಗ. 3.33.21

ತತಸ್ತೇ ಕ್ಷೀಣಸುಕೃತಾಃ ಪುನರ್ಲೋಕಮಿಮಂ ಸತಿ।
ಪತನ್ತಿ ವಿವಶಾ ದೇವೈಃ ಸದ್ಯೋ ವಿಭ್ರಂಶಿತೋದಯಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.6)

ಈ.7 ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶುಕನು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು, ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು (ಭಾಗ. 2.3.8).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ದ್ವಿತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 3 › ಶ್ಲೋಕ 8 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** — ಭಾಗ. 2.3.8

ಧರ್ಮಾರ್ಥಮುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಂ ತನ್ತುಂ ತನ್ವನ್ ಪಿತೄನ್ ಯಜೇತ್।
ರಕ್ಷಾಕಾಮಃ ಪುಣ್ಯಜನಾನ್ ಓಜಸ್ಕಾಮೋ ಮರುದ್ಗಣಾನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಈ.7)

ಈ.8 ಪಿತೃವ್ರತರು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ (ಭಗವದ್ಗೀತೆ) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ದೇವವ್ರತರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೇರುವಂತೆಯೇ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ವ್ರತವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವವರು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ; ತನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವರು ತನ್ನನ್ನೇ ಸೇರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು (ಭೀಷ್ಮ. 33.25).

ಮಹಾಭಾರತ › ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ › ಭಗವದ್ಗೀತಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 33, ಶ್ಲೋಕ 25 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 6-3-33-25

ಯಾನ್ತಿ ದೇವವ್ರತಾ ದೇವಾನ್ಪಿತೄನ್ಯಾನ್ತಿ ಪಿತೃವ್ರತಾಃ ।
ಭೂತಾನಿ ಯಾನ್ತಿ ಭೂತೇಜ್ಯಾ ಯಾನ್ತಿ ಮದ್ಯಾಜಿನೋಪಿ ಮಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.8

ಈ.9 ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ತಿಲೋದಕ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಾಯುದೇವ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಪರಮಾನ್ನದಿಂದ ಭೋಜನ ನೀಡಬೇಕು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ತಿಲೋದಕದೊಂದಿಗೆ ದೀಪವನ್ನು ಇಡಬೇಕು (ಅನು. 191.2).
- **ಪುಣ್ಯ** ಈ ವಿಧಿಯಂತೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ತಿಲೋದಕವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ, ವೇದಪಾರಗನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಭೋಜನ ನೀಡುವವನು ನೂರು ಯಾಗಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 191.3–4).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** KK 13-1-191-2

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪರಮಾನ್ನೇನ ಭೋಜನಮ್ ।
ದೀಪಕಶ್ಚಾಪಿ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಸತಿಲೋದಕಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 3 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-191-3

ಏತೇನ ವಿಧಿನಾ ಮರ್ತ್ಯಃ ಶ್ರದ್ದಧಾನಃ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ಚತುರೋ ವಾರ್ಷಿಕಾನ್ಮಾಸಾನ್ಯೋ ದದಾತಿ ತಿಲೋದಕಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 191, ಶ್ಲೋಕ 4 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-191-4

ಭೋಜನಂ ಚ ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವೇದಪಾರಗೇ ।
ಪಶುಬನ್ಧಶತಸ್ಯೇಹ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪುಷ್ಕಲಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.9

ಈ.10 ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಮನಚರಿತ್ರೆಯ ಕೀರ್ತನೆ - ಸುಕೃತ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶುಕಮಹರ್ಷಿ ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಪುಣ್ಯ

- **ಪುಣ್ಯ** ದೈವ, ಪಿತ್ರ್ಯ, ಮಾನುಷ ಕರ್ಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಈ (ವಾಮನ) ಚರಿತ್ರೆ ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸುಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 8.21.31).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಅಷ್ಟಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 21 › ಶ್ಲೋಕ 31 **ಪುಣ್ಯ** ಭಾಗ. 8.21.31

ಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಕರ್ಮಣೀದಂ ದೈವೇ ಪಿತ್ರ್ಯೇಽಥ ಮಾನುಷೇ।
ಯತ್ರ ಯತ್ರಾನುಕೀರ್ತ್ಯೇತ ತತ್ತೇಷಾಂ ಸುಕೃತಂ ವಿದುಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.10

ಮೃತರಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸದ್ಗತಿ, ತೃಪ್ತಿ

ಈ.11 ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ದಾನಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (93, 97, 103); ನಾರದ (99); ವಸಿಷ್ಠ (114) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಪಿತೃಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಯಮನು ದೀಪದಾನವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ; ನಿತ್ಯವೂ ದೀಪವನ್ನು ನೀಡುವವನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ; ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೀಡಬೇಕು, ಅದು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಿತ (ಅನು. 103.28–29).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 103, ಶ್ಲೋಕ 28 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-103-28

ತಥಾ ಪ್ರಶಂಸತೇ ದೀಪಾನ್ಯಮಃ ಪಿತೃಹಿತೇಪ್ಸಯಾ ।
ತಸ್ಮಾದ್ದೀಪಪ್ರದೋ ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ತಾರತಿ ವೈ ಪಿತೄನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 103, ಶ್ಲೋಕ 29 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-103-29

ದಾತವ್ಯಃ ಸತತಂ ದೀಪಾಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭರತಸತ್ತಮ ।
ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಚಕ್ಷುಷ್ಯಂ ಚಾತ್ಮನಾಂ ವಿಭೋ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.11

ಈ.12 ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಸೂಚನೆ: ಸುವರ್ಣದಾನವು ವಂಶವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** ಆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು, ಭೂಮಿ, ಗೋವುಗಳಿಗಾಗಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವಂತೆ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು; ಅದರಿಂದ ತಾವು, ಧರ್ಮ, ತಮ್ಮ ಪಿತಾಮಹರು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾವನರಾಗುವರೆಂದು ಹೇಳಿದರು (ಅನು. 130.25–26).
- **ಪುಣ್ಯ** ಚಿನ್ನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವವರು ಹಿಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು, ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು; ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ಭೀಷ್ಮನು ಸುವರ್ಣದಾನದ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟನು (ಅನು. 130.27–28).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 25 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-130-25

ತದಿದಂ ಸಮ್ಯಗಾರಬ್ಧಂ ತ್ವಯಾಽದ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಕಿನ್ತು ಭೂಮೇರ್ಗವಾಂ ಚಾರ್ಥೇ ಸುವರ್ಣಂ ದೀಯತಾಮಿತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಆ.11 ↵ ಈ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 26 **ನಿಯಮ** KK 13-1-130-26

ಏವಂ ವಯಂ ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಚಾಸ್ಮತ್ಪಿತಾಮಹಾಃ ।
ಪಾವಿತಾ ವೈ ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ ಪಾವನಂ ಹಿ ಪರಂ ಹಿ ತತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 27 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-130-27

ದಶ ಪೂರ್ವಾನ್ದಶೈವಾನ್ಯಾಂಸ್ತಥಾ ಸನ್ತಾರಯನ್ತಿ ತೇ ।
ಸುವರ್ಣಂ ಯೇ ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ಏವಂ ಮತ್ಪಿತರೋಽಬ್ರುವನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 130, ಶ್ಲೋಕ 28 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-130-28

ತತೋಽಹಂ ವಿಸ್ಮಿತೋ ರಾಜನ್ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ವಿಶಾಮ್ಪತೇ ।
ಸುವರ್ಣದಾನೇಽಕರವಂ ಮತಿಂ ಚ ಭರತರ್ಷಭ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.12

ಈ.13 ತಿಲಪಾತ್ರ ದಾನ, ಜೇನುತುಪ್ಪದೊಂದಿಗೆ ತಿಲೋದಕ, ದೀಪ, ಕೃಸರ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಲೋಮಶ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** ಮುಂಜಾನೆಯೇ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಿಲಪಾತ್ರ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 192.10).
- **ನಿಯಮ** ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಬೆರೆಸಿದ ತಿಲೋದಕವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು; ದೀಪ, ಕೃಸರವನ್ನೂ (ಎಳ್ಳು-ಅಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ) ನೀಡಬೇಕು (ಅನು. 192.11).
- **ಪುಣ್ಯ** ತಿಲಪಾತ್ರ ದಾನವು ಗೋದಾನಕ್ಕೆ, ಶಾಶ್ವತ ಭೂದಾನಕ್ಕೆ, ಬಹುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 192.12–13).
- **ಪುಣ್ಯ** ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಕ್ಷಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ; ದೀಪ, ಕೃಸರದಿಂದ ಅವನ ಪಿತಾಮಹರು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 192.14).
- **ಪುಣ್ಯ** ಇದು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಂದ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು; ಋಷಿಗಳು ಕಂಡ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿಧಿ (ಅನು. 192.15).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 10 **ನಿಯಮ** KK 13-1-192-10

ಕಲ್ಯಮುತ್ಥಾಯ ಯೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ್ನಾತಃ ಶುಕ್ಲೇನ ವಾಸಸಾ ।
ತಿಲಪಾತ್ರಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಸಮಾಹಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 11 **ನಿಯಮ** KK 13-1-192-11

ತಿಲೋದಕಂ ಚ ಯೋ ದದ್ಯಾತ್ಪಿತೄಣಾಂ ಮಧುನಾ ಸಹ ।
ದೀಪಕಂ ಕೃಸರಂ ಚೈವ ಶ್ರೂಯತಾಂ ತಸ್ಯ ಯತ್ಫಲಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 12 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-192-12

ತಿಲಪಾತ್ರೇ ಫಲಂ ಪ್ರಾಹ ಭಗವಾನ್ಪಾಕಶಾಸನಃ ।
ಗೋಪ್ರದಾನಂ ಚ ಯಃ ಕುರ್ಯಾದ್ಭೂಮಿದಾನಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 13 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-192-13

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಂ ಚ ಯೋ ಯಜ್ಞಂ ಯಜೇತ ಬಹುದಕ್ಷಿಣಮ್ ।
ತಿಲಪಾತ್ರಂ ಸಹೈತೇನ ಸಮಂ ಮನ್ಯನ್ತಿ ದೇವತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 14 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-192-14

ತಿಲೋದಕಂ ಸದಾ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಪಿತರೋಽಕ್ಷಯಮ್ ।
ದೀಪೇ ಚ ಕೃಸರೇ ಚೈವ ತುಷ್ಯನ್ತೇಽಸ್ಯ ಪಿತಾಮಹಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.13

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 192, ಶ್ಲೋಕ 15 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-192-15

ಸ್ವರ್ಗೇ ಚ ಪಿತೃಲೋಕೇ ಚ ಪಿತೃದೇವಾಭಿಪೂಜಿತಮ್ ।
ಏವಮೇತನ್ಮಯೋದ್ದಿಷ್ಟಮೃಷಿದೃಷ್ಟಂ ಪುರಾತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.13

ಈ.14 ನೀಲವೃಷಭ ವಿಮೋಚನ, ಮಳೆಗಾಲದ ದೀಪದಾನ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ತಿಲೋದಕ — ಪಿತೃ ಋಣವಿಮುಕ್ತಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ವೃದ್ಧಗಾರ್ಗ್ಯನಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಮೂಲಕ ಪಿತೃಗಳು ಯಾವುದರಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ದಾನವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ, ಪಿತೃಋಣ ಹೇಗೆ ತೀರುತ್ತದೆ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು (ಅನು. 188.66–69).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ನೀಲವೃಷಭ ವಿಮೋಚನ (ನೀಲಷಂಡ ಪ್ರಮೋಕ್ಷ), ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ತಿಲೋದಕ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನ — ಇವುಗಳಿಂದ ಪಿತೃಋಣ ತೀರುತ್ತದೆ; ಇದು ಅಕ್ಷಯವಾದ, ಮಹಾಫಲವಾದ ದಾನ, ನಮ್ಮ ತೃಪ್ತಿ ಅಕ್ಷಯ (ಅನು. 188.70–71).
- ಪುಣ್ಯ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸಂತಾನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಪಿತಾಮಹರನ್ನು ದುರ್ಗಮವಾದ ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.72).
- ಪುಣ್ಯ ವೃದ್ಧಗಾರ್ಗ್ಯನು ಕೇಳಲು ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು: ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೀಲವೃಷಭವು ಬಾಲದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದರೆ ಪಿತೃಗಳು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.73–75).
- ಪುಣ್ಯ ಅದು ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ದಡದಿಂದ ಕೆಸರನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಂತರೆ ಪಿತೃಗಳು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸೋಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.76).
- ಪುಣ್ಯ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ದೀಪದಾನ ಮಾಡುವವನು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ; ಅವನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 188.77).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 66 ನಿಯಮ KK 13-1-188-66

ತತಃ ಸರ್ವಾ ಮಹಾಭಾಗ ದೇವತಾಃ ಸಮರುದ್ಗಣಾಃ ।
ಋಷಯಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಪೃಚ್ಛನ್ತಿ ಸ್ಮ ಪಿತೄಂಸ್ತತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 67 ನಿಯಮ KK 13-1-188-67

ಪಿತರಃ ಕೇನ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಮಲ್ಪಚೇತಸಾಮ್ ।
ಅಕ್ಷಯಂ ಚ ಕಥಂ ದಾನಂ ಭವೇಚ್ಚೈವೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 68 ನಿಯಮ KK 13-1-188-68

ಆನೃಣ್ಯಂ ವಾ ಕಥಂ ಮರ್ತ್ಯಾ ಗಚ್ಛೇಯುಃ ಕೇನ ಕರ್ಮಣಾ ।
ಏತದಿಚ್ಛಾಮಹೇ ಶ್ರೋತುಂ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 69 ನಿಯಮ KK 13-1-188-69

ಪಿತರ ಊಚುಃ
ನ್ಯಾಯತೋ ವೈ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಸಂಶಯಃ ಸಮುದಾಹೃತಃ ।
ಶ್ರೂಯತಾಂ ಯೇನ ತುಷ್ಯಾಮೋ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ ಸಾಧುಕರ್ಮಣಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 70 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-70

ನೀಲಷಣ್ಡಪ್ರಮೋಕ್ಷೇಣ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ತಿಲೋದಕೈಃ ।
ವರ್ಷಾಸು ದೀಪಕೈಶ್ಚೈವ ಪಿತೄಣಾಮನೃಣೋ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 71 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-71

ಅಕ್ಷಯಂ ನಿರ್ವ್ಯಲೀಕಂ ಚ ದಾನಮೇತನ್ಮಹಾಫಲಮ್ ।
ಅಸ್ಮಾಕಂ ಪರಿತೋಷಶ್ಚ ಅಕ್ಷಯಃ ಪರಿಕೀರ್ತ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 72 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-72

ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಶ್ಚ ಯೇ ಮರ್ತ್ಯಾ ಆಹರಿಷ್ಯನ್ತಿ ಸನ್ತತಿಮ್ ।
ದುರ್ಗಾತ್ತೇ ತಾರಯಿಷ್ಯನ್ತಿ ನರಕಾತ್ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 73 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-73

ಪಿತೄಣಾಂ ಭಾಷಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹೃಷ್ಟರೋಮಾ ತಪೋಧನಃ ।
ವೃದ್ಧಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತಾನೇವಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 74 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-74

ಕೇ ಗುಣಾ ನೀಲಷಣ್ಡಸ್ಯ ಪ್ರಮುಕ್ತಸ್ಯ ತಪೋಧನಾಃ ।
ವರ್ಷಾಸು ದೀಪದಾನೇನ ತಥೈವ ಚ ತಿಲೋದಕೈಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 75 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-75

ಪಿತರ ಊಚುಃ
ನೀಲಷಣ್ಡಸ್ಯ ಲಾಙ್ಗೂಲಂ ತೋಯಮಭ್ಯುದ್ಧರೇದ್ಯದಿ ।
ಷಷ್ಟಿಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪಿತರಸ್ತೇನ ತರ್ಪಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 76 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-76

ಯಸ್ತು ಶೃಙ್ಗಗತಂ ಪಙ್ಕಂ ಕೂಲಾದುದ್ಧೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ ।
ಪಿತರಸ್ತೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಸೋಮಲೋಕಮಸಂಶಯಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.14

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 77 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-77

ವರ್ಷಾಸು ದೀಪದಾನೇನ ಶಶೀವಚ್ಛೋಭತೇ ನರಃ ।
ತಮೋರೂಪಂ ನ ತಸ್ಯಾಸ್ತಿ ದೀಪಕಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.14

ಈ.15 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಅಕ್ಷಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (ಪುಣ್ಯ)

- ಪುಣ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಈ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿಸಿದವನ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ (ಆದಿ. 62.40).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಅಂಶಾವತರಣಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 40 ಪುಣ್ಯ KK 1-6-62-40

ಶ್ರಾವಯೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಞ್ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಯಶ್ಚೇಮಂ ಪಾದಮನ್ತತಃ ।
ಅಕ್ಷಯ್ಯಂ ತಸ್ಯ ತಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಮುಪಾವರ್ತೇತ್ಪಿತೄನಿಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಈ.15

ಈ.16 ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಥಾ ಪಠಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಋಷಿಗಳು (44.4); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (97) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಪುಣ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಈ (ಗರುಡ) ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಅಸುರರಿಗೂ ಭಾಗವಿರುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 44.4).
- ಪುಣ್ಯ ವೇದಸಮ್ಮಿತವಾದ ಈ (ಭೂಮಿ) ವಾಕ್ಯನ್ನು ಅರಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಶ್ರಾದ್ಧವು ಹವನವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 97.37).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿದಾನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದರೆ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಅಸುರರಿಗೂ ಭಾಗವಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದುದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿಸಬೇಕು (ಅನು. 97.98–99).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 44, ಶ್ಲೋಕ 4 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-44-4

ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ಚ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಯ ಇಮಾಂ ಶ್ರಾವಯೇಚ್ಛುಚಿಃ ।
ನ ತತ್ರ ರಕ್ಷಸಾಂ ಭಾಗೋ ನಾಸುರಾಣಾಂ ಚ ವಿದ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 97, ಶ್ಲೋಕ 37 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-97-37

ಯ ಇಮಾಂ ವ್ಯಾಹೃತಿಂ ವೇದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೇದಸಮ್ಮಿತಾಮ್ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಹೂಯಮಾನಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 97, ಶ್ಲೋಕ 98 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-97-98

ಯ ಇದಂ ಶ್ರಾವಯೇಚ್ಛ್ರಾದ್ಧೇ ಭೂಮಿದಾನಸ್ಯ ಸಂಸ್ತವಮ್ ।
ನ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಾಂ ಭಾಗೋ ನಾಸುರಾಣಾಂ ಭವತ್ಯುತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.16

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 97, ಶ್ಲೋಕ 99 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-97-99

ಅಕ್ಷಯಂ ಚ ಭವೇದ್ದತ್ತಂ ಪಿತೃಭ್ಯಸ್ತನ್ನ ಸಂಶಯಃ ।
ತಸ್ಮಾಚ್ಛ್ರಾದ್ಧೇಷ್ವಿದಂ ವಿದ್ವಾನ್ಶ್ರಾವಯೇದ್ದ್ವಿಜಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.16

ಈ.17 ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳ/ನಾಮಗಳ ಪಠಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (129, 255); ವಿಷ್ಣು (197) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಪುಣ್ಯ ಇದನ್ನು (ಈ ಗೋಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು) ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಹೇಳುವವನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದವಾದ, ಅಕ್ಷಯವಾದ (ಫಲ) ಸೇರುತ್ತದೆ (ಅನು. 129.45–46).
- ಪುಣ್ಯ ಪರ್ವದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮದಿಂದ ಈ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವವನ ಹವ್ಯ ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವನು ಋಷಿಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 197.12–13).
- ನಿಯಮ ದೈವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 255.2).
- ಪುಣ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ಈ ಜಪ್ಯವನ್ನು) ದೈವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪಿತ್ರ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವವನ ಕವ್ಯವನ್ನು ಪಿತೃಗಳೂ ಹವ್ಯವನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 255.66).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 129, ಶ್ಲೋಕ 45 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-129-45

ಕೀರ್ತಿತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸರ್ವಪಾಪವಿಮೋಚನಮ್ ।
ಯ ಇದಂ ಕಥಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಸಮಾಹಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 129, ಶ್ಲೋಕ 46 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-129-46

ಹವ್ಯಕವ್ಯೇಷು ಯಜ್ಞೇಷು ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇಷು ಚೈವ ಹ ।
ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕಮಕ್ಷಯ್ಯಂ ಪಿತೄಂಸ್ತಸ್ಯೋಪತಿಷ್ಠತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 197, ಶ್ಲೋಕ 12 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-197-12

ಭುಞ್ಜತೇ ಪಿತರೋ ದೇವಾ ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಮಥಾಕ್ಷಯಮ್ ।
ಶ್ರಾವಯಂಶ್ಚಾಪಿ ವಿಪ್ರೇನ್ದ್ರಾನ್ಪರ್ವಸು ಪ್ರಯತೋ ನರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 197, ಶ್ಲೋಕ 13 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-197-13

ಋಷೀಣಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಪಿತೄಣಾಂ ಚೈವ ನಿತ್ಯದಾ ।
ಭವತ್ಯಭಿಮತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಧರ್ಮೇಷು ಪ್ರಯತಃ ಸದಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 255, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-255-2

ಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ವಾ ಪ್ರವೇಶೇ ವಾ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ವಾऽಪಿ ಕರ್ಮಣಿ ।
ದೈವೇ ವಾ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ವಾ ಕಿಂ ಜಪ್ಯಂ ಕರ್ಮಸಾಧನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 255, ಶ್ಲೋಕ 66 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-255-66

ಏತಾನ್ದೈವೇ ಚ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ಚ ಪಠತಃ ಪುರುಷಸ್ಯ ಹಿ ।
ಭುಞ್ಜತೇ ಪಿತರಃ ಕವ್ಯಂ ಹವ್ಯಂ ಚ ತ್ರಿದಿವೌಕಸಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.17

ಈ.18 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲಾದಾನ ಅಧ್ಯಾಯ ಪಠಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಪುಣ್ಯ)

- ಪುಣ್ಯ ಈ (ಕಪಿಲಾದಾನ) ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವವನ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷದಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಆಶ್ವ. 106.16).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 16 ಪುಣ್ಯ KK 14-3-106-16

ಇದಮಾವರ್ತಮಾನಸ್ತು ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಯಸ್ತರ್ಪಯೇದ್ದ್ವಿಜಾನ್ ।
ತಸ್ಯಾಪ್ಯಮೃತಮಶ್ನನ್ತಿ ಪಿತರೋऽತ್ಯನ್ತಹರ್ಷಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಈ.18

(ಉ) ನಿಯಮಗಳು — ಹೇಗೆ, ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ

(ಅ) ಸಾಮಾನ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧ ವಿಧಾನ — ಆಹ್ವಾನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ, ವರ್ಜ್ಯಗಳು

ಉ.1 ಅತ್ರಿಯು ಹೇಳಿದ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿ — ಅಗ್ನಿ, ಸೋಮ, ವರುಣ, ವಿಶ್ವೇದೇವ ಭಾಗಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅತ್ರಿಯು ನಿಮಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- ನಿಯಮ ಮೊದಲು ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಗ್ನಿ, ಸೋಮ, ವರುಣರಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುವ ವಿಶ್ವೇದೇವರಿಗೆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು — ಇವನ್ನು ಸ್ವಯಂಭುವೇ ಕಲ್ಪಿಸಿದನು (ಅನು. 138.23–24).
- ನಿಯಮ ಲೋಕವನ್ನು ಧರಿಸುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವೈಷ್ಣವೀ, ಕಾಶ್ಯಪೀ, ಅಕ್ಷಯಾ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು; ನೀರನ್ನು ತರುವಾಗ ವರುಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು; ಅಗ್ನಿ, ಸೋಮರನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು (ಅನು. 138.25–26).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಸ್ವಯಂಭುವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪಿತೃಗಳೆಂಬ ದೇವತೆಗಳೇ ಊಷ್ಮಪರು; ಅವರಿಗೆ ಭಾಗವು ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವರು ಪಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಏಳು ಪಿತೃವಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಭುವು ಮೊದಲೇ ದರ್ಶಿಸಿದನು (ಅನು. 138.27–28).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 23 ನಿಯಮ KK 13-1-138-23

ಕೃತ್ವಾऽಗ್ನಿಶರಣಂ ಪೂರ್ವಂ ಮನ್ತ್ರಪೂರ್ವಂ ತಪೋಧನ ।
ತತೋऽಗ್ನಯೇऽಥ ಸೋಮಾಯ ವರುಣಾಯ ಚ ನಿತ್ಯಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 24 ನಿಯಮ KK 13-1-138-24

ವಿಶ್ವೇದವಾಶ್ಚ ಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಗೋಚರಾಃ ।
ತೇಭ್ಯಃ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಾ ಭಾಗಾಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 25 ನಿಯಮ KK 13-1-138-25

ಸ್ತೋತವ್ಯಾ ಚೇಹ ಪೃಥಿವೀ ಲೋಕಸ್ಯೈವ ತು ಧಾರಿಣೀ ।
ವೈಷ್ಣವೀ ಕಾಶ್ಯಪೀ ಚೇತಿ ತಥೈವೇಹಾಕ್ಷಯೇತಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 26 ನಿಯಮ KK 13-1-138-26

ಉದಕಾನಯನೇ ಚೈವ ಸ್ತೋತವ್ಯೋ ವರುಣೋ ವಿಭುಃ ।
ತತೋऽಗ್ನಿಶ್ಚೈವ ಸೋಮಶ್ಚ ಆರಾಧ್ಯಾವಿಹ ತೇऽನಘ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 27 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-138-27

ದೇವಾಸ್ತು ಪಿತರೋ ನಾಮ ನಿರ್ಮಿತಾ ಯೇ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಾ ।
ಊಷ್ಮಪಾ ಯೇ ಮಹಾಭಾಗಾಸ್ತೇಷಾಂ ಭಾಗಃ ಪ್ರಕಲ್ಪಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.1

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 28 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-138-28

ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇನಾರ್ಚ್ಯಮಾನಾ ವೈ ವಿಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಹ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ ।
ಸಪ್ತಕಾಃ ಪಿತೃವಂಶಾಸ್ತು ಪೂರ್ವದೃಷ್ಟಾಃ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.1

ಉ.2 ಶ್ರಾದ್ಧ ದಿನದಂದು ಕರ್ಮಗಳ ಕ್ರಮ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೂದೇವಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ್ದು) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ದಿನದಂದು, ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರವೇ (ಬಲಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು) ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 154.16).
- **ನಿಯಮ** ಮೊದಲು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಲಿ, ಅದರ ನಂತರ ವೈಶ್ವದೇವ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು (ಅನು. 154.17).
- **ನಿಯಮ** ಉಳಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಭೋಜನ ನೀಡಬೇಕು (ಅನು. 154.18).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 16 **ನಿಯಮ** KK 13-1-154-16

ಯದಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪಿತೃಭ್ಯೋಪಿ ದಾತುಮಿಚ್ಛೇತ ಮಾನವಃ ।
ತದಾ ಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ನಿವೃತ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 17 **ನಿಯಮ** KK 13-1-154-17

ಪಿತೄನ್ಸನ್ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ತು ಬಲಿಂ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಧಾನತಃ ।
ವೈಶ್ವದೇವಂ ತತಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪಶ್ಚಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.2

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 18 **ನಿಯಮ** KK 13-1-154-18

ತತೋಽನ್ನೇನಾವಶೇಷೇಣ ಭೋಜಯೇದತಿಥೀನಪಿ ।
ಅರ್ಘ್ಯಪೂರ್ವಂ ಮಹಾರಾಜ ತತಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ಮಾನವಾನ್ ।
ಅನಿತ್ಯಂ ಹಿ ಸ್ಥಿತೋ ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾದತಿಥಿರುಚ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.2

ಉ.3 ಪಿತೃಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಶೌಚ, ಪಿತೃತೀರ್ಥ, ಸಮಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಬುಡ ಬ್ರಾಹ್ಮತೀರ್ಥ, ಕಿರುಬೆರಳಿನ ಹಿಂಭಾಗ ದೇವತೀರ್ಥ; ಹೆಬ್ಬೆರಳಿಗೂ ತೋರುಬೆರಳಿಗೂ ನಡುವಿನ ಭಾಗದಿಂದ (ಪಿತೃತೀರ್ಥ), ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಜಲವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 161.109–110).
- **ನಿಯಮ** ತನ್ನ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಮೂರು ಬಾರಿ ಆಚಮಿಸಿ, ಎರಡು ಬಾರಿ ಒರೆಸಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು, ವೇದವಿಹಿತವಾಗಿ ಪಿತೃಕಾರ್ಯ, ದೈವಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 161.114–115).
- **ನಿಯಮ** ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು (ಅನು. 161.128).
- **ನಿಯಮ** ಶಿರಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೇ ದೈವಕಾರ್ಯ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 161.134).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 109 **ನಿಯಮ** KK 13-1-161-109

ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮೂಲಸ್ಯ ತಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ತೀರ್ಥಮುದಾಹೃತಮ್ ।
ಕನಿಷ್ಠಿಕಾಯಾಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತು ದೇವತೀರ್ಥಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 110 **ನಿಯಮ** KK 13-1-161-110

ಅಙ್ಗುಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಯನ್ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರದೇಶಿನ್ಯಾಶ್ಚ ಭಾರತ ।
ತೇನ ಪಿತ್ರ್ಯಾಣಿ ಕುರ್ವೀತ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಽಽಪೋ ನ್ಯಾಯತಃ ಸದಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 114 **ನಿಯಮ** KK 13-1-161-114

ಸ್ವೇಸ್ವೇ ತೀರ್ಥೇ ಸಮಾಚಮ್ಯ ಕಾರ್ಯೇ ಸಮುಪಕಲ್ಪಿತೇ ।
ತ್ರಿಃ ಪೀತ್ವಾಽಽಪೋ ದ್ವಿಃ ಪ್ರಮೃಜ್ಯ ಕೃತಶೌಚೋ ಭವೇನ್ನರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 115 ನಿಯಮ KK 13-1-161-115

ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಸಕೃತ್ಸ್ಪೃಶ್ಯ ತ್ರಿರಭ್ಯುಕ್ಷ್ಯ ಚ ಮಾನವಃ ।
ಕುರ್ವೀತ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ದೈವಂ ಚ ವೇದದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 128 ನಿಯಮ KK 13-1-161-128

ನಕ್ತಂ ನ ಕುರ್ಯಾತ್ಪಿತ್ರ್ಯಾಣಿ ನಕ್ತಂ ಚೈವ ಪ್ರಸಾಧನಮ್ ।
ಪಾನೀಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ನಕ್ತಂ ನ ಕಾರ್ಯಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.3

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 161, ಶ್ಲೋಕ 134 ನಿಯಮ KK 13-1-161-134

ಶಿರಃಸ್ನಾತೋಥ ಕುರ್ವೀತ ದೈವಂ ಪಿತ್ರ್ಯಮಥಾಪಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.3

ಉ.4 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಸನಗಳು, ಪಿಂಡದಾನ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಸಮಾಪ್ತಿ ವಚನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಾಗುದೀಚೀಮುಖರಾಗಿ (ಪೂರ್ವ-ಉತ್ತರ ಮುಖವಾಗಿ), ವಿಶ್ವೇದೇವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ದಕ್ಷಿಣಾಃ) ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, (ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು) ಕೇಳಿಸಿ, ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೃಪ್ತರಾದ ನಂತರ ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಿಂಡವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು (ಅನು. 61.39).
- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧ ಸಮಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕರ್ತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 'ದಾತರು ನಿಮಗಿರಲಿ', ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ 'ಪಿತೃಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗಲಿ', ವೈಶ್ಯನಿಗೆ 'ಅಕ್ಷಯ್ಯ', ಶೂದ್ರನಿಗೆ 'ಸ್ವಸ್ತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು (ಅನು. 61.40–41).
- ಪಾಪ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ವಚನವನ್ನು ಹೇಳದ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಗೋವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯ ಹೇಳಿದ ಅಧರ್ಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 61.33).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 33 ಪಾಪ KK 13-1-61-33

ಕ್ರಿಯಮಾಣೇಽಪವರ್ಗೇ ಚ ಯೋ ದ್ವಿಜೋ ಭರತರ್ಷಭ ।
ನ ವ್ಯಾಹರತಿ ಯದ್ಯುಕ್ತಂ ತಸ್ಯಾಧರ್ಮೋ ಗವಾನೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.4

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 39 ನಿಯಮ KK 13-1-61-39

ಪ್ರಾಗುದೀಚೀಮುಖಾ ವಿಪ್ರಾಃ ವಿಶ್ವೇದೇವೇ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಃ ।
ಶ್ರಾವಿತೇಷು ಸುತೃಪ್ತೇಷು ಪಿಣ್ಡಂ ದದ್ಯಾತ್ಸದಕ್ಷಿಣಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.4

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 40 ನಿಯಮ KK 13-1-61-40

ಶ್ರಾದ್ಧಾಪವರ್ಗೇ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ದಾತಾರೋ ವೋಸ್ತ್ವಿತೀರಯೇತ್ ।
ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯಾಪಿ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ಪ್ರೀಯನ್ತಾಂ ಪಿತರಸ್ತ್ವಿತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.4

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 41 ನಿಯಮ KK 13-1-61-41

ಅಪವರ್ಗೇ ತು ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ ಭಾರತ ।
ಅಕ್ಷಯ್ಯಮಭಿಧಾತವ್ಯಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.4

ಉ.5 ಪಿಂಡಗಳ ಕ್ರಮ, ಮಂತ್ರಗಳು, ನಿವಾಪದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ಹುತಾಶನನು (ಅಗ್ನಿ) ಇರುವಾಗ ರಾಕ್ಷಸರು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮೊದಲು ತಂದೆಗೆ, ನಂತರ ತಾತನಿಗೆ, ನಂತರ ಮುತ್ತಾತನಿಗೆ ಪಿಂಡವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು — ಇದೇ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿ (ಅನು. 139.13–14).
- **ನಿಯಮ** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಿಂಡದ ಬಳಿಯೂ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು; 'ಸೋಮಾಯ', 'ಪಿತೃಮತೇ' ಎಂದೂ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು (ಅನು. 139.14).
- **ನಿಯಮ** ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ಕಿವಿ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀ ನಿವಾಪದ ಬಳಿ ಇರಬಾರದು; ಬೇರೆ ವಂಶದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು (ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು (ಅನು. 139.15).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 13 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-13

ರಕ್ಷಾಂಸಿ ನಾಭಿವರ್ಧನ್ತೇ ಸ್ಥಿತೇ ದೇವೇ ಹುತಾಶನೇ ।
ಪೂರ್ವಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಪಿತುರ್ದದ್ಯಾತ್ತತೋ ದದ್ಯಾತ್ಪಿತಾಮಹೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.5

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 14 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-14

ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾಯ ಚ ತತ ಏಷ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಃ ಸ್ಮೃತಃ ।
ಬ್ರೂಯಾಚ್ಛ್ರಾದ್ಧೇ ಚ ಸಾವಿತ್ರೀಂ ಪಿಣ್ಡೇ ಪಿಣ್ಡೇ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ಸೋಮಾಯೇತಿ ಚ ವಕ್ತವ್ಯಂ ತಥಾ ಪಿತೃಮತೇತಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.5 ↵ ಉ.5

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 15 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-15

ರಜಸ್ವಲಾ ಚ ಯಾ ನಾರೀ ವ್ಯಙ್ಗಿತಾ ಕರ್ಣಯೋಶ್ಚ ಯಾ ।
ನಿವಾಪೇ ನೋಪತಿಷ್ಠೇತ ಸಙ್ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ನಾನ್ಯವಂಶಜಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.5

ಉ.6 ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳ ವಿಭಾಗ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ದೇವದೂತನಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಏಕೆ, ಮೊದಲನೆಯದು, ಮಧ್ಯದ್ದು, ಕೊನೆಯದು ಯಾರಿಗೆ ಎಂದು ದೂತನು ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 188.20–21).
- **ನಿಯಮ** ಒಂದು ಪಿಂಡವು ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ; ಮಧ್ಯದ ಪಿಂಡವನ್ನು ಪತ್ನಿ ಒಬ್ಬಳೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆ; ಮೂರನೆಯ ಪಿಂಡವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು — ಧರ್ಮ ಲೋಪವಾಗದಂತೆ ಇದೇ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿ (ಅನು. 188.25–26).
- **ಪುಣ್ಯ** ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವನ ಪಿತೃಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ; ಅವನ ಸಂತಾನವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ಅಕ್ಷಯ ಫಲ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ (ಅನು. 188.27).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 21 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-21

ಪ್ರಥಮಃ ಕಸ್ಯ ದಾತವ್ಯೋ ಮಧ್ಯಮಃ ಕ್ವ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ।
ಉತ್ತರಶ್ಚ ಸ್ಮೃತಃ ಕಸ್ಯ ಏತದಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.6

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 25 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-25

ಪ್ರವಿಭಾಗಂ ತು ಪಿಣ್ಡಾನಾಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯನುಪೂರ್ವಶಃ ।
ಪಿಣ್ಡೋ ಹ್ಯಧಸ್ತಾದ್ಗಚ್ಛಂಸ್ತು ಅಪ ಆವಿಶ್ಯ ಭಾವಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.6

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 26 ನಿಯಮ KK 13-1-188-26

ಪಿಣ್ಡಂ ತು ಮಧ್ಯಮಂ ತತ್ರ ಪತ್ನೀತ್ವೇಕಾ ಸಮಶ್ನುತೇ ।
ಪಿಣ್ಡಸ್ಯತೀಯೋ ಯಸ್ತೇಷಾಂ ತಂ ದದ್ಯಾಜ್ಜಾತವೇದಸಿ ।
ಏಷ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಯಥಾ ಧರ್ಮೋ ನ ಲುಪ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.6

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 27 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-27

ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸಃ ಸದಾ ।
ಪ್ರಜಾ ವಿವರ್ಧತೇ ಚಾಸ್ಯ ಅಕ್ಷಯಂ ಚೋಪತಿಷ್ಠತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.6

ಉ.7 ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ ವಿಧಾನ — ಆರಂಭದಿಂದ ಶೇಷಭೋಜನದವರೆಗೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಲೆಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಸುಗಂಧಗಳು, ಹೂಮಾಲೆಗಳು, ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಪಿಂಡಾವಾಪದ ಬಗ್ಗೆ ನಿವೇದಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.24–25).
- ನಿಯಮ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ದರ್ಭೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ಹರಡಿ, ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉರಿಸಿ ಸ್ವಧಾ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಅಗ್ನೀಷೋಮರಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 238.26).
- ನಿಯಮ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ, ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ, (ಅಪಾಂಗುಷ್ಠವಾಗಿ), ಹೆಸರನ್ನು ಮೊದಲು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು (ಅನು. 238.27).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಈ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ; ನಂತರ ನಿಯಮದಿಂದ, ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ, ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಂತೋಷಪಡುವಂತೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.28).
- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾತುಕತೆ ಮಾಡಬಾರದು, ಪರಸ್ಪರ ಗುಸುಗುಸು ಮಾತನಾಡಬಾರದು; ವಾಕ್ಕನ್ನೂ ದೇಹವನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.29).
- ನಿಯಮ ನಿರ್ವಪಣ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಆ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಅಗ್ನಿ, ಆಡು ಅಥವಾ ಹಸು ತಿನ್ನಬೇಕು, ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು (ಅನು. 238.30).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಮಧ್ಯಮ ಪಿಂಡವನ್ನು ಪತ್ನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಬೇಕು — 'ಪಿತೃಗಳೇ, ಪುಷ್ಕರಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕುಮಾರನನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿರಿ' (ಅನು. 238.31).
- ನಿಯಮ ತೃಪ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕು; ಆ ಶೇಷವನ್ನು ನಂತರ ಸೇವಕರೊಡನೆ ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು (ಅನು. 238.32).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 24 ನಿಯಮ KK 13-1-238-24

ಶ್ಮಶ್ರುಕರ್ಮಶಿರಃ ಸ್ನಾತಾನ್ಸಮಾರೋಪ್ಯಾಸನಂ ಕ್ರಮಾತ್ ।
ಸುಗನ್ಧಮಾಲ್ಯಾಭರಣೈಃ ಸ್ನಗ್ಭಿರೇತಾನ್ವಿಭೂಷಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 25 ನಿಯಮ KK 13-1-238-25

ಅಲಙ್ಕೃತ್ಯೋಪವಿಷ್ಟಾಂಸ್ತಾನ್ಪಿಣ್ಡಾವಾಪಂ ನಿವೇದಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 26 ನಿಯಮ KK 13-1-238-26

ತತಃ ಪ್ರಸ್ತೀರ್ಯ ದರ್ಭಾಣಾಂ ಪ್ರಸ್ತರಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಮ್ ।
ತತ್ಸಮೀಪೇऽಗ್ನಿಮಿದ್ಧ್ವಾ ಚ ಸ್ವಧಾಂ ಚ ಜುಹುಯಾತ್ತತಃ ।
ಸಮೀಪೇ ತ್ವಗ್ನೀಷೋಮಾಭ್ಯಾಂ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಜುಹುಯಾತ್ತದಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 27 ನಿಯಮ KK 13-1-238-27

ತಥಾ ದರ್ಭೇಷು ಪಿಣ್ಡಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ನಿರ್ವಪೇದ್ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಃ ।
ಅಪಸವ್ಯಮಪಾಙ್ಮುಷ್ಠಂ ನಾಮಧೇಯಪುರಸ್ಕೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 28 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-28

ಏತೇನ ವಿಧಿನಾ ದತ್ತಂ ಪಿತೄಣಾಮಕ್ಷಯಂ ಭವೇತ್ ।
ತತೋ ವಿಪ್ರಾನ್ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪೂಜಯೇನ್ನಿಯತಃ ಶುಚಿಃ ।
ಸದಕ್ಷಿಣಂ ಸಸಮ್ಭಾರಂ ಯಥಾ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ತೇ ದ್ವಿಜಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 29 ನಿಯಮ KK 13-1-238-29

ಯತ್ರ ತತ್ಕ್ರಿಯತೇ ತತ್ರ ನ ಜಲ್ಪನ್ನ ಜಪೇನ್ಮಿಥಃ ।
ನಿಯಮ್ಯ ವಾಚ್ಯಂ ದೇಹಂ ಚ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ಸಮಾರಭೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 30 ನಿಯಮ KK 13-1-238-30

ತತೋ ನಿರ್ವಪನೇ ವೃತ್ತೇ ತಾನ್ಪಿಣ್ಡಾಂಸ್ತದನನ್ತರಮ್ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಗ್ನಿರಜೋ ಗೌರ್ವಾ ಭಕ್ಷಯೇದಪ್ಸು ವಾ ಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-31

ಪತ್ನೀಂ ವಾ ಮಧ್ಯಮಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಪುತ್ರಕಾಮೋ ಹಿ ಪ್ರಾಶಯೇತ್ ।
ಆಧತ್ತ ಪಿತರೋ ಗರ್ಭಂ ಕುಮಾರಂ ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ KK 13-1-238-32

ತೃಪ್ತಾನುತ್ಥಾಪ್ಯ ತಾನ್ವಿಪ್ರಾನನ್ನಶೇಷಂ ನಿವೇದಯೇತ್ ।
ತಚ್ಛೇಷಂ ಬಹುಭಿಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸಭೃತ್ಯೋ ಭಕ್ಷಯೇನ್ನರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.7

ಉ.8 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪವಿತ್ರಗಳು: ದೌಹಿತ್ರ, ಕುತಪ, ತಿಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಯಯಾತಿಯು (ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ) ದೌಹಿತ್ರರಿಗೆ, ಮಾಧವಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಉದಾಹರಣೆ ಮಗಳಿಂದ, ಮಹಾತ್ಮರಾದ ದೌಹಿತ್ರರಿಂದ ತಾನು ಉದ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆನೆಂದು ಯಯಾತಿ ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 87.28).
- ನಿಯಮ ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನಿಂದ ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೌಹಿತ್ರನು ಪವಿತ್ರನು; ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೌಹಿತ್ರ, ಕುತಪ, ತಿಲ ಈ ಮೂರೂ ಪವಿತ್ರಗಳು (ಆದಿ. 87.29).
- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೌಚ, ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಆತುರಪಡದಿರುವುದು ಈ ಮೂರೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ; ಭೋಜನ ಮಾಡುವವರು, ಬಡಿಸುವವರು, (ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು) ಕೇಳಿಸುವವರು ಪವಿತ್ರರಾಗಿರಬೇಕು (ಆದಿ. 87.30).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಹಗಲಿನ ಎಂಟನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಮಂದವಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ 'ಕುತಪ' ಎಂದು ಹೆಸರು; ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದುದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ (ಆದಿ. 87.31).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ತಿಲಗಳು ಪಿಶಾಚಗಳಿಂದ, ದರ್ಭೆಗಳು ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ, ಶ್ರೋತ್ರಿಯರು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ; ಯತಿಗಳು ಭೋಜನ ಮಾಡಿದುದು ಅಕ್ಷಯ (ಆದಿ. 87.32).
- ನಿಯಮ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನೂ ಸುವ್ರತನೂ ಶುಚಿಯೂ ಆದ ಪಾತ್ರನು ದೊರೆತಾಗಲೇ ಅದು (ದಾನಕ್ಕೆ) ಕಾಲ; ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದುದೇ ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಿದುದು; ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲವು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ (ಆದಿ. 87.33).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 87, ಶ್ಲೋಕ 28 ಉದಾಹರಣೆ KK 1-7-87-28

ಯಯಾತಿರುವಾಚ
ಯದಿ ಧರ್ಮಫಲಂ ಹ್ಯೇತಚ್ಛೋಭನಂ ಭವಿತಾ ತವ ।
ದುಹಿತ್ರಾ ಚೈವ ದೌಹಿತ್ರೈಸ್ತಾರಿತೋಽಹಂ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.8

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 87, ಶ್ಲೋಕ 29 ನಿಯಮ KK 1-7-87-29

ತಸ್ಮಾತ್ಪವಿತ್ರಂ ದೌಹಿತ್ರಮದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ಪೈತೃಕೇ ।
ತ್ರೀಣಿ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಪವಿತ್ರಾಣಿ ದೌಹಿತ್ರಃ ಕುತಪಸ್ತಿಲಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.8

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 87, ಶ್ಲೋಕ 30 ನಿಯಮ KK 1-7-87-30

ತ್ರೀಣಿ ಚಾತ್ರ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಶೌಚಮಕ್ರೋಧಮತ್ವರಾಮ್ ।
ಭೋಕ್ತಾರಃ ಪರಿವೇಷ್ಟಾರಃ ಶ್ರಾವಿತಾರಃ ಪವಿತ್ರಕಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.8

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 87, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 1-7-87-31

ದಿವಸಸ್ಯಾಷ್ಟಮೇ ಭಾಗೇ ಮನ್ದೀಭವತಿ ಭಾಸ್ಕರೇ ।
ಸ ಕಾಲಃ ಕುತಪೋ ನಾಮ ಪಿತೄಣಾಂ ದತ್ತಮಕ್ಷಯಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.8

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 87, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 1-7-87-32

ತಿಲಾಃ ಪಿಶಾಚಾದ್ರಕ್ಷನ್ತಿ ದರ್ಭಾ ರಕ್ಷನ್ತಿ ರಾಕ್ಷಸಾತ್ ।
ರಕ್ಷನ್ತಿ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಂ ಯತಿಭಿರ್ಭುಕ್ತಮಕ್ಷಯಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.8

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಸಂಭವಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 87, ಶ್ಲೋಕ 33 ನಿಯಮ KK 1-7-87-33

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪಾತ್ರಂ ತು ವಿದ್ವಾಂಸಂ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂ ಸುವ್ರತಂ ಶುಚಿಮ್ ।
ಸ ಕಾಲಃ ಕಾಲತೋ ದತ್ತಂ ನಾನ್ಯಥಾ ಕಾಲ ಇಷ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.8

ಉ.9 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಿಲಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (101); ಯಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ (103) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಸ್ವಯಂಭುವು (ಬ್ರಹ್ಮನು) ತಿಲಗಳನ್ನು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಭೋಜ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು; ಆದ್ದರಿಂದ ತಿಲದಾನದಿಂದ ಪಿತೃಪಕ್ಷವು (ಪಿತೃಗಳು) ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತದೆ (ಅನು. 101.7).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ತಿಲಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವನು ಎಲ್ಲ ಸತ್ರಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ; ತಿಲಗಳಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ 'ಅಕಾಮೇನ' (ಕಾಮನೆಯಿಲ್ಲದೆ) ಕೊಡಬಾರದು (ಅನು. 101.9).
- **ನಿಯಮ** ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಿಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದಾನ; ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಯಮನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 103.17).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 101, ಶ್ಲೋಕ 7 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-101-7

ಪಿತೄಣಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ಭೋಜ್ಯಂ ತಿಲಾಃ ಸೃಷ್ಟಾಃ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಾ ।
ತಿಲದಾನೇನ ವೈ ತಸ್ಮಾತ್ಪಿತೃಪಕ್ಷಃ ಪ್ರಮೋದತೇ ॥

↵ **ಹಿಂದಕ್ಕೆ:** ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 101, ಶ್ಲೋಕ 9 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-101-9

ಸರ್ವಸತ್ರೈಶ್ಚ ಯಜತೇ ಯಸ್ತಿಲೈರ್ಯಜತೇ ಪಿತೄನ್ ।
ನ ಚಾಕಾಮೇನ ದಾತವ್ಯಂ ತಿಲೈಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕದಾಚನ ॥

↵ **ಹಿಂದಕ್ಕೆ:** ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.9

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 103, ಶ್ಲೋಕ 17 **ನಿಯಮ** KK 13-1-103-17

ತಿಲಾಞ್ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ದಾನಮೇತದ್ಧ್ಯನುತ್ತಮಮ್ ।
ತಾನ್ಪ್ರಯಚ್ಛಸ್ವ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥

↵ **ಹಿಂದಕ್ಕೆ:** ↵ ಉ.9

ಉ.10 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿನ ಮಹಿಮೆ; ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಪಾಪ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಎಳ್ಳು ಪವಿತ್ರವಾದುದು, ಪಾಪನಾಶಕ, ನಾರಾಯಣನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದುದು; ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದಾನ (ಆಶ್ವ. 109.34).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಕೊಂಡ ಅಥವಾ ದಾನವಾಗಿ ಪಡೆದ ಎಳ್ಳನ್ನು ದ್ವಿಜರು ಮಾರಬಾರದು; ಭೋಜನ, ಅಭ್ಯಂಗ, ದಾನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳನ್ನು ಬಳಸಿದವನು ನಾಯಿಯ ಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಳುವಾಗಿ ತನ್ನ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ (ಆಶ್ವ. 109.36).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 109, ಶ್ಲೋಕ 34 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 14-3-109-34

ತಿಲಾಃ ಪಿವಿತ್ರಾಃ ಪಾಪಘ್ನಾ ನಾರಾಯಣಸಮುದ್ಭವಾಃ ।
ತಿಲಾಞ್ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಪ್ರಶಂಸನತಿ ದಾನಮೇತದನುತ್ತಮಮ್ ॥

↵ **ಹಿಂದಕ್ಕೆ:** ↵ ಉ.10

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 109, ಶ್ಲೋಕ 36 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 14-3-109-36

ಕ್ರೀತ್ವಾ ಪ್ರತಿಗೃಹೀತ್ವಾ ವಾ ನ ವಿಕ್ರೇಯಾ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ |MM-KK-14-03-109-036c
ಭೋಜನಾಭ್ಯಞ್ಜನಾದ್ದಾನಾದ್ಯೋನ್ಯತ್ತು ಕುರುತೇ ತಿಲೈಃ ।
ಕೃಮಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಶ್ವವಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಮಜ್ಜತಿ ॥

↵ **ಹಿಂದಕ್ಕೆ:** ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಉ.10

ಉ.11 ಶ್ರಾದ್ಧ ದ್ರವ್ಯಗಳು — ಪಿತೃಗಳ ತೃಪ್ತಿಯ ಕಾಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಯಾವುದು ಬಹುಫಲ, ಯಾವುದು ಅನಂತ ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಶ್ರಾದ್ಧವಿದರು ತಿಳಿದ ಕಾಮ್ಯ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 135.1–2).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ತಿಲಗಳು, ಭತ್ತ, ಯವಗಳು, ಉದ್ದು, ನೀರು, ಮೂಲಗಳು, ಫಲಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 135.3).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ತಿಲಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯವೆಂದು ಮನು ಹೇಳಿದನು; ಎಲ್ಲಾ ಭೋಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಿಲಗಳೇ ಪ್ರಧಾನ (ಅನು. 135.4).
- **ಪುಣ್ಯ** ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಹನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ, ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ (ಅನು. 135.5–8).
- **ಪುಣ್ಯ** ತುಪ್ಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾಯಸವೂ ಸಂವತ್ಸರದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ; ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 135.9).
- **ಪುಣ್ಯ** ಪಿತೃಕ್ಷಯ ದಿನದಂದು ಕಾಲಶಾಕ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳು ಅನಂತ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ (ಅನು. 135.10).
- **ಪುಣ್ಯ** ಪಿತೃಕ್ಷಯ ದಿನದಂದು ನೀರು, ಮೂಲ, ಫಲ, ಅನ್ನ, ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳು — ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಜೇನುತುಪ್ಪದೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅನಂತ ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 135.15).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 1 **ನಿಯಮ** KK 13-1-135-1

ಕಿಂಸ್ವಿದ್ದತ್ತಂ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ವೈ ಭವತ್ಯಕ್ಷಯಮೀಶ್ವರಃ ।
ಕಿಂಸ್ವಿದ್ಬಹುಫಲಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಕಿಮಾನನ್ತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.11)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** KK 13-1-135-2

ಹವೀಂಷಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ತು ಯಾನಿ ಶ್ರಾದ್ಧವಿದೋ ವಿದುಃ ।
ತಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ಕಾಮ್ಯಾನಿ ಫಲಂ ಚೈಷಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.11)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 3 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-135-3

ತಿಲೈರ್ವ್ರೀಹಿಯವೈರ್ಮಾಷೈರದ್ಭಿರ್ಮೂಲಫಲೈಸ್ತಥಾ ।
ದತ್ತೇನ ಮಾಸಂ ಪ್ರೀಯನ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇನ ಪಿತರೋ ನೃಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.11)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 4 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-135-4

ವರ್ಧಮಾನತಿಲಂ ಶ್ರಾದ್ಧಮಕ್ಷಯಂ ಮನುರಬ್ರವೀತ್ ।
ಸರ್ವೇಷ್ವೇವ ತು ಭೋಜ್ಯೇಷು ತಿಲಾಃ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↵ ಉ.11)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 5 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-135-5

ದ್ವೌ ಮಾಸೌ ತು ಭವೇತ್ತೃಪ್ತಿರ್ಮತ್ಸ್ಯೈಃ ಪಿತೃಗಣಸ್ಯ ಹ ।
ತ್ರೀನ್ಮಾಸಾನಾವಿಕೇನಾಹುಶ್ಚತುರ್ಮಾಸಂ ಶಶೇನ ಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.11)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 6 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-135-6

ಆಜೇನ ಮಾಸಾನ್ಪ್ರೀಯನ್ತೇ ಪಞ್ಚೈವ ಪಿತರೋ ನೃಪ ।
ವಾರಾಹೇಣ ತು ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ಸಪ್ತ ವೈ ಶಾಕುಲೇನ ತು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.11)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 7 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-135-7

ಮಾಸಾನಷ್ಟೌ ಪಾರ್ಷತೇನ ರೌರವೇಣ ನವ ಪ್ರಭೋ ।
ಗವಯಸ್ಯ ತು ಮಾಂಸೇನ ತೃಪ್ತಿಃ ಸ್ಯಾದ್ದಶಮಾಸಿಕೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 8 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-135-8

ಮಾಂಸೇನೈಕಾದಶ ಪ್ರೀತಿಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಮಾಹಿಷೇಣ ತು ।
ಗವ್ಯೇನ ದತ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ತು ಸಂವತ್ಸರಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 9 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-135-9

ಯಥಾ ಗವ್ಯಂ ತಥಾ ಯುಕ್ತಂ ಪಾಯಸಂ ಸರ್ಪಿಷಾ ಸಹ ।
ವಾಧ್ರೀಣಸಸ್ಯ ಮಾಂಸೇನ ತೃಪ್ತಿರ್ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 10 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-135-10

ಆನ್ಯಾಯ ಭವೇದ್ದತಂ ಖಡ್ಗಮಾಂಸಂ ಪಿತೃಕ್ಷಯೇ ।
ಕಾಲಶಾಕಂ ಚ ಲೌಹಂ ಚಾಪ್ಯಾನನ್ತ್ಯಂ ಛಾಗ ಉಚ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.11

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 15 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-135-15

ಆಪೋ ಮೂಲಂ ಫಲಂ ಮಾಂಸಮನ್ನಂ ವಾಽಪಿ ಪಿತೃಕ್ಷಯೇ ।
ಯತ್ಕಿಞ್ಚಿನ್ಮಧುಸಮ್ಮಿಶ್ರಂ ತದಾನನ್ತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.11

ಉ.12 ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳ ತೃಪ್ತಿಯ ಕಾಲ; ಆಹಾರ ಸಿದ್ಧತೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಪುಣ್ಯ ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಯವಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಆರು ತಿಂಗಳ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 238.19).
- ಪುಣ್ಯ ಗವ್ಯ ಹವಿಸ್ಸು, ಪಾಯಸದಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ತೃಪ್ತಿ; ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ತೃಪ್ತಿ (ಅನು. 238.20).
- ಪುಣ್ಯ ಪಿತೃಕ್ಷಯ ದಿನದಂದು ನೀಡಿದ ಒಂದು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸು ಅನಂತ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ; ತಿಲ, ಜೇನು ಬೆರೆಸಿದ ಪಾಯಸ ಆ ಹವಿಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾನ; ಕಾಲಶಾಕ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳು ಅನಂತ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ (ಅನು. 238.21–22).
- ನಿಯಮ ಅಪೂಪಗಳಿಂದ, ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ನಿಗ್ಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.23).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 19 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-19

ಮಾಂಸೈಃ ಪ್ರೀಣನ್ತಿ ಪಿತರೋ ಮುದ್ಗಮಾಷಯವೈರಿಹ ।
ಶಶರೌರವಮಾಂಸೇನ ಷಣ್ಮಾಸಂ ತೃಪ್ತಿರಿಷ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 20 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-20

ಸಂವತ್ಸರಂ ಚ ಗವ್ಯೇನ ಹವಿಷಾ ಪಾಯಸೇನ ಚ ।
ವಾಧ್ರೀಣಸಸ್ಯ ಮಾಂಸೇನ ತೃಪ್ತಿರ್ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 21 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-21

ಆನನ್ಯಾಯ ಭವೇದ್ದತ್ತಂ ಖಙ್ಗಮಾಂಸಂ ಪಿತೃಕ್ಷಯೇ ।
ಪಾಯಸಂ ಸತಿಲಂ ಕ್ಷೌದ್ರಂ ಖಙ್ಗಮಾಂಸೇನ ಸಮ್ಮಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 22 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-22

ಮಹಾಶಕಲಿನೋ ಮಸ್ಯಾಶ್ಛಾಗೋ ವಾ ಸರ್ವಲೋಹಿತಃ ।
ಕಾಲಶಾಕಮಿತೀತ್ಯೇವ ತದಾನನ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.12

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 23 ನಿಯಮ KK 13-1-238-23

ಸಾಪೂಪಂ ಸಾಮಿಷಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಮಾಹಾರಮುಪಕಲ್ಪಯೇತ್ ।
ಉಪಕಲ್ಪ್ಯ ತದಾಹಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನರ್ಚಯೇತ್ತತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.12

ಉ.13 ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಒಂದು ದ್ರವ್ಯ — ಅದರ ಫಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ (ಅಗ್ನಿಯು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವರು ಅಕ್ಷಯವಾದ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅಗ್ನಿಯು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 49.7).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಅಂದಿನಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ, ಸಮರ್ಪಿಸಿದವರಿಗೆ ಫಲಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 49.9).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 49 › ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 1.49.7

ಅಫಲಸ್ತು ಕೃತೋ ಮೇಷಃ ಪರಾಂ ತುಷ್ಟಿಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ।
ಭವತಾಂ ಹರ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಚ ಯೇ ಚ ದಾಸ್ಯನ್ತಿ ಮಾನವಾಃ।
ಅಕ್ಷಯಂ ಹಿ ಫಲಂ ತೇಷಾಂ ಯೂಯಂ ದಾಸ್ಯಥ ಪುಷ್ಕಲಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.13

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 49 › ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 1.49.9

ತದಾಪ್ರಭೃತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಪಿತೃದೇವಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ।
ಅಫಲಾನ್ ಭುಞ್ಜತೇ ಮೇಷಾನ್ ಫಲೈಸ್ತೇಷಾಮಯೋಜಯನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.13

ಉ.14 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅತ್ರಿಯು ನಿಮಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ) (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ನಿಯಮ** ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲದ ಧಾನ್ಯಗಳು — ಕೋದ್ರವಗಳು, ಪುಲಕಗಳು; ಪಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗಿನ ದ್ರವ (ಹಿಂಗುದ್ರವ); ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಈರುಳ್ಳಿ (ಪಲಾಂಡು), ಸೌಭಾಂಜನಕ (ನುಗ್ಗೆ), ಗೃಂಜನಕ ಮೊದಲಾದವು; ಕೂಷ್ಮಾಂಡ ಜಾತಿ, ಸೋರೆ (ಅಲಾಬು), ಕಪ್ಪು ಉಪ್ಪು (ಅನು. 138.38–39).
- **ನಿಯಮ** ಕೆಲವು ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದವು, ಜೀರಿಗೆ, ಶೀತಪಾಕಿ, ಮೊಳಕೆಗಳು ಮೊದಲಾದವು, ಶೃಂಗಾಟಕಗಳು ವರ್ಜ್ಯ; ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಉಪ್ಪು, ನೇರಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಸೀನು ಅಥವಾ ಅಳು ತಾಗಿದವು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು (ಅನು. 138.40–41).
- **ಪಾಪ** ನಿವಾಪದಲ್ಲಿ, ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂದಿತವಾದುದನ್ನು ಪಿತೃಗಳೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 138.42).
- **ನಿಯಮ** ನಿವಾಪ ನಡೆಯುವಾಗ ಚಂಡಾಲ, ಶ್ವಪಚ, ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಧಾರಿ, ಕುಷ್ಠರೋಗಿ, ಪತಿತ, ಬ್ರಹ್ಮಹಂತ, ಸಂಕೀರ್ಣಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಪ್ರ, ಪತಿತನಾದ ಬಂಧು — ಇವರನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು (ಅನು. 138.43–44).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅತ್ರಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆಗೆ ಹೋದನು (ಅನು. 138.45).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 38 (ನಿಯಮ) KK 13-1-138-38

ಅಶ್ರಾದ್ಧೇಯಾನಿ ಧಾನ್ಯಾನಿ ಕೋದ್ರವಾಃ ಪುಲಕಾಸ್ತಥಾ ।
ಹಿಙ್ಗುದ್ರವೇಷು ಶಾಕೇಷು ಮೂಲಾನಾಂ ಲಶುನಂ ತಥಾ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↩ ಉ.14)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 39 (ನಿಯಮ) KK 13-1-138-39

ಪಲಾಣ್ಡುಃ ಸೌಭಾಞ್ಜನಕಸ್ತಥಾ ಗೃಞ್ಜನಕಾದಯಃ ।
ಕೂಶ್ಮಾಣ್ಡಜಾತ್ಯಲಾಬುಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಂ ಲವಣಮೇವ ಚ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↩ ಉ.14)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 40 (ನಿಯಮ) KK 13-1-138-40

ಗ್ರಾಮ್ಯವಾರಾಹಮಾಂಸಂ ಚ ಯಚ್ಚೈವಾಪ್ರೋಕ್ಷಿತಂ ಭವೇತ್ ।
ಕೃಷ್ಣಾಜಂ ಜೀರಕಂ ಚೈವ ಶೀತಪಾಕೀ ತಥೈವ ಚ ।
ಅಙ್ಕುರಾದ್ಯಾಸ್ತಥಾ ವರ್ಜ್ಯಾ ಇಹ ಶೃಙ್ಗಾಟಕಾನಿ ಚ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↩ ಉ.14)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 41 (ನಿಯಮ) KK 13-1-138-41

ವರ್ಜಯೇಲ್ಲವಣಂ ಸರ್ವಂ ತಥಾ ಜಮ್ಬ್ವಫಲಾನಿ ಚ ।
ಅವಕ್ಷುತಾವರುದಿತಂ ತಥಾ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್ ।।

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↩ ಉ.14)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 42 (ಪಾಪ) KK 13-1-138-42

ನಿವಾಪೇ ಹವ್ಯಕವ್ಯೇ ವಾ ಗರ್ಹಿತಂ ಚ ಸುದರ್ಶನಮ್ ।
ಪಿತರಶ್ಚ ಹಿ ದೇವಾಶ್ಚ ನಾಭಿನನ್ದನ್ತಿ ತದ್ಧವಿಃ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↩ ಉ.14)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 43 (ನಿಯಮ) KK 13-1-138-43

ಚಣ್ಡಾಲಶ್ವಪಚೌ ವರ್ಜ್ಯೌ ನಿವಾಪೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ ।
ಕಾಷಾಯವಾಸಾಃ ಕುಷ್ಠೀ ವಾ ಪತಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಹಾऽಪಿ ವಾ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↩ ಉ.14)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 44 (ನಿಯಮ) KK 13-1-138-44

ಸಙ್ಕೀರ್ಣಯೋನಿರ್ವಿಪ್ರಶ್ಚ ಸಮ್ಬನ್ಧೀ ಪತಿತಶ್ಚ ಯಃ ।
ವರ್ಜನೀಯ ಬುಧೈರೇತೇ ನಿವಾಪೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↩ ಉ.14)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 45 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-45

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ಸ್ವವಂಶ್ಯಂ ತಮೃಷಿಂ ಪುರಾ ।
ಪಿತಾಮಹಸಭಾಂ ದಿವ್ಯಾ ಜಗಾಮಾತ್ರಿಸ್ತಪೋಧನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.14

ಉ.15 ಆಹ್ವಾನಿತರು, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಗಳು, ವರ್ಜ್ಯಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಅಪಾಂಕ್ತೇಯ ದ್ವಿಜರನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು, ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು; ಪಾಪಿಷ್ಠರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ನೀಡಿದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 238.11).
- ನಿಯಮ ಶೀಲ, ಶ್ರುತ, ಕುಲವುಳ್ಳ, ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗಿರುವ, ಗುಣವಂತರಾದ, ಅರ್ಹರಾದ ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬೆಸ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು; ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅಥವಾ ಅದೇ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ನಂತರ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.12–13).
- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪವಿತ್ರಗಳು — ದೌಹಿತ್ರ, ಕುತಪ, ತಿಲಗಳು; ಮೂರು ಪ್ರಶಂಸನೀಯಗಳು — ಶೌಚ, ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅವಸರಪಡದಿರುವುದು (ಅನು. 238.14).
- ನಿಯಮ ಕುತಪ, ಖಡ್ಗಪಾತ್ರ, ಕುಶಗಳು, ದರ್ಭೆಗಳು, ತಿಲಗಳು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಕಾಲಶಾಕ, ಗಜಚ್ಛಾಯೆ — ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ (ಅನು. 238.15).
- ನಿಯಮ ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾವರ್ಣದ ತಿಲಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಚೆಲ್ಲಬೇಕು; ಅಶುದ್ಧವಾದ ಪಿತೃಯಜ್ಞವೂ ತಿಲಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 238.16).
- ನಿಯಮ ನೀಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಿದವನು, ಭಿನ್ನವರ್ಣನು, ಹೊಸ ಗಾಯವುಳ್ಳವನು, ಅಂಗಹೀನನು, ಅಶುಚಿ — ಇವರನ್ನು ದೂರವಿಡಬೇಕು; ಕೋಳಿಗಳು, ಹಂದಿಗಳು, ನಗ್ನನು, ಕ್ಲೀಬನು, ರಜಸ್ವಲೆ, ಕಬ್ಬಿಣ, ತವರ, ಸೀಸ (ಪಾತ್ರೆಗಳು) ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು (ಅನು. 238.17–18).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-238-11

ಅಪಾಙ್ಕ್ತೇಯಾ ದ್ವಿಜಾ ವರ್ಜ್ಯಾ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಸ್ತೇ ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನಾಃ ।
ಭೋಜಯೇದ್ಯದಿ ಪಾಪಿಷ್ಠಾಞ್ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 12 ನಿಯಮ KK 13-1-238-12

ವೃತ್ತಶ್ರುತಕುಲೋಪೇತಾನ್ಸಕಲತ್ರಾನ್ಗುಣಾನ್ವಿತಾನ್ ।
ತದರ್ಹಾಞ್ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಯುಜಃ ಶುಭೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 13 ನಿಯಮ KK 13-1-238-13

ಏತಾನ್ನಿಮನ್ತ್ರಯೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಃ ಪ್ರಾತರೇವ ವಾ ।
ತತ್ರ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ರಿಯಾಂ ಪಶ್ಚಾದಾರಭೇತ ಯಥಾವಿಧಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 14 ನಿಯಮ KK 13-1-238-14

ತ್ರೀಣಿ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಪವಿತ್ರಾಣಿ ದೌಹಿತ್ರಃ ಕುತಪಸ್ತಿಲಾಃ ।
ತ್ರೀಣಿ ಚಾತ್ರ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಶೌಚಮಕ್ರೋಧಮತ್ವರಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 15 ನಿಯಮ KK 13-1-238-15

ಕುತಪಃ ಖಡ್ಗಪಾತ್ರಂ ಚ ಕುಶಾ ದರ್ಭಾಸ್ತಿಲಾ ಮಧು ।
ಕಾಲಶಾಕಂ ಗಜಚ್ಛಾಯಾ ಪವಿತ್ರಂ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಸು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 16 ನಿಯಮ KK 13-1-238-16

ತಿಲಾನವಕಿರೇತ್ತತ್ರ ನಾನಾವರ್ಣಾನ್ಸಮನ್ತತಃ ।
ಅಶುದ್ಧಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಶ್ಚ ತಿಲೈಃ ಶುಧ್ಯತಿ ಶೋಭನೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 17 ನಿಯಮ KK 13-1-238-17

ನೀಲಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಂ ಚ ಭಿನ್ನವರ್ಣಂ ನವವ್ರಣಮ್ ।
ಹೀನಾಙ್ಗಮಶುಚಿಂ ವಾऽಪಿ ವರ್ಜಯೇತ್ತತ್ರ ದೂರತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.15

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ KK 13-1-238-18

ಕುಕ್ಕುಟಾಂಶ್ಚ ವರಾಹಾಂಶ್ಚ ನಗ್ನಂ ಕ್ಲೀಬಂ ರಜಸ್ವಲಾಮ್ ।
ಆಯಸಂ ತ್ರಪುಸೀಸಂ ಚ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ ವರ್ಜಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.15

ಉ.16 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ ನಿಷಿದ್ಧ — ಮುನಿಗಳ ಅನ್ನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬಾರದು, ತಾನೂ ತಿನ್ನಬಾರದು; ಮುನಿಗಳ ಆಹಾರದಿಂದಲೇ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಪಶುಹಿಂಸೆಯಿಂದಲ್ಲ (ಭಾಗ. 7.15.7).
- ನಿಯಮ ಮನಸ್ಸು, ವಾಕ್ಕು, ಶರೀರಗಳ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಹಾನಿ ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಸದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಪರಮ ಧರ್ಮ (ಭಾಗ. 7.15.8).
- ನಿಯಮ ದ್ರವ್ಯಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಯಜಿಸಲು ಹೊರಟವನನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು 'ಈ ದಯೆಯಿಲ್ಲದ, ತತ್ತ್ವವನ್ನರಿಯದ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣತೃಪ್ತಿಯನ್ನೇ ಬಯಸುವವನು ನನ್ನನ್ನು ಖಂಡಿತ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ' ಎಂದು ಭಯಪಡುತ್ತವೆ (ಭಾಗ. 7.15.10).
- ನಿಯಮ ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಜ್ಞನು ದೈವವಶಾತ್ ದೊರೆತ ಮುನಿಗಳ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಿತ್ಯ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಭಾಗ. 7.15.11).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 7.15.7

ನ ದದ್ಯಾದಾಮಿಷಂ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನ ಚಾದ್ಯಾದ್ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವವಿತ್।
ಮುನೀನಾಂ ಸ್ಯಾತ್ ಪರಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಯಥಾ, ನ ಪಶುಹಿಂಸಯಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.16

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 7.15.8

ನೈತಾದೃಶಃ ಪರೋ ಧರ್ಮೋ ನೃಣಾಂ ಸದ್ಧರ್ಮಮಿಚ್ಛತಾಮ್।
ನ್ಯಾಸೋ ದಣ್ಡಸ್ಯ ಭೂತೇಷು ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಜಸ್ಯ ಯಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.16

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 7.15.10

ದ್ರವ್ಯಯಜ್ಞೈರ್ಯಕ್ಷ್ಯಮಾಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೂತಾನಿ ಬಿಭ್ಯತಿ।
ಏಷ ಮಾಕರುಣೋ ಹನ್ಯಾದತಜ್ಞೋ ಹ್ಯಸುತೃಪ್ ಧ್ರುವಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.16

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 7.15.11

ತಸ್ಮಾದ್ ದೈವೋಪಪನ್ನೇನ ಮುನ್ಯನ್ನೇನೈವ ಧರ್ಮವಿತ್।
ಸನ್ತುಷ್ಟೋऽಹರಹಃ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.16

ಉ.17 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ — ಅಹಿಂಸಾ ಸಂದೇಹ, ಸಮಾಧಾನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದಿಗೆ) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಅಹಿಂಸೆ ಪರಮಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮಾಂಸ ಪ್ರಿಯವೆಂದು, ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನೂ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ; ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಂಸ ಹೇಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ — ಇವೆರಡೂ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 177.1–2).
- **ನಿಯಮ** ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದ ಶುಚಿಯಾದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು, ವೇದಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವವನು ಭಕ್ಷಿಸಬಹುದು; ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಮನುವು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 177.51).
- **ನಿಯಮ** ಪ್ರಜಾಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಅರಣ್ಯಮೃಗಗಳನ್ನು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದನು; ಆದ್ದರಿಂದ ಪಿತೃ-ದೇವ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಲೋಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಂಸದಿಂದ ತೃಪ್ತರಾದ ಪಿತೃಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 177.57–58).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 177, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ KK 13-1-177-1

ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ಬಹುಶಸ್ತ್ವಯಾ ।
ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ಚ ಭವಾನಾಹ ಪಿತೄಣಾಂ ಮಾಂಸಮೀಪ್ಸಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 177, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-177-2

ಮಾಂಸೈರ್ಬಹುವಿಧೈಃ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ತ್ವಯಾ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಃ ಪುರಾ ।
ಅಹತ್ವಾ ಚ ಕುತೋ ಮಾಂಸಮೇವಮೇತದ್ವಿರುಧ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 177, ಶ್ಲೋಕ 51 ನಿಯಮ KK 13-1-177-51

ಹವಿರ್ಯತ್ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಮನ್ತ್ರೈಃ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಭ್ಯುಕ್ಷಿತಂ ಶುಚಿ ।
ವೇದೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಮಾಣೇನ ಪಿತೄಣಾಂ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸು ಚ ।
ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮಿಣಾ ಭಕ್ಷ್ಯಂ ನಾನ್ಯಥಾ ಮನುರಬ್ರವೀತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 177, ಶ್ಲೋಕ 57 ನಿಯಮ KK 13-1-177-57

ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮೇನ ತ್ವಗಸ್ತ್ಯೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ।
ಆರಣ್ಯಾಃ ಸರ್ವದೈವತ್ಯಾಃ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಸ್ತಾಪಸೈರ್ಮೃಗಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.17

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 177, ಶ್ಲೋಕ 58 ನಿಯಮ KK 13-1-177-58

ಕ್ರಿಯಾ ಹ್ಯೇವಂ ನ ಹೀಯನ್ತೇ ಪಿತೃದೈವತಸಂಶ್ರಿತಾಃ ।
ಪ್ರೀಯನ್ತೇ ಪಿತರಶ್ಚೈವ ನ್ಯಾಯತೋ ಮಾಂಸತರ್ಪಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.17

ಉ.18 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ದಾನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಶ್ರಾದ್ಧಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಇತರ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಈ ಆಚಾರ ಯಾರಿಂದ, ಹೇಗೆ, ಏಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 144.1–2).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 144, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ KK 13-1-144-1

ಯದಿದಂ ಶ್ರಾದ್ಧಕೃತ್ಯೇಷು ದೀಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಛತ್ರಂ ಚೋಪಾನಹೌ ಚೈವ ಕೇನೈತತ್ಸಮ್ಪ್ರವರ್ತಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.18

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 144, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-144-2

ಕಥಂ ಚೈತತ್ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಕಿಮರ್ಥಂ ಚೈವ ದೀಯತೇ ।
ನ ಕೇವಲಂ ಶ್ರಾದ್ಧಕೃತ್ಯೇ ಪುಣ್ಯಕೇಷ್ವಪಿ ದೀಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.18

ಉ.19 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರೀಕ್ಷೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಎಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 137.1).
- ನಿಯಮ ದೈವಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು — ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಪಿತ್ರ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.2–3).
- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕುಲ, ಶೀಲ, ವಯಸ್ಸು, ರೂಪ, ವಿದ್ಯೆ, ವಂಶಗಳಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು (ಅನು. 137.4).
- ನಿಯಮ ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ — ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತರು, ದಾಂತರು, ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ಬಹುಶ್ರುತರಾದ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು (ಅನು. 137.41).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ KK 13-1-137-1

ಕೀದೃಶೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾತವ್ಯಂ ಭವೇಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ಪಿತಾಮಹ ।
ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ತನ್ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-137-2

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೇತ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ದಾನಧರ್ಮವಿತ್ ।
ದೈವೇ ಕರ್ಮಣಿ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ತು ನ್ಯಾಯಮಾಹುಃ ಪರೀಕ್ಷಣಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 3 ನಿಯಮ KK 13-1-137-3

ದೇವತಾಃ ಪಾವಯನ್ತೀಹ ದೈವೇನೈವೇಹ ತೇಜಸಾ ।
ಉಪೇತ್ಯ ತಸ್ಮಾದ್ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ದಾಪಯೇನ್ನರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 4 ನಿಯಮ KK 13-1-137-4

ಶ್ರಾದ್ಧೇ ತ್ವಥ ಮಹಾರಾಜ ಪರೀಕ್ಷೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಬುಧಃ ।
ಕುಲಶೀಲವಯೋರೂಪೈರ್ವಿದ್ಯಯಾಽಭಿಜನೇನ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.19

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 41 ನಿಯಮ KK 13-1-137-41

ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪರೀಕ್ಷ್ಯಾಮನ್ತ್ರಯೇದ್ದ್ವಿಜಾನ್ ।
ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಾನ್ದಾನ್ತಾನ್ಕುಲೇ ಜಾತಾನ್ಬಹುಶ್ರುತಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.19

ಉ.20 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಯ್ಕೆ – ಶ್ರೋತ್ರಿಯನೇ ಅರ್ಹ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ) (ಪುಣ್ಯ)

- ಪುಣ್ಯ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದವನು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ (ಅರಣ್ಯ. 203.15).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಬಯಸುವವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು; ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಂದಾರಹಿತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭುಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು (ಅರಣ್ಯ. 203.16).
- ನಿಯಮ ದುರ್ಬಲನು, ಕೆಟ್ಟ ಉಗುರುಗಳುಳ್ಳವನು, ಕುಷ್ಠರೋಗಿ, ಮಾಯಾವಿ, ಕುಂಡನು, ಗೋಳಕನು, ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠನು (ಆಯುಧಜೀವಿ) – ಇವರನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು (ಅರಣ್ಯ. 203.17).
- ಪಾಪ ನಿಂದಿತವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಗ್ನಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸುಡುವಂತೆ ದಹಿಸುತ್ತದೆ (ಅರಣ್ಯ. 203.18).
- ನಿಯಮ ಮೂಗ, ಕುರುಡ, ಕಿವುಡ ಮೊದಲಾದ, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡದವರೂ ವೇದಪಾರಗರೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ನಿಯೋಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರೇ (ಅರಣ್ಯ. 203.19).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಹವ್ಯವಾಗಲಿ ಕವ್ಯವಾಗಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನೇ ಅರ್ಹ; ಸಾಧುವಾದ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಪ್ರಜ್ವಲಿತ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ (ಅರಣ್ಯ. 203.77).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 203, ಶ್ಲೋಕ 15 ಪುಣ್ಯ KK 3-11-203-15

ಪಿತೃದೈವತಪೂಜಾಭಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಭ್ಯರ್ಚನೇನ ಚ ।
ಅನನ್ತಂ ಪುಣ್ಯಲೋಕಂ ತು ಗನ್ತಾऽಸೌ ತು ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಶ್ಲೇಷ್ಮಾದಿಭಿರ್ವ್ಯಾಪ್ತತನುರ್ಮ್ರಿಯಮಾಣೋऽವಿಚೇತನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 203, ಶ್ಲೋಕ 16 ನಿಯಮ KK 3-11-203-16

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವ ಸಮ್ಪೂಜ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಮಭೀಪ್ಸತಾ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ತು ಯತ್ನೇನ ಭೋಕ್ತವ್ಯಾ ಹ್ಯಜುಗುಪ್ಸಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 203, ಶ್ಲೋಕ 17 ನಿಯಮ KK 3-11-203-17

ದುರ್ಬಲಃ ಕುನಖೀ ಕುಷ್ಠೀ ಮಾಯಾವೀ ಕುಣ್ಡಗೋಲಕೌ ।
ವರ್ಜನೀಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಕಾಣ್ಡಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚ ದೇಹಿನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 203, ಶ್ಲೋಕ 18 ಪಾಪ KK 3-11-203-18

ಜುಗುಪ್ಸಿತಂ ಹಿ ಯಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ದಹತ್ಯಗ್ನಿರಿವೇನ್ಧನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 203, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ KK 3-11-203-19

ಯೇ ಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನ ಪೂಜ್ಯನ್ತೇ ಮೂಕಾನ್ಧಬಧಿರಾದಯಃ ।
ತೇऽಪಿಸರ್ವೇ ನಿಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ಮಿಶ್ರಿತಾ ವೇದಪಾರಗೈಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.20

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 203, ಶ್ಲೋಕ 77 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 3-11-203-77

ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚ ಯತ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಸರ್ವಂ ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರಿಯೋऽರ್ಹತಿ ।
ದತ್ತಂ ಹಿ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೇ ಸಾಧೌ ಜ್ವಲಿತೇऽಗ್ನೌ ಯಥಾ ಹುತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.20

ಉ.21 ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲದವರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ಪತಿತರು, ಜಡರು, ಉನ್ಮತ್ತರು ದೈವ ಪಿತ್ರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ; ಶ್ವಿತ್ರಿ, ಕ್ಲೀಬ, ಕುಷ್ಠರೋಗಿ, ಯಕ್ಷ್ಮರೋಗಿ, ಅಪಸ್ಮಾರಿ, ಅಂಧನೂ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಅನು. 61.12–13).
- **ನಿಯಮ** ವೈದ್ಯರು, ದೇವಲಕರು (ವಿಗ್ರಹ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವವರು), ವೃಥಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವವರು, ಸೋಮವನ್ನು ಮಾರುವವರು; ಗಾಯಕರು, ನರ್ತಕರು, ಪ್ಲವಕರು, ವಾದ್ಯಕಾರರು, ಕಥಕರು, ಯೋಧರು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಅನು. 61.14–15).
- **ನಿಯಮ** ವೃಷಲರಿಗೆ ಹೋತರು, ವೃಷಲರಿಗೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವೃಷಲರ ಶಿಷ್ಯರು; ವೇತನಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಿಸುವವನು, ಕಲಿಯುವವನು (ಬ್ರಹ್ಮವಿಕ್ರಯಿಗಳು) ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಅನು. 61.16–17).
- **ನಿಯಮ** ಮೊದಲು ಕೆಳವರ್ಣದ ಪರಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ವವಿದ್ಯನಾದರೂ; ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದವರು, ಶವಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಸಾಗಿಸುವವರು, ಕಳ್ಳರು, ಪತಿತರು ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಅನು. 61.18–19).
- **ನಿಯಮ** ಹಿಂದೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರು, ಗಣಪೂರ್ವರು, ಪುತ್ರಿಕಾಪೂರ್ವ ಪುತ್ರರು; ಋಣಕರ್ತ, ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಜೀವಿಸುವವನು; ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವರು, ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠರು (ಆಯುಧಜೀವಿಗಳು), ಆಜಪರು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಅನು. 61.20–22).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 12 **ನಿಯಮ** KK 13-1-61-12

ಯಾವನ್ತಃ ಪತಿತಾ ವಿಪ್ರಾ ಜಡೋನ್ಮತ್ತಾಸ್ತಥೈವ ಚ ।
ದೈವೇ ವಾऽಪ್ಯಥ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ವಾ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 13 **ನಿಯಮ** KK 13-1-61-13

ಶ್ವಿತ್ರೀ ಕ್ಲೀಬಶ್ಚ ಕುಷ್ಠೀ ಚ ತತಾ ಯಕ್ಷ್ಮಹತಶ್ಚ ಯಃ ।
ಅಪಸ್ಮಾರೀ ಚ ಯಶ್ಚಾನ್ಧೋ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 14 **ನಿಯಮ** KK 13-1-61-14

ಚಿಕಿತ್ಸಕಾ ದೇವಲಕಾ ವೃಥಾ ನಿಯಮಧಾರಿಣಃ ।
ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿಣಶ್ಚೈವ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 15 **ನಿಯಮ** KK 13-1-61-15

ಗಾಯನಾ ನರ್ತಕಾಶ್ಚೈವ ಪ್ಲವಕಾ ವಾದಕಾಸ್ತಥಾ ।
ಕಥಕಾ ಯೋಧಕಾಶ್ಚೈವ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 16 **ನಿಯಮ** KK 13-1-61-16

ಹೋತಾರೋ ವೃಷಲಾನಾಂ ಚ ವೃಷಲಾಧ್ಯಾಪಕಾಸ್ತಥಾ ।
ತಥಾ ವೃಷಲಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 17 **ನಿಯಮ** KK 13-1-61-17

ಅನುಯೋಕ್ತಾ ಚ ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ಅನುಯುಕ್ತಶ್ಚ ಭಾರತ ।
ನಾರ್ಹತಸ್ತಾವಪಿ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಕ್ರಯಿಣೌ ಹಿ ತೌ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 18 **ನಿಯಮ** KK 13-1-61-18

ಅಗ್ರಣೀರ್ಯಃ ಕೃತಃ ಪೂರ್ವಂ ವರ್ಣಾವರಪರಿಗ್ರಹಃ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯೋऽಪಿ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ KK 13-1-61-19

ಅನಗ್ನಯಶ್ಚ ಯೇ ವಿಪ್ರಾ ಮೃತನಿರ್ಯಾತಕಾಶ್ಚ ಯೇ ।
ಸ್ತೇನಾಶ್ಚ ಪತಿತಾಶ್ಚೈವ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ KK 13-1-61-20

ಅಪರಿಜ್ಞಾತಪೂರ್ವಾಶ್ಚ ಗಣಪೂರ್ವಾಶ್ಚ ಭಾರತ ।
ಪುತ್ರಿಕಾಪೂರ್ವಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 21 ನಿಯಮ KK 13-1-61-21

ಋಣಕರ್ತಾ ಚ ಯೋ ರಾಜನ್ಯಶ್ಚ ವಾರ್ಧುಷಿಕೋ ನರಃ ।
ಪ್ರಾಣಿವಿಕ್ರಯವೃತ್ತಿಶ್ಚ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 22 ನಿಯಮ KK 13-1-61-22

ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವಾಃ ಕಾಣ್ಡಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚ ಯಾವನ್ತೋ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಆಜಪಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚೈವ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಕೇತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.21

ಉ.22 ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲದ ಧನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ, ದೈವದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಾತನಿಗೂ ಗ್ರಹೀತನಿಗೂ ಇರುವ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು (ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು) ಕೇಳು (ಅನು. 61.23).
- ನಿಯಮ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ, ಗುಣವಂತರಾದ, ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಅರಿತ, ಕ್ರಿಯಾವಂತರು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಾದರೂ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರು (ಅನು. 61.24).
- ನಿಯಮ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಕುಲೀನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ವರ್ತಕನನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ನಿಯೋಜಿಸಬಾರದು (ಅನು. 61.25).
- ನಿಯಮ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ, ಗ್ರಾಮವಾಸಿ, ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡದವನು, ಅತಿಥಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಅರಿತವನು; ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಜಪಿಸುವವನು, ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯವನು, ಕ್ರಿಯಾವಂತನು; ಸೂರ್ಯೋದಯಾಸ್ತಮಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು, ಅಹಿಂಸಕನು, ಅಲ್ಪದೋಷಿ; ಕಪಟ, ಕುತರ್ಕಗಳಿಲ್ಲದವನು ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರು (ಅನು. 61.26–29).
- ನಿಯಮ ವ್ರತಹೀನನು, ಜೂಜುಗಾರನು, ಕಳ್ಳನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವವನು, ವರ್ತಕನು ಆದರೂ — ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿದವನು ತಕ್ಕವನು; ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಧನ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅತಿಥಿಪೂಜೆ ಮಾಡುವವನೂ ತಕ್ಕವನು (ಅನು. 61.30–31).
- ನಿಯಮ ವೇದವನ್ನು ಮಾರಿ ಪಡೆದ ಧನ, ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನ, ಕ್ಲೈಬ್ಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನೀಡಬಾರದು (ಅನು. 61.32).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 23 ನಿಯಮ KK 13-1-61-23

ಶ್ರಾದ್ಧೇ ದೈವೇ ಚ ನಿರ್ದಿಷ್ಟೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭರತರ್ಷಭ ।
ದಾತುಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತುಶ್ಚ ಶೃಣುಷ್ವಾನುಗ್ರಹಂ ಪುನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 24 ನಿಯಮ KK 13-1-61-24

ಚೀರ್ಣವ್ರತಾ ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ಭವೇಯುರ್ಯೇಽಪಿ ಕರ್ಷಕಾಃ ।
ಸಾವಿತ್ರೀಜ್ಞಾಃ ಕ್ರಿಯಾವನ್ತಸ್ತೇ ರಾಜನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 25 ನಿಯಮ KK 13-1-61-25

ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಿಣಮಪ್ಯಾಜೌ ಕೇತಯೇತ್ಕುಲಜಂ ದ್ವಿಜಮ್ ।
ನ ತ್ವೇವ ವಣಿಜಂ ತಾತ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಚ ಪರಿಕಲ್ಪಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 26 ನಿಯಮ KK 13-1-61-26

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೀ ಚ ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ಗ್ರಾಮವಾಸೀ ಚ ಯೋ ಭವೇತ್ ।
ಅಸ್ತೇನಶ್ಚಾತಿಥಿಜ್ಞಶ್ಚ ಸ ರಾಜನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 27 ನಿಯಮ KK 13-1-61-27

ಸಾವಿತ್ರೀಂ ಜಪತೇ ಯಸ್ತು ತ್ರಿಕಾಲಂ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಃ ಕ್ರಿಯಾವಾಂಶ್ಚ ಸ ರಾಜನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 28 ನಿಯಮ KK 13-1-61-28

ಉದಿತಾಸ್ತಮಿತೋ ಯಶ್ಚ ತಥೈವಾಸ್ತಮಿತೋದಿತಃ ।
ಅಹಿಂಸ್ರಶ್ಚಾಲ್ಪದೋಷಶ್ಚ ಸ ರಾಜನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 29 ನಿಯಮ KK 13-1-61-29

ಅಕಲ್ಕಕೋ ಹ್ಯತರ್ಕಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭರತರ್ಷಭ ।
ಸಂಸರ್ಗೇ ಭೈಕ್ಷ್ಯವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಸ ರಾಜನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 30 ನಿಯಮ KK 13-1-61-30

ಅವ್ರತೀ ಕಿತವಃ ಸ್ತೇನಃ ಪ್ರಾಣಿವಿಕ್ರಯಿಕೋ ವಣಿಕ್ ।
ಸನಿಷ್ಕೃತಿಃ ಪುನಃ ಸೋಮಂ ಪೀತವಾನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ KK 13-1-61-31

ಅರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಧನಂ ಪೂರ್ವಂ ದಾರುಣೈರಪಿ ಕರ್ಮಭಿಃ ।
ಭವೇತ್ಸರ್ವಾತಿಥಿಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸ ರಾಜನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ KK 13-1-61-32

ಬ್ರಹ್ಮವಿಕ್ರಯನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಯಚ್ಚಾರ್ಜಿತಂ ಧನಮ್ ।
ಅದೇಯಂ ಪಿತೃವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ಯಚ್ಚ ಕ್ಲೈಬ್ಯಾದುಪಾರ್ಜಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.22

ಉ.23 ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು — ಯಾರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರನ್ನು ಕಾರಣಸಹಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸು; ವಿದ್ಯಾ, ವೇದ, ವ್ರತ ಸ್ನಾತಕರು, ಸದಾಚಾರಪರರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.24–25).
- **ನಿಯಮ** ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತ, ಪಂಚಾಗ್ನಿ, ತ್ರಿಸುಪರ್ಣ, ಷಡಂಗವಿದ, ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾನುಸಂತಾನ, ಛಂದೋಗ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮಗ, ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ವಿಧೇಯನು, ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನು (ಅನು. 137.26–27).
- **ನಿಯಮ** ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸೇರುವವನು, ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತ ಸ್ನಾತಕನು, ಅಥರ್ವಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವನು, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಸತ್ಯವಾದಿ, ಧರ್ಮಶೀಲನು, ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತನು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.28–29).
- **ನಿಯಮ** ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು, ಮಂತ್ರಯುಕ್ತ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅವಭೃಥ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರು; ಕೋಪ, ಚಾಪಲ್ಯಗಳಿಲ್ಲದವರು, ಕ್ಷಮಾಶೀಲರು, ದಾಂತರು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು, ಸರ್ವಭೂತಹಿತರು — ಇವರನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು (ಅನು. 137.30–31).
- **ಪುಣ್ಯ** ಇವರಿಗೆ ನೀಡಿದುದು ಅಕ್ಷಯ; ಇವರು ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು (ಅನು. 137.32).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 24 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-24

ಇಮೇ ತು ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನಾಃ ।
ಹೇತುತಸ್ತಾನ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪರೀಕ್ಷಸ್ವೇಹ ತಾನ್ದ್ವಿಜಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 25 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-25

ವಿದ್ಯಾವೇದವ್ರತಸ್ನಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ ।
ಸದಾಚಾರಪರಾಶ್ಚೈವ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಸರ್ವಪಾವನಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 26 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-26

ಪಾಙ್ಕ್ತೇಯಾಂಸ್ತು ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತೇ ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನಾಃ ।
ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಃ ಪಞ್ಚಾಗ್ನಿಸ್ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಃ ಷಡಙ್ಗವಿತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 27 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-27

ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾನುಸನ್ತಾನಶ್ಛನ್ದೋಗೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮಗಃ ।
ಮಾತಾಪಿತ್ರೋರ್ಯಶ್ಚ ವಶ್ಯಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋ ದಶಪೂರುಷಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 28 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-28

ಋತುಕಾಲಾಭಿಗಾಮೀ ಚ ಧರ್ಮಪತ್ನೀಷು ಯಃ ಸದಾ ।
ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತೋ ವಿಪ್ರಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಂ ಪುನಾತ್ಯುತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 29 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-29

ಅಥರ್ವಶಿರಸೋಽಧ್ಯೇತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಯತವ್ರತಃ ।
ಸತ್ಯವಾದೀ ಧರ್ಮಶೀಲಃ ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಶ್ಚ ಸಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 30 **ನಿಯಮ** KK 13-1-137-30

ಯೇ ಚ ಪುಣ್ಯೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ಅಭಿಷೇಕಕೃತಶ್ರಮಾಃ ।
ಮಖೇಷು ಚ ಸಮನ್ತ್ರೇಷು ಭವನ್ತ್ಯವಭೃಥಪ್ಲುತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ KK 13-1-137-31

ಅಕ್ರೋಧನಾ ಹ್ಯಚಪಲಾಃ ಕ್ಷಾನ್ತಾ ದಾನ್ತಾ ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯಾಃ ।
ಸರ್ವಭೂತಹಿತಾ ಯೇ ಚ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷ್ವೇತಾನ್ನಿಮನ್ತ್ರಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 32 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-137-32

ಏತೇಷು ದತ್ತಮಕ್ಷಯ್ಯಮೇತೇ ವೈ ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನಾಃ ।
ಇಮೇ ಪರೇ ಮಹಾಭಾಗಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.23

ಉ.24 ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು — ಯತಿಗಳು, ಭಾಗವತರು, ಪೌರಾಣಿಕರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದ ಯತಿಗಳು, ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಯೋಗಿಗಳು, ಪಂಚರಾತ್ರವಿದರು, ಭಾಗವತರು, ವೈದಿಕಾಚಾರವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ವೈಖಾನಸರು; ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿಸುವವರು (ಅನು. 137.33–34).
- ನಿಯಮ ಭಾಷ್ಯವಿದರು, ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರತರು, ಪುರಾಣ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರು, ಓದಿದುದನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಆಚರಿಸುವವರು, ಗುರುಕುಲವಾಸ ಮಾಡಿದವರು, ಸತ್ಯವಾದಿಗಳು, ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು — ಇವರು ನೋಡಿದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.35–37).
- ನಿಯಮ ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದಲೇ 'ಪಂಕ್ತಿಪಾವನ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾನುಸಂತಾನನು ಒಬ್ಬನೇ ಎರಡೂವರೆ ಕ್ರೋಶಗಳವರೆಗೆ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಿದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.38).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಋತ್ವಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಲಿ ಅಲ್ಲದವನು (ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ) ಅಗ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ, ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಕುಳಿತರೂ, ಆ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರ ದುಷ್ಕೃತವನ್ನು ತಾನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 137.39).
- ನಿಯಮ ಆದರೆ ವೇದವಿದನಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಪಂಕ್ತಿದೋಷಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಪತಿತನಲ್ಲದವನು (ಅಗ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ) — ಅವನು ಪಂಕ್ತಿಪಾವನನೇ (ಅನು. 137.40).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 33 ನಿಯಮ KK 13-1-137-33

ಯತಯೋ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯೋಗಿನಶ್ಚರಿತವ್ರತಾಃ ।
ಪಞ್ಚರಾತ್ರವಿದೋ ಮುಖ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಭಾಗವತಾಃ ಪರೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ KK 13-1-137-34

ವೈಖಾನಸಾಃ ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠಾ ವೈದಿಕಾಚಾರಚಾರಿಣಃ ।
ಯೇ ಚೇತಿಹಾಸಂ ಪ್ರಯತಾಃ ಶ್ರಾವಯನ್ತಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 35 ನಿಯಮ KK 13-1-137-35

ಯೇ ಚ ಭಾಷ್ಯವಿದಃ ಕೇಚಿದ್ಯೇ ಚ ವ್ಯಾಕರಣೇ ರತಾಃ ।
ಅಧೀಯತೇ ಪುರಾಣಂ ಯೇ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಥಾಪಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 36 ನಿಯಮ KK 13-1-137-36

ಅಧೀತ್ಯ ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವಿಧಿವತ್ತಸ್ಯ ಕಾರಿಣಃ ।
ಉಪಪನ್ನೋ ಗುರುಕುಲೇ ಸತ್ಯವಾದೀ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 37 ನಿಯಮ KK 13-1-137-37

ಅಗ್ರ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇಷು ವೇದೇಷು ಸರ್ವಪ್ರವಚನೇಷು ಚ ।
ಯಾವದೇತೇ ಪ್ರಪಶ್ಯನ್ತಿ ಪಙ್ಕ್ತ್ಯಾಸ್ತಾವತ್ಪುನನ್ತ್ಯುತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 38 ನಿಯಮ KK 13-1-137-38

ತತೋ ಹಿ ಪಾವನಾತ್ಪಙ್ಕ್ತ್ಯಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನ ಉಚ್ಯತೇ ।
ಕ್ರೋಶಾದರ್ಧತೃತೀಯಾಚ್ಚ ಪಾವಯೇದೇಕ ಏವ ಹಿ ।
ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾನುಸನ್ತಾನ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 39 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-137-39

ಅನೃತ್ವಿಗನುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಸ ಚೇದಗ್ರಾಸನಂ ವ್ರಜೇತ್ ।
ಋತ್ವಿಗ್ಭಿರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಪಙ್ಕ್ತ್ಯಾ ಹರತಿ ದುಷ್ಕೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 40 ನಿಯಮ KK 13-1-137-40

ಅಥ ಚೇದ್ವೇದವಿತ್ಸರ್ವೈಃ ಪಙ್ಕ್ತಿದೋಷೈರ್ವಿವರ್ಜಿತಃ ।
ನ ಚ ಸ್ಯಾತ್ಪತಿತೋ ರಾಜನ್ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನ ಏವ ಸಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.24

ಉ.25 ಕವ್ಯ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರಿಗೆ; ನಿಂದಕರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಬಾರದು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಋಷಿಗಳ ಆಚಾರವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವರು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಜ್ಞಾನ, ತಪೋ, ಕರ್ಮ ನಿಷ್ಠೆಗಳುಳ್ಳವರು (ಅನು. 137.50–51).
- ನಿಯಮ ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು (ಅನು. 137.52).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು) ನಿಂದಿಸುವವರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬಾರದು; ನಿಂದಿತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಕುಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 137.53).
- ನಿಯಮ ವೇದಪಾರಗರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ವೈಖಾನಸ ಋಷಿಗಳ ವಚನ; ಅವರು ಪ್ರಿಯರಾಗಿರಲಿ ದ್ವೇಷ್ಯರಾಗಿರಲಿ ಅವರಿಗೇ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು (ಅನು. 137.54–55).
- ನಿಯಮ ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ (ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ) ಜನರಿಗೆ ಭೋಜನ ಬಡಿಸಿದರೂ, ಮಂತ್ರವಿದನಾದ ಒಬ್ಬನು ಪ್ರೀತನಾದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ (ಅನು. 137.56).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 50 ನಿಯಮ KK 13-1-137-50

ಋಷೀಣಾಂ ಸಮಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಯೇ ಚರನ್ತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ನಿಶ್ಚಿತಾಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಾಸ್ತಾನ್ದೇವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.25

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 51 ನಿಯಮ KK 13-1-137-51

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿಷ್ಠಾ ಋಷಯೋ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾಸ್ತಥೈವ ಚ ।
ತಪೋನಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಬೋದ್ಧವ್ಯಾಃ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.25

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 52 ನಿಯಮ KK 13-1-137-52

ಕವ್ಯಾನಿ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಾನಿ ಭಾರತ ।
ತತ್ರ ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಕೇಚಿನ್ನ ಸೀದನ್ತಿ ಹಿ ತೇ ನರಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.25

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 53 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-137-53

ಯೇ ತು ನಿನ್ದನ್ತಿ ಜಲ್ಪೇಷು ನ ತಾಞ್ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ಭೋಜಯೇತ್ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಿನ್ದಿತಾ ರಾಜನ್ಹನ್ಯುಸ್ತ್ರೈಪುರುಷಂ ಕುಲಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.25

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 54 ನಿಯಮ KK 13-1-137-54

ವೈಖಾನಸಾನಾಂ ವಚನಮೃಷೀಣಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ನೃಪ ।
ದೂರಾದೇವ ಪರೀಕ್ಷೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವೇದಪಾರಗಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.25

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 55 ನಿಯಮ KK 13-1-137-55

ಪ್ರಿಯೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದ್ವೇಷ್ಯಸ್ತೇಷಾಂ ತು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾವಪೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.25

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 137, ಶ್ಲೋಕ 56 ನಿಯಮ KK 13-1-137-56

ಯಃ ಸಹಸ್ರಂ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಭೋಜಯದೇನೃಚೋ ನರಃ ।
ಏಕಸ್ತಾನ್ಮನ್ತ್ರವಿತ್ಪ್ರೀತಃ ಸರ್ವಾನರ್ಹತಿ ಭಾರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.25

ಉ.26 ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು, ಅನರ್ಹರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ಪಿತೃಕಾಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ತರ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ಹವ್ಯ ಕವ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾಲ ಯಾವುದು, ಯಾರು ಪೂಜಾರ್ಹರು, ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವರ್ಜನೀಯರು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಆಶ್ವ. 106.70).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ದೈವಕರ್ಮವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಕರ್ಮವನ್ನು ಅಪರಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು; ಕಾಲ ತಪ್ಪಿ ನೀಡಿದ ದಾನವು ರಾಜಸವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಆಶ್ವ. 106.71).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನೀಡಿದ್ದು, ಅಸತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ರಾಕ್ಷಸ ಭಾಗವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 106.72).
- ನಿಯಮ ಪತಿತರು, ಜಡರು, ಉನ್ಮತ್ತರು ಮೊದಲಾದವರು ದೈವ, ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.73).
- ನಿಯಮ ನಪುಂಸಕ, 'ಪ್ಲಂಗೀ' (ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಅಸ್ಪಷ್ಟ), ಕುಷ್ಠರೋಗಿ, ರಾಜಯಕ್ಷ್ಮವುಳ್ಳವನು, ಅಪಸ್ಮಾರ ರೋಗಿ — ಇವರು ಪಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.74).
- ನಿಯಮ ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವವರು, ದೇವಲಕರು, ಕಪಟ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವವರು, ಸೋಮವನ್ನು ಮಾರುವವರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.75).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ತಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಚಾಂದ್ರಾಯಣವನ್ನು ಮಾಡುವವರೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.76).
- ನಿಯಮ ಗಾಯಕರು, ನರ್ತಕರು, ಪ್ಲವಕರು, ವಾದ್ಯಕಾರರು, ಕಥಕರು, ಯೋಧರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.77).
- ನಿಯಮ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವಿಲ್ಲದವರು, ಶವಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವವರು, ಕಳ್ಳರು, ನಿಷಿದ್ಧ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.78).
- ನಿಯಮ ಮೊದಲು ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರು, ಗಣಪುತ್ರರು, ಪುತ್ರಿಕಾಪುತ್ರರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.79).
- ನಿಯಮ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾಡುವ ದ್ವಿಜ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಜೀವಿಸುವವನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 106.80).
- ನಿಯಮ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರು, ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವವರು, ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದವರು, ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರು ಶ್ರಾದ್ಧ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರು (ಆಶ್ವ. 106.81).
- ನಿಯಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ (ದೊರೆಯುವುದೇ) ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾಲ; ಹಾಗೆಯೇ ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ದರ್ಭೆಗಳು, ಪುಷ್ಪಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರ ದೊರೆತಾಗ — ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 106.82).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 70 ನಿಯಮ KK 14-3-106-70

ದೇವದೇವೇಶ ದೈತ್ಯಘ್ನ ಕಾಲಃ ಕೋ ಹವ್ಯಕವ್ಯಯೋಃ ।
ಕೇ ತತ್ರಿ ಪೂಜಾಮರ್ಹನ್ತಿ ವರ್ಜನೀಯಾಶ್ಚ ಕೇ ದ್ವಿಜಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 71 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 14-3-106-71

ಭಗವಾನುವಾಚ —

।

ದೈವಂ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣಿಕಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಪೈತೃಕಂ ಚಾಪರಾಹ್ಣಿಕಮ್ ।
ಕಾಲಹೀನಂ ಚ ಯದ್ದಾನಂ ತದ್ದಾನಂ ರಾಜಸಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 72 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 14-3-106-72

ಅವಘುಷ್ಟಂ ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಮನೃತೇನ ಚ ಭಾರತ ।
ಪರಾಮೃಷ್ಟಂ ಶುನಾ ವಾಽಪಿ ತದ್ಭಾಗಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 73 ನಿಯಮ KK 14-3-106-73

ಯಾವನ್ತಃ ಪತಿತಾ ವಿಪ್ರಾ ಜಡೋನ್ಮತ್ತಾದಯೋಪಿ ಚ ।
ದೈವೇ ಚ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ತೇ ವಿಪ್ರಾ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಂ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 74 ನಿಯಮ KK 14-3-106-74

ಕ್ಲೀಬಃ ಪ್ಲಙ್ಗೀ ಚ ಕೃಷ್ಠೀ ಚ ರಾಜಯಕ್ಷ್ಮಾನ್ವಿತಶ್ಚ ಯಃ ।
ಅಪಸ್ಮಾರೀ ಚ ಯಶ್ಚಾಪಿ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ನಾರ್ಹತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 75 ನಿಯಮ KK 14-3-106-75

ಚಿಕಿತ್ಸಕಾ ದೇವಲಕಾ ಮಿಥ್ಯಾನಿಯಮಧಾರಿಣಃ ।
ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿಣಶ್ಚಾಪಿ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 76 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 14-3-106-76

ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟೇ ಚ ಯೇ ಚಾನ್ನಂ ಭುಞ್ಜತೇ ವಿಧಿವದ್ದ್ವಿಜಾಃ ।
ಚಾನ್ದ್ರಾಯಣಮಕೃತ್ವಾ ತೇ ಪುನರ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 77 ನಿಯಮ KK 14-3-106-77

ಗಾಯಕಾ ನರ್ತಕಾಶ್ಚೈವ ಪ್ಲವಕಾ ವಾದಕಾಸ್ತಥಾ ।
ಕಥಕಾ ಯೌಧಿಕಾಶ್ಚೈವ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 78 ನಿಯಮ KK 14-3-106-78

ಅನಗ್ನಯಶ್ಚ ಯೇ ವಿಪ್ರಾಃ ಶವನಿರ್ಯಾತಕಾಶ್ಚ ಯೇ ।
ಸ್ತೇನಾಶ್ಚಾಪಿ ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 79 ನಿಯಮ KK 14-3-106-79

ಅಪರಿಜ್ಞಾತಪೂರ್ವಾಶ್ಚ ಗಣಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಯೇ ದ್ವಿಜಾಃ ।
ಪುತ್ರಿಕಾಪುತ್ರಕಾಶ್ಚಾಪಿ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 80 ನಿಯಮ KK 14-3-106-80

ರಣಕರ್ತಾ ಚ ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ಯಶ್ಚ ವಾಣಿಜ್ಯಕೋ ದ್ವಿಜಃ ।
ಪ್ರಾಣಿವಿಕ್ರಯವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 81 ನಿಯಮ KK 14-3-106-81

ಚೀರ್ಣವ್ರತಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯತತ್ಪರಾಃ ।
ಸಾವಿತ್ರೀಜ್ಞಾಃ ಕ್ರಿಯಾವನ್ತಸ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಸತ್ಕೃತಿಕ್ಷಮಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 106, ಶ್ಲೋಕ 82 ನಿಯಮ KK 14-3-106-82

ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಾಲಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದಧಿ ಘೃತಂ ತಥಾ ।
ದರ್ಭಾಃ ಸುಮನಸಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ತತ್ಕಾಲೇ ಶ್ರಾದ್ಧದೋ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.26

ಉ.27 ಶ್ರಾದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಯ್ಕೆ — ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು, ನಿಷಿದ್ಧರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಅಂತಹ ವಿಪ್ರನನ್ನು ದೈವಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಯಮಿಸಬೇಕು; ಜುಗುಪ್ಸಿತನಾದವನು ಅಗ್ನಿಯು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸುಡುವಂತೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ (ಆಶ್ವ. 98.71).
- ನಿಯಮ ಯಾರ ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ದೇವತೆಗಳು ಹವ್ಯಗಳನ್ನು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವುದು? (ಆಶ್ವ. 98.84).
- ನಿಯಮ ದುಷ್ಟಯೋನಿಜರು ದೈವ, ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ, ದಾನಕ್ಕೆ, ಸಹಭೋಜನಕ್ಕೆ, ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ, ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 99.13).
- ನಿಯಮ ಹವ್ಯ ಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಭೋಜನ ಬಡಿಸಬೇಕು; ಅನ್ನದಾತನು ಪ್ರಾಣದಾತನು (ಆಶ್ವ. 101.77).
- ಪುಣ್ಯ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವುಳ್ಳ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಾತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದರೆ ಅವರ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಪಿತಾಮಹರು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಆಶ್ವ. 104.114).
- ನಿಯಮ ಹವ್ಯ ಕವ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನಿಮಂತ್ರಿತನಾದ ವಿಪ್ರನು ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಭುಜಿಸಿದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಆಶ್ವ. 110.5).
- ನಿಯಮ ಎಂತಹ ವಿಪ್ರರು ಪ್ರಶಸ್ತರು, ಯಾರು ನಿಂದಿತರು, ಅಷ್ಟಕೆಗೆ ಕಾಲ ಯಾವುದು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಆಶ್ವ. 110.9).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಇವರು ಅಗ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮೊದಲು ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಇತರರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪವಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ನನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರು ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯರು (ಆಶ್ವ. 110.12–13).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 98, ಶ್ಲೋಕ 71 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 14-3-98-71

ದೈವೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇಽಪಿ ವಿಪ್ರಃ ಸ ನಿಯೋಕ್ತವ್ಯೋಽಜುಗುಪ್ಸಯಾ ।
ಜುಗುಪ್ಸಿತಸ್ತು ಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ದಹತ್ಯಗ್ನಿರಿವೇನ್ಧನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 98, ಶ್ಲೋಕ 84 ನಿಯಮ KK 14-3-98-84

ಯಸ್ಯಾಽಽಸ್ಯೇನ ಸಮಶ್ನನ್ತಿ ಹವ್ಯಾನಿ ತ್ರಿದಿವೌಕಸಃ ।
ಕವ್ಯಾನಿ ಚೈವ ಪಿತರಃ ಕಿಂ ಭೂತಮಧಿಕಂ ತತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 99, ಶ್ಲೋಕ 13 ನಿಯಮ KK 14-3-99-13

ದೈವೇ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ತಥಾ ದಾನೇ ಭೋಜನೇ ಸಹಭಾಷಣೇ ।
ಶಯನೇ ಸಹಸಮ್ಬನ್ಧೇ ನ ಯೋಗ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಯೋನಿಜಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 101, ಶ್ಲೋಕ 77 ನಿಯಮ KK 14-3-101-77

ಭೋಜಯೇದಾತ್ಮನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ವಿಧಿವದ್ಧವ್ಯಕವ್ಯಯೋಃ ।
ಅನ್ನಂ ಪ್ರಾಣೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮನ್ನದಃ ಪ್ರಾಣದೋ ಭವೇತ್ ।
ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ವಿಶೇಷೇಣ ದಾತವ್ಯಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 114 ಪುಣ್ಯ KK 14-3-104-114

ಈದೃಶಾಧ್ಯಾತ್ಮಿನೋ ಯೇ ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಿಯತೇನ್ದ್ರಿಯಾಃ ।
ತೇಷಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ತೃಪ್ಯನ್ತಿ ತೇನ ತೃಪ್ತಾಃ ಪಿತಾಮಹಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 5 ನಿಯಮ KK 14-3-110-5

ನಿಮನ್ತ್ರಿತಸ್ತು ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ವಿಧಿವದ್ಧವ್ಯಕವ್ಯಯೋಃ ।
ಮಾಂಸಾದೀನ್ಯಪಿ ಭುಞ್ಜಾನಃ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೀಯತೇ ನ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 14-3-110-9

ಪ್ರಶಸ್ಯಾಃ ಕೀದೃಶಾ ವಿಪ್ರಾ ನಿನ್ದ್ಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಸುರೇಶ್ವರ ।
ಅಷ್ಟಕಾಯಾಶ್ಚ ಕಃ ಕಾಲಸ್ತನ್ಮೇ ಕಥಯ ಸುವ್ರತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 12 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 14-3-110-12

ಏತೇ ಚಾಗ್ರಾಸನಸ್ಥಾಸ್ತೇ ಭುಞ್ಜಾನಾಃ ಪ್ರಥಮಂ ದ್ವಿಜಾಃ ।
ತಸ್ಯಾಂ ಪಙ್ಕ್ತ್ಯಾಂ ತು ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ತಾನ್ಪುನನ್ತ್ಯೇವ ದರ್ಶನಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 13 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 14-3-110-13

ಮದ್ಭಕ್ತಾ ಯೇ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಮದ್ಭಕ್ತಾ ಮತ್ಪರಾಯಣಾಃ ।
ತಾನ್ಪಙ್ಕ್ತಿಪಾವನಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಪೂಜ್ಯಾಂಶ್ಚೈವ ವಿಶೇಷತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.27

ಉ.28 ವೇದಾಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲದ ವಿಪ್ರನು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- ನಿಯಮ ವೇದಗಳನ್ನು ಓದದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲದಂತೆಯೇ, ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದವನು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲ (ಉದ್ಯೋಗ. 38.23).

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 38, ಶ್ಲೋಕ 23 ನಿಯಮ KK 5-3-38-23

ಅನಧೀತ್ಯ ಯಥಾ ವೇದಾನ್ನ ವಿಪ್ರಃ ಶ್ರಾದ್ಧಮರ್ಹತಿ ।
ಏವಮಶ್ರುತಷಾಡ್ಗುಣ್ಯೋ ನ ಮನ್ತ್ರಂ ಶ್ರೋತುಮರ್ಹತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.28

ಉ.29 ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರು, ಅನರ್ಹರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವ್ಯಾಸನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (35); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (62); ವ್ಯಾಸನು ಶುಕನಿಗೆ (249) ನಿಯಮ ಪಾಪ

- ನಿಯಮ ವೇದವನ್ನು ಓದದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆನೆಯಂತೆ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು; ವೇದವಿಲ್ಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಿಷ್ಫಲಯೋಜಕ, ಪಾತ್ರದೋಷದಿಂದ ಫಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಶಾಂತಿ. 35.45–46).
- ಪಾಪ ಅಂತಹ ಮೂರ್ಖನು ದೇವತೆಗಳ ಹವ್ಯವನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳ ಕವ್ಯವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವವನು; ಅವನು ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ (ಶಾಂತಿ. 35.49).
- ನಿಯಮ ದುರಾಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಸಮಾನರು; ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 62.5).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲದವನು, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಪಟಿ, ಕ್ರೂರನು, ಹಿಂಸಾಪ್ರಿಯನು, ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನು — ಅಂತಹವನಿಗೆ ಹವ್ಯ, ಕವ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಕೊಡಬಾರದವು ಆಗುತ್ತವೆ (ಶಾಂತಿ. 62.6).
- ನಿಯಮ ವೇದವಿದ್ಯಾ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಶ್ರೋತ್ರಿಯರು, ವೇದಪಾರಗರು, ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರು, ದಾಂತರು, ಕ್ರಿಯಾವಂತರು, ತಪಸ್ವಿಗಳು ಪೂಜ್ಯರು; ಅವರ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹವ್ಯ, ಕವ್ಯಗಳು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ (ಶಾಂತಿ. 249.8–9).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 35, ಶ್ಲೋಕ 45 ನಿಯಮ KK 12-1-35-45

ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಸ್ಮೃತಂ ದತ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಜಿತೇ ।
ನ ಫಲೇತ್ಪಾತ್ರದೋಷೇಣ ನ ಚಾತ್ರಾಸ್ತಿ ವಿಚಾರಣಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 35, ಶ್ಲೋಕ 46 ನಿಯಮ KK 12-1-35-46

ಯಥಾ ದಾರುಮಯೋ ಹಸ್ತೀ ಯಥಾ ಚರ್ಮಮಯೋ ಮೃಗಃ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚಾನಧೀಯಾನಸ್ತ್ರಯಸ್ತೇ ನಾಮಧಾರಕಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 35, ಶ್ಲೋಕ 49 ಪಾಪ KK 12-1-35-49

ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಹವ್ಯಕವ್ಯವಿನಾಶಕಃ ।
ಸರ್ವಥಾऽರ್ಥಹರೋ ಮೂರ್ಖೋ ನ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರಾಪ್ತುಮರ್ಹತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 5 ನಿಯಮ KK 12-1-62-5

ಏವಂವಿಧೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕೌರವೇನ್ದ್ರ ವೃತ್ತಾಪೇತೋ ಯೋ ಭವೇನ್ಮನ್ದಚೇತಾಃ ।
ಜಪನ್ವೇದಾನಜಪಂಶ್ಚಾಪಿ ರಾಜನ್ಸಮಃ ಶೂದ್ರೈರ್ದಾಸವಚ್ಚಾಪಿ ಭೋಜ್ಯಃ ।
ಏತೇ ಸರ್ವೇ ಶೂದ್ರಸಮಾ ಭವನ್ತಿ ರಾಜನ್ನೇತಾನ್ವರ್ಜಯೇದ್ದೇವಕೃತ್ಯೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 6 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 12-1-62-6

ನಿರ್ಮರ್ಯಾದೇ ವಾಕ್ಛಠೇ ಕ್ರೂರವೃತ್ತೌ ಹಿಂಸಾಕಾಮೇ ತ್ಯಕ್ತವೃತ್ತಸ್ವಧರ್ಮೇ ।
ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಯಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ರಾಜನ್ದೇಯಾನ್ಯದೇಯಾನಿ ಭವನ್ತಿ ತಸ್ಮಿನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 249, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ KK 12-3-249-8

ತಥಾಸ್ಯಾತಿಥಯಃ ಪೂಜ್ಯಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯವಹಾಃ ಸದಾ ।
ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತಾಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.29

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 249, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 12-3-249-9

ಸ್ವಕರ್ಮಜೀವಿನೋ ದಾನ್ತಾಃ ಕ್ರಿಯಾವನ್ತಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ ।
ತೇಷಾಂ ಹವ್ಯಂ ಚ ಕವ್ಯಂ ಚಾಪ್ಯರ್ಹಣಾರ್ಥಂ ವಿಧೀಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.29

ಉ.30 ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಅರ್ಹರಾದ ಪುತ್ರರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕದ್ರು (22.16); ನಾರದನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಗೆ (55–59); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (80.13) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಪುತ್ರನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಾದರೂ, ಮರಣಾನಂತರವಾದರೂ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು 'ಪುತ್ರ' (ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವವನು) ಎಂದು ಕದ್ರು ಹೇಳಿದಳು (ಅನು. 22.16).
- ನಿಯಮ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು 'ಪುನರ್ಭೂ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ; ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದ ಅವಳು 'ಹವ್ಯಕವ್ಯದಾ' (ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವಳು); ಸಂತಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ದೂಷ್ಯಳಲ್ಲ (ಅನು. 55.7).
- ನಿಯಮ ಕನ್ಯೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾನೀನ ಪುತ್ರರು ಆ ಕನ್ಯೆಯ ತಂದೆಗೆ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರು; ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರೆ ಆ ಪುತ್ರನು 'ಸಹೋಢ' (ಅನು. 55.11–12).
- ನಿಯಮ ತನ್ನ ವರ್ಣದಿಂದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತಂದು ವಿವಾಹವಾದವನಿಗೆ ಅವಳು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹೆರುತ್ತಾಳೆ (ಅನು. 55.21).
- ನಿಯಮ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾದ ಎಂಟು ಭಾರ್ಯಾಗಮಗಳಿವೆ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದವರು ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿತವಾದವರು, ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರು (ಅನು. 56.2). ಪುನರ್ಭಾರ್ಯೆಯರಾಗುವ ಐದು ಭಾರ್ಯಾಗಮಗಳವರ ಪುತ್ರರೂ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರೇ (ಅನು. 56.6).
- ನಿಯಮ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೋಷಿಗಳಲ್ಲ; ಅವರು ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 57.4).
- ನಿಯಮ ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ; ಅವಳ ಪುತ್ರರು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರು; ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಅವಳ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ದಾಸ್ಯಕರ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 59.45).
- ನಿಯಮ ದೌಹಿತ್ರನು (ಮಗಳ ಮಗ) ತನ್ನ ತಂದೆಗೂ, ತಾಯಿಯ ತಂದೆಗೂ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ; ಧರ್ಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುತ್ರನಿಗೂ ದೌಹಿತ್ರನಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ (ಅನು. 80.13).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 22, ಶ್ಲೋಕ 16 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-22-16

ಇಹ ವಾ ತಾರಯೇತ್ಪುತ್ರಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ವಾ ತಾರಯೇತ್ಪಿತೄನ್ ।
ನಾತ್ರ ಚಿತ್ರಂ ಭವೇತ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಪುನಾತೀತಿ ಚ ಪುತ್ರಕಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 55, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 13-1-55-7

ಪುನರ್ಭೂರ್ನಾಮ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ಸಪುತ್ರಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯದಾ ।
ಅದೂಷ್ಯಾ ಸಾ ಪ್ರಸೂತೀಷು ಪ್ರಜಾನಾಂ ದಾರಕರ್ಮಣಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 55, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 13-1-55-11

ಕಥಂ ಕನ್ಯಾಸು ಯೇ ಜಾತಾ ಬನ್ಧೂನಾಂ ದೂಷಿತಾಃ ಸದಾ ।
ಕಸ್ಯ ತೇ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಿ ಪ್ರದಾಸ್ಯನ್ತಿ ಮಹಾಮುನೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 55, ಶ್ಲೋಕ 12 ನಿಯಮ KK 13-1-55-12

ಕನ್ಯಾಯಾಸ್ತು ಪಿತುಃ ಪುತ್ರಾಃ ಕಾನೀನಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯದಾಃ ।
ಅನ್ತರ್ವತ್ನ್ಯಾಸ್ತು ಯಃ ಪಾಣಿಂ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸ ಸಹೋಢಜಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 55, ಶ್ಲೋಕ 21 ನಿಯಮ KK 13-1-55-21

ಆನಯಿತ್ವಾ ಸ್ವಕಾದ್ವರ್ಣಾತ್ಕನ್ಯಕಾಂ ಯೋ ಭಜೇನ್ನರಃ ।
ದಾತಾರಂ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಾಂ ಪುತ್ರಕಂ ಯಾ ಪ್ರಸೂಯತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 56, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-56-2

ಅಷ್ಟೌ ಭಾರ್ಯಾಗಮಾ ಧರ್ಮ್ಯಾ ನರಾಣಾಂ ದಾರಕರ್ಮಣಿ ।
ಪ್ರೇತ್ಯೇಹ ಚ ಹಿತಾ ಯಾಸ್ತು ಸಪುತ್ರಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯದಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 56, ಶ್ಲೋಕ 6 ನಿಯಮ KK 13-1-56-6

ಏತಾ ಭಾರ್ಯಾಗಮಾಃ ಪಞ್ಚ ಪುನರ್ಭಾರ್ಯಾ ಭವನ್ತಿ ಯಾಃ ।
ಏತಾ ಭಾರ್ಯಾ ನೃಣಾಂ ಗಮ್ಯಾಸ್ತತ್ಪುತ್ರಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯದಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 57, ಶ್ಲೋಕ 4 ನಿಯಮ KK 13-1-57-4

ಏವಂ ನಾರ್ಯೋ ನ ದುಷ್ಯನ್ತಿ ನರಾಣಾಂ ತತ್ಪ್ರಸೂತಿಷು ।
ಧರ್ಮಪತ್ನ್ಯೋ ಭವನ್ತ್ಯೇತಾಃ ಸಪುತ್ರಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯದಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 59, ಶ್ಲೋಕ 45 ನಿಯಮ KK 13-1-59-45

ಸಾ ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಪುತ್ರಾ ಯೇ ಹವ್ಯಕವ್ಯಪ್ರದಾಸ್ತು ತೇ ।
ತಸ್ಯಾ ಯೇ ಬಾನ್ಧವಾಃ ಕೇಚಿದ್ವಿಷಕ್ತಾಃ ಪ್ರೇಷ್ಯತಾಂ ಗತಾಃ ।
ಸರ್ವೇ ತಸ್ಯಾಸ್ತು ಸಮ್ಬನ್ಧಾ ಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಪ್ರೇಷ್ಯಕರ್ಮಸು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 80, ಶ್ಲೋಕ 13 ನಿಯಮ KK 13-1-80-13

ದದಾತಿ ಹಿ ಸ ಪಿಣ್ಡಾನ್ವೈ ಪಿತುರ್ಮಾತಾಮಹಸ್ಯ ಚ ।
ಪುತ್ರದೌಹಿತ್ರಯೋರೇವ ವಿಶೇಷೋ ನಾಸ್ತಿ ಧರ್ಮತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.30

ಉ.31 ಕವ್ಯಕ್ಕೆ (ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ) ತಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಗೆ (59); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (60, 94) ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪಾಪ ವೇದವಿಹೀನರು, ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತರು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಆ ದಾನ ಹೇಗೆ ಫಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು — ಸಾವಿತ್ರಿ (ಉಪನಯನ/ಗಾಯತ್ರಿ) ಇಲ್ಲದ ದ್ವಿಜರು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ; ವ್ರಾತ್ಯರಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವುದು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ನೀಡಿದಂತೆಯೇ ಎಂದು ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 59.31–32).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನು ಎಲ್ಲ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಿಗೂ ಅರ್ಹನು; ಸಾಧುವಾದ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಿಗೆ ನೀಡಿದುದು ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಆಹುತಿಯಂತೆ (ಅನು. 59.35).
- ನಿಯಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನೀಡುವವನು ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ದೈವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕವ್ಯಪ್ರದಾನದಲ್ಲಿ (ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 60.3–5).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ತಕ್ಕ (ಯೋಗ್ಯರಾದ) ವರಿಗೆ ನೀಡುವ ನಿವಾಪ (ಪಿತೃ-ಅರ್ಪಣೆ) ದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನ; ಅವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವವನು ಋಣವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 94.21).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 59, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-59-31

ಸರ್ವಸ್ತ್ರೀಷು ಪ್ರವೃತ್ತಾಶ್ಚ ಸಾಧುವೇದವಿವರ್ಜಿತಾಃ ।
ಮಾನವಾಃ ಕಾಣ್ಡಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚ ವೇದಮನ್ತ್ರಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ ।
ನಿಯುಕ್ತಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯೇಷು ತೇಷಾಂ ದತ್ತಂ ಕಥಂ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 59, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-59-32

ನಾರ್ಹನ್ತಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಿ ಸಾವಿತ್ರೀವರ್ಜಿತಾ ದ್ವಿಜಾಃ ।
ವ್ರಾತ್ಯೇಷ್ವನ್ನಪ್ರದಾನಂ ತದ್ಯಥಾ ಶೂದ್ರೇಷು ವೈ ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 59, ಶ್ಲೋಕ 35 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-59-35

ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಂ ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರಿಯೋಽರ್ಹತಿ ।
ದತ್ತಂ ಹಿ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೇ ಸಾಧೌ ಜ್ವಲಿತಾಗ್ನಾವಿವಾಹುತಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 60, ಶ್ಲೋಕ 3 ನಿಯಮ KK 13-1-60-3

ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯಾಽಪೂತೋ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛೇದ್ದ್ವಿಜಾತಯೇ ।
ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ತಥಾ ದಾನಂ ಕೋ ದೋಷಃ ಸ್ಯಾತ್ಪಿತಾಮಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 60, ಶ್ಲೋಕ 4 ನಿಯಮ KK 13-1-60-4

ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತೋ ನರಸ್ತಾತ ದುರ್ದಾನ್ತೋಽಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಪೂತೋ ಭವತಿ ಸರ್ವತ್ರ ಕಿಮುತ ತ್ವಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 60, ಶ್ಲೋಕ 5 ನಿಯಮ KK 13-1-60-5

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರಿಕ್ಷೇತ ದೈವೇಷು ಸತತಂ ನರಃ ।
ಕವ್ಯಪ್ರದಾನೇ ತು ಬುಧಾಃ ಪರೀಕ್ಷ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.31

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 94, ಶ್ಲೋಕ 21 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-94-21

ನಿವಾಪೋ ದಾನಸದೃಶಃ ಸದೃಶೇಷು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ನಿವೇದಯನ್ಪೂಜಯನ್ವೈ ತೇಷ್ವಾನೃಣ್ಯಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.31

ಉ.32 ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಪಾತ್ರ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಶುದ್ಧನು, ದಾಂತನು, ಕೋಪವನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು, ದೀನಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಶ್ರುತ-ಚಾರಿತ್ರಗಳುಳ್ಳವನು, ಬಹುಕಳತ್ರವಂತನು, ನಿತ್ಯವೂ ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಶರೀರವಿಕಾರವಿಲ್ಲದವನು — ಇವು ಪಾತ್ರಗುಣಗಳು (ಅನು. 234.6–7).
- ಪುಣ್ಯ ಅಂತಹ ಪಾತ್ರನಿಗೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ (ಅನು. 234.8).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 234, ಶ್ಲೋಕ 6 ನಿಯಮ KK 13-1-234-6

ಶುದ್ಧೋ ದಾನ್ತೋ ಜಿತಕ್ರೋಧಸ್ತಥಾ ದೀನಕುಲೋದ್ಭವಃ ।
ಶ್ರುತಚಾರಿತ್ರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ತಥಾ ಬಹುಕಲತ್ರವಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.32

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 234, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 13-1-234-7

ಪಞ್ಚಯಜ್ಞಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ನಿರ್ವಿಕಾರಶರೀರವಾನ್ ।
ಏತಾನ್ಪಾತ್ರಗುಣಾನ್ವಿದ್ಧಿ ತಾದೃಕ್ಪಾತ್ರಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.32

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 234, ಶ್ಲೋಕ 8 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-234-8

ಪಿತೃದೇವಾಗ್ನಿಕಾರ್ಯೇಷು ತಸ್ಯ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್ ।
ಯದ್ಯದರ್ಹತಿ ಯೋ ಲೋಕೇ ಪಾತ್ರಂ ತಸ್ಯ ಭವೇಚ್ಚ ಸಃ ।
ಮುಚ್ಯೇದಾಪದ ಆಪನ್ನೋ ಯೇನ ಪಾತ್ರಂ ತದಸ್ಯ ತು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.32

ಉ.33 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಪಾತ್ರತೆ, ಆಡಂಬರ ಬೇಡ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಅನಂತ ಫಲವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಕವ್ಯಗಳನ್ನು (ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು) ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕು; ದೈವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ; ಅಂತಹವರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇತರರಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು (ಭಾಗ. 7.15.2).
- ನಿಯಮ ದೈವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು, ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವರನ್ನು, ಅಥವಾ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು; ಎಷ್ಟೇ ಸಂಪನ್ನನಾದರೂ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಮಾಡಬಾರದು (ಭಾಗ. 7.15.3).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ, ಸ್ವಜನರಿಗೆ ಊಣಬಡಿಸುವುದರಿಂದ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ದ್ರವ್ಯ, ಪಾತ್ರ, ಸತ್ಕಾರ ಎಂಬುವು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ (ಭಾಗ. 7.15.4).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ತಕ್ಕ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ದೇವತೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಯೋಗ್ಯನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಅದು ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಾಗಿ, ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ (ಭಾಗ. 7.15.5).
- ನಿಯಮ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಋಷಿಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಭೂತಗಳಿಗೆ, ತನಗೆ, ಸ್ವಜನರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಂಚುತ್ತ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನೇ ಕಾಣಬೇಕು (ಭಾಗ. 7.15.6).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಭಾಗ. 7.15.2

ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾಯ ದೇಯಾನಿ ಕವ್ಯಾನ್ಯಾನನ್ತ್ಯಮಿಚ್ಛತಾ।
ದೈವೇ ಚ ತದಭಾವೇ ಸ್ಯಾದಿತರೇಭ್ಯೋ ಯಥಾರ್ಹತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.33

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 3 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 7.15.3

ದ್ವೌ ದೈವೇ ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ತ್ರೀನೇಕೈಕಮುಭಯತ್ರ ವಾ।
ಭೋಜಯೇತ್ ಸುಸಮೃದ್ಧೋಽಪಿ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಕುರ್ಯಾನ್ನ ವಿಸ್ತರಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.33

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 4 ನಿಯಮ ಪಾಪ ಭಾಗ. 7.15.4

ದೇಶಕಾಲೋಚಿತಶ್ರದ್ಧಾದ್ರವ್ಯಪಾತ್ರಾರ್ಹಣಾನಿ ಚ।
ಸಮ್ಯಗ್ ಭವನ್ತಿ ನೈತಾನಿ ವಿಸ್ತರಾತ್ ಸ್ವಜನಾರ್ಪಣಾತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.33

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 5 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಭಾಗ. 7.15.5

ದೇಶೇ ಕಾಲೇ ಚ ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಮುತ್ಪನ್ನಂ ಹರಿದೈವತಮ್।
ಶ್ರದ್ಧಯಾ ವಿಧಿವತ್ ಪಾತ್ರೇ ನ್ಯಸ್ತಂ ಕಾಮಧುಗಕ್ಷಯಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.33

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 15 › ಶ್ಲೋಕ 6 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 7.15.6

ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಭೂತೇಭ್ಯ ಆತ್ಮನೇ ಸ್ವಜನಾಯ ಚ।
ಅನ್ನಂ ಸಂವಿಭಜನ್ ಪಶ್ಯೇತ್ ಸರ್ವತಃ ಪುರುಷಾತ್ಮಕಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.33

ಉ.34 ಸ್ತ್ರೀಯರು – ಶ್ರಾದ್ಧ, ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ವಿದೇಹರಾಜನ ಮಗಳ ಗಾಥೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತ) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿಗೆ ಸ್ನಾನ, ಅಲಂಕಾರ, ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳು ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು; ಅವಳು ಇರುವಾಗ ಬೇರೆ ಪತ್ನಿ ಮಾಡಬಾರದು (ಅನು. 82.33–34).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 82, ಶ್ಲೋಕ 33 **ನಿಯಮ** KK 13-1-82-33

ಸ್ನಾನಂ ಪ್ರಸಾಧನಂ ಭರ್ತುರ್ದನ್ತಧಾವನಮುಞ್ಛನಮ್ ।
ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಗೃಹೇ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.34

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 82, ಶ್ಲೋಕ 34 **ನಿಯಮ** KK 13-1-82-34

ನ ತಸ್ಯಾಂ ಜಾತು ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯಾಮನ್ಯಾ ತತ್ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀತ್ವೇವ ಕುರ್ಯಾದ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.34

ಉ.35 ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪಿತೃಕಾರ್ಯ (ಶ್ರಾದ್ಧ)

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಜನಕನು ದಶರಥನಿಗೆ; ದಶರಥನು ಜನಕನಿಗೆ; ಕವಿ ವರ್ಣನೆ ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಆ ಬಳಿಕವೇ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಜನಕನು ದಶರಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 71.23).
- **ನಿಯಮ** ಇಂದು ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರವೆಂದೂ, ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಉತ್ತರ ಫಲ್ಗುನೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗಾಗಿ ಸುಖೋದಯವಾದ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಜನಕನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 71.24).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ‘ನಮ್ಮ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ’ ಎಂದು ದಶರಥನು ಜನಕನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ನಿವಾಸವನ್ನು ತಲುಪಿ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 72.19; 72.21).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 71 › ಶ್ಲೋಕ 23 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 1.71.23

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋ ರಾಜನ್ ಗೋದಾನಂ ಕಾರಯಸ್ವ ಹ।
ಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ಚ ಭದ್ರಂ ತೇ ತತೋ ವೈವಾಹಿಕಂ ಕುರು॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.35

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 71 › ಶ್ಲೋಕ 24 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 1.71.24

ಮಘಾ ಹ್ಯದ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ತೃತೀಯದಿವಸೇ ಪ್ರಭೋ।
ಫಲ್ಗುನ್ಯಾಮುತ್ತರೇ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ವೈವಾಹಿಕಂ ಕುರು।
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋರರ್ಥೇ ದಾನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸುಖೋದಯಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.35

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 72 › ಶ್ಲೋಕ 19 **ಉದಾಹರಣೆ** ವಾ.ರಾ. 1.72.19

ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಃ ಸ್ವಮಾಲಯಮ್।
ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಧಿವದ್ವಿಧಾಸ್ಯ ಇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.35

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 72 › ಶ್ಲೋಕ 21 **ಉದಾಹರಣೆ** ವಾ.ರಾ. 1.72.21

ಸ ಗತ್ವಾ ನಿಲಯಂ ರಾಜಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಧಾನತಃ।
ಪ್ರಭಾತೇ ಕಾಲ್ಯಮುತ್ಥಾಯ ಚಕ್ರೇ ಗೋದಾನಮುತ್ತಮಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.35 ↵ ಸೂಚಿ.63

ಉ.36 ಭಾರತ ಶ್ರವಣ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (ಭಾರತ ಶ್ರವಣ ಫಲ) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ, ಸಂಯಮದಿಂದ, ಶುಚಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು (ಸ್ವರ್ಗಾ. 6.11–12).

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 6, ಶ್ಲೋಕ 11 **ನಿಯಮ** KK 18-1-6-11

ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಥಾವದನುಪೂರ್ವಶಃ ।
ಸಂಯತಾತ್ಮಾ ಶುಚಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಪಾರಂ ಗತ್ವಾ ಚ ಭಾರತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.36

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 6, ಶ್ಲೋಕ 12 **ನಿಯಮ** KK 18-1-6-12

ತೇಷಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ದೇಯಾನಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಾರತ ಭಾರತಮ್ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಭರತರ್ಷಭ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.36

ಉ.37 ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಕೇಳಿಸಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ (ಫಲಶ್ರುತಿ) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** ರಾಮಾಯಣವು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದು; ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿಸಬೇಕು (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 111.4).
- **ಪುಣ್ಯ** ಈ ಆಖ್ಯಾನವು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 111.4).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 111 › ಶ್ಲೋಕ 4 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ವಾ.ರಾ. 7.111.4

ಇದಮಾಖ್ಯಾನಮಾಯುಷ್ಯಂ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಪಾಪನಾಶನಮ್।
ರಾಮಾಯಣಂ ವೇದಸಮಂ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ಶ್ರಾವಯೇದ್ ಬುಧಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.37 ↵ ಉ.37

ಉ.38 ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನ, ಮೃತಕಾನ್ನ ತಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ನಿಯಮ** ಹವ್ಯಕವ್ಯ ಪ್ರತಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಭೋಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 199.2).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕದಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು, ಕೊಡೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೂರು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಆ ಪಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 199.10).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರತಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಹ (ಗ್ರಹಣ), ಸೂತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಪಾಪವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 199.11).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನವನ್ನು ತಿಂದ ದ್ವಿಜನು ಒಂದು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಯ ನಂತರ ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆ, ಜಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು, ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ಬೆರೆಸಬಾರದು; ಆಗ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 199.12–13).
- **ನಿಯಮ** ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪಿತೃಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಅಪರಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ — ಮೊದಲು ಆಹ್ವಾನಿತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 199.14).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಮೃತನ ಮೂರನೆಯ ದಿನದಂದು ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶೌಚ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಪಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 199.15–16).
- **ನಿಯಮ** ಮೃತನ ದಶರಾತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ (ದಶರಾತ್ರೇಣ) ಸಾವಿತ್ರಿ, ರೈವತೀ ಇಷ್ಟಿ, ಕೂಷ್ಮಾಂಡ, ಅಘಮರ್ಷಣ — ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು (ಅನು. 199.17).
- **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** ಮೃತನ ತ್ರಿರಾತ್ರ (ನಿರ್ದಿಷ್ಟ) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿಂದವನು ಏಳು ದಿನ ತ್ರಿಷವಣ ಸ್ನಾನ (ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಹೊತ್ತಿನ ಸ್ನಾನ) ಮಾಡಿ ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಮಹಾ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಆಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 199.18–19).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** KK 13-1-199-2

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಹವ್ಯಕವ್ಯಪ್ರತಿಗ್ರಹೇ ।
ನಾನಾವಿಧೇಷು ಭೋಜ್ಯೇಷು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾನಿ ಶಂಸ ಮೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 10 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 13-1-199-10

ಉಪಾನಹೌ ಚ ಚ್ಛತ್ರಂ ಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕೇ ।
ಜಪೇಚ್ಛತಂ ಸಮಾಯುಕ್ತಸ್ತೇನ ಮುಚ್ಯೇತ ಪಾಪ್ಮನಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 11 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 13-1-199-11

ಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರತಿಗ್ರಹೇ ಚೈವ ಗ್ರಹಸೂತಕಯೋಸ್ತಥಾ ।
ತ್ರೀಣಿ ರಾತ್ರಾಣ್ಯುಪೋಷಿತ್ವಾ ತೇನ ಪಾಪಾದ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 12 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 13-1-199-12

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ತು ಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪಿತೄಣಾಮಶ್ನತೇ ದ್ವಿಜಃ ।
ಅನ್ನಮೇತದಹೋರಾತ್ರಾತ್ಪೂತೋ ಭವತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 13 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 13-1-199-13

ನ ಚ ಸನ್ಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀತ ನ ಚ ಜಾಪ್ಯಂ ಪ್ರವರ್ತಯೇತ್ ।
ನ ಸಙ್ಕಿರೇತ್ತದನ್ನಂ ಚ ತತಃ ಪೂಯೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 14 **ನಿಯಮ** KK 13-1-199-14

ಇತ್ಯರ್ಥಮಪರಾಹ್ಣೇ ತು ಪಿತೄಣಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಮುಚ್ಯತೇ ।
ಯಥೋಕ್ತಾನಾಂ ಯದಶ್ನೀಯುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪೂರ್ವಕೇತಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 15 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-199-15

ಮೃತಕಸ್ಯ ತೃತೀಯಾಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೋಽನ್ನಮಶ್ನತೇ ।
ಸ ತ್ರಿವೇಲಂ ಸಮುನ್ಮಜ್ಜ್ಯ ದ್ವಾದಶಾಹೇನ ಶುಧ್ಯತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 16 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-199-16

ದ್ವಾದಶಾಹೇ ವ್ಯತೀತೇ ತು ಕೃತಶೌಚೋ ವಿಶೇಷತಃ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಹವಿರ್ದತ್ತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ತೇನ ಪಾಪ್ಮನಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 17 ನಿಯಮ KK 13-1-199-17

ಮೃತಸ್ಯ ದಶರಾತ್ರೇಣ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾನಿ ದಾಪಯೇತ್ ।
ಸಾವಿತ್ರೀಂ ರೈವತೀಮಿಷ್ಟಿಂ ಕೂಶ್ಮಾಣ್ಡಮಘಮರ್ಷಣಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-199-18

ಮೃತಕಸ್ಯ ತ್ರಿರಾತ್ರೇ ಯಃ ಸಮುದ್ದಿಷ್ಟೇ ಸಮಶ್ನತೇ ।
ಸಪ್ತತ್ರಿಷವಣಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪೂತೋ ಭವತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 199, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 13-1-199-19

ಸಿದ್ಧಿಮಾಪ್ನೋತಿ ವಿಪುಲಾಮಾಪದಂ ಚೈವ ನಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.38

(ಆ) ತಿಲತರ್ಪಣ, ಉದಕದಾನ, ಸ್ವಧಾ

ಉ.39 ನದಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣ — ಕ್ರಮ, ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಜಲದಾನ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ನೀರನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ಪಿತಾಮಹರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು; ನದಿಯ ಬಳಿಗೆ ತಲುಪಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪಿತೃತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 139.16).
- ನಿಯಮ ಮೊದಲು ತನ್ನ ವಂಶದವರಿಗೆ ನೀರಿನಿಂದ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಬಂಧುವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಜಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಬೇಕು (ಅನು. 139.17).
- ನಿಯಮ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳ ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ದಾಟುವವನಿಂದ, ನಾವೆಯನ್ನೇರಿದವನಿಂದ ಪಿತೃಗಳು (ಜಲವನ್ನು) ಬಯಸುತ್ತಾರೆ; ಅದನ್ನು ತಿಳಿದವರು ನಾವೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಜಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 139.18–19).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವೆಂಬ ಮಾಸಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಪಣಗಳನ್ನು (ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಗಳನ್ನು) ಮಾಡಬೇಕು; ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಟಿ, ಆಯುಷ್ಯ, ವೀರ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ (ಅನು. 139.19–20).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 16 ನಿಯಮ KK 13-1-139-16

ಜಲಂ ಪ್ರತರಮಾಣಶ್ಚ ಕೀರ್ತಯೇತ ಪಿತಾಮಹಾನ್ ।
ನದೀಮಾಸಾದ್ಯ ಕುರ್ವೀತ ಪಿತೄಣಾಂ ಪಿತೃತರ್ಪಣಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.39

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 17 ನಿಯಮ KK 13-1-139-17

ಪೂರ್ವಂ ಸ್ವವಂಶಜಾನಾಂ ತು ಕೃತ್ವಾಽದ್ಭಿಸ್ತರ್ಪಣಂ ಪುನಃ ।
ಸುಹೃತ್ಸಮ್ಬನ್ಧಿವರ್ಗಾಣಾಂ ತತೋ ದದ್ಯಾಜ್ಜಲಾಞ್ಜಲಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.39

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ KK 13-1-139-18

ಕಲ್ಮಾಷಗೋಯುಗೇನಾಥ ಯುಕ್ತೇನ ತರತೋ ಜಲಮ್ ।
ಪಿತರೋಽಭಿಲಷನ್ತೇ ವೈ ನಾವಂ ಚಾಪ್ಯಧಿರೋಹಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.39

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-139-19

ಸದಾ ನಾವಿ ಜಲಂ ತಜ್ಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ಸಮಾಹಿತಾಃ ।
ಮಾಸಾರ್ಧೇ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಸ್ಯ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿರ್ವಪಣಾನಿ ವೈ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.39 ↵ ಉ.39

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-139-20

ಪುಷ್ಟಿರಾಯುಸ್ತಥಾ ವೀರ್ಯಂ ಶ್ರೀಶ್ಚೈವ ಪಿತೃಭಕ್ತಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.39

ಉ.40 ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಔದುಂಬರ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಮಧುಮಿಶ್ರ ತಿಲೋದಕ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ದೇವದೂತನಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಔದುಂಬರ (ಅತ್ತಿ) ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೇನು ಬೆರೆಸಿದ ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಕೊಡುವವರು ರಹಸ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ, ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ (ಅನು. 188.78).
- ಪುಣ್ಯ ಅವರ ಸಂತಾನವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿ, ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಕುಲವಂಶ ವೃದ್ಧಿಯು ಪಿಂಡದಾತನಿಗೆ ಫಲ; ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುವವನು ಪಿತೃಋಣದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 188.79).
- ನಿಯಮ ಹೀಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದ ಕ್ರಮ, ವಿಧಿ, ಪಾತ್ರ, ಫಲ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ (ಅನು. 188.80).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 78 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-78

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ತು ಯೇ ಮರ್ತ್ಯಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ತಿಲೋದಕಮ್ ।
ಪಾತ್ರಮೌದುಮ್ಬರಂ ಗೃಹ್ಯ ಮಧುಮಿಶ್ರಂ ತಪೋಧನ ।
ಕೃತಂ ಭವತಿ ತೈಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಸರಹಸ್ಯಂ ಯಥಾರ್ಥವತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.40

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 79 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-79

ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟಮನಾಸ್ತೇಷಾಂ ಪ್ರಜಾ ಭವತಿ ನಿತ್ಯದಾ ।
ಕುಲವಂಶಸ್ಯ ವೃದ್ಧಿಸ್ತು ಪಿಣ್ಡದಸ್ಯ ಫಲಂ ಭವೇತ್ ।
ಶ್ರದ್ದಧಾನಸ್ತು ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪಿತೄಣಾಮನೃಣೋ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.40

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 80 ನಿಯಮ KK 13-1-188-80

ಏವಮೇವ ಸಮುದ್ದಿಷ್ಟಃ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲಕ್ರಮಸ್ತಥಾ ।
ವಿಧಿಃ ಪಾತ್ರಂ ಫಲಂ ಚೈವ ಯಥಾವದನುಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.40

ಉ.41 ಕೈಯಲ್ಲಿನ ತೀರ್ಥಗಳು – ಪಿತೃತೀರ್ಥ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಮನುಷ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃ, ಬ್ರಾಹ್ಮ (ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ), ವೈಷ್ಣವ ಎಂಬ ಐದು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ (ಅನು. 59.25).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ಭಾಗವು ಮೊದಲನೆಯದು; ಅಲ್ಲಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳವರಿಗೆ ಕುಲವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ, ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃ-ದೇವಕಾರ್ಯಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ (ಅನು. 59.26).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 59, ಶ್ಲೋಕ 25 **ನಿಯಮ** KK 13-1-59-25

ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃತೀರ್ಥಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಮಧ್ಯೇಽಥಂ ವೈಷ್ಣವಮ್ ।
ನೃಣಾಂ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪಞ್ಚಾಹುಃ ಪಾಣೌ ಸನ್ನಿಹಿತಾನಿ ವೈ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.41)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 59, ಶ್ಲೋಕ 26 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-59-26

ಆದ್ಯತೀರ್ಥಂ ತು ತೀರ್ಥಾನಾಂ ವೈಷ್ಣವೋ ಭಾಗ ಉಚ್ಯತೇ ।
ಯತ್ರೋಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವರ್ಣಾನಾಂ ಚತುರ್ಣಾಂ ವರ್ಧತೇ ಕುಲಮ್ ।
ಪಿತೃದೈವತಕಾರ್ಯಾಣಿ ವರ್ಧನ್ತೇ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.41)

ಉ.42 ತಿಲೋದಕಕ್ಕೆ ತಾಮ್ರಪಾತ್ರೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ದೇವತೆಗಳು (ಋಷಿಗಳಿಗೆ; ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- **ನಿಯಮ** ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿ, ಬಲಿಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಪಾತ್ರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ; ಬಲಿ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಿಲೋದಕ — ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು (ಅನು. 189.21–22).
- **ಪಾಪ** ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಡಿಮೆ ಫಲ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 189.22).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 21 **ನಿಯಮ** KK 13-1-189-21

ಉಪವಾಸೇ ಬಲೌ ಚಾಪಿ ತಾಮ್ರಪಾತ್ರಂ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ।
ಬಲಿರ್ಭಿಕ್ಷಾ ತಥಾಽರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ತಿಲೋದಕಮ್ ।।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↵ ಉ.42)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 22 **ನಿಯಮ** **ಪಾಪ** KK 13-1-189-22

ತಾಮ್ರಪಾತ್ರೇಣ ದಾತವ್ಯಮನ್ಯಥಾಽಲ್ಪಫಲಂ ಭವೇತ್ ।
ಗುಹ್ಯಮೇತತ್ಸಮುದ್ದಿಷ್ಟಂ ಯಥಾ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ದೇವತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↵ ಉ.42) (↵ ಉ.42)

(ಇ) ಪ್ರೇತಕರ್ಮ — ದಹನ, ಉದಕಕ್ರಿಯೆ, ದಶಾಹ, ಆಶೌಚ

ಉ.43 ಮರಣಸಮಯ, ದಹನ ವಿಧಿ; ಉದಕ, ಅಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- ನಿಯಮ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಮರಣದ ನಂತರ ಮೃತರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶಿವನು ಹೇಳಿದನು; ಮರಣಿಸಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಬೇಕು (ಅನು. 242.27–28).
- ನಿಯಮ ಪ್ರಾಣ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ದೇಹವನ್ನು ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ಹೂಮಾಲೆಗಳು, ಗಂಧಗಳು, ಚಿನ್ನದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು (ಅನು. 242.29).
- ನಿಯಮ ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿತಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮೃತದೇಹವನ್ನು ದಹಿಸಬೇಕು; ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ಶರೀರವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಬೇಕು (ಅನು. 242.30).
- ನಿಯಮ ಮರಣಿಸುವವರಿಗೆ ಹಗಲು, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ, ಉತ್ತರಾಯಣ ಪ್ರಶಸ್ತ; ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ನಿಂದಿತ (ಅನು. 242.31).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಅನೇಕರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉದಕದಾನ, ಅಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧ ಮೃತರಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೋಷಣೆಯನ್ನೂ ಶುಭವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ (ಅನು. 242.32).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 242, ಶ್ಲೋಕ 27 ನಿಯಮ KK 13-1-242-27

ಸ್ವಭಾವಂ ಮರಣಂ ನಾಮ ನ ತು ಚಾತ್ಮೇಚ್ಛಯಾ ಭವೇತ್ ।
ಯಥಾ ಮೃತಾನಾಂ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ತನ್ಮೇ ಶೃಣು ಯಥಾವಿಧಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.43)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 242, ಶ್ಲೋಕ 28 ನಿಯಮ KK 13-1-242-28

ತತ್ರಾಪಿ ಮರಣಂ ತ್ಯಾಗೋ ಮೂಢತ್ಯಾಗಾದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ।
ಭೂಮೌ ಸಂವೇಶಯೇದ್ದೇಹಂ ನರಸ್ಯ ವಿನಶಿಷ್ಯತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.43)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 242, ಶ್ಲೋಕ 29 ನಿಯಮ KK 13-1-242-29

ನಿರ್ಜೀವಂ ವೃಣುಯಾತ್ಸದ್ಯೋ ವಾಸಸಾ ತು ಕಲೇವರಮ್ ।
ಮಾಲ್ಯಗನ್ಧೈರಲಙ್ಕೃತ್ಯ ಸುವರ್ಣೇನ ಚ ಭಾಮಿನಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.43)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 242, ಶ್ಲೋಕ 30 ನಿಯಮ KK 13-1-242-30

ಶ್ಮಶಾನೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ದೇಶೇ ಚಿತಾಗ್ನೌ ಪ್ರದಹೇನ್ಮೃತಮ್ ।
ಅಥವಾ ನಿಕ್ಷಿಪೇದ್ಭೂಮೌ ಶರೀರಂ ಜೀವವರ್ಜಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.43)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 242, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ KK 13-1-242-31

ದಿವಾ ಚ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಶ್ಚ ಉತ್ತರಾಯಣಮೇವ ಚ ।
ಮುಮೂರ್ಷೂಣಾಂ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ವಿಪರೀತಂ ತು ಗರ್ಹಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.43)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 242, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-242-32

ಔದಕಂ ಚಾಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧಂ ಬಹುಭಿರ್ಬಹುಭಿಃ ಕೃತಮ್ ।
ಆಪ್ಯಾಯನಂ ಮೃತಾನಾಂ ತತ್ಪರಲೋಕೇ ಭವೇಚ್ಛುಭಮ್ ।
ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಹಿತಂ ವಚಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ) (↵ ಉ.43)

ಉ.44 ಅಶೌಚ ಆಹಾರ, ದಹನ, ಪಿಂಡದಾನ ಕುರಿತ ನಿಯಮಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವ್ಯಾಸನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (35); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (59); ಪರಾಶರನು ಜನಕನಿಗೆ (303) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಪ್ರೇತಾನ್ನ, ಸೂತಕಾನ್ನ, ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯದ (ಅನಿರ್ದಶ) ಯಾವ ಆಹಾರವನ್ನೂ ತಿನ್ನಬಾರದು; ಕರು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯದ ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನೂ ಕುಡಿಯಬಾರದು (ಶಾಂತಿ. 35.26).
- **ನಿಯಮ** ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ (ಶೂದ್ರ ಸೇವಕನಿಗೆ ಯಜಮಾನನು) ಪಿಂಡವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು; ವೃದ್ಧರನ್ನೂ ದುರ್ಬಲರನ್ನೂ ಪೋಷಿಸಬೇಕು; ಶೂದ್ರನಾದರೋ ಯಾವ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಯಜಮಾನನನ್ನು ತೊರೆಯಬಾರದು (ಶಾಂತಿ. 59.38).
- **ನಿಯಮ** ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು, ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಶ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವುದು, ಶುಚಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಹನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತ (ಶಾಂತಿ. 303.38).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 35, ಶ್ಲೋಕ 26 ನಿಯಮ KK 12-1-35-26

ಪ್ರೇತಾನ್ನಂ ಸೂತಕಾನ್ನಂ ಚ ಯಚ್ಚ ಕಿಞ್ಚಿದನಿರ್ದಶಮ್ ।
ಅಭೋಜ್ಯಂ ಚಾಪ್ಯಪೇಯಂ ಚ ಧೇನೋರ್ದುಗ್ಧಮನಿರ್ದಶಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.44

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 59, ಶ್ಲೋಕ 38 ನಿಯಮ KK 12-1-59-38

ದೇಯಃ ಪಿಣ್ಡೋಽನಪತ್ಯಾಯ ಭರ್ತವ್ಯೌ ವೃದ್ಧದುರ್ಬಲೌ ।
ಶೂದ್ರೇಣ ತು ನ ಹಾತವ್ಯೋ ಭರ್ತಾ ಕಸ್ಯಾಞ್ಚಿದಾಪದಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.44

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 303, ಶ್ಲೋಕ 38 ನಿಯಮ KK 12-3-303-38

ಗೃಹೇಷು ಯೇಷಾಮಸವಃ ಪತನ್ತಿ ತೇಷಾಮಥೋ ನಿರ್ಹರಣಂ ಪ್ರಶಸ್ತಮ್ ।
ಯಾನೇನ ವೈ ಪ್ರಾಪಣಂ ಚ ಶ್ಮಶಾನೇ ಶುಚೌ ದೇಶೇ ವಿಧಿನಾ ಚೈವ ದಾಹಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.44

ಉ.45 ಮರಣಿಸಿದವರಿಗೂ ವೇದಮಂತ್ರ ಕರ್ಮಗಳಿವೆ — ಸ್ಯೂಮರಶ್ಮಿಯ ವಾದ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಸ್ಯೂಮರಶ್ಮಿ ಕಪಿಲನಿಗೆ (ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಸಂವಾದ) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** (ಮರಣಾನಂತರ) ದಹನ, ಪಾತ್ರರಿಗೆ ಭೋಜನ, ಗೋವುಗಳ ಅಥವಾ ಇತರ ಪಶುಗಳ ದಾನ, ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದು — ಇವೂ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಯೂಮರಶ್ಮಿಯ ವಾದ (ಶಾಂತಿ. 275.14). ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಅಸ್ಪಷ್ಟ.
- **ನಿಯಮ** ಅರ್ಚಿಷ್ಮಂತರು, ಬರ್ಹಿಷದರು, ಕ್ರವ್ಯಾದರು ಎಂಬ ಪಿತೃಗಳು ಮೃತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಮಂತ್ರಗಳೇ ಕಾರಣ (ಶಾಂತಿ. 275.15).
- **ನಿಯಮ** ಮನುಷ್ಯರು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಋಣಿಗಳಾಗಿರುವಾಗ, ವೇದಗಳು ಹೀಗೆ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮೋಕ್ಷ ಯಾರಿಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಸ್ಯೂಮರಶ್ಮಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು (ಶಾಂತಿ. 275.16).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 275, ಶ್ಲೋಕ 14 ನಿಯಮ KK 12-3-275-14

ದಾಹೇ ಪುನಃ ಸಂಶ್ರಯಣೇ ಸಂಶ್ರಿತೇ ಪಾತ್ರಭೋಜನೇ ।
ದಾನಂ ಗವಾಂ ಪಶೂನಾಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾನಾಮಪ್ಸು ಮಜ್ಜನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.45

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 275, ಶ್ಲೋಕ 15 ನಿಯಮ KK 12-3-275-15

ಅರ್ಚಿಷ್ಮನ್ತೋ ಬರ್ಹಿಷದಃ ಕ್ರವ್ಯಾದಾಃ ಪಿತರಸ್ತಥಾ ।
ಮೃತಸ್ಯಾಪ್ಯನುಮನ್ಯನ್ತೇ ಮನ್ತ್ರಾ ಮನ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಕಾರಣಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.45

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 275, ಶ್ಲೋಕ 16 ನಿಯಮ KK 12-3-275-16

ಏವಂ ಕ್ರೋಶತ್ಸು ವೇದೇಷು ಕುತೋ ಮೋಕ್ಷೋಽಸ್ತಿ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ।
ಋಣವನ್ತೋ ಯದಾ ಮರ್ತ್ಯಾಃ ಪಿತೃದೇವದ್ವಿಜಾತಿಷು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.45

ಉ.46 ಹತರಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರದಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿದ ಪಿತೃಗಳು, ಪುತ್ರರು, ಪೌತ್ರರು, ಜ್ಞಾತಿಗಳು, ಮಿತ್ರರು, ಗುರುಗಳು, ಇತರ ಅನುಚರರು — ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರದಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಸ್ತ್ರೀ. 1.8); ಪುತ್ರರು, ಪೌತ್ರರು, ಪಿತೃಗಳು — ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರದಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಲಾಯಿತು (ಸ್ತ್ರೀ. 8.7).

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಜಲಪ್ರದಾನಿಕಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 1, ಶ್ಲೋಕ 8 **ನಿಯಮ** KK 11-1-1-8

ಪಿತೄಣಾಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಣಾಂ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಸುಹೃದಾಂ ತಥಾ ।
ಗುರೂಣಾಂ ಚಾನುಪೂರ್ವ್ಯೇಣ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇಽನುಚರಾ ಹತಾಃ ।
ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾರಯಸ್ವ ನರಾಧಿಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.46

ಮಹಾಭಾರತ › ಸ್ತ್ರೀಪರ್ವ › ಜಲಪ್ರದಾನಿಕಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 8, ಶ್ಲೋಕ 7 **ನಿಯಮ** KK 11-1-8-7

ಮಿತ್ರನಾಶೇಽರ್ಥನಾಶೇ ಚ ಜ್ಞಾತಿಸಮ್ಬನ್ಧಿನಾಮಪಿ ।
ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಸುಮಹದ್ದುಃಖಂ ವಿಷಾಗ್ನಿಪ್ರತಿಮಂ ವಿಭೋ ॥
ಪುತ್ರಾಣಾಮಥ ಪೌತ್ರಾಣಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಮಹೀಪತೇ ।
ಆನುಪೂರ್ವ್ಯೇಣ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕಾರಯ ।।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.46

ಉ.47 ಮಗನಿಂದ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರ — ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕವಿ ವರ್ಣನೆ; ದಶರಥನು ಕೈಕೇಯಿಗೆ; ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಗುಹನಿಗೆ; ಗುಹನು ಭರತನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಗನಿಲ್ಲದೆ ರಾಜನಿಗೆ ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಾಜದೇಹವನ್ನು ಎಣ್ಣೆ ತುಂಬಿದ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿದರು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 66.14–15).
- **ನಿಯಮ** ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಸುಹೃದರೂ ಮಗನಿಲ್ಲದೆ ರಾಜನ ದಹನಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಆ ಶಯನದಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 66.27).
- **ನಿಯಮ** ರಾಮನ ವನವಾಸವು ಭರತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ, ತಾನು ಮರಣಿಸಿದ ನಂತರ ಭರತನು ತನಗೆ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ದಶರಥನು ಕೈಕೇಯಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 12.92).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಆ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಮರಣಿಸಿದ ತಂದೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವವರೇ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥರು (ಕೃತಾರ್ಥರು) ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು; ಅದೇ ಮಾತನ್ನು ಗುಹನು ಭರತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 51.20; 86.18).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 66 › ಶ್ಲೋಕ 14 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 2.66.14

ತೈಲದ್ರೋಣ್ಯಾಂ ತದಾಮಾತ್ಯಾಃ ಸಂವೇಶ್ಯ ಜಗತೀಪತಿಮ್।
ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಾಣ್ಯಥಾದಿಷ್ಟಾಶ್ಚಕ್ರುಃ ಕರ್ಮಾಣ್ಯನನ್ತರಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.47

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 66 › ಶ್ಲೋಕ 15 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 2.66.15

ನ ತು ಸಂಕಾಲನಂ ರಾಜ್ಞೋ ವಿನಾ ಪುತ್ರೇಣ ಮನ್ತ್ರಿಣಃ।
ಸರ್ವಜ್ಞಾಃ ಕರ್ತುಮೀಷುಸ್ತೇ ತತೋ ರಕ್ಷನ್ತಿ ಭೂಮಿಪಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.47

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 66 › ಶ್ಲೋಕ 27 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.66.27

ಋತೇ ತು ಪುತ್ರಾದ್ ದಹನಂ ಮಹೀಪತೇ-
ರ್ನಾರೋಚಯಂಸ್ತೇ ಸುಹೃದಃ ಸಮಾಗತಾಃ।
ಇತೀವ ತಸ್ಮಿನ್ ಶಯನೇ ನ್ಯವೇಶಯನ್
ವಿಚಿನ್ತ್ಯ ರಾಜಾನಮಚಿನ್ತ್ಯದರ್ಶನಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.47

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 12 › ಶ್ಲೋಕ 92 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.12.92

ಪ್ರಿಯಂ ಚೇದ್ ಭರತಸ್ಯೈತದ್ ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ಭವೇತ್।
ಮಾ ಸ್ಮ ಮೇ ಭರತಃ ಕಾರ್ಷೀತ್ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಂ ಗತಾಯುಷಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.47

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 51 › ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 2.51.20

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಃ ಪಿತರಂ ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಹ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ।
ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸಂಸ್ಕರಿಷ್ಯನ್ತಿ ರಾಘವಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.47

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 86 › ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ವಾ.ರಾ. 2.86.18

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಃ ಪಿತರಂ ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಹ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ।
ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸಂಸ್ಕರಿಷ್ಯನ್ತಿ ಭೂಮಿಪಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.47

ಉ.48 ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ದೌಹಿತ್ರರು ಉದಕ ಪಿಂಡಗಳನ್ನಿತ್ತು ದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- ನಿಯಮ ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಅವನ ಮಗಳ ಪುತ್ರರು (ದೌಹಿತ್ರರು) ಜಲಾಂಜಲಿಗಳನ್ನು, ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಋಣವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತೀರಿಸಿ, ಅವನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು (ದಾಯವನ್ನು) ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು (ಭಾಗ. 10.61.44).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ದಶಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 61 › ಶ್ಲೋಕ 44 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 10.61.44

ಸತ್ರಾಜಿತೋಽನಪತ್ಯತ್ವಾದ್ ಗೃಹ್ಣೀಯುರ್ದುಹಿತುಃ ಸುತಾಃ। ದಾಯಂ ನಿನೀಯಾಪಃ ಪಿಣ್ಡಾನ್
ವಿಮುಚ್ಯರ್ಣಮಶೇಷತಃ।
ತಥಾಪಿ ದುರ್ಧರೋ ಹ್ಯನ್ಯೈಸ್ತ್ವಯ್ಯಾಸ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪಿತೋ ಮಣಿಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.48

ಉ.49 ನಶಿಸಿದವರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ – ಕುಂತಿಯ ಮಾತು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕುಂತಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ)

- ಉದಾಹರಣೆ ಧನಂಜಯನನ್ನು, ಅವಳಿಗಳನ್ನು (ನಕುಲ ಸಹದೇವರನ್ನು), ವೃಕೋದರನನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾ — ಪ್ರಾಣನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಶಿಸಿದವರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕುಂತಿ ಹೇಳಿದಳು (ಉದ್ಯೋಗ. 90.71).

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಭಗವದ್ಯಾನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 90, ಶ್ಲೋಕ 71 ಉದಾಹರಣೆ KK 5-6-90-71

ಧನಞ್ಜಯಂ ಚ ಗೋವಿನ್ದ ಯಮೌ ತಂ ಚ ವೃಕೋದರಮ್ ।
ಜೀವನಾಶಂ ಪ್ರನಷ್ಟಾನಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ವನ್ತಿ ಮಾನವಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.49

ಉ.50 ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿ ಶರೀರ ದೊರೆಯದವರಿಗೆ ಪಲಾಶ ಪ್ರತಿಮೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕಾರ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ತರ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ವಿಪ್ರನು ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿ ಶರೀರ ನಶಿಸಿಹೋದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೇತಕರ್ಮ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಆಶ್ವ. 118.1).
- **ನಿಯಮ** ಅಂತಹ ಆಹಿತಾಗ್ನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪಲಾಶದ ದಂಟುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 118.2).
- **ನಿಯಮ** ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೂರ ಅರವತ್ತು ಎಲುಬುಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ ವಿಭಜಿಸಿ ಜೋಡಿಸಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 118.3).
- **ನಿಯಮ** ತಲೆಗೆ ನಲವತ್ತು, ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹತ್ತು, ಬಾಹುಗಳಿಗೆ ನೂರು, ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು (ಆಶ್ವ. 118.4); ಎದೆಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು, ಗುಹ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ ಆರು, ನಾಲ್ಕು (ಆಶ್ವ. 118.5).
- **ನಿಯಮ** ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ನೂರು, ಮೊಣಕಾಲು ಮೀನಖಂಡಗಳಿಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಪಾದಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು — ಇದೇ ಪ್ರೇತನಿಷ್ಕೃತಿ (ಆಶ್ವ. 118.6).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 1 **ನಿಯಮ** KK 14-3-118-1

ದೇಶಾನ್ತರಗತೇ ವಿಪ್ರೇ ಸಂಯುಕ್ತೇ ಕಾಲಧರ್ಮಣಾ ।
ಶರೀರನಾಶೇ ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಥಂ ಪ್ರೇತತ್ವಕಲ್ಪನಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.50

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** KK 14-3-118-2

ಭಗವಾನುವಾಚ —
।
ಶ್ರೂಯತಾಮಾಹಿತಾಗ್ನೇಸ್ತು ತಥಾಭೂತಸ್ಯ ಸಂಸ್ಕ್ರಿಯಾ ।
ಪಾಲಾಶಬೃನ್ಮ್ಮಯಃ ಪ್ರತಿಮಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಕಲ್ಪಚೋದಿತಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.50

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 3 **ನಿಯಮ** KK 14-3-118-3

ತ್ರೀಣಿ ಷಷ್ಟಿಶತಾನ್ಯಾಹುರಸ್ಥೀನ್ಯಸ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ತೇಷಾಂ ವಿಕಲ್ಪನಾ ಕಾರ್ಯಾ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ವಿನಿಶ್ಚಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.50

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 4 **ನಿಯಮ** KK 14-3-118-4

ಅಶೀತ್ಯರ್ಧಂ ಶಿರಸಿ ಚ ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ದಶ ಏವ ಚ ।
ಬಾಹ್ವೋಶ್ಚಾಪಿ ಶತಂ ದದ್ಯಾದಙ್ಗುಲೀಷು ಪುನರ್ದಶ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.50

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 5 **ನಿಯಮ** KK 14-3-118-5

ಉರಸಿ ತ್ರಿಂಶತಂ ದದ್ಯಾಜ್ಜಠರೇ ವಾऽಪಿ ವಿಂಶತಿಮ್ ।
ವೃಷಣೇ ದ್ವಾದಶಾರ್ಧಂ ತು ಶಿಶ್ನೇ ಚಾಷ್ಟಾರ್ಧಮೇವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.50

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 118, ಶ್ಲೋಕ 6 **ನಿಯಮ** KK 14-3-118-6

ದದ್ಯಾತ್ತು ಶತಮೂರ್ವೋಸ್ತು ಷಷ್ಟ್ಯರ್ಧಂ ಜಾನುಜಙ್ಘಯೋಃ ।
ದಶ ದದ್ಯಾಚ್ಚರಣಯೋರೇಷಾ ಪ್ರೇತಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.50

ಉ.51 ಅತಿ ಶೋಕ ಪಿತಾಮಹರನ್ನು ತಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಸ್ವಧೆಯಿಂದ ಪಿತೃತೃಪ್ತಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- ಪಾಪ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದರೆ ಅದು ಮೊದಲೇ ಮರಣಿಸಿದ ಪಿತಾಮಹರನ್ನು ತಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ (ಆಶ್ವ. 2.2).
- ನಿಯಮ ಶೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತಮ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸೋಮದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಧೆಯಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸು ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಆಶ್ವ. 2.3).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅಶ್ವಮೇಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 2, ಶ್ಲೋಕ 2 ಪಾಪ KK 14-1-2-2

ಅತೀವ ಮನಸಾ ಶೋಕಃ ಕ್ರಿಯಮಾಣೋ ಜನಾಧಿಪ ।
ಸನ್ತಪಯತಿ ಚೈತಸ್ಯ ಪೂರ್ವಪ್ರೇತಾನ್ಪಿತಾಮಹಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.51

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ಅಶ್ವಮೇಧಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 2, ಶ್ಲೋಕ 3 ನಿಯಮ KK 14-1-2-3

ಯಜಸ್ವ ವಿವಿಧೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಸ್ವಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ ।
ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯ ಸೋಮೇನ ಸ್ವಧಯಾ ಚ ಪಿತೄನಪಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.51

ಉ.52 ಸಾಕಿದ ತಾಯಿಗೆ ಪಿಂಡಲೋಪ ಮಾಡಲಾರೆನೆಂದ ಕರ್ಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕರ್ಣನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- ನಿಯಮ ಪಾಪ ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿದ ರಾಧೆಗೆ ಪಿಂಡ (ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ) ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ತನ್ನಂಥವನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲನು ಎಂದು ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು (ಉದ್ಯೋಗ. 141.7).

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › › ಅಧ್ಯಾಯ 141, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 5-6-141-7

ತಸ್ಯಾಃ ಪಿಣ್ಡವ್ಯಪನಯಂ ಕುರ್ಯಾದಸ್ಮದ್ವಿಧಃ ಕಥಮ್ ।
ಧರ್ಮವಿದ್ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಶ್ರವಣೇ ಸತತಂ ರತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.52

(ಈ) ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳು, ಕಾಲಗಳು — ತಿಥಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ, ಮಘಾ, ಗ್ರಹಣ

ಉ.53 ಪಿತ್ರ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಪರಾಹ್ಣವೇ ಕಾಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ)

- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೈವ, ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳ ವಿಧಿಯನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 61.1).
- ನಿಯಮ ದೈವಕರ್ಮವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಕರ್ಮವನ್ನು ಅಪರಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ, ಮಂಗಳಾಚಾರದೊಡನೆ, ಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು; ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು (ಅನು. 61.2–3).
- ಪಾಪ ಕಾಲ ತಪ್ಪಿ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ರಾಕ್ಷಸರ ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ (ಅನು. 61.3).
- ನಿಯಮ ಹಗಲನ್ನು ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತಗಳ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದರೆ — ಪ್ರಾತಃ, ಸಂಗವ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ; ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ಅಪರಾಹ್ಣ (ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತಗಳು) ಪಿತ್ರ್ಯಕಾಲ; ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಅಪರಾಹ್ಣದಲ್ಲೇ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 61.35–38).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ KK 13-1-61-1

ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ಚ ದೈವೇ ಚ ಪಿತ್ರ್ಯೇಽಪಿ ಚ ಪಿತಾಮಹ ।
ಇಚ್ಛಾಮೀಹ ತ್ವಯಾಽಽಖ್ಯಾತಂ ವಿಹಿತಂ ಯತ್ಸುರರ್ಷಿಭಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.53

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-61-2

ದೈವಂ ಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕೇ ಕುರ್ಯಾದಪರಾಹ್ಣೇ ತು ಪೈತೃಕಮ್ ।
ಮಙ್ಗಲಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಃ ಕೃತಶೌಚಃ ಪ್ರಯತ್ನವಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.53

ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಪ್ರದದ್ಯಾದುಪಪತ್ತಿಭಿಃ ।
ಕಾಲಹೀನಂ ತು ಯದ್ದಾನಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.53 ↵ ಉ.53

ಮುಹೂರ್ತಾನಾಂ ತ್ರಯಂ ಪೂರ್ವಮಹ್ನಃ ಪ್ರಾತರಿತಿ ಸ್ಮೃತಮ್ ।
ಜಪಧ್ಯಾನಾದಿಭಿಸ್ತಸ್ಮಿನ್ವಿಪ್ರೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ಶುಭವ್ರತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.53

ಸಙ್ಗವಾಖ್ಯಂ ತ್ರಿಭಾಗಂ ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಸ್ತ್ರಿಮುಹೂರ್ತಕಃ ।
ಲೌಕಿಕಂ ಸಙ್ಗವೇಽರ್ಧಂ ಚ ಸ್ನಾನಾದಿ ಹ್ಯಥ ಮಧ್ಯಮೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.53

ಚತುರ್ಥಮಪರಾಹ್ಣಂ ತು ತ್ರಿಮುಹೂರ್ತಂ ತು ಪಿತ್ರ್ಯಕಮ್ ।
ಸಾಯಾಹ್ನಸ್ತ್ರಿಮುಹೂರ್ತಂ ಚ ಮಧ್ಯಮಂ ಕವಿಭಿಃ ಸ್ಮೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.53

ಚತುರ್ಥೇ ತ್ವಪರಾಹ್ಣಾಖ್ಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸದಾ ನೃಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.53

ಉ.54 ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ, ಅಪರಾಹ್ಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಶಮಿಯಿಂದ, ಚತುರ್ದಶಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಿಥಿಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತ; ಇತರವು ಅಷ್ಟು ಅಲ್ಲ (ಅನು. 134.20).
- ನಿಯಮ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದಂತೆ, ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಅಪರಾಹ್ಣ ವಿಶಿಷ್ಟ (ಅನು. 134.21).

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ದಶಮ್ಯಾದೌ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಚತುರ್ದಶೀಮ್ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ ತಿಥ್ಯಸ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಾ ನ ತಥೇತರಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.54

ಯಥಾ ಚೈವಾಪರಃ ಪಕ್ಷಃ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ।
ತಥಾ ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣಾದಪರಾಹ್ಣೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.54

ಉ.55 ತಿಥಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರಾದ್ಧಫಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪಾಪ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** ಯಾವ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಫಲ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 134.9).
- **ಪುಣ್ಯ** ಪ್ರತಿಪದೆ — ಸುಂದರರಾದ, ಉತ್ತಮ ಸಂತಾನವನ್ನು ಹೆರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ; ದ್ವಿತೀಯೆ — ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ; ತೃತೀಯೆ — ಕುದುರೆಗಳು; ಚತುರ್ಥಿ — ಸಣ್ಣ ಪಶುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತವೆ (ಅನು. 134.10–11).
- **ಪುಣ್ಯ** ಪಂಚಮಿ — ಅನೇಕ ಪುತ್ರರು; ಷಷ್ಠಿ — ತೇಜಸ್ಸು; ಸಪ್ತಮಿ — ಕೃಷಿ ಲಾಭ; ಅಷ್ಟಮಿ — ವಾಣಿಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಾಭ (ಅನು. 134.12–13).
- **ಪುಣ್ಯ** ನವಮಿ — ಒಂದು ಗೊರಸಿನ ಪಶುಗಳು ಹೆಚ್ಚು; ದಶಮಿ — ಗೋವುಗಳ ವೃದ್ಧಿ; ಏಕಾದಶಿ — ಕುಪ್ಯ (ಲೋಹ) ಸಂಪತ್ತು, ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸುಳ್ಳ ಪುತ್ರರು; ದ್ವಾದಶಿ — ಬೆಳ್ಳಿ, ಧನ, ಚಿನ್ನ (ಅನು. 134.14–16).
- **ಪಾಪ** **ಪುಣ್ಯ** ತ್ರಯೋದಶಿ — ಜ್ಞಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಖಂಡಿತ ಮರಣಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ; ಚತುರ್ದಶಿ — ಯುದ್ಧಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 134.17–18).
- **ಪುಣ್ಯ** ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಪಿಂಡವನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 134.19).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 9 **ನಿಯಮ** KK 13-1-134-9

ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತು ತೇ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಿಥ್ಯಾಂತಿಥ್ಯಾಂ ದಿನೇ ಗುಣಾನ್ ।
ಯೇಷ್ವಹಃಸು ಕೃತೈಃ ಶ್ರಾದ್ಧೈರ್ಯತ್ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇಽನಘ ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾವತ್ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 10 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-134-10

ಪಿತೄನರ್ಚ್ಯ ಪ್ರತಿಪದಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಸ್ತ್ವಗೃಹೇ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ।
ಅಭಿರೂಪಪ್ರಜಾಯಿನ್ಯೋ ದರ್ಶನೀಯಾ ಬಹುಪ್ರಜಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 11 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-134-11

ಸ್ತ್ರಿಯೋ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಜಾಯನ್ತೇ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ತು ವಾಜಿನಃ ।
ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ಕ್ಷುದ್ರಪಶವೋ ಭವನ್ತಿ ಬಹವೋ ಗೃಹೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 12 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-134-12

ಪಞ್ಚಮ್ಯಾಂ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಜಾಯನ್ತೇ ಕುರ್ವತಾಂ ನೃಪ ।
ಕುರ್ವಾಣಾಸ್ತು ನರಾಃ ಷಷ್ಠ್ಯಾಂ ಭವನ್ತಿ ದ್ಯುತಿಭಾಗಿನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 13 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-134-13

ಕೃಷಿಭಾಗೀ ಭವೇಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ವಾಣಃ ಸಪ್ತಮೀಂ ನೃಪ ।
ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ತು ಪ್ರಕುರ್ವಾಣೋ ವಾಣಿಜ್ಯೇ ಲಾಭಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 14 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-134-14

ನವಮ್ಯಾಂ ಕುರ್ವತಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭವತ್ಯೇಕಶಫಂ ಬಹು ।
ವಿವರ್ಧನ್ತೇ ತು ದಶಮೀಂ ಗಾವಃ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಕುರ್ವತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 15 **ಪುಣ್ಯ** KK 13-1-134-15

ಕುಪ್ಯಭಾಗೀ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಕುರ್ವನ್ನೇಕಾದಶೀಂ ನೃಪ ।
ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿನಃ ಪುತ್ರಾ ಜಾಯನ್ತೇ ತಸ್ಯ ವೇಶ್ಮನಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 16 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-134-16

ದ್ವಾದಶ್ಯಾಮೀಹಮಾನಸ್ಯ ನಿತ್ಯಮೇವ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ ।
ರಜತಂ ಬಹುವಿತ್ತಂ ಚ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ಮನೋರಮಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 17 ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-134-17

ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ತು ಭವೇಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಃ ಕುರ್ವಞ್ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತ್ರಯೋದಶೀಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 18 ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-134-18

ಅವಶ್ಯಂ ತು ಯುವಾನೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಮೀಯನ್ತೇ ನರಾ ಗೃಹೇ ।
ಯುದ್ಧಭಾಗೀ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಕುರ್ವಞ್ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಚತುರ್ದಶೀಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.55

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 19 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-134-19

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ತು ನಿವಪನ್ಸರ್ವಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.55

ಉ.56 ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಮ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಫಲ (ಕೃತ್ತಿಕಾ–ಅನೂರಾಧಾ)

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಯಮನು ಶಶಬಿಂದುವಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಯಮನು ಶಶಬಿಂದುವಿಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿದ ಕಾಮ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು (ಅನು. 136.1).
- ಪುಣ್ಯ ಕೃತ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವವನು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಸಂತಾನದೊಂದಿಗೆ, ದುಃಖವಿಲ್ಲದೆ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 136.2).
- ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ ರೋಹಿಣಿ — ಸಂತಾನ; ಮೃಗಶಿರ — ತೇಜಸ್ಸು; ಆರ್ದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ನೀಡುವವನು ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 136.3).
- ಪುಣ್ಯ ಪುನರ್ವಸು — ಕೃಷಿ ಲಾಭ; ಪುಷ್ಯ — ಪುಷ್ಟಿ; ಆಶ್ಲೇಷ — ಧೀರರಾದ ಪುತ್ರರು; ಮಘ — ಜ್ಞಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ (ಅನು. 136.4–5).
- ಪುಣ್ಯ ಪೂರ್ವ ಫಲ್ಗುನಿ — ಸೌಭಾಗ್ಯ; ಉತ್ತರ ಫಲ್ಗುನಿ — ಸಂತಾನ; ಹಸ್ತ — ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ; ಚಿತ್ತಾ — ರೂಪವಂತರಾದ ಪುತ್ರರು; ಸ್ವಾತಿ — ವಾಣಿಜ್ಯದಿಂದ ಜೀವನ (ಅನು. 136.6–7).
- ಪುಣ್ಯ ವಿಶಾಖ — ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಬಹುಪುತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಅನೂರಾಧ — ರಾಜ್ಯಚಕ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 136.8).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ KK 13-1-136-1

ಯಮಸ್ತು ಯಾನಿ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಪ್ರೋವಾಚ ಶಶಬಿನ್ದವೇ ।
ತಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ಕಾಮ್ಯಾನಿ ನಕ್ಷತ್ರೇಷು ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.56

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 2 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-2

ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಯಃ ಕೃತ್ತಿಕಾಯೋಗೇ ಕುರ್ವೀತ ಸತತಂ ನರಃ ।
ಅಗ್ನೀನಾಧಾಯ ಸಾಪತ್ಯೋ ಯಜೇತ ವಿಗತಜ್ವರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.56

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 3 ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-3

ಅಪತ್ಯಕಾಮೋ ರೋಹಿಣ್ಯಾಂ ತೇಜಸ್ಕಾಮೋ ಮೃಗೋತ್ತಮೇ ।
ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾ ದದಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಮಾರ್ದ್ರಾಯಾಂ ಮಾನವೋ ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.56

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 4 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-4

ಕೃಷಿಭಾಗೀ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಕುರ್ವಞ್ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪುನರ್ವಸೌ ।
ಪುಷ್ಟಿಕಾಮೋಽಥ ಪುಷ್ಯೇಣ ಶ್ರಾದ್ಧಮೀಹೇತ ಮಾನವಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.56

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 5 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-5

ಆಶ್ಲೇಷಾಯಾಂ ದದಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ಧೀರಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ಪ್ರಜಾಯತೇ ।
ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ತು ಭವೇಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಘಾಸು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾವಪನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.56

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 6 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-6

ಫಲ್ಗುನೀಷು ದದಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ಸುಭಗಃ ಶ್ರಾದ್ಧದೋ ಭವೇತ್ ।
ಅಪತ್ಯಭಾಗುತ್ತರಾಸು ಹಸ್ತೇನ ಫಲಭಾಗ್ಭವೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.56

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 7 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-7

ಚಿತ್ರಾಯಾಂ ತು ದದಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ಲಭೇದ್ರೂಪವತಃ ಸುತಾನ್ ।
ಸ್ವಾತಿಯೋಗೇ ಪಿತೄನರ್ಚ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯಮುಪಜೀವತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.56

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 8 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-8

ಬಹುಪುತ್ರೋ ವಿಶಾಖಾಸು ಪುತ್ರಮೀಹನ್ಭವೇನ್ನರಃ ।
ಅನುರಾಧಾಸು ಕುರ್ವಾಣೋ ರಾಜ್ಯಚಕ್ರಂ ಪ್ರವರ್ತಯೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.56

ಉ.57 ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾಮ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಫಲ (ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ–ಭರಣೀ); ಶಶಬಿಂದುವಿನ ಫಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಯಮನು ಶಶಬಿಂದುವಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ

- ಪುಣ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ — (ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿ, ದಮವನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವ ನರನಿಗೆ) ಆಧಿಪತ್ಯ; ಮೂಲಾ — ಆರೋಗ್ಯ; ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ — ಉತ್ತಮ ಯಶಸ್ಸು; ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ — ಶೋಕವಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 136.9–10).
- ಪುಣ್ಯ ಅಭಿಜಿತ್ — ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ಯೆ; ಶ್ರವಣ — ಮರಣಾನಂತರ ಆ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ; ಧನಿಷ್ಠಾ — ರಾಜ್ಯಭಾಗ; ಶತಭಿಷ (ವಾರುಣ ನಕ್ಷತ್ರ) — ವೈದ್ಯಸಿದ್ಧಿ (ಅನು. 136.11–12).
- ಪುಣ್ಯ ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಾ — ಅನೇಕ ಆಡುಗಳು, ಕುರಿಗಳು; ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಾ — ಸಾವಿರಾರು ಗೋವುಗಳು; ರೇವತೀ — ಕುಪ್ಯ (ಲೋಹ) ಧನ; ಅಶ್ವಿನೀ — ಕುದುರೆಗಳು; ಭರಣೀ — ಉತ್ತಮ ಆಯುಷ್ಯ (ಅನು. 136.13–14).
- ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ ಈ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಶಬಿಂದುವು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ, ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಆಳಿದನು (ಅನು. 136.15).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 9 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-9

ಆಧಿಪತ್ಯಂ ವ್ರಜೇನ್ಮರ್ತ್ಯೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಮಪವರ್ಜಯನ್ ।
ನರಃ ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಋದ್ಧೋ ದಮಪುರಃಸರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.57

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 10 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-10

ಮೂಲೇ ತ್ವಾರೋಗ್ಯಮೃಚ್ಛೇತ ಯಶೋಽಷಾಢಾಸು ಚೋತ್ತಮಮ್ ।
ಉತ್ತರಾಸು ತ್ವಷಾಢಾಸು ವೀತಶೋಕಶ್ಚರೇನ್ಮಹೀಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.57

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 11 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-11

ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತ್ವಭಿಜಿತೌ ಕುರ್ವನ್ವಿದ್ಯಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ।
ಶ್ರವಣೇಷು ದದಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಗಚ್ಛೇತ್ಸ ತದ್ಗತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.57

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 12 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-12

ರಾಜ್ಯಭಾಗೀ ಧನಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಭವೇತ ನಿಯತಂ ನರಃ ।
ನಕ್ಷತ್ರೇ ವಾರುಣೇ ಕುರ್ವನ್ಭಿಷಕ್ಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.57

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 13 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-13

ಪೂರ್ವಪ್ರೋಷ್ಠಪದಾಃ ಕುರ್ವನ್ಬಹೂನ್ವಿನ್ದತ್ಯಜಾವಿಕಾನ್ ।
ಉತ್ತರಾಸು ಪ್ರಕುರ್ವಾಣೋ ವಿನ್ದತೇ ಗಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.57

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 14 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-14

ಬಹುಕುಪ್ಯಕೃತಂ ವಿತ್ತಂ ವಿನ್ದತೇ ರೇವತೀಂ ಶ್ರಿತಃ ।
ಅಶ್ವಿನೀಷ್ವಶ್ವಾನ್ವಿನ್ದೇತ ಭರಣೀಷ್ವಾಯುರುತ್ತಮಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.57

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 136, ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-136-15

ಇಮಂ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಶಬಿನ್ದುಸ್ತಥಾಽಕರೋತ್ ।
ಅಕ್ಲೇಸೇನಾಜಯಚ್ಚಾಪಿ ಮಹೀಂ ಸೋಽನುಶಶಾಸ ಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.57

ಉ.58 ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಮಯಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದೊರೆಯುವುದು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ದೊರೆಯುವುದು, ಸೋಮಕ್ಷಯ (ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ), ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳು ದೊರೆಯುವುದು — ಇವು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾಲಗಳು (ಅನು. 61.34).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 61, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ KK 13-1-61-34

ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಾಲಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದಧಿ ಘೃತಂ ತಥಾ ।
ಸೋಮಕ್ಷಯಶ್ಚ ಮಾಂಸಂ ಚ ಯದಾರಣ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.58

ಉ.59 ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಲಗಳು — ಗ್ರಹಣ, ಅಯನ, ಮಘಾ, ಗಯಾ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ, ವಿಷುವದಲ್ಲಿ, ಅಯನಾಂತದಲ್ಲಿ, ಪಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಘೆಯಲ್ಲಿ, ತನಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ, ಗಯೆಯಲ್ಲಿ, ಪಿಂಡ(ಪ್ರದಾನ)ಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿದುದು ಸಾವಿರ ನಿಷ್ಕಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ (ಆಶ್ವ. 110.27).
- ನಿಯಮ ವೈಶಾಖ ಮಾಸದ ತೃತೀಯೆ, ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ತಿಥಿ (ಮುದ್ರಿತ ಪಾಠ 'ಅನವದ್ಯಾಽಸೌ'; ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಾನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ನವಮ್ಯಸೌ' – ನವಮಿ), ನಭಸ್ಯ (ಭಾದ್ರಪದ) ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ತ್ರಯೋದಶಿ, ಮಾಘದಲ್ಲಿ ಪಂಚದಶಿ (ಆಶ್ವ. 110.28).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣಗಳು, ಎರಡು ಅಯನಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲಗಳು; ಆ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಎಳ್ಳು ಬೆರೆಸಿದ ನೀರನ್ನಾದರೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ — ಇದು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೇ ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯ (ಆಶ್ವ. 110.29).
- ಪಾಪ ಒಂದೇ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ, ಭಯ ಅಥವಾ ಧನದ ಕಾರಣದಿಂದ ಭೇದದಿಂದ ಬಡಿಸುವವನನ್ನು ಕ್ರೂರ, ದುರಾಚಾರಿ, ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹವಿಲ್ಲದವನು, ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನ ಎಂದು ಕವಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಆಶ್ವ. 110.30).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 27 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 14-3-110-27

ಗ್ರಹೋಪರಾಗೇ ವಿಷುವೇಽಯನಾನ್ತೇ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ಮಘಾಸು ಸ್ವಸುತೇ ಚ ಜಾತೇ ।
ಗಯೇಷು ಪಿಣ್ಡೇಷು ಚ ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರ ದತ್ತಂ ಭವೇನ್ನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರತುಲ್ಯಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.59

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 28 ನಿಯಮ KK 14-3-110-28

ವೈಶಾಖಮಾಸಸ್ಯ ತು ಯಾ ತೃತೀಯಾಽನವದ್ಯಾಽಸೌ ಕಾರ್ತಿಕಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ।
ನಭಸ್ಯಮಾಸಸ್ಯ ಚ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ತ್ರಯೋದಶೀ ಪಞ್ಚದಶೀ ಚ ಮಾಘೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.59

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 29 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 14-3-110-29

ಉಪಪ್ಲವೇ ಚನ್ದ್ರಮಸೋ ರವೇಶ್ಚ ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಕಾಲೋ ಹ್ಯಯನದ್ವಯೇ ಚ ।
ಪಾನೀಯಮಪ್ಯತ್ರ ತಿಲೈರ್ವಿಮಿಶ್ರಂ ದದ್ಯಾತ್ಪಿತೃಭ್ಯಃ ಪ್ರಯತೋ ಮನುಷ್ಯಃ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತಂ ತೇನ ಸಮಾಸಹಸ್ರಂ ರಹಸ್ಯಮೇತತ್ಪಿತರೋ ವದನ್ತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.59

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 110, ಶ್ಲೋಕ 30 ಪಾಪ KK 14-3-110-30

ಯಸ್ತ್ವೇಕಪಙ್ಕ್ತ್ಯಾಂ ವಿಷಮಂ ದದಾತಿ ಸ್ನೇಹಾದ್ಭಯಾದ್ವಾ ಯದಿ ವಾಽರ್ಥಹೇತೋಃ ।
ಕ್ರೂರಂ ದುರಾಚಾರಮನಾತ್ಮವನ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಮೇನಂ ಕವಯೋ ವದನ್ತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.59

ಉ.60 ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಲಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** ದ್ವಿಜನು ಭಾದ್ರಪದ (ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ) ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ (ಅಪರಪಕ್ಷ) ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಧನವಂತನಾದರೆ ಅವರ ಬಂಧುಗಳಿಗೂ ಮಾಡಬೇಕು (ಭಾಗ. 7.14.20).
- **ನಿಯಮ** ಅಯನ (ಉತ್ತರಾಯಣ, ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳ ಆರಂಭ), ವಿಷುವ, ಕುಹೂ (ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ), ವ್ಯತೀಪಾತ, ದಿನಕ್ಷಯ, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣಗಳು, ದ್ವಾದಶಿ, ಶ್ರವಣ ನಕ್ಷತ್ರ ಇವೂ ವಿಶೇಷ ಕಾಲಗಳು (ಭಾಗ. 7.14.21).
- **ನಿಯಮ** ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ತೃತೀಯೆ, ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ನವಮಿ, ಹೇಮಂತ ಶಿಶಿರ ಋತುಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಅಷ್ಟಕೆಗಳು ಇವೂ ಅಂತಹ ಕಾಲಗಳೇ (ಭಾಗ. 7.14.22).
- **ನಿಯಮ** ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ಸಪ್ತಮಿ, ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರವು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿದ ದಿನ, ಮಾಸನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೊಂದಿಗೆ (ರಾಕಾ) ಅಥವಾ ಅನುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿದ ದಿನಗಳು ಇವೂ ವಿಶೇಷ ಕಾಲಗಳು (ಭಾಗ. 7.14.23).
- **ನಿಯಮ** ಅನೂರಾಧಾ, ಶ್ರವಣ, ಮೂರು ಉತ್ತರಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ದ್ವಾದಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿದ ದಿನಗಳು, ಆ ಮೂರು ಉತ್ತರಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಏಕಾದಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿದ ದಿನಗಳು, ಶುಭಯೋಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರದ ದಿನ ಇವೂ ವಿಶೇಷ ಕಾಲಗಳು (ಭಾಗ. 7.14.24).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಈ ಕಾಲಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂಥವು; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸತ್ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಅದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾಗ. 7.14.25).
- **ಪುಣ್ಯ** ಈ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನ, ಜಪ, ಹೋಮ, ವ್ರತ, ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೂಜೆ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಭೂತಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಭಾಗ. 7.14.26).
- **ನಿಯಮ** ಪತ್ನಿಗೆ, ಸಂತಾನಕ್ಕೆ, ತನಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಸಮಯ, ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಕಾರ (ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಥಾ), ಮೃತಾಹ (ಮರಣಿಸಿದ ದಿನ), ಅಭ್ಯುದಯ ಕರ್ಮದ ಸಮಯ ಇವೂ (ಇಂತಹ ಕಾಲಗಳೇ) (ಭಾಗ. 7.14.27).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 14 › ಶ್ಲೋಕ 20 **ನಿಯಮ** ಭಾಗ. 7.14.20

ಕುರ್ಯಾದಪರಪಕ್ಷೀಯಂ ಮಾಸಿ ಪ್ರೋಷ್ಠಪದೇ ದ್ವಿಜಃ।
ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪಿತ್ರೋರ್ಯಥಾವಿತ್ತಂ ತದ್ಬನ್ಧೂನಾಂ ಚ ವಿತ್ತವಾನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.60

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 14 › ಶ್ಲೋಕ 21 **ನಿಯಮ** ಭಾಗ. 7.14.21

ಅಯನೇ ವಿಷುವೇ ಕುಹ್ವಾಂ ವ್ಯತೀಪಾತೇ ದಿನಕ್ಷಯೇ।
ಚನ್ದ್ರಾದಿತ್ಯೋಪರಾಗೇ ಚ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಶ್ರವಣೇಷು ಚ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.60

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 14 › ಶ್ಲೋಕ 22 **ನಿಯಮ** ಭಾಗ. 7.14.22

ತೃತೀಯಾಯಾಂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ನವಮ್ಯಾಮಥ ಕಾರ್ತಿಕೇ।
ಚತಸೃಷ್ವಷ್ಟಕಾಸು ಹೇಮನ್ತೇ ಶಿಶಿರೇ ತಥಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.60

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 14 › ಶ್ಲೋಕ 23 **ನಿಯಮ** ಭಾಗ. 7.14.23

ಮಾಘೇ ಚ ಸಿತಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಮಘಾರಾಕಾಸಮಾಗಮೇ।
ರಾಕಯಾ ವಾಽನುಮತ್ಯಾ ವಾ ಮಾಸರ್ಕ್ಷಾಣಿ ಯುತಾನ್ಯಪಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.60

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 14 › ಶ್ಲೋಕ 24 **ನಿಯಮ** ಭಾಗ. 7.14.24

ದ್ವಾದಶ್ಯಾಮನುರಾಧಾ ಸ್ಯಾತ್ ಶ್ರವಣಸ್ತಿಸ್ರ ಉತ್ತರಾಃ।
ತಿಸೃಷ್ವೇಕಾದಶೀ ಚಾಸು ಜನ್ಮರ್ಕ್ಷಂ ಸೌಮ್ಯಯೋಗಯುಕ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.60

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 14 › ಶ್ಲೋಕ 25 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಭಾಗ. 7.14.25

ತ ಏತೇ ಶ್ರೇಯಸಃ ಕಾಲಾ ನೃಣಾಂ ಶ್ರೇಯೋವಿವರ್ಧನಾಃ।
ಕುರ್ಯಾತ್ ಸರ್ವಾತ್ಮನೈತೇಷು ಶ್ರೇಯೋಽಮೋಘಂ ತದಾಯುಷಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.60

श्रीमद्भागवत › सप्तमस्कंध › अध्याय 14 › श्लोक 26 पुण्य भाग. 7.14.26

ಯೇಷು ಸ್ನಾನಂ ಜಪೋ ಹೋಮೋ ವ್ರತಂ ದೇವದ್ವಿಜಾರ್ಚನಮ್।
ಪಿತೃದೇವನೃಭೂತೇಭ್ಯೋ ಯದ್ ದತ್ತಂ ತದ್ಧ್ಯನಶ್ವರಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.60

श्रीमद्भागवत › सप्तमस्कंध › अध्याय 14 › श्लोक 27 नियम भाग. 7.14.27

ಸಂಸ್ಕಾರಕಾಲೋ ಜಾಯಾಯಾ ಅಪತ್ಯಸ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತಥಾ।
ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಥಾ ಮೃತಾಹಶ್ಚ ಕರ್ಮಣ್ಯಭ್ಯುದಯೇ ನೃಪ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.60

ಉ.61 ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಮಘಾ ದಿನ ಪರಮಾನ್ನ ನಿವೇದನೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅಗ್ನಿದೇವ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ರಹಸ್ಯಧರ್ಮ) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವಾಗ, ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಗಜಚ್ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ, ಕುತಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪರಮಾನ್ನದಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಿವೇದನೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು — ಇದು ಪರಮ ರಹಸ್ಯ (ಅನು. 189.31–32).
- **ಪುಣ್ಯ** ಹಾಗೆ ನೀಡಿದವನು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಹಾಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 189.33).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ KK 13-1-189-31

ಏತೇ ದೋಷಾ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತ್ರಿಷು ಯಃ ಪಾದಮುತ್ಸೃಜೇತ್ ।
ಶ್ರೂಯತಾಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ರಹಸ್ಯಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಮ್ ।
ಪರಮಾನ್ನೇನ ಯೋ ದದ್ಯಾತ್ಪಿತೄಣಾಮೌಪಹಾರಿಕಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.61

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ KK 13-1-189-32

ಗಜಚ್ಛಾಯಾಯಾಂ ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ಕುತಪೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಃ ।
ಯದಾ ಭಾದ್ರಪದೇ ಮಾಸಿ ಭವತೇ ಬಹುಲೇ ಮಘಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.61

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 33 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-189-33

ಶ್ರೂಯತಾಂ ತಸ್ಯ ದಾನಸ್ಯ ಯಾದೃಶೋ ಗುಣವಿಸ್ತರಃ ।
ಕೃತಂ ತೇನ ಮಹಚ್ಛ್ರಾದ್ಧಂ ವರ್ಷಾಣೀಹ ತ್ರಯೋದಶ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.61

ಉ.62 ಪಿತೃಗಾಥೆ — ಮಘಾ ತ್ರಯೋದಶಿಯ ಪಾಯಸ, ಗಯಾಯಾತ್ರೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಸನತ್ಕುಮಾರನು ಹೇಳಿದ ಪಿತೃಗೀತ ಗಾಥೆ) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- **ನಿಯಮ** ಪಿತೃಗಳು ಹಾಡಿದ ಗಾಥೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸನತ್ಕುಮಾರನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 135.11).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** 'ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ತ್ರಯೋದಶಿಯಂದು ತುಪ್ಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾಯಸವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುವವನು ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿ' ಎಂದು ಪಿತೃಗಳು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 135.12).
- **ನಿಯಮ** ಅಥವಾ ಮಘೆಯಲ್ಲೇ, ವ್ರತನಿಯಮದಿಂದ, ಹಸ್ತಿಚ್ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ (ಹಸ್ತಿಚ್ಛಾಯಾಸು), (ಆನೆಯ) ಕಿವಿಗಳ ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಬೀಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ನೀಡುವವನು (ಅನು. 135.13).
- **ಪುಣ್ಯ** ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು — ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಅಕ್ಷಯವಟದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗಯೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಕು (ಅನು. 135.14).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 13-1-135-11

ಗಾಥಾಶ್ಚಾಪ್ಯತ್ರ ಗಾಯನ್ತಿ ಪಿತೃಗೀತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ಸನತ್ಕುಮಾರೋ ಭಗವಾನ್ಪುರಾ ಮಯ್ಯಭ್ಯಭಾಷತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.62

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 12 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-135-12

ಅಪಿ ನಃ ಸ್ವಕುಲೇ ಜಾಯಾದ್ಯೋ ನೋ ದದ್ಯಾತ್ತ್ರಯೋದಶೀಮ್ ।
ಮಘಾಸು ಸರ್ಪಿಃಸಂಯುಕ್ತಂ ಪಾಯಸಂ ದಕ್ಷಿಣಾಯನೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.62

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 13 ನಿಯಮ KK 13-1-135-13

ಆಜೇನ ವಾಽಪಿ ಲೌಹೇನ ಮಘಾಸ್ವೇವ ಯತವ್ರತಃ ।
ಹಸ್ತಿಚ್ಛಾಯಾಸು ವಿಧಿವತ್ಕರ್ಣವ್ಯಜನವೀಜಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.62

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 135, ಶ್ಲೋಕ 14 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-135-14

ಏಷ್ಟವ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಯದ್ಯೇಕೋಪಿ ಗಯಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ।
ಯತ್ರಾಸೌ ಪ್ರಥಿತೋ ಲೋಕೇಷ್ವಕ್ಷಯ್ಯಕರಣೋ ವಟಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.62

ಉ.63 ಅಷ್ಟಕೆಗಳು ಪಿತೃದೇವತ್ಯಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಪಾಯಸ, ಯಾವಕ, ಕೃಸರಗಳು ಹವಿಸ್ಸಾಗಿ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಷ್ಟಕೆಗಳು, ಗ್ರಹಪೂಜೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ (ಅನು. 268.30).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 268, ಶ್ಲೋಕ 30 ನಿಯಮ KK 13-1-268-30

ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಪಾಯಸಂ ನಿತ್ಯಂ ಯಾವಕಂ ಕೃಸರಂ ಹವಿಃ ।
ಅಷ್ಟಕಾಃ ಪಿತೃದೈವತ್ಯಾ ಗ್ರಹಾಣಾಮಭಿಪೂಜನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.63

ಉ.64 ಪಿತೃಮೇಧಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾಲ, ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಾಘ, ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ (ಭಾದ್ರಪದ) ಮಾಸಗಳು ಪೂಜಿತ; ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ (ಅನು. 238.7).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ತ್ರಯೋದಶೀ, ನವಮೀ, ಪ್ರತಿಪದಾ — ಈ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುದರಿಂದ ಪಿತಾಮಹರು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.8).
- ನಿಯಮ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಜನ್ಮದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಿಸಂಖ್ಯೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬಾರದು (ಅನು. 238.9).
- ನಿಯಮ ಇದು ಪಿತೃಮೇಧಕ್ಕೆ ಪೂಜಿತ ಕಾಲ; ಯೋಗ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಾತ್ರನು ಕಾಣಸಿಕ್ಕಿದ ಸಮಯವೂ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲವೇ (ಅನು. 238.10).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 13-1-238-7

ಮಾಘಪ್ರೋಷ್ಠಪದೌ ಮಾಸೌ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ ಪೂಜಿತೌ ।
ಪಕ್ಷಯೋಃ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಶ್ಚ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.64

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-8

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ನವಮ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸು ಚ ।
ತಿಥಿಷ್ವೇತಾಸು ತುಷ್ಯನ್ತಿ ದತ್ತೇನೇಹ ಪಿತಾಮಹಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.64

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 13-1-238-9

ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಚ ರಾತ್ರೌ ಜನ್ಮದಿನೇಷು ವಾ ।
ಯುಗ್ಮೇಷ್ವಹಸ್ಸು ಚ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ನ ಚ ಕುರ್ವೀತ ಪಣ್ಡಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.64

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 13-1-238-10

ಏಷ ಕಾಲೋ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪಿತೃಮೇಧಸ್ಯ ಪೂಜಿತಃ ।
ಯಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಾತ್ರಂ ಪಶ್ಯೇತ್ಕಾಲಃ ಸ ಚ ಸ್ಮೃತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.64

ಉ.65 ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪುಲಸ್ತ್ಯನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ (ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಬಾವಿಗಳು, ವಾಪಿಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು, ದೇವಾಲಯಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಸನ್ನಿಹತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸೇರುತ್ತವೆ; ತೀರ್ಥಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದಲೇ ಅದಕ್ಕೆ 'ಸನ್ನಿಹತಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು (ಅರಣ್ಯ. 81.194–195).
- ಪುಣ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಆ ಜಲವನ್ನು ಕುಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ (ಅರಣ್ಯ. 81.196).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಸೂರ್ಯನು ರಾಹುಗ್ರಸ್ತನಾದಾಗ (ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ) ಅಲ್ಲೇ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದವನು, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಅರಣ್ಯ. 81.196–198).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 81, ಶ್ಲೋಕ 194 ನಿಯಮ KK 3-6-81-194

ಉದಪಾನಾನಿ ವಾಪ್ಯಶ್ಚ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ ।
ನಿಃಸಂಶಯಮಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಸಮೇಷ್ಯನ್ತಿ ನರಾಧಿಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.65

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 81, ಶ್ಲೋಕ 195 ನಿಯಮ KK 3-6-81-195

ಮಾಸಿಮಾಸಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸನ್ನಿಹತ್ಯಾಂ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ತೀರ್ಥಸನ್ನಿಹನಾದೇವ ಸನ್ನಿಹತ್ಯೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.65

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 81, ಶ್ಲೋಕ 196 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 3-6-81-196

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ।
ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ತು ತತ್ರೈವ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತೇ ದಿವಾಕರೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.65 ↵ ಉ.65

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 81, ಶ್ಲೋಕ 197 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 3-6-81-197

ಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರುತೇ ಮರ್ತ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ಶೃಣು ।
ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಯಗಿಷ್ಟಸ್ಯ ಯತ್ಫಲಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.65

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 81, ಶ್ಲೋಕ 198 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 3-6-81-198

ಸ್ನಾತ ಏವ ಸಮಾಪ್ನೋತಿ ಕೃತ್ವಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಚ ಮಾನವಃ ।
ಯತ್ಕಿಞ್ಚಿದ್ದುಷ್ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ವಾ ಪುರುಷೇಣ ವಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.65

ಉ.66 ಆನೆಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ (ಗಜಚ್ಛಾಯೆ) ಶ್ರಾದ್ಧ – ಅಕ್ಷಯ ಫಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ದಾನ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳು: ಆನೆಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ (ಗಜಚ್ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ) ಮಾಡಿದ, ಬೀಸಲ್ಪಟ್ಟ (ಪರಿವೀಜಿತವಾದ) ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವು ಹತ್ತು ಅಯುತ (ಲಕ್ಷ) ಕಲ್ಪಗಳವರೆಗೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಅರಣ್ಯ. 203.121).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಸ್ಯಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 203, ಶ್ಲೋಕ 121 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 3-11-203-121

ಶೃಣು ದಾನರಹಸ್ಯಾನಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತ್ಯುದಿತಾನಿ ಚ ।
ಛಾಯಾಯಾಂ ಕರಿಣಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತತ್ಕರ್ಮ ಪರಿವೀಜಿತಮ್ ।
ದಶಕಲ್ಪಾಯುತಾನೀಹ ನ ಕ್ಷೀಯೇತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.66)

ಉ.67 ನವಾಗ್ರಯಣದಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆ — ಪಾಪನಾಶ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ (ಹೇಮಂತ ವರ್ಣನೆ) (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಹೇಮಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರು ಹೊಸ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಆಗ್ರಯಣ ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಯಣವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಾಗಿ ಪಾಪರಹಿತರಾದರು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 16.6).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 16 › ಶ್ಲೋಕ 6 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ವಾ.ರಾ. 3.16.6

ನವಾಗ್ರಯಣಪೂಜಾಭಿರಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಪಿತೃದೇವತಾಃ।
ಕೃತಾಗ್ರಯಣಕಾಃ ಕಾಲೇ ಸನ್ತೋ ವಿಗತಕಲ್ಮಷಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.67)

(ಉ) ವಿಶೇಷ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು — ಗಯಾ ಮೊದಲಾದವು

ಉ.68 ಗಯಾ – ಅಕ್ಷಯವಟ, ಮಹಾನದಿ ತರ್ಪಣ, 'ಏಷ್ಟವ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾಃ'

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪುಲಸ್ತ್ಯನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ (ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು) (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಗಯೆಗೆ ತಲುಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇರುವವನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅರಣ್ಯ. 82.81).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಕ್ಷಯವಟವಿದೆ; ಅಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ (ಅರಣ್ಯ. 82.82).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಮಹಾನದಿಯ ಜಲವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ (ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ) ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿದವನು ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅರಣ್ಯ. 82.83).
- **ಪುಣ್ಯ** ಕೃಷ್ಣ, ಶುಕ್ಲ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದವನು ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಏಳನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರೆಗೆ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ (ಅರಣ್ಯ. 82.95).
- **ನಿಯಮ** ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು – ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಯೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು, ಅಥವಾ ಗೌರೀ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದು, ಅಥವಾ ನೀಲ ವೃಷಭವನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು (ಅರಣ್ಯ. 82.96).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 82, ಶ್ಲೋಕ 81 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 3-6-82-81

ತತೋ ಗಯಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ಅಶ್ವಮೇಧಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಂ ಚೈವ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.68)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 82, ಶ್ಲೋಕ 82 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** KK 3-6-82-82

ತತ್ರಾಕ್ಷಯವಟೋ ನಾಮ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ ।
ತತ್ರ ದತ್ತಂ ಪಿತೃಭ್ಯಸ್ತು ಭವತ್ಯಕ್ಷಯಮುಚ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ) (↵ ಉ.68)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 82, ಶ್ಲೋಕ 83 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 3-6-82-83

ಮಹಾನದ್ಯಾಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ತರ್ಪಯೇತ್ಪಿತೃದೇವತಾಃ ।
ಅಕ್ಷಯಾನ್ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಲ್ಲೋಕಾನ್ಕುಲಂ ಚೈವ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.68

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 82, ಶ್ಲೋಕ 95 ಪುಣ್ಯ KK 3-6-82-95

ಕೃಷ್ಣಶುಕ್ಲಾವುಭೌ ಪಕ್ಷೌ ಗಯಾಯಾಂ ಯೋ ವಸೇನ್ನರಃ ।
ಪುನಾತ್ಯಾಸಪ್ತಮಂ ರಾಜನ್ಕುಲಂ ನಾಸ್ತ್ಯತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.68

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 82, ಶ್ಲೋಕ 96 ನಿಯಮ KK 3-6-82-96

ಏಷ್ಟವ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಯದ್ಯೇಕೋಪಿ ಗಯಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ।
ಗೌರೀಂ ವಾ ವರಯೇತ್ಕನ್ಯಾಂ ನೀಲಂ ವಾ ವೃಷಮುತ್ಸೃಜೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.68

ಉ.69 ಗಯೆ – ಅಕ್ಷಯ್ಯಕರಣ ವಟ, ಫಲ್ಗು ನದಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಧೌಮ್ಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಗಯೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಚೀನರು 'ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಯೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು' ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅರಣ್ಯ. 85.9).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಅಥವಾ ಗೌರೀ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವರಿಸಬಹುದು, ಅಥವಾ ನೀಲ ವೃಷಭವನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು; ಅಂತಹ ಸಂತಾನವು ಹಿಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು, ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತದೆ (ಅರಣ್ಯ. 85.10).
- ನಿಯಮ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾನದಿ, ಗಯಶಿರಸ್ಸು ಇವೆ; ಅಲ್ಲಿನ ವಟವೃಕ್ಷವನ್ನು ವಿಪ್ರರು 'ಅಕ್ಷಯ್ಯಕರಣ ವಟ' ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅರಣ್ಯ. 85.11).
- ಪುಣ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ; ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪುಣ್ಯಜಲವುಳ್ಳ ಫಲ್ಗು ಎಂಬ ಮಹಾನದಿ ಇದೆ (ಅರಣ್ಯ. 85.12).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 85, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 3-6-85-9

ಯದರ್ಥೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕೀರ್ತಯನ್ತಿ ಪುರಾತನಾಃ ।
ಏಷ್ಟವ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಯದ್ಯೇಕೋಪಿ ಗಯಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.69

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 85, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 3-6-85-10

ಗೌರೀಂ ವಾ ವರಯೇತ್ಕನ್ಯಾಂ ನೀಲಂ ವಾ ವೃಷಮುತ್ಸೃಜೇತ್ ।
ಉತ್ತಾರಯತಿ ಸನ್ತತ್ಯಾ ದಶ ಪೂರ್ವಾನ್ದಶಾವರಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.69

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 85, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 3-6-85-11

ಮಹಾನದೀ ಚ ತತ್ರೈವ ತಥಾ ಗಯಶಿರೋ ನೃಪ ।
ಯತ್ರಾಸೌ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ ವಿಪ್ರೈರಕ್ಷಯ್ಯಕರಣೋ ವಟಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.69

ಮಹಾಭಾರತ › ಅರಣ್ಯಪರ್ವ › ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 85, ಶ್ಲೋಕ 12 ಪುಣ್ಯ KK 3-6-85-12

ಯತ್ರ ದತ್ತಂ ಪಿತೃಭ್ಯೋಽನ್ನಮಕ್ಷಯ್ಯಂ ಭವತಿ ಪ್ರಭೋ ।
ಸಾ ಚ ಪುಣ್ಯಜಲಾ ತತ್ರ ಫಲ್ಗುನಾಮಾ ಮಹಾನದೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.69

ಉ.70 ಗಯೆಗೆ ಹೋಗುವ ಪುತ್ರ — 'ಪುತ್ರ' ಶಬ್ದಾರ್ಥ, ಗಯ ರಾಜನ ಶ್ರುತಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀರಾಮನು ಭರತನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** (ದಿವಂಗತನಾದ) ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಋಣದಿಂದ ಬಿಡಿಸು; ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡು, ತಾಯಿಯನ್ನು ಆನಂದಪಡಿಸು ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಭರತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.10).
- **ನಿಯಮ** ಗಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಗಯ ರಾಜನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ನುಡಿದ ಶ್ರುತಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.11).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** 'ಪುತ್' ಎಂಬ ನರಕದಿಂದ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು 'ಪುತ್ರ' ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.12).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಗುಣವಂತರೂ ಬಹುಶ್ರುತರೂ ಆದ ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು; ಅವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಯೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.13).
- **ನಿಯಮ** ರಾಜರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಂಬಿದ್ದರು; ಆದ್ದರಿಂದ ತಂದೆಯನ್ನು ನರಕದಿಂದ ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಭರತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 107.14).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 107 › ಶ್ಲೋಕ 10 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 2.107.10

ಋಣಾನ್ಮೋಚಯ ರಾಜಾನಂ ಮತ್ಕೃತೇ ಭರತ ಪ್ರಭುಮ್।
ಪಿತರಂ ತ್ರಾಹಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಮಾತರಂ ಚಾಭಿನನ್ದಯ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.70

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 107 › ಶ್ಲೋಕ 11 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 2.107.11

ಶ್ರೂಯತೇ ಧೀಮತಾ ತಾತ ಶ್ರುತಿರ್ಗೀತಾ ಯಶಸ್ವಿನಾ।
ಗಯೇನ ಯಜಮಾನೇನ ಗಯೇಷ್ವೇವ ಪಿತೄನ್ ಪ್ರತಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.70

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 107 › ಶ್ಲೋಕ 12 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ವಾ.ರಾ. 2.107.12

ಪುನ್ನಾಮ್ನೋ ನರಕಾದ್ ಯಸ್ಮಾತ್ ಪಿತರಂ ತ್ರಾಯತೇ ಸುತಃ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಪುತ್ರ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪಿತೄನ್ ಯಃ ಪಾತಿ ಸರ್ವತಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.70

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 107 › ಶ್ಲೋಕ 13 **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ವಾ.ರಾ. 2.107.13

ಏಷ್ವವ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಗುಣವನ್ತೋ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ।
ತೇಷಾಂ ವೈ ಸಮವೇತಾನಾಮಪಿ ಕಶ್ಚಿದ್ ಗಯಾಂ ವ್ರಜೇತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.70

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 107 › ಶ್ಲೋಕ 14 **ನಿಯಮ** ವಾ.ರಾ. 2.107.14

ಏವಂ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತೀತಾ ರಘುನನ್ದನ।
ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ರಾಹಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಿತರಂ ನರಕಾತ್ ಪ್ರಭೋ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.70

ಉ.71 ಗಂಗೆ – ಪಿತೃ ತರ್ಪಣ ಮಹಿಮೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಸಿದ್ಧನು ಶಿಲವೃತ್ತಿ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ (ಭೀಷ್ಮನು ಉದಾಹರಿಸಿದಂತೆ) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ಪುಣ್ಯ (ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ) ತರ್ಪಣ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು, ಮುನಿಗಳು, ಪ್ರೇತಗಳು, ಪಿತೃಗಳು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 65.39).
- ಪುಣ್ಯ ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು, ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಾರಾಯಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಗಂಗಾದ್ವಾರ ಮೊದಲಾದ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 65.67).
- ನಿಯಮ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸಂಜೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು; ನಿತ್ಯಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಸಬೇಕು; ತರ್ಪಣದಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ, ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು (ಅನು. 65.68).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಜನ್ಮ, ಜೀವನ, ವಿದ್ಯೆ ಸಫಲವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವನು ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 65.70).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 65, ಶ್ಲೋಕ 39 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-65-39

ಅನ್ಯೇ ಚ ದೇವಾ ಮುನಯಃ ಪ್ರೇತಾನಿ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ।
ತರ್ಪಿತಾಸ್ತೃಪ್ತಿಮಾಯಾನ್ತಿ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವಶಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.71

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 65, ಶ್ಲೋಕ 67 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-65-67

ತತ್ತೀರಗಾನಾಂ ತಪಸಾ ಶ್ರಾದ್ಧಪಾರಾಯಣಾದಿಭಿಃ ।
ಗಙ್ಗಾದ್ವಾರಪ್ರಭೃತಿಭಿಸ್ತತ್ತೀರ್ಥೈರ್ನ ಪರಂ ನೃಣಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.71

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 65, ಶ್ಲೋಕ 68 ನಿಯಮ KK 13-1-65-68

ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಃ ಸ್ಮರೇದ್ಗಙ್ಗಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ನಾನೇ ತು ಕೀರ್ತಯೇತ್ ।
ತರ್ಪಣೇ ಪಿತೃಪೂಜಾಸು ಮರಣೇ ಚಾಪಿ ಸಂಸ್ಮರೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.71

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 65, ಶ್ಲೋಕ 70 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-65-70

ಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಸಫಲಂ ಜನ್ಮ ಜೀವಿತಂ ಶ್ರುತಮೇವ ಚ ।
ಸ ಪಿತೄಂಸ್ತರ್ಪಯೇದ್ಗಙ್ಗಾಮಭಿಗಮ್ಯ ಸುರಾಂಸ್ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.71

(ಊ) ನಿತ್ಯ ಪಿತೃಕರ್ತವ್ಯ — ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ, ನಿತ್ಯ ತರ್ಪಣ

ಉ.72 ಪಂಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಪಂಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಗೃಹಸ್ಥನು ಬ್ರಹ್ಮಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಆಶ್ವ. 104.8).
- ನಿಯಮ ಋಭುಯಜ್ಞ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞ, ನೃಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ — ಇವು ಪಂಚ ಯಜ್ಞಗಳು (ಆಶ್ವ. 104.9).
- ನಿಯಮ ತರ್ಪಣವೇ ಋಭುಯಜ್ಞ; ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ; ಬಲಿ ಭೂತಯಜ್ಞ; ಅತಿಥಿ ಪೂಜೆ ನೃಯಜ್ಞ; ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ ಪಿತೃಯಜ್ಞ (ಆಶ್ವ. 104.10).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 14-3-104-8

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ —
।
ಶೃಣು ಪಞ್ಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನಾನ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ।
ಯೈರೇವ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಲೋಕ್ಯಂ ಲಭ್ಯತೇ ಗೃಹಮೇಧಿನಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.72

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 14-3-104-9

ಋಭುಯಜ್ಞಂ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಂ ಭೂತಯಜ್ಞಂ ಚ ಪಾಣ್ಡವ ।
ನೃಯಜ್ಞಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಂ ಚ ಪಞ್ಚ ಯಜ್ಞಾನ್ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.72

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 14-3-104-10

ತರ್ಪಣಂ ಋಭುಯಜ್ಞಃ ಸ್ಯಾತ್ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಕಃ ।
ಭೂತಯಜ್ಞೋ ಬಲಿರ್ಯಜ್ಞೋ ನೃಯಜ್ಞೋಽತಿಥಿಪೂಜನಮ್ ।
ಪಿತೃನುದ್ದಿಶ್ಯ ಯತ್ಕರ್ಮ ಪಿತೃಯಜ್ಞಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.72

ಉ.73 ಗೃಹಸ್ಥನ ನಿತ್ಯ ಪಿತೃಯಜ್ಞ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಗೃಹಸ್ಥನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಭೂತಗಳನ್ನು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು, ತನ್ನನ್ನು — ಈ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು — ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತನಗೆ ಬಂದ ಧನದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು (ಭಾಗ. 7.14.16).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 14 › ಶ್ಲೋಕ 16 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 7.14.16

ದೇವಾನೃಷೀಂಶ್ಚ ಭೂತಾನಿ ಪಿತೄನಾತ್ಮಾನಮನ್ವಹಮ್।
ಸ್ವವೃತ್ತ್ಯಾಽಗತವಿತ್ತೇನ ಯಜೇತ ಪುರುಷಂ ಪೃಥಕ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.73

ಉ.74 ಗೃಹಸ್ಥನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸ್ವಧಾದಿಗಳಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉದ್ಧವನಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಗೃಹಸ್ಥನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ವಧಾ, ಸ್ವಾಹಾ, ಬಲಿ, ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಭೂತಗಳನ್ನು ತನ್ನ (ಭಗವಂತನ) ರೂಪಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು (ಭಾಗ. 11.17.50).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಏಕಾದಶಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 17 › ಶ್ಲೋಕ 50 ನಿಯಮ ಭಾಗ. 11.17.50

ವೇದಾಧ್ಯಾಯೀ ಸ್ವಧಾಸ್ವಾಹಾಬಲ್ಯನ್ನಾದ್ಯೈರ್ಯಥೋದಯಮ್।
ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಭೂತಾನಿ ಮದ್ರೂಪಾಣ್ಯನ್ವಹಂ ಯಜೇತ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.74

ಉ.75 ಗೃಹಸ್ಥನ ನಿತ್ಯ ಪಿತೃಕರ್ತವ್ಯ — ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳು, ಸ್ವಧಾ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (60, 75, 156); ಭೃಗುವು ಭರದ್ವಾಜನಿಗೆ (189); ಪರಾಶರನು ಜನಕನಿಗೆ (301, 302); ನಾರದನು ಗಾಲವನಿಗೆ (293) ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಗೃಹಸ್ಥನು ದಾಂತನಾಗಿ, ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯದೆ, ದ್ವಿಜರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 60.12).
- ನಿಯಮ ಹವ್ಯಕವ್ಯ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನದಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು; ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೂ ಮೂಲ (ಶಾಂತಿ. 189.10).
- ನಿಯಮ ಗೃಹಸ್ಥನು ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೌಶಲದಿಂದ, ಪೂರ್ಣಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 301.38).
- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ, ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ, ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳು (ಶಾಂತಿ. 302.23).
- ನಿಯಮ ನಿತ್ಯ ಸ್ವಾಹಾ, ನಿತ್ಯ ಸ್ವಧಾ — ಪಿತೃಗಳೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಪುತ್ರರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 75.25).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 60, ಶ್ಲೋಕ 12 ನಿಯಮ KK 12-1-60-12

ದಾನ್ತೋ ವಿಧೇಯೋ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾಪ್ರಮತ್ತೋ ಹ್ಯನ್ನಸ್ಯ ದಾತಾ ಸತತಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ ।
ಅಮತ್ಸರೀ ಸರ್ವಲಿಙ್ಗಪ್ರದಾತಾ ವೈತಾನನಿತ್ಯಶ್ಚ ಗೃಹಾಶ್ರಮೀ ಸ್ಯಾತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.75

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 12-3-189-10

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಂ ಖಲು ದ್ವಿತೀಯಮಾಶ್ರಮಂ ವದನ್ತಿ । ತಸ್ಯ ಸಮುದಾಚಾರಲಕ್ಷಣಂ ಸರ್ವಮನುವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ ।
ಸಮಾವೃತ್ತಾನಾಂ ಸದಾಚಾರಾಣಾಂ ಸಹಧರ್ಮಚರ್ಯಾಫಲಾರ್ಥಿನಾಂ ಗೃಹಾಶ್ರಮೋ ವಿಧೀಯತೇ ।
ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಾವಾಪ್ಯರ್ಥಂ ತ್ರಿವರ್ಗಸಾಧನಮಪೇಕ್ಷ್ಯಾಗರ್ಹಿತೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಧನಾನ್ಯಾದಾಯ
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋಪಲಬ್ಧಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿನಿರ್ಮಿತೇನ ವಾ । ಹವ್ಯಕವ್ಯನಿಯಮಾಭ್ಯಾಂ
ದೈವತಪೂಜಾಸಮಾಧಿಪ್ರಸಾದವಿಧ್ಯುಪಲಬ್ಧೇನ ಧನೇನ ಗೃಹಸ್ಥೋ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಂ ವರ್ತಯೇತ್ । ತದ್ಧಿ
ಸರ್ವಾಶ್ರಮಾಣಾಂ ಮೂಲಮುದಾಹರನ್ತಿ । ಗುರುಕುಲನಿವಾಸಿನಃ ಪರಿವ್ರಾಜಕಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ
ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತವ್ರತನಿಯಮಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾಯಿನಸ್ತೇಷಾಮಪ್ಯತ ಏವ ಭಿಕ್ಷಾಬಲಿಸಂವಿಭಾಗಾಃ ಪ್ರವರ್ತನ್ತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.75

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 301, ಶ್ಲೋಕ 38 ನಿಯಮ KK 12-3-301-38

ಸರ್ವಾತ್ಮನಾऽನುಕುರ್ವೀತ ಗೃಹಸ್ಥಃ ಕರ್ಮನಿಶ್ಚಯಮ್ ।
ದಾಕ್ಷ್ಯೇಣ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾರ್ಥಂ ಸ್ವಧರ್ಮೇ ವಿಚರನ್ನೃಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.75

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 302, ಶ್ಲೋಕ 23 ನಿಯಮ KK 12-3-302-23

ಆನೃಶಂಸ್ಯಮಹಿಂಸಾ ಚಾಪ್ರಮಾದಃ ಸಂವಿಭಾಗಿತಾ ।
ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಾತಿಥೇಯಂ ಚ ಸತ್ಯಮಕ್ರೋಧ ಏವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.75

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 75, ಶ್ಲೋಕ 25 ನಿಯಮ KK 12-1-75-25

ನಿತ್ಯಂ ಸ್ವಾಹಾ ಸ್ವಧಾ ನಿತ್ಯಂ ಚೋಭೇ ಮಾನುಷದೈವತೇ ।
ಪುತ್ರೇಷ್ವಾಶಾಸತೇ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತರೋ ದೈವತಾನಿ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ ↵ ಉ.75

ಉ.76 ಗೃಹಸ್ಥ-ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪೂಜೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ವಾನಪ್ರಸ್ಥನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪಾದ್ಯಾಸನಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವುದು, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮ್ಯವಲ್ಲದ ಆಹಾರವನ್ನು ಬೇಯಿಸುವುದು, ಪಿತೃದೇವತಾರ್ಚನೆ ಇವೆ (ಅನು. 209.17).
- ನಿಯಮ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಧನಭಾಗವನ್ನು ಯಜ್ಞ, ಅನ್ನದಾನ, ದೀನರ ಮೇಲಿನ ಅನುಗ್ರಹ, ದೇವ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೂಜೆ, ಪಿತೃಪೂಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು (ಅನು. 216.36).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 209, ಶ್ಲೋಕ 17 ನಿಯಮ KK 13-1-209-17

ಪಾದ್ಯಾಸನಾಭ್ಯಾಂ ಸಮ್ಪೂಜ್ಯ ತಥಾऽऽಹಾರನಿಮನ್ತ್ರಣಮ್ ।
ಅಗ್ರಾಮ್ಯಪಚನಂ ಕಾಲೇ ಪಿತೃದೇವಾರ್ಚನಂ ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.76

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 216, ಶ್ಲೋಕ 36 ನಿಯಮ KK 13-1-216-36

ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ಚಾನ್ನದಾನಾರ್ಥಂ ದೀನಾನುಗ್ರಹಕಾರಣಾತ್ ।
ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಾರ್ಥಂ ಪಿತೃಪೂಜಾರ್ಥಮೇವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.76

ಉ.77 ಪಿತೃ ಋಣ, ನಿತ್ಯ ಪಿತೃ ಪೂಜೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (66.34); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (66.37, 72, 95) ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ದೇವತೆಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು, ಸೇವಕರು, ಪಿತೃಗಳ ಅರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ, ಶಿಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು (ಉಳಿದದ್ದನ್ನು) ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನುವವರು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 66.34).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಆದ್ದರಿಂದ ಪಿತೃ-ದೇವ-ದ್ವಿಜ-ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀನು ಬಯಸಿದ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಅನು. 66.37).
- ನಿಯಮ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಅತಿಥಿಗಳು — ಈ ಐವರ ಋಣವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಕರ್ಮದಿಂದ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೃಹಸ್ಥನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಜಾರುವುದಿಲ್ಲ (ಅನು. 72.18–19).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 66, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-66-34

ದೇವತಾತಿಥಿಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚಾರ್ಚನೇ ರತಾಃ ।
ಶಿಷ್ಟಾನ್ನಭೋಜಿನೋ ಯೇ ಚ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತಿತರನ್ತಿ ತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.77

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 66, ಶ್ಲೋಕ 37 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-66-37

ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ಕೌನ್ತೇಯ ಪಿತೃದೇವದ್ವಿಜಾತಿಥೀನ್ ।
ಸಮ್ಯಕ್ಪೂಜಯಸೇ ನಿತ್ಯಂ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.77

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 72, ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ KK 13-1-72-18

ಋಣಮುನ್ಮುಚ್ಯ ದೇವಾನಾಮೃಷೀಣಾಂ ಚ ತಥೈವ ಚ ।
ಪಿತೄಣಾಮಥ ವಿಪ್ರಾಣಾಮತಿಥೀನಾಂ ಚ ಪಞ್ಚಮಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.77

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 72, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ KK 13-1-72-19

ಪರ್ಯಾಯೇಣ ವಿಮುಕ್ತೋ ಯಃ ಸುನಿರ್ಣಿಕ್ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ ।
ಏವಂ ಗೃಹಸ್ಥಃ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವನ್ಧರ್ಮಾನ್ನ ಹೀಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.77

ಉ.78 ನಿತ್ಯ ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ನಿತ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೂದೇವಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ್ದು) ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಋಷಿಗಳು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು — ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪೂಜನೀಯರೆಂದು ಭೂದೇವಿ ಹೇಳಿದಳು (ಅನು. 154.5).
- ನಿಯಮ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞದಿಂದ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಆತಿಥ್ಯದಿಂದ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ತರ್ಪಣದಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಸಂತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು (ಅನು. 154.6).
- ನಿಯಮ ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪರಿಚರಿಸಿ, ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬಲಿಕರ್ಮ, ದೇವಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 154.7–8).
- ನಿಯಮ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅನ್ನಾದಿಗಳಿಂದ, ನೀರಿನಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು; ಅಥವಾ ಹಾಲು, ಕಂದಮೂಲಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದಾದರೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 154.8–9).
- ನಿಯಮ ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವೈಶ್ವದೇವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 154.9).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 5 ನಿಯಮ KK 13-1-154-5

ಪೃಥಿವ್ಯುವಾಚ
ಋಷಯಃ ಪಿತರೋ ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಮಾಧವ ।
ಪೂಜ್ಯಾಶ್ಚೈವಾರ್ಚನೀಯಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಚೈವ ನಿಬೋಧ ಮೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.78

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 6 ನಿಯಮ KK 13-1-154-6

ಸದಾ ಯಜ್ಞೇನ ದೇವಾಂಶ್ಚ ಸದಾऽತಿಥ್ಯೇನ ಮಾನುಷಾನ್ ।
ಛನ್ದತಸ್ತರ್ಪಣೇನಾಪಿ ಪಿತೄನ್ಯುಞ್ಜನ್ತಿ ನಿತ್ಯಶಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↩ ಉ.78

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 13-1-154-7

ತೇನ ಹ್ಯೃಷಿಗಣಾಃ ಪ್ರೀತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಚಾನಘ ।
ನಿತ್ಯಮಗ್ನಿಂ ಪರಿಚರೇದಭುಕ್ತ್ವಾ ಬಲಿಕರ್ಮ ಚ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.78

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ KK 13-1-154-8

ಕುರ್ಯಾತ್ತಥೈವ ದೇವಾನ್ವೈ ಪ್ರಿಯಂ ಮೇ ಮಧುಸೂದನ ।
ಕುರ್ಯಾದಹರಹಃ ಶ್ರಾದ್ಧಮನ್ನಾದ್ಯೇನೋದಕೇನ ಚ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↩ ಉ.78 ↩ ಉ.78

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 154, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 13-1-154-9

ಪಯೋಮೂಲಫಲೈರ್ವಾऽಪಿ ಪಿತೄಣಾಂ ಪ್ರೀತಿಮಾವಹೇತ್ ।
ಸಿದ್ಧಾನ್ನಾದ್ವೈಶ್ವದೇವಂ ವೈ ಕುರ್ಯಾದಗ್ನೌ ಯಥಾವಿಧಿ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↩ ಉ.78 ↩ ಉ.78

ಉ.79 ನಿತ್ಯ ತರ್ಪಣ ವಿಧಾನ — ಸ್ನಾನವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಮೊದಲು ತರ್ಪಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ

- **ನಿಯಮ** ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯ ನಂತರ ನೀರಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ, ನನಗೆ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ), ಶಂಕರನಿಗೆ, ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ದೇವಮುನಿಗಳಿಗೆ, ಅಂಗಸಹಿತ ವೇದಗಳಿಗೆ, ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ, ಸಂವತ್ಸರ, ನದಿಗಳು, ಸಮುದ್ರಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ಓಷಧಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 104.51–53).
- **ನಿಯಮ** ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪವೀತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಎಡಗೈಯಿಂದ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ 'ತೃಪ್ಯತಾಮ್' ಎಂದು ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 104.54).
- **ನಿಯಮ** ಮಂತ್ರದ್ರಷ್ಟಾರರಾದ ಋಷಿಗಳಿಗೆ, ಮರೀಚಿ ಮೊದಲಾದ, ನಾರದಾದಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ನಿವೀತಿಯಾಗಿ (ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಮಾಲೆಯಂತೆ ಧರಿಸಿ) ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 104.55).
- **ನಿಯಮ** ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತಿಯಾಗಿದ್ದು ಕವ್ಯವಾಹನಾಗ್ನಿಗೆ, ಸೋಮನಿಗೆ, ವೈವಸ್ವತನಿಗೆ, ಅರ್ಯಮನಿಗೆ, ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರಿಗೆ, ಸೋಮಪರಿಗೆ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳು ಬೆರೆಸಿದ ನೀರಿನಿಂದ 'ತೃಪ್ಯತಾಮ್' ಎಂದು ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿ, ಆ ನಂತರ ತನ್ನ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 104.56–57).
- **ನಿಯಮ** ತಂದೆ, ತಾತ, ಮುತ್ತಾತ, ತಂದೆಯ ತಾಯಿ, ಮುತ್ತಜ್ಜಿ, ತಾಯಿ, ಗುರು, ಆಚಾರ್ಯ, ಸೋದರತ್ತೆ, ತಾಯಿಯ ಸಹೋದರಿ, ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ — ಇವರಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 104.58–59).
- **ನಿಯಮ** ಮರಣಿಸಿದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಮಿತ್ರರು, ಬಂಧುಗಳು, ಶಿಷ್ಯರು, ಋತ್ವಿಜರು, ಜ್ಞಾತಿಗಳಿಗೂ ದಯೆಯಿಂದ, ಮತ್ಸರವಿಲ್ಲದೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು (ಆಶ್ವ. 104.60).
- **ನಿಯಮ** ತರ್ಪಣವಾದ ನಂತರ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂಡಬೇಕು; ಆ ನೀರು ಭೃತ್ಯಜನರಿಗೆ ಸ್ನಾನಪಾನಗಳಾಗಿ ಸೇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಆಶ್ವ. 104.61).
- **ಪಾಪ** ತರ್ಪಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸ್ನಾನವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂಡಬಾರದು; ಮೋಹದಿಂದ ಮೊದಲೇ ಹಿಂಡಿದರೆ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಣಗಳು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಶಪಿಸಿ ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾರೆ (ಆಶ್ವ. 104.62).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 51 ನಿಯಮ KK 14-3-104-51

ತತಸ್ತು ತರ್ಪಯೇದದ್ಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಮಾಂ ಚ ಶಙ್ಕರಮ್ ।
ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ಚ ದೇವಾಂಶ್ಚ ತಥಾ ದೇವಮುನೀನಪಿ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 52 ನಿಯಮ KK 14-3-104-52

ಸಾಙ್ಗಾನಪಿ ತಥಾ ವೇದಾನಿತಿಹಾಸಾನ್ಕೃತೂನಪಿ ।
ಪುರಾಣಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಕುಲಾನ್ಯಪ್ಸರಸಾಂ ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 53 ನಿಯಮ KK 14-3-104-53

ಕ್ರತೂನ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಚೈವ ಕಲಾಕಾಷ್ಠಾತ್ಮಕಂ ತಥಾ ।
ಭೂತಗ್ರಾಮಾಂಶ್ಚ ಭೂತಾನಿ ಸರಿತಃ ಸಾಗರಾಂಸ್ತಥಾ ।
ಶೈಲಾಞ್ಶೈಲಸ್ಥಿತಾನ್ದೇವಾನೋಷಧೀಃ ಸವನಸ್ಪತೀಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 54 ನಿಯಮ KK 14-3-104-54

ತರ್ಪಯೇದುಪವೀತೀ ಚ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ತೃಪ್ಯತಾಮಿತಿ ।
ಅನ್ವಾರಭ್ಯ ಚ ಸವ್ಯೇನ ಪಾಣಿನಾ ದಕ್ಷಿಣೇನ ತು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 55 ನಿಯಮ KK 14-3-104-55

ನಿವೀತೀ ತರ್ಪಯೇದ್ವಿದ್ವಾನೃಷೀನ್ಮನ್ತ್ರಕೃತಸ್ತಥಾ ।
ಮರೀಚ್ಯಾದೀನೃಷೀಂಶ್ಚೈವ ನಾರದಾದ್ಯಾನ್ಸಮಾಹಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 56 ನಿಯಮ KK 14-3-104-56

ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ್ಯಥೈತಾಸ್ತು ತರ್ಪಯೇದ್ದೇವತಾಃ ಪಿತೄತ್ ।
ತತಸ್ತು ಕವ್ಯವಾಡಗ್ನಿಂ ಸೋಂ ವೈವಸ್ವತಂ ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 57 ನಿಯಮ KK 14-3-104-57

ತತಶ್ಚಾರ್ಯಮಣಂ ಚಾಪಿ ಹ್ಯಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ ।
ಸೋಮಪಾಂಶ್ಚೈವ ದರ್ಭೇಷು ಸತಿಲೈರೇವ ವಾರಿಭಿಃ ।
ತೃಪ್ಯತಾಮಿತಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತು ಸ ಪಿತೄಂಸ್ತರ್ಪಯೇತ್ತತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 58 ನಿಯಮ KK 14-3-104-58

ಪಿತೄನ್ಪಿತಾಮಹಾಂಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾನ್ ।
ಪಿತಾಮಹೀಸ್ತತಾ ಚಾಪಿ ತಥೈವ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 59 ನಿಯಮ KK 14-3-104-59

ಮಾತರಂ ಚಾತ್ಮನಶ್ಚೈವ ಗುರುಮಾಚಾರ್ಯಮೇವ ಚ ।
ಪಿತೃಮಾತೃಷ್ವಸಾರೌ ಚ ತಥಾ ಮಾತಾಮಹೀಮಪಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.4 · ನಿಯಮ ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 60 ನಿಯಮ KK 14-3-104-60

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಸಖೀನ್ಬನ್ಧೂಞ್ಶಿಷ್ಯರ್ತ್ವಿಗ್ಜ್ಞಾತಿಬಾನ್ಧವಾನ್ ।
ಪ್ರಮೀತಾನಾನೃಶಂಸ್ಯಾರ್ಥಂ ತರ್ಪಯೇತ್ತಾನಮತ್ಸರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 61 ನಿಯಮ KK 14-3-104-61

ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ತಥಾऽऽಚಮ್ಯ ಸ್ನಾನವಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಪೀಡಯೇತ್ ।
ವೃತ್ತಿಂ ಭೃತ್ಯಜನಸ್ಯಾಹುಃ ಸ್ನಾನಂ ಪಾನಂ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.79

ಮಹಾಭಾರತ › ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ › ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 104, ಶ್ಲೋಕ 62 ಪಾಪ KK 14-3-104-62

ಅತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ತಾನ್ಪೂರ್ವಂ ಸ್ನಾನವಸ್ತ್ರಂ ನ ಪೀಡಯೇತ್ ।
ಪೀಡಯೇಚ್ಚೇತ್ಪುರಾ ಮೋಹಾದ್ದೇವಾಃ ಸರ್ಪಿಗಣಾಸ್ತಥಾ ।
ಪಿತರಸ್ತು ನಿರಾಶಾಸ್ತೇ ಶಪ್ತ್ವಾ ಯಾನ್ತಿ ಯಥಾಗತಂ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಉ.79

ಉ.80 ದೇವ-ಪಿತೃ-ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು; ಅವರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ತಿನ್ನಬಾರದು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ಭಿಕ್ಷುಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು – ಈ ಐವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಉದ್ಯೋಗ. 33.82).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪಿತೃ-ದೇವ-ಅತಿಥಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಭೋಜನ ಮಾಡುವವನು ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಬಾರದು (ಎಂಬ ಬಯಕೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ) (ಉದ್ಯೋಗ. 36.32).

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 33, ಶ್ಲೋಕ 82 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 5-3-33-82

ಪಞ್ಚೈವ ಪೂಜಯೆಲ್ಲೋಕೇ ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಕೇವಲಮ್ ।
ದೇವಾನ್ಪಿತೄನ್ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಭಿಕ್ಷೂನತಿಥಿಪಞ್ಚಮಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.80

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 36, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ ಪಾಪ KK 5-3-36-32

ಮಾ ನಃ ಕುಲೇ ವೈರಕೃತ್ಕಶ್ಚಿದಸ್ತು ರಾಜಾ ಬದ್ಧೋ ಮಾ ಪರಸ್ವಾಪಹಾರೀ ।
ಮಿತ್ರದ್ರೋಹೀ ನೈಕೃತಿಕೋऽನೃತೀ ವಾ ಪೂರ್ವಾಶೀ ವಾ ಪಿತೃದೇವಾತಿಥಿಭ್ಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.80

ಉ.81 ಪಿತೃ-ದೇವ-ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು (ವಿಘಸಾಶನ)

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪಕ್ಷಿರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದ್ರ (11); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (226); ವ್ಯಾಸನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (35); ನಾರದನು ಗಾಲವನಿಗೆ (293)
ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ಸ್ವಜನರಿಗೆ ನೀಡಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ತಿನ್ನುವವರನ್ನು ವಿಘಸಾಶಿಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 11.24; 226.15).
- ಪುಣ್ಯ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಸದನದಲ್ಲಿ ಅಂತವಿಲ್ಲದ ಲೋಕಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ; ಅಪ್ಸರೆಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ದೇವತೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 226.16).
- ಪುಣ್ಯ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ, ಪಿತೃಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ (ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ) ಭೋಜನ ಮಾಡುವವರು ಪುತ್ರಪೌತ್ರರೊಡನೆ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವರ ಗತಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮ (ಶಾಂತಿ. 226.17).
- ನಿಯಮ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ಗೃಹದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಗೃಹಸ್ಥನು ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 35.34).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 11, ಶ್ಲೋಕ 24 ನಿಯಮ KK 12-1-11-24

ದತ್ತ್ವಾऽತಿಥಿಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಭ್ಯಃ ಸ್ವಜನಾಯ ಚ ।
ಅವಶಿಷ್ಟಾನಿ ಯೇऽಶ್ನನ್ತಿ ತಾನಾಹುರ್ವಿಘಸಾಶಿನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.81

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 226, ಶ್ಲೋಕ 15 ನಿಯಮ KK 12-3-226-15

ಅಭುಕ್ತ್ವಾ ದೈವತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಯೋ ನ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಸದೈವತಮ್ ।
ದೇವತಾಭ್ಯಃ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚ ಭೃತ್ಯೇಭ್ಯೋಽತಿಥಿಭಿಃ ಸಹ ।
ಅವಶಿಷ್ಟಂ ತು ಯೋಽಶ್ನಾತಿ ತಮಾಹುರ್ವಿಘಸಾಶಿನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.81

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 226, ಶ್ಲೋಕ 16 ಪುಣ್ಯ KK 12-3-226-16

ತೇಷಾಂ ಲೋಕಾ ಹ್ಯಪರ್ಯನ್ತಾಃ ಸದನೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಹ ।
ಉಪಸ್ಥಿತಾಶ್ಚಾಪ್ಸರೋಭಿಃ ಪರಿಯಾನ್ತಿ ದಿವೌಕಸಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.81

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 226, ಶ್ಲೋಕ 17 ಪುಣ್ಯ KK 12-3-226-17

ದೇವತಾಭಿಶ್ಚ ಯೇ ಸಾರ್ಧಂ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚೋಪಭುಞ್ಜತೇ ।
ರಮನ್ತೇ ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ಗತಿರನುತ್ತಮಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.81

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 35, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ KK 12-1-35-34

ದೇವಾನೃಷೀನ್ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪಿತೄನ್ಗೃಹ್ಯಾಶ್ಚ ದೇವತಾಃ ।
ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದ್ಗೃಹಸ್ಥೋ ಭೋಕ್ತುಮರ್ಹತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.81

ಉ.82 ದೇವ-ಪಿತೃ-ಆಶ್ರಿತರಿಗೆ ನೀಡಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು (ವಿಘಸಾಶಿ)

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಆಶ್ರಿತರಿಗೆ ನೀಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನುವವನನ್ನು ವಿಘಸಾಶಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 140.15).
- ಪುಣ್ಯ ಅಂಥವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಸದನದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ; ಅವರು ದೇವತೆಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ಪುತ್ರಪೌತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವರ ಗತಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮ (ಅನು. 140.16–17).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 140, ಶ್ಲೋಕ 15 ನಿಯಮ KK 13-1-140-15

ದೇವೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚ ಸಂಶ್ರಿತೇಭ್ಯಸ್ತಥೈವ ಚ ।
ಅವಶಿಷ್ಟಾನಿ ಯೋ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ತಮಾಹುರ್ವಿಘಸಾಶಿನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.82

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 140, ಶ್ಲೋಕ 16 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-140-16

ತೇಷಾಂ ಲೋಕಾ ಹ್ಯಪರ್ಯನ್ತಾಃ ಸದನೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ।
ಉಪಸ್ಥಿತಾ ಹ್ಯಪ್ಸರಸೋ ಗನ್ಧರ್ವೈಶ್ಚ ಜನಾಧಿಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.82

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 140, ಶ್ಲೋಕ 17 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-140-17

ದೇವತಾತಿಥಿಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪಿತೃಭಿಶ್ಚೋಪಭುಞ್ಜತೇ ।
ರಮನ್ತೇ ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ಗತಿರನುತ್ತಮಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.82

ಉ.83 ರಾಜರು, ವನವಾಸಿಗಳು, ದಸ್ಯುಗಳೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪಿತೃಯಜ್ಞ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (62); ಇಂದ್ರನು ಮಾಂಧಾತನಿಗೆ (64); ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ (9) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ರಾಜನು ಆಶ್ರಮಾಂತರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೊದಲು ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ, ಪಿತೃಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ವೇದಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 62.20).
- **ನಿಯಮ** ದಸ್ಯುಗಳೂ (ಅರಣ್ಯಜಾತಿಗಳು) ಪಿತೃಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಬಾವಿಗಳು, ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಶಯ್ಯೆಗಳು, ದಾನಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 64.19).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ವನವಾಸವನ್ನು ಬಯಸಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ, ವಾಕ್ಕುಗಳಿಂದ, ಜಲದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾ ಜೀವಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 9.10).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 62, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ KK 12-1-62-20

ಅರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಪಿತೄಞ್ಶ್ರಾದ್ಧೈಃ ಪಿತೃಯಜ್ಞೈರ್ಯಥಾವಿಧಿ ।
ದೇವಾನ್ಯಜ್ಞೈರ್ಋಷೀನ್ವೇದೈರರ್ಚಯಿತ್ವಾ ತು ಯತ್ನತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.83

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 64, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ KK 12-1-64-19

ಪಿತೃಯಜ್ಞಾಸ್ತಥಾ ಕೂಪಾಃ ಪ್ರಪಾಶ್ಚ ಶಯನಾನಿ ಚ ।
ದಾನಾನಿ ಚ ಯಥಾಕಾಲಂ ದಾತವ್ಯಾನಿ ದ್ವಿಜಾತಿಷು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.83

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 9, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-1-9-10

ಏಕಾನ್ತಶೀಲೀ ವಿಮೃಶನ್ಪಕ್ವಾಪಕ್ವೇನ ವರ್ತಯನ್ ।
ಪಿತೄನ್ದೇವಾಂಶ್ಚ ವನ್ಯೇನ ವಾಗ್ಭಿರದ್ಭಿಶ್ಚ ತರ್ಪಯನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.83

ಉ.84 ನಿತ್ಯ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆ, ಸ್ನಾನಾನಂತರ ತರ್ಪಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಕವಿ ವರ್ಣನೆ; ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಗೆ; ಭರತನು ಕೌಸಲ್ಯೆಗೆ (ಶಪಥ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾದಿ ಮುನಿಗಳು, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೋಮ ಮಾಡಿ, ಹವಿಶ್ಶೇಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಬಾಲ. 35.9–10).
- **ನಿಯಮ** ವನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವನ್ನೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ವನವಾಸದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಸೀತೆಗೆ ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 28.14).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 35 › ಶ್ಲೋಕ 9 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 1.35.9

ತಸ್ಯಾಸ್ತೀರೇ ತದಾ ಸರ್ವೇ ಚಕ್ರುರ್ವಾಸಪರಿಗ್ರಹಮ್।
ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಪಿತೃದೇವತಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.84

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಬಾಲಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 35 › ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ ವಾ.ರಾ. 1.35.10

ಹುತ್ವಾ ಚೈವಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾಶ್ಯ ಚಾಮೃತವದ್ಧವಿಃ।
ವಿವಿಶುರ್ಜಾಹ್ನವೀತೀರೇ ಶುಭಾ ಮುದಿತಮಾನಸಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.84

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 28 › ಶ್ಲೋಕ 14 ನಿಯಮ ವಾ.ರಾ. 2.28.14

ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮ್।
ಪ್ರಾಪ್ತಾನಾಮತಿಥೀನಾಂ ಚ ನಿತ್ಯಶಃ ಪ್ರತಿಪೂಜನಮ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.84

ಉ.85 ವನವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ನಿತ್ಯ ಪಿತೃತರ್ಪಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶ್ರೀರಾಮನು ಭರತನಿಗೆ (ಅಯೋ.); ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕಥನ (ಅರಣ್ಯ.) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ವನದಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತ, ಶುಚಿಯಾಗಿ, ನಿಯತಾಹಾರದಿಂದ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಗೆಡ್ಡೆಗಳು, ಹೂವುಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವೆನು ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು (ರಾಮಾ. ಅಯೋ. 109.26–27).
- ಉದಾಹರಣೆ ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಆ ಜಲದಿಂದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿ, ಉದಯಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು (ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ. 16.41–42).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 16 › ಶ್ಲೋಕ 41 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 3.16.41

ಇತ್ಯೇವಂ ವಿಲಪಂಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗೋದಾವರೀಂ ನದೀಮ್।
ಚಕ್ರೇಽಭಿಷೇಕಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಸಾನುಜಃ ಸಹ ಸೀತಯಾ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.85

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 16 › ಶ್ಲೋಕ 42 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 3.16.42

ತರ್ಪಯಿತ್ವಾಥ ಸಲಿಲೈಸ್ತೈಃ ಪಿತೄನ್ ದೈವತಾನಪಿ।
ಸ್ತುವನ್ತಿ ಸ್ಮೋದಿತಂ ಸೂರ್ಯಂ ದೇವತಾಶ್ಚ ತಥಾನಘಾಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.85 ↵ ಸೂಚಿ.68

ಉ.86 ಶ್ರೀರಾಮನ ನಿತ್ಯ ದೇವ-ಪಿತೃ-ವಿಪ್ರ ಅರ್ಚನೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ (ಕಥನ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ಉದಾಹರಣೆ ರಾಮನು ಜಲಕಾರ್ಯವನ್ನು (ಸ್ನಾನ) ಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಗಳು ಸೇವಿಸಿದ ಪವಿತ್ರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಹೋದನು (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 37.13).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಅಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಅರ್ಚಿಸಿ, ರಾಮನು ಜನರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಬಾಹ್ಯಕಕ್ಷ್ಯೆಗೆ ಹೋದನು (ರಾಮಾ. ಉತ್ತರ. 37.14).

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 37 › ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ — ವಾ.ರಾ. 7.37.13

ಕೃತೋದಕಃ ಶುಚಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಕಾಲೇ ಹುತಹುತಾಶನಃ।
ದೇವಾಗಾರಂ ಜಗಾಮಾಶು ಪುಣ್ಯಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಸೇವಿತಮ್॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.86

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ › ಉತ್ತರಕಾಂಡ › ಸರ್ಗ 37 › ಶ್ಲೋಕ 14 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ — ವಾ.ರಾ. 7.37.14

ತತ್ರ ದೇವಾನ್ ಪಿತೄನ್ ವಿಪ್ರಾನರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಯಥಾವಿಧಿ।
ಬಾಹ್ಯಕಕ್ಷಾನ್ತರಂ ರಾಮೋ ನಿರ್ಜಗಾಮ ಜನೈರ್ವೃತಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.86

ಉ.87 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಿನಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೇವ-ಋಷಿ-ಪಿತೃ ತರ್ಪಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶುಕಮಹರ್ಷಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ

- ಉದಾಹರಣೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಮೌನವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಜಪವನ್ನು (ವೇದಮಂತ್ರ ಜಪ) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು (ಭಾಗ. 10.80.6).
- ಉದಾಹರಣೆ ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನ ಉಪಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಅಂಶಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಋಷಿಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ನೀಡಿ, ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು (ಭಾಗ. 10.80.7).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ದಶಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 80 › ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ — ಭಾಗ. 10.80.6

ಅಥಾಪ್ಲುತೋಽಮ್ಭಸ್ಯಮಲೇ ಯಥಾವಿಧಿ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಂ ಪರಿಧಾಯ ವಾಸಸೀ।
ಚಕಾರ ಸನ್ಧ್ಯೋಪಗಮಾದಿ ಸತ್ತಮೋ ಹುತಾನಲೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಜಾಪ ವಾಗ್ಯತಃ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.87

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ದಶಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 80 › ಶ್ಲೋಕ 7 ಉದಾಹರಣೆ ಭಾಗ. 10.80.7

ಉಪಸ್ಥಾಯಾರ್ಕಮುದ್ಯನ್ತಂ ತರ್ಪಯಿತ್ವಾऽऽತ್ಮನಃ ಕಲಾಃ।
ದೇವಾನ್ ಋಷೀನ್ ಪಿತೄನ್ವೃದ್ಧಾನ್ವಿಪ್ರಾನಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಚಾತ್ಮವಾನ್॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಉ.87

(ಋ) ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಿತೃಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ-ಸ್ವರೂಪ

ಉ.88 ಏಳು ಪಿತೃಗಣಗಳು — ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮಸಭಾ ವರ್ಣನೆ) ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಪಿತೃಗಣಗಳು ಏಳೇ; ಅವರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂರ್ತಿಮಂತರು, ಮೂರು ಶರೀರಿಗಳು (ಸಭಾ. 11.45).
- ನಿಯಮ ವೈರಾಜರು, ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರು, ಗಾರ್ಹಪತ್ಯರು (ನಾಕಚರರು), ಸೋಮಪರು, ಏಕಶೃಂಗರು, ಚತುರ್ವೇದರು, ಕಲಾಗಳು (ಕಲಾಃ) — ಈ ಪಿತೃಗಳು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ (ಸಭಾ. 11.46–47).
- ನಿಯಮ ಇವರು ತೃಪ್ತರಾದರೆ ಸೋಮನು ಮತ್ತೆ ತೃಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಈ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಜಾಪತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ (ಸಭಾ. 11.48).

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಮಂತ್ರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 11, ಶ್ಲೋಕ 45 ನಿಯಮ KK 2-1-11-45

ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಗಣಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಸಪ್ತೈವ ಪುರುಷರ್ಷಭ ।
ಮೂರ್ತಿಮನ್ತೋ ವೈ ಚತ್ವಾರಸ್ತ್ರಯಶ್ಚಾಪಿ ಶರೀರಿಣಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.88

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಮಂತ್ರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 11, ಶ್ಲೋಕ 46 ನಿಯಮ KK 2-1-11-46

ವೈರಾಜಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಾ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಶ್ಚ ಭಾರತ ।
ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾ ನಾಕಚರಾಃ ಪಿತರೋ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.88

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಮಂತ್ರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 11, ಶ್ಲೋಕ 47 ನಿಯಮ KK 2-1-11-47

ಸೋಮಪಾ ಏಕಶೃಙ್ಗಾಶ್ಚ ಚತುರ್ವೇದಾಃ ಕಲಾಸ್ತಥಾ ।
ಏತೇ ಚತುರ್ಷು ವರ್ಣೇಷು ಪೂಜ್ಯನ್ತೇ ಪಿತರೋ ನೃಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.88

ಮಹಾಭಾರತ › ಸಭಾಪರ್ವ › ಮಂತ್ರಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 11, ಶ್ಲೋಕ 48 ನಿಯಮ KK 2-1-11-48

ಏತೈರಾಪ್ಯಾಯಿತೈಃ ಪೂರ್ವಂ ಸೋಮಶ್ಚಾಪ್ಯಾಯ್ಯತೇ ಪುನಃ ।
ತ ಏತೇ ಪಿತರಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.88

ಉ.89 ಪುತ್ರಶೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಮಿಯು ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಶ್ರಾದ್ಧ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ) (ನಿಯಮ)

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಅತ್ರಿ ವಂಶದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ, ಅವನ ಮಗ ತಪೋಧನನಾದ ನಿಮಿ; ನಿಮಿಯ ಮಗ ಶ್ರೀಮಂತನು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ದುಷ್ಕರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮರಣಿಸಿದನು (ಅನು. 138.4–6).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ನಿಮಿಯು ವಿಧಿದೃಷ್ಟ ಕರ್ಮದಿಂದ ಶೌಚ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತೀವ್ರವಾದ ಪುತ್ರಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು; ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಶೋಕವನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡನು (ಅನು. 138.7–8).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಶೋಕದಿಂದ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡರೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪದ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದನು — ಮಗನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಭೋಜ್ಯಗಳು, ಮೂಲಗಳು, ಫಲಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು (ಅನು. 138.9–11).
- **ಉದಾಹರಣೆ** ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಪೂಜ್ಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತವಾಗಿ ಆಸನಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು; ಏಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಶ್ಯಾಮಾಕ (ಸಾಮೆ) ಅನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿದನು (ಅನು. 138.12–13).
- **ಉದಾಹರಣೆ** **ನಿಯಮ** ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ, ಭೋಜನ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರವಾಗಿ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದನು; ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರವಾಗಿ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿ, ಶುಚಿಯಾಗಿ, ನಿಯಮದಿಂದ, ಹೆಸರು ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು (ಅನು. 138.14–15).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 4 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-4

ಸ್ವಾಯಮ್ಭುವೋಽತ್ರಿಃ ಕೌರವ್ಯ ಪರಮರ್ಷಿಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ।
ತಸ್ಯ ವಂಶೇ ಮಹಾರಾಜ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 5 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-5

ದತ್ತಾತ್ರೇಯಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭೂನ್ನಿಮಿರ್ನಾಮ ತಪೋಧನಃ ।
ನಿಮೇಶ್ಚಾಪ್ಯಭವತ್ಪುತ್ರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ನಾಮ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 6 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-6

ಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾನ್ತೇ ಸ ಕೃತ್ವಾ ದುಷ್ಕರಂ ತಪಃ ।
ಕಾಲಧರ್ಮಪರೀತಾತ್ಮಾ ನಿಧನಂ ಸಮುಪಾಗತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 7 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-7

ನಿಮಿಸ್ತು ಕೃತ್ವಾ ಶೌಚಾನಿ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ ।
ಸನ್ತಾಪಮಗಮತ್ತೀವ್ರಂ ಪುತ್ರಶೋಕಪರಾಯಣಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 8 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-8

ಅಥ ಕೃತ್ವೋಪಕಾರ್ಯಾಣಿ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಮಹಾಮತಿಃ ।
ತಮೇವ ಗಣಯಞ್ಶ್ಲೋಕಂ ವಿರಾತ್ರೇ ಪ್ರತ್ಯಬುಧ್ಯತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 9 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-9

ತಸ್ಯಾಸೀತ್ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಸ್ಯ ಶೋಕೇನ ವ್ಯಥಿತಾತ್ಮನಃ ।
ಮನಃ ಸಂಹೃತ್ಯ ವಿಷಯೇ ಬುದ್ಧಿರ್ವಿಸ್ತಾರಗಾಮಿನೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↵ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 10 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-10

ತತಃ ಸಞ್ಚಿನ್ತಯಾಮಾಸ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪಂ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ಯಾನಿ ತಸ್ಯೈವ ಭೋಜ್ಯಾನಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 11 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-11

ಉಕ್ತಾನಿ ಯಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಚೇಷ್ಟಾನಿ ತಸ್ಯ ಹ ।
ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಮನಸಾ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತಪೋಧನಃ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-12

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ವಿಪ್ರಾನಾನಾಯ್ಯ ಪೂಜಿತಾನ್ ।
ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಿಕಾಃ ಸರ್ವಾ ಬೃಸೀಃ ಸ್ವಯಮಥಾಕರೋತ್ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-13

ಸಪ್ತ ವಿಪ್ರಾಂಸ್ತತೋ ಭೋಜ್ಯೇ ಯುಗಪತ್ಸಮುಪಾನಯತ್ ।
ಋತೇ ಚ ಲವಣಂ ಭೋಜ್ಯಂ ಶ್ಯಾಮಾಕಾನ್ನಂ ದದೌ ಪ್ರಭುಃ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.1 · ಆದರ್ಶ ↩ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 14 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 13-1-138-14

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರಾಸ್ತತೋ ದರ್ಭಾ ವಿಷ್ಟರೇಷು ನಿವೇಶಿತಾಃ ।
ಪಾದಯೋಶ್ಚೈವ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಯೇ ತ್ವನ್ನಮುಪಭುಞ್ಜತೇ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.89

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 13-1-138-15

ಕೃತ್ವಾ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಾವ್ವೈ ದರ್ಭಾನ್ಸ ಪ್ರಯತಃ ಶುಚಿಃ ।
ಪ್ರದದೌ ಶ್ರೀಮತೇ ಪಿಣ್ಡಾನ್ನಾಮಗೋತ್ರಮುದಾಹರನ್ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.89

ಉ.90 ಶ್ರಾದ್ಧ ಸ್ವಯಂಭುವು ವಿಧಿಸಿದ ಧರ್ಮ — ಅತ್ರಿ ನಿಮಿಗೆ ನೀಡಿದ ಧೈರ್ಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅತ್ರಿ ನಿಮಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ) (ನಿಯಮ)

- ನಿಯಮ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಯಾರು, ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲಫಲಧಾನ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು; ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು (ಅನು. 138.1–3).
- ಉದಾಹರಣೆ ಮುನಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಮಾಡದಿದ್ದುದನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಿದೆನೆಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶಪಿಸುವರೋ ಎಂದು ನಿಮಿ ತೀವ್ರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಚಿಂತಿಸಿ, ವಂಶಕರ್ತನಾದ ಅತ್ರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು; ಅತ್ರಿ ಕೂಡಲೇ ಬಂದು ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಕೃಶನಾಗಿದ್ದ ನಿಮಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು (ಅನು. 138.16–19).
- ನಿಯಮ ನೀನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ಈ ಪಿತೃಯಜ್ಞವು ಹಿಂದೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸ್ವತಃ ದರ್ಶಿಸಿದ ಧರ್ಮ; ಸ್ವಯಂಭುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳಬಲ್ಲರು ಎಂದು ಅತ್ರಿ ಹೇಳಿ, ಸ್ವಯಂಭುವು ವಿಧಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದನು (ಅನು. 138.20–22).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ KK 13-1-138-1

ಕೇನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಕಿಮಾತ್ಮಕಮ್ ।
ಭೃಗ್ವಙ್ಗಿರಸಿಕೇ ಕಾಲೇ ಮುನಿನಾ ಕತರೇಣ ವಾ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-138-2

ಯೇನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಚೈವ ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ ।
ಕಾನಿ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ವರ್ಜ್ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಮೂಲಫಲಾನಿ ಚ ।
ಧಾನ್ಯಜಾತ್ಯಶ್ಚ ಕಾ ವರ್ಜ್ಯಾಸ್ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ ॥

↩ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 3 ನಿಯಮ KK 13-1-138-3

ಯಥಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಸಮ್ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಯಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಸದಾತ್ಮಕಮ್ ।
ಯೇನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಚೈವ ತನ್ಮೇ ಶೃಣು ಜನಾಧಿಪ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-16

ತತ್ಕೃತ್ವಾ ಸ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮಸಙ್ಕರಮಾತ್ಮನಃ ।
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪೇನ ಮಹತಾ ತಪ್ಯಮಾನೋಽಭ್ಯಚಿನ್ತಯತ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-17

ಅಕೃತಂ ಮುನಿಭಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಕಿಂ ಮಯೇದಮನುಷ್ಠಿತಮ್ ।
ಕಥಂ ನು ಶಾಪೇನ ನ ಮಾಂ ದಹೇಯುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಇತಿ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 18 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-18

ತತಃ ಸಞ್ಚಿನ್ತಯಾಮಾಸ ವಂಶಕರ್ತಾರಮಾತ್ಮನಃ ।
ಬುದ್ಧ್ಯಾತ್ರಿಂ ಮನಸಾ ದಧ್ಯೌ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ಧ್ಯಾತಮಾತ್ರಸ್ತಥಾ ಚಾತ್ರಿರಾಜಗಾಮ ತಪೋಧನಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 19 ಉದಾಹರಣೆ KK 13-1-138-19

ಅಥಾತ್ರಿಸ್ತಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಕರ್ಶಿತಮ್ ।
ಭೃಶಮಾಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ವಾಗ್ಭಿರಿಷ್ಟಾಭಿರವ್ಯಯಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ KK 13-1-138-20

ನಿಮೇ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಸ್ತೇಽಯಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಸ್ತಪೋಧನ ।
ಮತೋ ಮೇ ಪೂರ್ವದೃಷ್ಟೋಽತ್ರ ಧರ್ಮೋಽಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸ್ವಯಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 21 ನಿಯಮ KK 13-1-138-21

ಸೋಯಂ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಿಹಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಸ್ತ್ವಯಾ ।
ಋತೇ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಃ ಕೋಽನ್ಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಸಂವಿಧಿಮಾಹರೇತ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.90

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 22 ನಿಯಮ KK 13-1-138-22

ಅಥಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತೇ ಪುತ್ರ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಯಂ ವಿಧಿಮುತ್ತಮಮ್ ।
ಸ್ವಯಮ್ಭುವಿಹಿತಂ ಪುತ್ರ ತತ್ಕುರುಷ್ವ ನಿಬೋಧ ಮೇ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.90

ಉ.91 ವರಾಹಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ — ಪಿತೃಗಳಿಗೆ 'ಪಿಂಡ' ಸಂಜ್ಞೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನರನಾರಾಯಣರು ನಾರದನಿಗೆ (ವೈಶಂಪಾಯನನ ಕಥನ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿ ಪಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಪಿತೃಗಳು 'ಪಿಂಡ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದರು ಎಂದು ನಾರದನು ಕೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.11).
- ಉದಾಹರಣೆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೋವಿಂದನು ವರಾಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆತ್ತಿ, ಅದನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು; ಅವನ ಶರೀರವು ನೀರು, ಕೆಸರುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು (ಶಾಂತಿ. 355.12–13).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಸೂರ್ಯನು ಮಧ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಆಹ್ನಿಕ ಕಾಲ ಬರುತ್ತಲೇ, ಕೋರೆಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.14–15).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ತನ್ನ ವಿಧಾನದಿಂದಲೇ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ತನ್ನ ಶರೀರದ ಉಷ್ಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ನಿಗ್ಧವಾದ ತಿಲಗಳಿಂದ ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ, ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಮಾಡಿದನು; ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು (ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು) ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.16–17).
- ನಿಯಮ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು, ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಕೋರೆಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕೊಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಪಿಂಡಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಇವೇ ಪಿತೃಗಳು. ರೂಪವಿಲ್ಲದ ಈ ಮೂವರು ಪಿಂಡರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸನಾತನ ಪಿತೃಗಳಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ವೃಷಾಕಪಿ ನುಡಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.18–20).
- ನಿಯಮ ತಂದೆ, ತಾತ, ಮುತ್ತಾತ — ಈ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳಲ್ಲಿರುವವನು ತಾನೇ; ತಾನೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ತಾತ, ಮುತ್ತಾತ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.21–22).
- ಉದಾಹರಣೆ ವರಾಹ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು (ಶಾಂತಿ. 355.23).
- ನಿಯಮ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪಿತೃಗಳು 'ಪಿಂಡ' ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ, ವೃಷಾಕಪಿಯ ವಚನದಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 355.24).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 12-3-355-11

ತ್ರೀನ್ಪಿಣ್ಡಾನ್ನ್ಯಸ್ಯ ವೈ ಪಿತ್ರ್ಯಾನ್ಪೂರ್ವಂ ದತ್ತ್ವಾ ಕುಶಾನಿತಿ ।
ಕಥಂ ತು ಪಿಣ್ಡಸಞ್ಜ್ಞಾಂ ತೇ ಪಿತರೋ ಲೇಭಿರೇ ಪುರಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 12 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-3-355-12

ನರನಾರಾಯಣಾವೂಚತುಃ
ಇಮಾಂ ಹಿ ಧರಣೀಂ ಪೂರ್ವಂ ನಷ್ಟಾಂ ಸಾಗರಮೇಖಲಾಮ್ ।
ಗೋವಿನ್ದ ಉಜ್ಜಹಾರಾಶು ವಾರಾಹಂ ರೂಪಮಾಸ್ಥಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 13 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-3-355-13

ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ತು ಧರಣೀಂ ಸ್ವೇ ಸ್ಥಾನೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ।
ಜಲಕರ್ದಮಲಿಪ್ತಾಙ್ಗೋ ಲೋಕಕಾರ್ಯಾರ್ಥಮುದ್ಯತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 14 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 12-3-355-14

ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಚಾಹ್ನಿಕಕಾಲೇ ತು ಮಧ್ಯದೇಶಗತೇ ರವೌ ।
ದಂಷ್ಟ್ರಾವಿಲಗ್ನಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ಪಿಣ್ಡಾನ್ವಿಧೂಯ ಸಹಸಾ ಪ್ರಭುಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 15 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 12-3-355-15

ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ವೈ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಂ ಕುಶಾನಾಸ್ತೀರ್ಯ ನಾರದ ।
ಸ ತೇಷ್ವಾತ್ಮಾನಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ಚಕ್ರೇ ಯಥಾವಿಧಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 16 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 12-3-355-16

ಸಙ್ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ತ್ರೀನ್ಪಿಣ್ಡಾನ್ಸ್ವೇನೈವ ವಿಧಿನಾ ಪ್ರಭುಃ ।
ಆತ್ಮಗಾತ್ರೋಷ್ಮಸಮ್ಭೂತೈಃ ಸ್ನೇಹಗರ್ಭೈಸ್ತಿಲೈರಪಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 17 ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ KK 12-3-355-17

ಪ್ರೋಕ್ಷ್ಯಾಪಸವ್ಯಂ ದೇವೇಶಃ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಃ ಕೃತವಾನ್ಸ್ವಯಮ್ ।
ಮರ್ಯಾದಾಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಂ ಚ ತತೋ ವಚನಮುಕ್ತವಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 18 ನಿಯಮ KK 12-3-355-18

ವೃಷಾಕಪಿರುವಾಚ
ಅಹಂ ಹಿ ಪಿತರಃ ಸ್ರಷ್ಟುಮುದ್ಯತೋ ಲೋಕಕೃತ್ಸ್ವಯಮ್ ।
ತಸ್ಯ ಚಿನ್ತಯತಃ ಸದ್ಯಃ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವಿಧೀನ್ಪರಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 19 ನಿಯಮ KK 12-3-355-19

ದಂಷ್ಟ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರವಿನಿರ್ಧೂತಾ ಮಮೈತೇ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಮ್ ।
ಆಶ್ರಿತಾ ಧರಣೀಂ ಪೀಡ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ಪಿತರ ಏವ ತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 20 ನಿಯಮ KK 12-3-355-20

ತ್ರಯೋ ಮೂರ್ತಿವಿಹೀನಾ ವೈ ಪಿಣ್ಡಮೂರ್ತಿಧರಾಸ್ತ್ವಿಮೇ ।
ಭವನ್ತು ಪಿತರೋ ಲೋಕೇ ಮಯಾ ಸೃಷ್ಟಾಃ ಸನಾತನಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 21 ನಿಯಮ KK 12-3-355-21

ಪಿತಾ ಪಿತಾಮಹಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ ।
ಅಹಮೇವಾತ್ರ ವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತ್ರಿಷು ಪಿಣ್ಡೇಷು ಸಂಸ್ಥಿತಃ ।
ನಾಸ್ತಿ ಮತ್ತೋಽಧಿಕಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಕೋ ವಾನ್ಯೋಽರ್ಚ್ಯೋ ಮಯಾ ಸ್ವಯಮ್ ।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 22 ನಿಯಮ KK 12-3-355-22

ಅಹಮೇವ ಪಿತಾ ಲೋಕೇ ಅಹಮೇವ ಪಿತಾಮಹಃ ।
ಪಿತಾಮಹಪಿತಾ ಚೈವ ಅಹಮೇವಾತ್ರ ಕಾರಣಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 23 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-3-355-23

ಇತ್ಯೇತದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ದೇವದೇವೋ ವೃಷಾಕಪಿಃ ।
ವರಾಹಪರ್ವತೇ ವಿಪ್ರ ದತ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾನ್ಸವಿಸ್ತರಾನ್ ।
ಆತ್ಮಾನಂ ಪೂಜಯಿತ್ವೈವ ತತ್ರೈವಾದರ್ಶನಂ ಗತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.91

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 24 ನಿಯಮ KK 12-3-355-24

ಏತದರ್ಥಂ ಶುಭಮತೇ ಪಿತರಃ ಪಿಣ್ಡಸಞ್ಜ್ಞಿತಾಃ ।
ಲಭನ್ತೇ ಸತತಂ ಪೂಜಾಂ ವೃಷಾಕಪಿವಚೋ ಯಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.91

ಉ.92 ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ದೇವಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ; ಪಿಂಡೋತ್ಪತ್ತಿ ವರಾಹನಿಂದ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಹಯಶಿರನಾದ ನಾರಾಯಣನು ನಾರದನಿಗೆ (347); ಶೌನಕ (357.2–3); ಬ್ರಹ್ಮ (357.91–92); ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ (358) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ಓ ಮುನಿಯೇ, ದೇವಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು (ಶಾಂತಿ. 347.59).
- **ನಿಯಮ** ಪುರಾತನವಾದ ಪಿಂಡೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಹಾವರಾಹನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಹವ್ಯಕವ್ಯಭೋಕ್ತನಾದ ವಿಷ್ಣು ಈಶಾನ್ಯ ಮಹಾಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ (ಶಾಂತಿ. 357.2–3).
- **ನಿಯಮ** ನಾರಾಯಣನು ಸ್ವಯಂ ಆ ಧರ್ಮದಿಂದ ದೈವ-ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು; ಫೇನಪರು, ವೈಖಾನಸರು ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದರು (ಶಾಂತಿ. 358.14–15).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 347, ಶ್ಲೋಕ 59 **ನಿಯಮ** KK 12-3-347-59

ತ್ರೀಂಶ್ಚೈವೇಮಾನ್ಗುಣಾನ್ಪಶ್ಯ ಮತ್ಸ್ಥಾನ್ಮೂರ್ತಿವಿವರ್ಜಿತಾನ್ ।
ದೇವಕಾರ್ಯಾದಪಿ ಮುನೇ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.92

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 357, ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** KK 12-3-357-2

ಮಹಾವರಾಹಸೃಷ್ಟಾ ಚ ಪಿಣ್ಡೋತ್ಪತ್ತಿಃ ಪುರಾತನೀ ।
ಪ್ರವೃತ್ತೌ ಚ ನಿವೃತ್ತೌ ಚ ಯೋ ಯಥಾ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.92

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 357, ಶ್ಲೋಕ 3 **ನಿಯಮ** KK 12-3-357-3

ತಥಾ ಸ ನಃ ಶ್ರುತೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಕಥ್ಯಮಾನಸ್ತ್ವಯಾನಘ ।
ಹವ್ಯಕವ್ಯಭುಜೋ ವಿಷ್ಣುರುದಕ್ಪೂರ್ವೇ ಮಹೋದಧೌ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.92

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 358, ಶ್ಲೋಕ 14 **ನಿಯಮ** KK 12-3-358-14

ತೇನ ಧರ್ಮೇಣ ಕೃತವಾನ್ಪೈವಂ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ಚ ಭಾರತ ।
ಫೇನಪಾ ಋಷಯಶ್ಚೈವ ತಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರತಿಪೇದಿರೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.92

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 358, ಶ್ಲೋಕ 15 **ನಿಯಮ** KK 12-3-358-15

ವೈಖಾನಸಾಃ ಫೇನಪೇಭ್ಯೋ ಧರ್ಮಂ ತಂ ಪ್ರತಿಪದಿರೇ ।
ವೈಖಾನಸೇಭ್ಯಃ ಸೋಮಸ್ತು ತತಃ ಸೋಽನ್ತರ್ದಧೇ ಪುನಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.92

ಉ.93 ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನು ನಾರಾಯಣನೇ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ನಾರದನು ನರನಾರಾಯಣರಿಗೆ (ವೈಶಂಪಾಯನನ ಕಥನ) ನಿಯಮ

- **ನಿಯಮ** ದೈವ, ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಧರ್ಮಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನು ನಾರದನನ್ನು ಕೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.2).
- **ನಿಯಮ** ನಾರಾಯಣ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತಾನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವೆನೆಂದು, ಆ ಭಗವಂತನೇ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ತಾತ ಎಂದು, ಪಿತೃಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಜಗತ್ಪತಿಯನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವೆನೆಂದು ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 355.7–8).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** KK 12-3-355-2

ತತಸ್ತಂ ವಚನಂ ಪ್ರಾಹ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಜಃ ಪ್ರಭುಃ ।
ಕ ಇಜ್ಯತೇ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ದೈವೇ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ಚ ಕಲ್ಪಿತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.93

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 12-3-355-7

ಯಜಾಮಿ ವೈ ಪಿತೄನ್ಸಾಧೋ ನಾರಾಯಣವಿಧೌ ಕೃತೇ ।
ಏವಂ ಸ ಏವ ಭಗವಾನ್ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಪಿತಾಮಹಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.93

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 355, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ KK 12-3-355-8

ಇಜ್ಯತೇ ಪಿತೃಯಜ್ಞೇಷು ಮಯಾ ನಿತ್ಯಂ ಜಗತ್ಪತಿಃ ।
ಶ್ರುತಿಶ್ಚಾಪ್ಯಪರಾ ದೇವಾಃ ಪುತ್ರಾನ್ಹಿ ಪಿತರೋಽಯಜನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.93

ಉ.94 ನರ-ನಾರಾಯಣರು ಮಾಡಿದ ದೈವ-ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳು — ಯಾರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ?

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಾರದ-ನರನಾರಾಯಣ ಸಂವಾದ) ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ದೈವ, ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಾವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು? ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೇವನು, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪಿತನು ಯಾರು? ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 342.2, 342.4).
- ಉದಾಹರಣೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಪಿತೃಗಳೂ ದೈವತವೂ ಆದ ನರ-ನಾರಾಯಣರು ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು, ಯಾವ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ನಾರದನು ಬಂದನು; ಅವರು ದೈವ-ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು (ಶಾಂತಿ. 342.20, 342.22).
- ನಿಯಮ ದೈವ-ಪಿತ್ರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಪೂಜಿಸುವುದು ಸದಸದಾತ್ಮಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ; ಅವನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪಿತನಾಗಲಿ ದೇವನಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾರಾಯಣನು ಹೇಳಿದನು (ಶಾಂತಿ. 342.33–34).
- ನಿಯಮ ದೈವವೂ ಪಿತ್ರ್ಯವೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದವು ಎಂಬ ಲೋಕಹಿತವಾದ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಶಾಸನದಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು (ಶಾಂತಿ. 342.35).
- ನಿಯಮ ದೈವವೂ ಪಿತ್ರ್ಯವೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ ಸೇರಿದವು ಎಂದು ತತ್ತ್ವತಃ ತಿಳಿದು, ಅವು ಆತ್ಮನನ್ನೇ (ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ) ಸೇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಉತ್ತಮ ದ್ವಿಜರು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 342.39).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 12-3-342-2

ಕುತೋ ಹ್ಯಸ್ಯ ಧ್ರುವಃ ಸ್ವರ್ಗಃ ಕುತೋ ನೈಃಶ್ರೇಯಸಂ ಪರಮ್ ।
ವಿಧಿನಾ ಕೇನ ಜುಹುಯಾದ್ದೈವಂ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 4 ನಿಯಮ KK 12-3-342-4

ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಕೋ ದೇವಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಪಿತಾ ತಥಾ ।
ತಸ್ಮಾತ್ಪರತರಂ ಯಚ್ಚ ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 20 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-3-342-20

ಪಿತರೌ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ದೈವತಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೌ ।
ಕಾಂ ದೇವತಾಂ ತು ಯಜತಃ ಪಿತೄನ್ವಾ ಕಾನ್ಮಹಾಮತೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 22 ಉದಾಹರಣೆ KK 12-3-342-22

ಕೃತೇ ದೈವೇ ಚ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ಚ ತತಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ನಿರೀಕ್ಷಿತಃ ।
ಪೂಜಿತಶ್ಚೈವ ವಿಧಿನಾ ಯಥಾಪ್ರೋಕ್ತೇನ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 33 ನಿಯಮ KK 12-3-342-33

ತಾಂ ಯೋನಿಮಾವಯೋರ್ವಿದ್ಧಿ ಯೋಸೌ ಸದಸದಾತ್ಮಕಃ ।
ಆವಾಭ್ಯಾಂ ಪೂಜ್ಯತೇ ಯೋ ಹಿ ದೈವೇ ಪಿತ್ರ್ಯೇ ಚ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ KK 12-3-342-34

ನಾಸ್ತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಪರೋಽನ್ಯೋ ಹಿ ಪಿತಾ ದೇವೋಽಥವಾ ದ್ವಿಜ ।
ಆತ್ಮಾ ಹಿ ನೌ ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತತಸ್ತಂ ಪೂಜಯಾವಹೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 35 ನಿಯಮ KK 12-3-342-35

ತೇನೈಷಾ ಪ್ರಥಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮರ್ಯಾದಾ ಲೋಕಭಾವಿನೀ ।
ದೈವಂ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ತಸ್ಯಾನುಶಾಸನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 342, ಶ್ಲೋಕ 39 ನಿಯಮ KK 12-3-342-39

ದೈವಂ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ಚ ಸತತಂ ತಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯ ತತ್ತ್ವತಃ ।
ಆತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಾನಿ ಚ ತತೋ ಜಾನನ್ತಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.94

ಉ.95 ಪಿತೃಪೂಜೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ — ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಪೂಜಿಸಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಸಮಗ್ರವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು (ಅನು. 134.1–2).
- ಪುಣ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ವಿಧಿ — ಪಿತೃಯಜ್ಞ — ಧನ್ಯವಾದುದು, ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಪುತ್ರರನ್ನು ಕೊಡುವುದು (ಅನು. 134.3).
- ನಿಯಮ ದೇವ, ಅಸುರ, ಮನುಷ್ಯ, ಗಂಧರ್ವ, ಉರಗ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಿಶಾಚ, ಕಿನ್ನರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಿತೃಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂಜ್ಯರು (ಅನು. 134.4).
- ನಿಯಮ ಮೊದಲು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು (ಅನು. 134.5).
- ನಿಯಮ ಪಿತೃಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು 'ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ವಿಧಿಯು ಮೊದಲು ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು (ಅನು. 134.6).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಯಾವ ದಿನ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದರೂ ಪಿತಾಮಹರು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಪಿಂಡಾನ್ವಾಹಾರ್ಯಕ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಮಾಡಬೇಕು; ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಚಂದ್ರಕ್ಷಯ (ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ) ದಿನದಂದು ಪಿತೃಯಜ್ಞವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 134.7).
- ನಿಯಮ ಪಿಂಡಗಳ ಮಾಸಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧವೇ ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯ; ಅದನ್ನು ನಿಯಮದಿಂದ, ಕೈಮುಗಿದು, ಶುಚಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಇತರ ಹವಿಸ್ಸುಗಳೊಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು (ಅನು. 134.8).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 1 ನಿಯಮ KK 13-1-134-1

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ಧರ್ಮಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಯಥಾ ತ್ವಯಾ ।
ತಥೈವ ಮೇ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಪಾರ್ಥಿವ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.95

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 2 ನಿಯಮ KK 13-1-134-2

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣೈವಮುಕ್ತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾನ್ತನವಸ್ತದಾ ।
ಇಮಂ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ವಕ್ತುಂ ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.95

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 134, ಶ್ಲೋಕ 3 ಪುಣ್ಯ KK 13-1-134-3

ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತೋ ರಾಜಞ್ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವಿಧಿಂ ಶುಭಮ್ ।
ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಂ ಪುತ್ರೀಯಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಂ ಪರನ್ತಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.95

ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಗನ್ಧರ್ವೋರಗರಕ್ಷಸಾಮ್ ।
ಪಿಶಾಚಕಿನ್ನರಾಣಾಂ ಚ ಪೂಜ್ಯಾ ವೈ ಪಿತರಃ ಸದಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↩ ಉ.95

ಪಿತೄನ್ಪೂಜ್ಯಾದಿತಃ ಪಶ್ಚಾದ್ದೇವತಾಸ್ತರ್ಪಯನ್ತಿ ವೈ ।
ತಸ್ಮಾತ್ತಾನ್ಸರ್ವಯತ್ನೇನ ಪುರುಷಃ ಪೂಜಯೇತ್ಸದಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ ↩ ಉ.95

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಿತೄಣಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಮುಚ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಾದ್ವಿಶೇಷವಿಧಿನಾ ವಿಧಿಃ ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪಿತಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.95

ಸರ್ವೇಷ್ವಹಃಸು ಪ್ರೀಯನ್ತೇ ಕೃತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಪಿತಾಮಹಾಃ ।
ಪಿಣ್ಡಾನ್ವಾಹಾರ್ಯಕಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾಸಾನುಮಾಸಿಕಮ್ ।
ಪಿತೃಯಜ್ಞಂ ತು ನಿರ್ವರ್ತ್ಯ ವಿಪ್ರಶ್ಚನ್ದ್ರಕ್ಷಯೇಽಗ್ನಿಮಾನ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.95

ಪಿಣ್ಡಾನಾಂ ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧಮನ್ವಾಹಾರ್ಯಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ ।
ತದಾಮಿಷೇಣ ಕುರ್ವೀತ ಪ್ರಯತಃ ಪ್ರಾಞ್ಜಲಿಃ ಶುಚಿಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.95

ಉ.96 ಪಿತೃಮೇಧ — ಪಿತೃಗಳು ಮಳೆಗಾಗಿ ಕಾಯುವಂತೆ ಕಾಯುತ್ತಾರೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪಿತೃಗಳು ಪೂಜ್ಯರು, ಸರ್ವಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುವವರು; ಪಿತೃಮೇಧದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಉಮೆಯು ಕೇಳಿದಳು (ಅನು. 238.1).
- ನಿಯಮ ಪಿತೃಮೇಧದ ದೇಶ, ಕಾಲ, ವಿಧಾನ, ಶುಭಾಶುಭಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು; ಪಿತೃಗಳು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯರು, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳು, ಶುಚಿಗಳು, ನಿರ್ಮಲರು, ಪುಣ್ಯರು, ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರು (ಅನು. 238.2–3).
- ನಿಯಮ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಳೆಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುವಂತೆ, ಪಿತೃಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಮೇಧಕ್ಕಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.4).

ಉಮೋವಾಚ —

।
ಪಿತೃಮೇಧಃ ಕಥಂ ದೇವ ತನ್ಮೇ ಶಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ ।
ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಿತರಃ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಸರ್ವಸಮ್ಪತ್ಪ್ರದಾಯಿನಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಉ.96

ಪಿತೃಮೇಧಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾವತ್ತನ್ಮನಾ ಶೃಣು ।
ದೇಶಕಾಲೌ ವಿಧಾನಂ ಚ ತತ್ಕ್ರಿಯಾಯಾಃ ಶುಭಾಶುಭಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↩ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↩ ಉ.96

ಲೋಕೇಷು ಪಿತರಃ ಪೂಜ್ಯಾ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ದೇವತಾಃ ।
ಶುಚಯೋ ನಿರ್ಮಲಾಃ ಪುಣ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.96

ಯಥಾ ವೃಷ್ಟಿಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷನ್ತೇ ಭೂಮಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವಜನ್ತವಃ ।
ಪಿತರಶ್ಚ ತಥಾ ಲೋಕೇ ಪಿತೃಮೇಧಂ ಶುಭೇಕ್ಷಣೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ ↵ ಉ.96

ಉ.97 ಹವ್ಯ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಕವ್ಯ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ — ಮೊದಲು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಹವ್ಯ, ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಕರ್ಮ ಎರಡು ವಿಧ; ಹವ್ಯಕ್ರಿಯೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಕವ್ಯ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ (ಅನು. 238.47).
- ನಿಯಮ ಹವ್ಯಕರ್ಮವು ಪ್ರಸವ್ಯವಾಗಿ ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ, ಕವ್ಯವು ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ ಅಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ (ಅನು. 238.48).
- ನಿಯಮ ದೇವ, ಅಸುರ, ಗಂಧರ್ವರೂ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ ಪೋಷಿತರಾದ ಪಿತೃಗಳು ಮರಳಿ ಅವರನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.49).
- ಪಾಪ ಮೊದಲು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸದೆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಫಲವನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರು, ಪಿಶಾಚಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.50).
- ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರು ಹವ್ಯಕವ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು — ಮಾನವಜನ್ಮವೇ ಕರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರ, ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ; ಕವ್ಯದಿಂದ ಸಂತತಿ, ಹವ್ಯದಿಂದ ವಿವಿಧ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳು (ಅನು. 238.51–52).

ದ್ವಿವಿಧಂ ಕ್ರಿಯತೇ ಕರ್ಮ ಹವ್ಯಕವ್ಯಸಮಾಶ್ರಿತಮ್ ।
ತಯೋರ್ಹವ್ಯಕ್ರಿಯಾ ದೇವಾನ್ಕವ್ಯಮಾಪ್ಯಾಯತೇ ಪಿತೄನ್ ।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.97

ಪ್ರಸವ್ಯಂ ಮಙ್ಗಲೈರ್ದ್ರವ್ಯೈರ್ಹವ್ಯಕರ್ಮ ವಿಧೀಯತೇ ।
ಅಪಸವ್ಯಮಮಙ್ಗಲ್ಯೈಃ ಕವ್ಯಂ ಚಾಪಿ ವಿಧೀಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.97

ಸದೇವಾಸುರಗನ್ಧರ್ವಾಃ ಪಿತೄನಭ್ಯರ್ಚಯನ್ತಿ ಚ ।
ಆಪ್ಯಾಯನ್ತೇ ಚ ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೈಃ ಪುನರಾಪ್ಯಾಯಯನ್ತಿ ತಾನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.97

ಅನಿಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪಿತೄನ್ಪೂರ್ವಂ ಯಃ ಕ್ರಿಯಾಂ ಪ್ರಕರೋತಿ ಚೇತ್ ।
ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಚ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಫಲಂ ಭೋಕ್ಷ್ಯನ್ತಿ ತಸ್ಯ ತತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.3 · ಪಾಪ ↵ ಉ.97

ಹವ್ಯಕವ್ಯಕ್ರಿಯಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಕರ್ತವ್ಯಾ ಭುವಿ ಮಾನುಷೈಃ ।
ಕರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರಂ ಹಿ ಮಾನುಷ್ಯಂ ತದನ್ಯತ್ರ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.97

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 52 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-238-52

ಕವ್ಯೇನ ಸನ್ತತಿರ್ದೃಷ್ಟಾ ಹವ್ಯೇ ಭೂತಿಃ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾಃ ।
ಇತಿ ತೇ ಕಥಿತಂ ದೇವಿ ದೇವಗುಹ್ಯಂ ಸನಾತನಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.97

ಉ.98 ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯೇ ಮುಖ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅಗ್ನಿದೇವನು ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಗೆ (ಸೌತಿ ಹೇಳಿದ್ದು) ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ವೇದವಿಧಾನದಂತೆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ (ಆದಿ. 7.7).
- ನಿಯಮ ಜಲಗಳೇ ದೇವಗಣಗಳು, ಜಲಗಳೇ ಪಿತೃಗಣಗಳು; ದರ್ಶ-ಪೌರ್ಣಮಾಸ ಯಾಗಗಳು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವು; ಪರ್ವದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಒಂದಾಗಿಯೂ, ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ (ಆದಿ. 7.8–9).
- ನಿಯಮ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅಗ್ನಿಯೇ ಅವರ ಮುಖ (ಆದಿ. 7.10).
- ನಿಯಮ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಮುಖವಾಗಿಯೇ ಹೋಮ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಅವರು ಆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಭುಜಿಸುತ್ತಾರೆ (ಆದಿ. 7.11).

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಪೌಲೋಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 7, ಶ್ಲೋಕ 7 ನಿಯಮ KK 1-4-7-7

ವೇದೋಕ್ತೇನ ವಿಧಾನೇನ ಮಯಿ ಯದ್ಧೂಯತೇ ಹವಿಃ ।
ದೇವತಾಃ ಪಿತರಶ್ಚೈವ ತೇನ ತೃಪ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ವೈ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.98

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಪೌಲೋಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 7, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ KK 1-4-7-8

ಆಪೋ ದೇವಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಆಪಃ ಪಿತೃಗಣಾಸ್ತಥಾ ।
ದರ್ಶಶ್ಚ ಪೌರ್ಣಮಾಸಶ್ಚ ದೇವಾನಾಂ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.98

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಪೌಲೋಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 7, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 1-4-7-9

ದೇವತಾಃ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಪಿತರಶ್ಚಾಪಿ ದೇವತಾಃ ।
ಏಕೀಭೂತಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯನ್ತೇ ಪೃಥಕ್ತ್ವೇನ ಚ ಪರ್ವಸು ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.98

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಪೌಲೋಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 7, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 1-4-7-10

ದೇವತಾಃ ಪಿತರಶ್ಚೈವ ಭುಞ್ಜತೇ ಮಯಿ ಯದ್ಧುತಮ್ ।
ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಮುಖಮೇತದಹಂ ಸ್ಮೃತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.98

ಮಹಾಭಾರತ › ಆದಿಪರ್ವ › ಪೌಲೋಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 7, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 1-4-7-11

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಹಿ ಪಿತರಃ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಹಿ ದೇವತಾಃ ।
ಮನ್ಮುಖೇನೈವ ಹೂಯನ್ತೇ ಭುಞ್ಜತೇ ಚ ಹುತಂ ಹವಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.98

ಉ.99 ನಿವಾಪದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಮೊದಲ ಭಾಗ — ಕಾರಣ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ) (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ಉದಾಹರಣೆ** ಈ ವಿಧಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ ನಂತರ ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವಿಧಿದೃಷ್ಟ ಕರ್ಮದಿಂದ ಪಿತೃಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಧರ್ಮನಿತ್ಯರಾದ ಋಷಿಗಳು ನಿವಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ವ್ರತನಿಯಮದಿಂದ ತೀರ್ಥಜಲಗಳಿಂದ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು (ಅನು. 139.1–2).
- **ನಿಯಮ** ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳವರು ಕೊಟ್ಟ ನಿವಾಪಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಬಾಧೆಪಟ್ಟು ಸೋಮನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು; ಸೋಮನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮೇರುಶಿಖರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು (ಅನು. 139.3–7).
- **ನಿಯಮ** 'ನಿವಾಪಾನ್ನದಿಂದ ಬಾಧೆಪಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ನಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸು' ಎಂದು ಪಿತೃಗಳು ಕೇಳಲು, ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗ್ನಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದನು (ಅನು. 139.8–9).
- **ನಿಯಮ** 'ನಿವಾಪದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ನಾನೂ ಭುಜಿಸುತ್ತೇನೆ, ನನ್ನೊಡನೆ ನೀವು ಅನ್ನವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ' ಎಂದು ಅಗ್ನಿ ಹೇಳಲು ಪಿತೃಗಳು ಬಾಧೆ ನೀಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿಗೆ ಮೊದಲ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 139.10–11).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಅಗ್ನಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿವಾಪ ನಡೆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸರು ಆ ನಿವಾಪವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲಾರರು (ಅನು. 139.12).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 1 **ಉದಾಹರಣೆ** KK 13-1-139-1

ತಥಾ ವಿಧೌ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ತು ಸರ್ವ ಏವ ಮಹರ್ಷಯಃ ।
ಪಿತೃಯಜ್ಞಾನಕುರ್ವನ್ತ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 2 **ಉದಾಹರಣೆ** KK 13-1-139-2

ಋಷಯೋ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಾಸ್ತು ಕೃತ್ವಾ ನಿವಪನಾನ್ಯುತ ।
ತರ್ಪಣಂ ಚಾಪಿ ಕುರ್ವನ್ತ ತೀರ್ಥಾಮ್ಭೋಭಿರ್ಯತವ್ರತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 3 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-3

ನಿವಾಪೈರ್ದೀಯಮಾನೈಶ್ಚ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯೇನ ಭಾರತ ।
ತರ್ಪಿತಾಃ ಪಿತರೋ ದೇವಾಸ್ತತ್ರಾನ್ನಂ ಜರಯನ್ತಿ ವೈ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 4 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-4

ಅಜೀರ್ಣೈಸ್ತ್ವಭಿಹನ್ಯನ್ತೇ ತೇ ದೇವಾಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ॥
ಸೋಮಮೇವಾಭ್ಯಪದ್ಯನ್ತ ತದಾ ಹ್ಯನ್ನಾಭಿಪೀಡಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 5 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-5

ತೇಽಬ್ರುವನ್ಸೋಮಮಾಸಾದ್ಯ ಪಿತರೋಽಜೀರ್ಣಪೀಡಿತಾಃ ।
ನಿವಾಪಾನ್ನೇನ ಪೀಡ್ಯಾಮಃ ಶ್ರೇಯೋ ನೋತ್ರ ವಿಧೀಯತಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 6 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-6

ತಾನ್ಸೋಮಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಥ ಶ್ರೇಯಶ್ಚೇದೀಪ್ಸಿತಂ ಸುರಾಃ ।
ಸ್ವಯಮ್ಭೂಸದನಂ ಯಾತ ಸ ವಃ ಶ್ರೇಯೋಽಭಿಧಾಸ್ಯತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 7 **ನಿಯಮ** KK 13-1-139-7

ತೇ ಸೋಮವಚನಾದ್ದೇವಾಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಭಾರತ ।
ಮೇರುಶೃಙ್ಗೇ ಸಮಾಸೀನಂ ಪಿತಾಮಹಮುಪಾಗಮನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 8 ನಿಯಮ KK 13-1-139-8

ಪಿತರ ಊಚುಃ
ನಿವಾಪಾನ್ನೇನ ಭಗವನ್ಕೃಶಂ ಪೀಡ್ಯಾಮಹೇ ವಯಮ್ ।
ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ನೋ ದೇವ ಶ್ರೇಯೋ ನಃ ಸಂವಿಧೀಯತಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 9 ನಿಯಮ KK 13-1-139-9

ಇತಿ ತೇಷಾಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ವಯಮ್ಭೂರಿದಮಬ್ರವೀತ್ ।
ಏಷ ಮೇ ಪಾರ್ಶ್ವತೋ ವಹ್ನಿರ್ಯುಷ್ಮಚ್ಛ್ರೇಯೋ ವಿಧಾಸ್ಯತಿ ।।

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 13-1-139-10

ಅಗ್ನಿರುವಾಚ
ಸಹಿತಾಸ್ತಸ್ಯ ಭೋಕ್ಷ್ಯಾಮೋ ನಿವಾಪೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ ।
ಜರಯಿಷ್ಯಥ ಚಾಪ್ಯನ್ನಂ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ನ ಸಂಶಯಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 11 ನಿಯಮ KK 13-1-139-11

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತು ಪಿತರಸ್ತತಸ್ತೇ ವಿಜ್ವರಾಽಭವನ್ ।
ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾಚ್ಚಾಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಗ್ಭಾಗೋ ದೀಯತೇ ನೃಪ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 12 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-139-12

ನಿವಾಪೇ ಚಾಗ್ನಿಪೂರ್ವಂ ವೈ ನಿವೃತ್ತೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ ।
ನ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತಂ ವೈ ನಿವಾಪಂ ಧರ್ಷಯನ್ತ್ಯುತ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.99

ಉ.100 ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗಾರ್ಹರಾದ ವಿಶ್ವೇದೇವರ ಹೆಸರುಗಳು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಅತ್ರಿ ನಿಮಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- ನಿಯಮ ಅಗ್ನಿಮುಖರಾದ ವಿಶ್ವೇದೇವರು ಭಾಗಾರ್ಹರು; ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ (ಅನು. 138.29).
- ನಿಯಮ ಸಹ, ಕೃತಿ, ವಿಪಾಪ್ಮ, ಪುಣ್ಯಕೃತ್, ಪಾವನ, ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಕ್ಷೇಮ್ಯ, ಸಮೂಹ, ದಿವ್ಯಸಾನು, ವಿವಸ್ವಾನ್, ವೀರ್ಯವಾನ್, ಶ್ರೀಮಾನ್, ಕೀರ್ತಿಮಾನ್, ಕೃತ, ಜಿತಾತ್ಮ, ಮುನಿವೀರ್ಯ, ದೀಪ್ತರೋಮ, ಭಯಂಕರ, ಅನುಕರ್ಮ, ಪ್ರತೀತ, ಪ್ರದಾತ, ಅಂಶುಮಾನ್, ಶೈಲಾಭ, ಪರಮಕ್ರೋಧಿ, ಧೀರೋಷ್ಣಿ, ಭೂಪತಿ, ಸ್ರಜ, ವಜ್ರೀವರಿ (ಅನು. 138.30–33).
- ನಿಯಮ ವಿದ್ಯುದ್ವರ್ಚಸ್, ಸೋಮವರ್ಚಸ್, ಸೂರ್ಯಶ್ರೀ, ಸೋಮಪ, ಸೂರ್ಯಸಾವಿತ್ರ, ದತ್ತಾತ್ಮ, ಪುಂಡರೀಯಕ, ಉಷ್ಣೀನಾಭ, ನಭೋದ, ವಿಶ್ವಾಯು, ದೀಪ್ತಿ, ಚಮೂಹರ, ಸುರೇಶ, ವ್ಯೋಮಾರಿ, ಶಂಕರ, ಭವ, ಈಶ, ಕರ್ತ, ಕೃತಿ, ದಕ್ಷ, ಭುವನ, ದಿವ್ಯಕರ್ಮಕೃತ್, ಗಣಿತ, ಪಂಚವೀರ್ಯ, ಆದಿತ್ಯ, ರಶ್ಮಿವಾನ್, ಸಪ್ತಕೃತ್, ಸೋಮವರ್ಚಸ್, ವಿಶ್ವಕೃತ್, ಕವಿ, ಅನುಗೋಪ್ತ, ಸುಗೋಪ್ತ, ನಪ್ತ, ಈಶ್ವರ — ಇವರು ಕಾಲಗತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮಹಾಭಾಗರು (ಅನು. 138.33–37).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 29 ನಿಯಮ KK 13-1-138-29

ವಿಶ್ವೇ ಚಾಗ್ನಿಮುಖಾ ದೇವಾಃ ಸಙ್ಖ್ಯಾತಾಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ತೇ ।
ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾಗಾರ್ಹಾಣಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 30 ನಿಯಮ KK 13-1-138-30

ಸಹಃ ಕೃತಿರ್ವಿಪಾಪ್ಮಾ ಚ ಪುಣ್ಯಕೃತ್ಪಾವನಸ್ತಥಾ ।
ಗ್ರಾಮ್ಯಃ ಕ್ಷೇಮ್ಯಃ ಸಮೂಹಶ್ಚ ದಿವ್ಯಸಾನುಸ್ತಥೈವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 31 ನಿಯಮ KK 13-1-138-31

ವಿವಸ್ವಾನ್ವೀರ್ಯವಾಞ್ಶ್ರೀಮಾನ್ಕೀರ್ತಿಮಾನ್ಕೃತ ಏವ ಚ ।
ಜಿತಾತ್ಮಾ ಮುನಿವೀರ್ಯಶ್ಚ ದೀಪ್ತರೋಮಾ ಭಯಙ್ಕರಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 32 ನಿಯಮ KK 13-1-138-32

ಅನುಕರ್ಮಾ ಪ್ರತೀತಶ್ಚ ಪ್ರದಾತಾऽಪ್ಯಂಶುಮಾಂಸ್ತಥಾ ।
ಶೈಲಾಭಃ ಪರಮಕ್ರೋಧೀ ಧೀರೋಷ್ಣೀ ಭೂಪತಿಸ್ತಥಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 33 ನಿಯಮ KK 13-1-138-33

ಸ್ರಜೋ ವಜ್ರೀವರೀ ಚೈವ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಸನಾತನಾಃ ।
ವಿದ್ಯುದ್ವರ್ಚಾಃ ಸೋಮವರ್ಚಾಃ ಸೂರ್ಯಶ್ರೀಶ್ಚೇತಿ ನಾಮತಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100 ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ KK 13-1-138-34

ಸೋಮಪಃ ಸೂರ್ಯಸಾವಿತ್ರೋ ದತ್ತಾತ್ಮಾ ಪುಣ್ಡರೀಯಕಃ ।
ಉಷ್ಣೀನಾಭೋ ನಭೋದಶ್ಚ ವಿಶ್ವಾಯುರ್ದೀಪ್ತಿರೇವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 35 ನಿಯಮ KK 13-1-138-35

ಚಮೂಹರಃ ಸುರೇಶಶ್ಚ ವ್ಯೋಮಾರಿಃ ಶಙ್ಕರೋ ಭವಃ ।
ಈಶಃ ಕರ್ತಾ ಕೃತಿರ್ದಕ್ಷೋ ಭುವನೋ ದಿವ್ಯಕರ್ಮಕೃತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 36 ನಿಯಮ KK 13-1-138-36

ಗಣಿತಃ ಪಞ್ಚವೀರ್ಯಶ್ಚ ಆದಿತ್ಯೋ ರಶ್ಮಿವಾಂಸ್ತಥಾ ।
ಸಪ್ತಕೃತ್ಸೋಮವರ್ಚಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವಕೃತ್ಕವಿರೇವ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 138, ಶ್ಲೋಕ 37 ನಿಯಮ KK 13-1-138-37

ಅನುಗೋಪ್ತಾ ಸುಗೋಪ್ತಾ ಚ ನಪ್ತಾ ಚೇಶ್ವರ ಏವ ಚ ।
ಕೀರ್ತಿತಾಸ್ತೇ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಕಾಲಸ್ಯ ಗತಿಗೋಚರಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.100

ಉ.101 ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳ ಗತಿ — ಚಂದ್ರ, ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಗ್ನಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ದೇವದೂತನಿಗೆ — ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- **ನಿಯಮ** (ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದ) ಒಂದು ಪಿಂಡವು ಕೆಳಗೆ ಯಾರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ, ಯಾವ ದೇವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ; ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಪತ್ನಿ ತಿನ್ನುವ ಮಧ್ಯಮ ಪಿಂಡ ಏಕೆ; ಅಗ್ನಿಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವ ಕೊನೆಯ ಪಿಂಡದ ಗತಿ ಏನು ಎಂದು ದೂತನು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದನು (ಅನು. 188.28–32).
- **ನಿಯಮ** ಇದು ಮಹಾ ರಹಸ್ಯ; ದೇವತೆಗಳೂ ಮುನಿಗಳೂ ಪಿತೃಕಾರ್ಯದ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಅರಿಯರು — ಚಿರಂಜೀವಿಯಾದ, ಪಿತೃಭಕ್ತನಾದ, ವರ ಪಡೆದ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ವಿಪ್ರನ ಹೊರತು (ಅನು. 188.33–36).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ನೀರಿನೊಳಗೆ ಹೋಗುವ ಪಿಂಡವು ಚಂದ್ರನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ; ಚಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ (ಅನು. 188.37).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ಪತ್ನಿಯು ಮಧ್ಯಮ ಪಿಂಡವನ್ನು ತಿಂದರೆ, ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಯಸುವವನಿಗೆ ಪಿತಾಮಹರು ಪುತ್ರನನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.38).
- **ನಿಯಮ** **ಪುಣ್ಯ** ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಪಿಂಡದಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 188.39).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 28 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-28

ಆನುಪೂರ್ವ್ಯೇಣ ಪಿಣ್ಡಾನಾಂ ಪ್ರವಿಭಾಗಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ।
ಪಿತೄಣಾಂ ತ್ರಿಷು ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಿರುಕ್ತಂ ಕಥಿತಂ ತ್ವಯಾ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.101)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 29 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-29

ಏಕಃ ಸಮುದ್ಧೃತಃ ಪಿಣ್ಡೋ ಹ್ಯಧಸ್ತಾತ್ಕಸ್ಯ ಗಚ್ಛತಿ ।
ಕಂ ವಾ ಪ್ರೀಣಯತೇ ದೇವಂ ಕಥಂ ತಾರಯತೇ ಪಿತೄನ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.101)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 30 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-30

ಮಧ್ಯಮಂ ತು ತದಾ ಪತ್ನೀ ಭುಙ್ಕ್ತೇಽನುಜ್ಞಾತಮೇವ ಹಿ ।
ಕಿಮರ್ಥಂ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯ ಕವ್ಯಮೇವ ಚ ಭುಞ್ಜತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.101)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 31 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-31

ಅತ್ರ ಯಸ್ತ್ವನ್ತಿಮಃ ಪಿಣ್ಡೋ ಗಚ್ಛತೇ ಜಾತವೇದಸಮ್ ।
ಭವತೇ ಕಾ ಗತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕಂ ವಾ ಸಮನುಗಚ್ಛತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.101)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 32 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-32

ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ಪಿಣ್ಡೇಷು ತ್ರಿಷು ಯಾ ಗತಿಃ ।
ಫಲಂ ವೃತ್ತಿಂ ಚ ಮಾರ್ಗಂ ಚ ಯಶ್ಚೈನಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.101)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 33 **ನಿಯಮ** KK 13-1-188-33

ಪಿತರ ಊಚುಃ
ಸುಮಹಾನೇಷ ಪ್ರಶ್ನೋ ವೈ ಯಸ್ತ್ವಯಾ ಸಮುದೀರಿತಃ ।
ರಹಸ್ಯಮದ್ಭುತಂ ಚಾಪಿ ಪೃಷ್ಟಾಃ ಸ್ಮ ಗಗನೇಚರ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: (↵ ಉ.101)

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 34 ನಿಯಮ KK 13-1-188-34

ಏತದೇವ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ದೇವಾಶ್ಚ ಮುನಯಸ್ತಥಾ ।
ತೇಽಪ್ಯೇವಂ ನಾಭಿಜಾನನ್ತಿ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವಿನಿಶ್ಚಯಮ್ ।
ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಚಿರಜೀವಿನಮುತ್ತಮಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.101

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 35 ನಿಯಮ KK 13-1-188-35

ಪಿತೃಭಕ್ತಸ್ತು ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ವರಲಬ್ಧೋ ಮಹಾಯಶಾಃ ।
ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಪಿಣ್ಡಾನಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಗತಿಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.101

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 36 ನಿಯಮ KK 13-1-188-36

ದೇವದೂತೇನ ಯಃ ಪೃಷ್ಟಃ ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ವಿಧಿನಿಶ್ಚಯಃ ।
ಗತಿಂ ತ್ರಯಾಣಾಂ ಪಿಣ್ಡಾನಾಂ ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತೋ ಮಮ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.101

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 37 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-37

ಅಪೋ ಗಚ್ಛತಿ ಯೋ ಹ್ಯತ್ರ ಶಶಿನಂ ಹ್ಯೇಷ ಪ್ರೀಣಯೇತ್ ।
ಶಶೀ ಪ್ರೀಣಯತೇ ದೇವಾನ್ಪಿತೄಂಶ್ಚೈವ ಮಹಾಮತೇ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.101

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 38 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-38

ಭುಙ್ಕ್ತೇ ತು ಪತ್ನೀ ಯಂ ಚೈಷಾಮನುಜ್ಞಾತಾ ತು ಮಧ್ಯಮಮ್ ।
ಪುತ್ರಕಾಮಾಯ ಪುತ್ರಂ ತು ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ಪಿತಾಮಹಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.101

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 188, ಶ್ಲೋಕ 39 ನಿಯಮ ಪುಣ್ಯ KK 13-1-188-39

ಹವ್ಯವಾಹೇ ತು ಯಃ ಪಿಣ್ಡೋ ದೀಯತೇ ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ ।
ಪಿತರಸ್ತೇನ ತೃಪ್ಯನ್ತಿ ಪ್ರೀತಾಃ ಕಾಮಾನ್ದಿಶನ್ತಿ ಚ ।
ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ತ್ರಿಷು ಪಿಣ್ಡೇಷು ಯಾ ಗತಿಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.101

ಉ.102 ಪಿತೃಗಳು ಯಾರು — ಪಿಂಡಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪ್ರೇತಮುಕ್ತಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (ನಿಯಮ) (ಪುಣ್ಯ)

- ನಿಯಮ ಪಿತಾಮಹ (ಬ್ರಹ್ಮ), ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ವಸಿಷ್ಠ, ಪುಲಹ, ಅಂಗಿರಸ, ಕ್ರತು, ಕಶ್ಯಪ — ಇವರು ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರರು; ಇವರೇ ಪಿತೃಗಳು; ಇದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿ (ಅನು. 139.21–22).
- ಪುಣ್ಯ ಆ ಕರ್ಮದಿಂದ, ಪಿಂಡಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪ್ರೇತರು ವಿಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 139.22).
- ನಿಯಮ ಇದು ಆಗಮಾನುಸಾರವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧೋತ್ಪತ್ತಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ (ಅನು. 139.23).

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 139, ಶ್ಲೋಕ 21 ನಿಯಮ KK 13-1-139-21

ಪಿತಾಮಹಃ ಪುಲಸ್ತ್ಯಶ್ಚ ವಸಿಷ್ಠಃ ಪುಲಹಸ್ತಥಾ ।
ಅಙ್ಗಿರಾಶ್ಚ ಕ್ರತುಶ್ಚೈವ ಕಶ್ಯಪಶ್ಚ ಮಹಾನೃಷಿಃ ।
ಏತೇ ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.102

ಏತೇ ಚ ಪಿತರೋ ರಾಜನ್ನೇಷ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಃ ಪರಃ ।
ಪ್ರೇತಾಸ್ತು ಪಿಣ್ಡಸಮ್ಬನ್ಧಾನ್ಮುಚ್ಯನ್ತೇ ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಅ.2 · ಸದ್ಗತಿ ↵ ಉ.102 ↵ ಉ.102

ಇತ್ಯೇಷಾ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರಾದ್ಧೋತ್ಪತ್ತಿರ್ಯಥಾಗಮಮ್ ।
ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ಪೂರ್ವನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಕಿಂ ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯತಃ ಪರಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.102

ಉ.103 ಮೃತರು ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆದರೂ ಪಿತೃಗಳು ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮಾದೇವಿಗೆ ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮರಣಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಬೇಗನೆ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗಿರುವಾಗ ಪಿತೃಗಳು ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ದೇಶ ಯಾವುದು, ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಮೃತರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಪೋಷಣೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಉಮೆಯು ಕೇಳಿದಳು (ಅನು. 238.39–41).
- ನಿಯಮ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಭೆಯೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷಿಸಿತು; ಮಹೇಶ್ವರನು ಇದು ರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ರಹಸ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು (ಅನು. 238.42–43).
- ನಿಯಮ ದೇವಗಣಗಳಂತೆಯೇ ಪಿತೃಗಣಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.44).
- ನಿಯಮ ಪ್ರೇತರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಪ್ರೇತರು ಪಿತೃಗಳಲ್ಲ (ಅನು. 238.45).
- ನಿಯಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳಿಂದ ರಮಿಸುವಂತೆ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ (ಪಿತೃಗಳು) ವಿವಿಧ ಮಖಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಅನು. 238.46).

ಉಮೋವಾಚ —

।
ಭಗವನ್ದೇವದೇವೇಶ ಮೃತಾಸ್ತೇ ಭುವಿ ಜನ್ತವಃ ।
ನಾನಾಜಾತಿಷು ಜಾಯನ್ತೇ ಶೀಘ್ರಂ ಕರ್ಮವಶಾತ್ಪುನಃ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.103

ಪಿತರಃ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇ ತತ್ರ ಕಥಂ ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ದೇವವತ್ ।
ಪಿತೄಣಾಂ ಕತಮೋ ದೇಶಃ ಪಿಣ್ಡಾನಶ್ನನ್ತಿ ವೈ ಕಥಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.103

ಅನ್ನೇ ದತ್ತೇ ಮೃತಾನಾಂ ತು ಕಥಮಾಪ್ಯಾಯನಂ ಭವೇತ್ ।
ಏವಂ ಮಯಾ ಸಂಶಯಿತಂ ಭಗವನ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.103

ಏತದ್ವಿರುದ್ಧಂ ಪೃಚ್ಛನ್ತ್ಯಾಂ ರುದ್ರಾಣ್ಯಾಂ ಪರಿಷದ್ಭೃಶಮ್ ।
ಬಭೂವ ಸರ್ವಾ ಮುದಿತಾ ಶ್ರೋತುಂ ಹಿ ಪರಮಂ ಹಿತಮ್ ॥

ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.103

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 43 ನಿಯಮ KK 13-1-238-43

ಸ್ಥಾನೇ ಸಂಶಯಿತಂ ದೇವಿ ಶೃಣು ಕಲ್ಯಾಣಿ ತತ್ವತಃ ।
ಗುಹ್ಯಾನಾಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಹಿತಾನಾಂ ಪರಮಂ ಹಿತಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.103

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 44 ನಿಯಮ KK 13-1-238-44

ಯಥಾ ದೇವಗಣಾ ದೇವಿ ತಥಾ ಪಿತೃಗಣಾಃ ಪ್ರಿಯೇ ।
ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಶುಭೇ ಸರ್ವೇ ಪಿತೃಗಣಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.103

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 45 ನಿಯಮ KK 13-1-238-45

ಪ್ರೇತಾನುದ್ದಿಶ್ಯ ಯಾ ಪೂಜಾ ಕ್ರಿಯತೇ ಮಾನುಷೈರಿಹ ।
ತೇನ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ಪಿತರೋ ನ ಪ್ರೇತಾಃ ಪಿತರಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.103

ಮಹಾಭಾರತ › ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ › ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 46 ನಿಯಮ KK 13-1-238-46

ಉತ್ತರಸ್ಯಾಂ ಯಥಾ ದೇವಾ ರಮನ್ತೇ ಯಜ್ಞಕರ್ಮಭಿಃ ।
ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಂ ತಥಾ ದೇವಿ ತುಷ್ಯನ್ತಿ ವಿವಿಧೈರ್ಮಖೈಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.103

ಉ.104 ಪಿತೃಗಳ ಸ್ವರೂಪ — ಅವರ ಅಧಿಪತಿ, ಆಹಾರ, ಕಾಲ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಭೃಗುವು ಭರದ್ವಾಜನಿಗೆ (189); ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (89, 122, 206); ಭೀಷ್ಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ (46); ವ್ಯಾಸನು ಶುಕನಿಗೆ (238); ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಜನಕನಿಗೆ (316) ನಿಯಮ

- ನಿಯಮ ಯಜ್ಞಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳು, ನಿವಾಪದಿಂದ (ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಅರ್ಪಣೆಯಿಂದ) ಪಿತೃಗಳು, ವೇದವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಶ್ರವಣ, ಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳು, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಶಾಂತಿ. 189.13).
- ನಿಯಮ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ಒಂದು ಮಾಸವು ಒಂದು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ; ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಅವರ ಹಗಲು (ಕರ್ಮಕಾಲ), ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಅವರ ರಾತ್ರಿ (ಶಾಂತಿ. 238.49).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 189, ಶ್ಲೋಕ 13 ನಿಯಮ KK 12-3-189-13

ಅಪಿ ಚಾತ್ರ ಯಜ್ಞಕ್ರಿಯಾಭಿರ್ದೇವತಾಃ ಪ್ರೀಯನ್ತೇ ನಿವಾಪೇನ ಪಿತರೋ ವೇದವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಶ್ರವಣಧಾರಣೇನ ಋಷಯ ಅಪತ್ಯೋತ್ಪಾದನೇನ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.104

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 238, ಶ್ಲೋಕ 49 ನಿಯಮ KK 12-3-238-49

ಪಿತ್ರ್ಯೇ ರಾತ್ರ್ಯಹನೀ ಮಾಸಃ ಪ್ರವಿಭಾಗಸ್ತಯೋಃ ಪುನಃ ।
ಶುಕ್ಲೋಽಹಃ ಕರ್ಮಚೇಷ್ಟಾಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಸ್ವಪ್ನಾಯ ಶರ್ವರೀ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ↵ ಉ.104

ಉ.105 ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಅವರ ಗಣಗಳು, ಸ್ವಧಾ, ಕವ್ಯ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮೈತ್ರೇಯನು ವಿದುರನಿಗೆ; ಶುಕನು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ತನ್ನನ್ನು ಬಲಶಾಲಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸಾಧ್ಯಗಣಗಳನ್ನು, ಪಿತೃಗಣಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅದೃಶ್ಯ (ಪರೋಕ್ಷ) ರೂಪದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು (ಭಾಗ. 3.21.42).
- **ನಿಯಮ** ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಆ ಅದೃಶ್ಯ ಶರೀರವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು; ಸಾಧ್ಯರಿಗೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾಡುವ ಅರ್ಪಣೆಗಳು ಅದರ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ (ಭಾಗ. 3.21.43).
- **ನಿಯಮ** ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರು, ಬರ್ಹಿಷದರು, ಸೋಮ್ಯರು, ಆಜ್ಯಪರು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು; ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಗ್ನಿಕರು, ಅನಗ್ನಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ; ದಕ್ಷನ ಮಗಳಾದ ಸ್ವಧಾ ಇವರ ಪತ್ನಿ (ಭಾಗ. 4.1.63).
- **ನಿಯಮ** ಪೃಥುವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಾಲು ಕರೆದ ವೃತ್ತಾಂತದಲ್ಲಿ, ಶ್ರಾದ್ಧದೇವತೆಗಳಾದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಅರ್ಯಮನನ್ನು ಕರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸುಡದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ 'ಕವ್ಯ' ಎಂಬ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದರು (ಭಾಗ. 4.18.18).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 21 › ಶ್ಲೋಕ 42 (ನಿಯಮ) — ಭಾಗ. 3.21.42

ಊರ್ಜಸ್ವನ್ತಂ ಮನ್ಯಮಾನ ಆತ್ಮಾನಂ ಭಗವಾನಜಃ।
ಸಾಧ್ಯಾನ್ ಗಣಾನ್ ಪಿತೃಗಣಾನ್ ಪರೋಕ್ಷೇಣಾಸೃಜತ್ ಪ್ರಭುಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು · ↵ ಉ.105

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 21 › ಶ್ಲೋಕ 43 (ನಿಯಮ) — ಭಾಗ. 3.21.43

ತ ಆತ್ಮಸರ್ಗಂ ತತ್ಕಾಯಂ ಪಿತರಃ ಪ್ರತಿಪೇದಿರೇ।
ಸಾಧ್ಯೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚ ಕವಯೋ ಯದ್ ವಿತನ್ವತೇ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು · ↵ ಉ.105

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 1 › ಶ್ಲೋಕ 63 (ನಿಯಮ) — ಭಾಗ. 4.1.63

ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾ ಬರ್ಹಿಷದಃ ಸೋಮ್ಯಾಃ ಪಿತರ ಆಜ್ಯಪಾಃ।
ಸಾಗ್ನಯೋಽನಗ್ನಯಸ್ತೇಷಾಂ ಪತ್ನೀ ದಾಕ್ಷಾಯಣೀ ಸ್ವಧಾ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು · ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು · ↵ ಉ.105

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 18 › ಶ್ಲೋಕ 18 (ನಿಯಮ) — ಭಾಗ. 4.18.18

ವತ್ಸೇನ ಪಿತರೋಽರ್ಯಮ್ಣಾ ಕವ್ಯಂ ಕ್ಷೀರಮಧುಕ್ಷತ।
ಆಮಪಾತ್ರೇ ಮಹಾಭಾಗ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಶ್ರಾದ್ಧದೇವತಾಃ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.105

ಉ.106 ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ, ಚಂದ್ರನ ಪಾತ್ರ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಮೈತ್ರೇಯನು ವಿದುರನಿಗೆ; ಶುಕನು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ಶುಕ್ಲ, ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷಗಳು ಸೇರಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು; ಅದೇ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ (ಭಾಗ. 3.12.11).
- **ನಿಯಮ** ಚಂದ್ರನು ವೃದ್ಧಿಸುವ, ಕ್ಷಯಿಸುವ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಅಪರಪಕ್ಷಗಳ ಮೂಲಕ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ (ಭಾಗ. 5.22.9).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 12 › ಶ್ಲೋಕ 11 (ನಿಯಮ) — ಭಾಗ. 3.12.11

ತಯೋಃ ಸಮುಚ್ಚಯೇ ಮಾಸಃ ಪಿತೄಣಾಂ ತದಹರ್ನಿಶಮ್।
ದ್ವೌ ತಾವೃತುಃ ಷಡಯನಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ಚೋತ್ತರಂ ದಿವಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.106

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಪಂಚಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 22 › ಶ್ಲೋಕ 9 (ನಿಯಮ) — ಭಾಗ. 5.22.9

ಅಥ ಚಾಪೂರ್ಯಮಾಣಾಭಿರುಪಕ್ಷೀಯಮಾಣಾಭಿಶ್ಚ ಕಲಾಭಿಃ ಪಿತೄಣಾಮಹೋರಾತ್ರಾಣಿ
ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾಪರಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ವಿತನ್ವಾನಃ ಸರ್ವಜೀವನಿವಹಪ್ರಾಣೋ ಜೀವಶ್ಚೈಕಮೇಕಂ ನಕ್ಷತ್ರಂ
ತ್ರಿಂಶನ್ಮುಹೂರ್ತೈರ್ಭುಙ್ಕ್ತೇ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.106

ಉ.107 ಪಿತೃಲೋಕ ಎಲ್ಲಿದೆ, ಪಿತೃಗಣಗಳು, ಪಿತೃರಾಜ ಯಮ, ಅರ್ಯಮ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಶುಕನು ಪರೀಕ್ಷಿತನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ, ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಜಲಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾದಿ ಪಿತೃಗಣಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾ, ಪರಮ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರದವರಿಗೆ ಸತ್ಯವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ (ಭಾಗ. 5.24.6).

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ › ಪಂಚಮಸ್ಕಂಧ › ಅಧ್ಯಾಯ 24 › ಶ್ಲೋಕ 6 **ನಿಯಮ** ಭಾಗ. 5.24.6

ಅನ್ತರಾಲ ಏವ ತ್ರಿಜಗತ್ಯಾಸ್ತು ದಿಶಿ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಮ್ ಅಧಸ್ತಾದ್
ಭೂಮೇರುಪರಿಷ್ಟಾದಣ್ಡಜಲಾಶಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾದಯಃ ಪಿತೃಗಣಾ ಯಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಸ್ವಾನಾಂ ಗೋತ್ರಾಣಾಂ
ಪರಮೇಣ ಸಮಾಧಿನಾ ಸತ್ಯಾ ಏವಾಶಿಷ ಆಶಾಸನಾ ನಿವಸನ್ತಿ ಯತ್ರ ಹ ವಾವ ಭಗವಾನ್ ಪಿತೃರಾಜೋ ವೈವಸ್ವತಃ
ಸ್ವವಿಷಯಂ ಪ್ರಾಪಿತೇಷು ಸ್ವಪುರುಷೈರ್ಜನ್ತುಷು ಸಮ್ಪರೇತೇಷು
ಯಥಾಕರ್ಮಾವದ್ಯಮೇವಾನುಲ್ಲಙ್ಘಿತಭಗವಚ್ಛಾಸನಃ ಸಗಣೋ ದಮಂ ಧಾರಯತಿ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು · ↵ ಅ.0 · ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು · ↵ ಉ.107

ಉ.108 ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕು – ಪಿತೃಗಳ, ವಿಶ್ವೇದೇವರ ನಿವಾಸ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಗರುಡನು ಗಾಲವನಿಗೆ (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಪಿತೃಪಕ್ಷ (ಪಿತೃ ಸಮೂಹ) ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ; ಊಷ್ಮಪ ದೇವತೆಗಳ ನಿವಾಸವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ (ಉದ್ಯೋಗ. 109.2).
- **ನಿಯಮ** ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇದೇವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಿತೃಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ; ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ (ಪಿತೃಗಳೊಡನೆ) ಸಮಾನ ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ (ಉದ್ಯೋಗ. 109.3).

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಭಗವದ್ಯಾನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 109, ಶ್ಲೋಕ 2 **ನಿಯಮ** KK 5-6-109-2

ಅತ್ರ ಲೋಕತ್ರಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪಿತೃಪಕ್ಷಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ।
ಅತ್ರೋಷ್ಮಪಾಣಾಂ ದೇವಾನಾಂ ನಿವಾಸಃ ಶ್ರೂಯತೇ ದ್ವಿಜ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.108

ಮಹಾಭಾರತ › ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ › ಭಗವದ್ಯಾನಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 109, ಶ್ಲೋಕ 3 **ನಿಯಮ** KK 5-6-109-3

ಅತ್ರ ವಿಶ್ವೇ ಸದಾ ದೇವಾಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಮಾಸತೇ ।
ಇಜ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ಮ ಲೋಕೇಷು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತುಲ್ಯಭಾಗತಾಮ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.108

ಉ.109 ಪಿತೃಋಣ — ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪರಾಶರನು ಜನಕನಿಗೆ (298); ಅಶ್ಮನು ಜನಕನಿಗೆ (27); ವ್ಯಾಸನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ (24) (ನಿಯಮ)

- **ನಿಯಮ** ಮರ್ತ್ಯನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ, ಭೃತ್ಯರಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ತನಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಋಣವಿಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 298.9).
- **ನಿಯಮ** ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಋಣ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಿಂದ, ದೇವತೆಗಳ ಋಣ ಯಜ್ಞಕರ್ಮದಿಂದ, ಪಿತೃಗಳ ಋಣ ಶ್ರಾದ್ಧದಾನದಿಂದ, ಮನುಷ್ಯರ ಋಣ ಸತ್ಕಾರದಿಂದ ತೀರುತ್ತದೆ (ಶಾಂತಿ. 298.10).
- **ನಿಯಮ** ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ನಂತರ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿ, ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪಿತೃ-ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ ಋಣಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕು (ಶಾಂತಿ. 27.55).

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 298, ಶ್ಲೋಕ 9 **ನಿಯಮ** KK 12-3-298-9

ದೇವತಾತಿಥಿಭೃತ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚಾತ್ಮನಸ್ತಥಾ ।
ಋಣವಾಞ್ಜಾಯತೇ ಮರ್ತ್ಯಸ್ತಸ್ಮಾದನೃಣತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.109

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 298, ಶ್ಲೋಕ 10 ನಿಯಮ KK 12-3-298-10

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನ ಮಹರ್ಷಿಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಯಜ್ಞಕರ್ಮಣಾ ।
ಪಿತೃಭ್ಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧದಾನೇನ ನೃಣಾಮಭ್ಯರ್ಚನೇನ ಚ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.109

ಮಹಾಭಾರತ › ಶಾಂತಿಪರ್ವ › ರಾಜಧರ್ಮಪರ್ವ › ಅಧ್ಯಾಯ 27, ಶ್ಲೋಕ 55 ನಿಯಮ KK 12-1-27-55

ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೋ ಹಿ ಪ್ರಜಾಯೇತ ಯಜೇತ ಚ ।
ಪಿತೃದೇವಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಾನೃಣ್ಯಾದನಸೂಯಕಃ ॥

↵ ಹಿಂದಕ್ಕೆ: ↵ ಉ.109

ಉ.110 ಪಿತೃ ಋಣ - ಪುತ್ರರಿಂದ, ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ

ವಕ್ತೃ / ಕಥನ: ಪಾಂಡುರಾಜನು ಕುಂತಿಗೆ; ಇತರರು ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ

- ನಿಯಮ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಋಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ; ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗದವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳಿಲ್ಲ (ಆದಿ. 126.16–17).
- ನಿಯಮ ಯಜ್ಞದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ-ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಪುತ್ರರಿಂದಲೂ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದಲೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು, ದಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ (ಆದಿ. 126.18).
- ಉದಾಹರಣೆ ನಿಯಮ ತಾನು ಉಳಿದ ಮೂರು ಋಣಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದರೂ ಪಿತೃ ಋಣ ತೀರಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದು ವಿಶೇಷವಾದುದೆಂದೂ ಪಾಂಡು ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 126.19).
- ನಿಯಮ ಪಾಪ ದೇಹ ನಶಿಸಿದರೆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಾಶ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಪಾಂಡು ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 126.20).
- ನಿಯಮ ಸಂತಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಋಣದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಶಂತನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು (ಆದಿ. 107.72).
- ಪುಣ್ಯ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಪಿತೃ ಋಣದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಹೇಳಿದರು (